ВИДАТНІ ДІЯЧІ РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ УКРАЇНИ

OUTSTANDING PERSONALITIES OF ROCKET AND SPACE UKRAINE

ВИДАТНІ ДІЯЧІ РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ УКРАЇНИ

OUTSTANDING PERSONALITIES OF ROCKET AND SPACE UKRAINE

Київ: «Спейс-Інформ», 2015

УДК 629.76/.78(477) + 929(092)
М67

М.О. Мітрахов
М67 Видатні діячі ракетно-космічної України. – К.: «Спейс-Інформ», 2015. – 172 с.: іл.

ISBN 978-966-97460-2-3

Довідкове видання присвячено видатним діячам, життя або діяльність яких пов'язані з Україною та які зробили значний внесок у розвиток космічних досліджень, ракетобудування і космонавтики.

Reference publication devoted to outstanding personalities related with Ukraine in their lives and work, those who significantly contributed to the development of space research, rocketry and cosmonautics.

ISBN 978-966-97460-2-3

© «Спейс-Інформ», 2015

ВСТУП

Життя та діяльність багатьох діячів ракетно-космічної справи пов'язані з Україною. На українській землі народилися, вчилися й жили багато з тих, кого сьогодні називають першими ракетниками і першопроходцями космосу: Олександр Засядько, Микола Кибальчич, Юрій Кондратюк, Сергій Корольов, Валентин Глушко, Володимир Челомей...

Працівники численних наукових установ, конструкторських бюро, промислових підприємств України були причетні до багатьох найважливіших космічних здобутків СРСР - від перших польотів у космос до створення й запуску надпотужного космічного ракетного комплексу «Енергія-Буран».

У Дніпропетровську, Харкові, Києві розробляли ракетні і космічні системи Головні та Генеральні конструктори: Михайло Янгель, Володимир Уткін, Володимир Сергєєв, Яків Айзенберг, Серафим Парняков... Їх розробки втілювалися у життя на підприємствах, якими керували Генеральні директори: Леонід Смірнов, Олександр Макаров, Олег Бакланов, Дмитро Топчій, Сергій Гусовський...

За радянські часи на українських підприємствах було створено більше 10 000 балістичних ракет (від перших Р-1 до неперевершених «Воєвода» і «Скальпель»); понад 300 ракет-носіїв серій «Космос», «Інтеркосмос», «Циклон», «Зеніт»; близько 400 супутників для астрофізичних досліджень, радіотехнічного спостереження та дистанційного зондування Землі.

У 1968 р. під керівництвом академіка Б.Є. Патона в Академії наук України було утворено Комісію з космічних досліджень, яка координувала наукову діяльність провідних українських інститутів та установ у космічній сфері.

Організацією випробувань та експлуатації перших зразків ракетної і космічної техніки на полігонах і космодромах займалися видатні українці: Василь Вознюк, Олександр Войтенко, Андрій Карась, Анатолій Завалішин...

Керування першими радянськими космічними кораблями і орбітальними станціями, місяцеходами та міжпланетними апаратами здійснювалося з Центру управління, розташованого в Криму.

Відбором та підготовкою перших радянських космонавтів керував українець Євген Карпов. Першими українцями, які побували в космосі, стали: Павло Попович, Георгій Береговий, Георгій Шонін, Георгій Добровольський, Віталій Жолобов... Більше двадцяти космонавтів СРСР та Росії зробили свої перші кроки на українській землі.

У космосі побували п'ять астронавтів США та Канади українського походження: Керол Бобко, Роберта Бондар, Брюс Мельник, Джудіт Рєзник, Гайдімарі Стефанишин-Пайпер.

Перший космонавт-українець Павло Романович Попович з долею жарту так характеризував внесок своїх земляків у ракетно-космічну справу: «Ось і виходить, що всю ракетну і космічну техніку розвивали українці!»

Після розпаду Радянського Союзу Україна успадкувала майже третину його ракетно-космічного потенціалу. Створене в лютому 1992 року Національне космічне агентство України, яке очолив В.П. Горбулін, узяло під своє управління підприємства та організації, які безпосередньо займалися космічною діяльністю. Роботи зі створення ракетно-космічної техніки в Україні очолили Генеральний конструктор КБ «Південне» С.М. Конюхов і Генеральний директор Південмашу Ю.С. Алексєєв.

Вже у 1995 році запрацював на навколоземній орбіті перший український супутник «Січ-1», у 1997-му здійснив політ перший космонавт України Леонід Каденюк, а з 1999-го року розпочалися за участі України масштабні міжнародні проекти «Морський старт» і «Дніпро».

З 2001 року відновила роботу Рада з космічних досліджень Національної академії наук України під керівництвом академіків Б.Є. Патона і Я.С. Яцківа.

За роки незалежності України з чотирьох закордонних космодромів здійснено більше 140 пусків ракет-носіїв української розробки й виробництва та виведено в космос понад 300 супутників на замовлення 25 країн світу. На навколоземні орбіти виведено 29 космічних апаратів розробки КБ «Південне» та виробництва ВО «Південмаш», з них 6 супутників – на замовлення України.

Зараз до сфери управління Державного космічного агентства України входять понад 30 підприємств і організацій, серед яких: дніпропетровські КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля і Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова; харківські «Комунар» і «Хартрон»; київські «Арсенал», «Київприлад», Київський радіозавод; Національний центр управління та випробувань космічних засобів, Національний центр аерокосмічної освіти молоді.

Сьогодні Україна відома на світовому ринку своєю космічною продукцією: ракетами-носіями «Зеніт», «Циклон», «Дніпро»; космічними апаратами «Січ»; апаратурою стикування «Курс», системами керування для космічних комплексів; унікальними об'єктами наземної інфраструктури. Провідні підприємства галузі беруть участь у багатьох міжнародних космічних проектах: «Морський старт», «Дніпро», «Наземний старт», «Циклон-4», «Вега», «Антарес».

Це видання присвячено видатним діячам, життя або діяльність яких пов'язані з Україною та які зробили значний внесок у розвиток космічних досліджень, ракетобудування і космонавтики.

INTRODUCTION

Life and work of numerous personalities in rocket and space industry is related with Ukraine. Ukrainian soil gave a birth and education to many of those who were named these days the first racketeers and pioneers of space: Oleksandr Zasyadko, Mykola Kybalchych, Yuriyy Kondratyuk, Sergiy Korolyov, Valentyn Glushko, Volodymyr Chelomey...

Workers of the numerous research institutions, design offices, manufacture enterprises of Ukraine were engaged in many of space Viktories of the USSR – beginning from the first space missions till the development and launch of the Energia-Buran high-power space rocket complex.

Rocket and space systems were developed in Dnipropetrovsk, Kharkiv and Kyiv by Chief- and General Designers: Mykhailo Yangel, Volodymyr Utkin, Volodymyr Sergeyev, Yakov Ayzenberg, Serafym Parnyakov...Their endeavors were brought to life on the enterprises headed by General Directors: Leonid Smirnov, Oleksandr Makarov, Oleg Baklanov, Dmytro Topchiy, Sergiy Gusovskiy...

In Soviet times, over 10,000 missiles have been manufactured on Ukrainian enterprises (from the first R-1 missiles to the insuperable Voyevoda and Scalpel); more than 300 launch vehicles of Cosmos, Intercosmos, Cyclone and Zenit series; over 400 satellites for astrophysics research, radiotechnical observation and Earth remote sensing.

In 1968 the Academy of Sciences of Ukraine under the lead of Academician Borys Paton formed a Board on Space Research, which coordinated the research activities of leading Ukrainian institutions and organizations in the field of space.

Organization of tests and operation of the first samples of rocket and space technology on the test ranges and space ports was performed by prominent Ukrainians: Vasyl Voznyuk, Oleksandr Voytenko, Andriy Karas, Anatoliy Zavalishyn...

Control of the first Soviet spacecraft and space stations, lunar and interplanetary probes has been carried out from the Mission Control Center located in the Crimea.

Selection and training of the first Soviet cosmonauts was led by Ukrainian expert – Yevgen Karpov. The first Ukrainians to perform a space flight were: Pavlo Popovych, Georgiy Beregovyi, Georgiy Shonin, Georgiy Dobrovolskyi, Vitaliy Zholobov ... More than twenty cosmonauts of USSR and Russia made their first steps on Ukrainian soil.

Five astronauts from US and Canada who flew in space missions had Ukrainian origin: Karol Bobko, Roberta Bondar, Bruce Melnick, Judith Resnik, Heidemarie Stefanyshyn-Piper.

First cosmonaut-Ukrainian Pavlo Romanovych Popovych Ukrainian described the contribution of his countrymen in the rocket-space activities with a bit of joke: «It turns out that all rocket and space technology has been developed by Ukrainians»!

After breakdown of the USSR, Ukraine inherited almost one third of the Soviet space-rocket potential. The National Space Agency of Ukraine (NSAU), founded in February, 1992 assumed the management of the enterprises and manufacturing facilities directly engaged in space activities. Works on development of space rocketry in Ukraine were headed by General Designer of Yuzhnoye SDO – S. Konyukhov and General Director of Yuzhmash – Y. Alekseyev.

In 1995 already, the first Ukrainian satellite Sich-1 started its orbital operation; the first astronaut of Ukraine - Leonid Kadenyuk made a space flight in 1997; and since 1999 the large-scale international projects such as Sea Launch and Dnepr were initiated under participation of Ukraine.

Since 2001 the Space Research Board of the National Academy of Sciences of Ukraine led by Academicians B. Paton and Y. Yatskiv resumed its work.

During the years of independence of Ukraine more than 140 launches of LVs designed and manufactured in Ukraine have been performed from four foreign spaceports injecting into space more than 300 satellites on the order of 25 countries. 29 Spacecraft developed by Yuzhnoye SDO and manufactured by Yuzhmash PA have been put on the near-Earth orbits including 6 satellites on the order of Ukraine.

At present the State Space Agency of Ukraine administrates more than 30 companies and organizations, including: Yuzhnoye SDO and Yuzhmash PA in Dnipropetrovsk; Komunar and Khartron in Kharkiv; Arsenal, Kyivprylad and Kyiv Radio Plant in Kyiv; National Center for Control and Test of Space Facilities, National Center for Aerospace Education of Youth.

Nowadays Ukraine is know on the global market for its space products – the launch vehicles of Zenit, Cyclone and Dnepr series, spacecraft of Sich family; KURS docking equipment; control systems for space complexes; as well as its unique ground infrastructure facilities. The leading enterprises of space industry are participating in numerous international space projects: Sea Launch, Dnepr, Land Launch, Cyclone-4, Vega and Antares.

This publication is devoted to the outstanding personalities, their life and activities related to Ukraine, who made a significant contribution to the progress of space research, rocketry manufacture and cosmonautics in general.

I. ВИДАТНІ ДІЯЧІ У СФЕРІ КОСМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, РАКЕТОБУДУВАННЯ І КОСМОНАВТИКИ

OUTSTANDING PERSONALITIES IN THE FIELD OF SPACE RESEARCH, ROCKET MANUFACTURE AND COSMONAUTICS

ЗАСЯДЬКО Олександр Дмитрович

Oleksandr ZASYADKO

(1779 – 08.06.1837)

Видатний фахівець у галузі створення та бойового використання порохових ракет. Перший «ракетний генерал».

Outstanding expert in the field of development and combat use of powder rockets. The first «Rocket General».

Народився в с. Лютенці Полтавської губернії.

За рішенням батька, головного гармаша Запорізької Січі, закінчив Артилерійський і інженерний шляхетський кадетський корпус.

П'ятнадцять років не залишав поле бою: брав участь в Італійському поході російської армії під командуванням О.В. Суворова (1799), російсько-турецькій війні (1806-1812), Вітчизняній війні 1812 р. та закордонних походах російських військ (1813-1814).

У 1815 р. за кошти від продажу маєтку батька на Полтавщині почав працювати над створенням бойових порохових ракет власної конструкції, дальність яких досягала 2670 м, пізніше – більше 6 км. Сконструював пускові верстати, що дозволяли вести залповий вогонь 6 ракетами, пізніше – 36. Це були «предки» знаменитих «катюш».

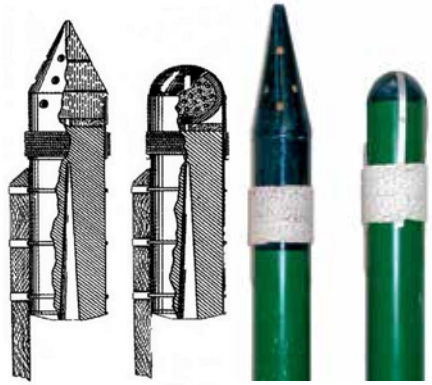
У 1820 р. рішенням імператора Олександра I О.Д. Засядька було призначено начальником першого в Росії Михайлівського артилерійського училища, а пізніше начальником Петербурзького арсеналу та Охтинського порохового заводу. У 1827 р. очолив штаб артилерії російської армії, займався реорганізацією артилерії, сформував першу в російській армії ракетну батарею. Під час російсько-турецької війни (1828-1829) організував ракетні обстріли фортець Браїлів (нині Вінниччина), Варни, Шуїли, Силістрії, що дало змогу їх захопити. Це були перші перемоги ракетної зброї.

Після закінчення війни О.Д. Засядько отримав чин генерал-лейтенанта, у 1834 році вийшов у відставку. Похований у Куряжському монастирі під Харковом.

Поштова марка України, присвячена О.Д. Засядьку

Postage stamp of Ukraine dedicated to O. Zasyadko

Схеми будови перших ракет О.Д. Засядька (ліворуч) і їх макети (праворуч), виготовлені в Українському молодіжному аерокосмічному об'єднанні «Сузір'я», м. Київ

The construction diagrams (on the left) and the models (on the right) of the first rockets designed by O. Zasyadko, drawn and manufactured by Suzir'ya Ukrainian Youth Aerospace Association, in Kyiv

Ракетний обстріл фортеці Варни під керівництвом О.Д. Засядька

The fortresses of Varna under the rocket fire under command of O. Zasyadko

Експозиція присвячена О.Д. Засядьку в Полтавському музеї авіації та космонавтики

Exposition dedicated to Oleksandr Zasyadko in Poltava Museum of aviation and cosmonautics

КОНСТАНТИНОВ Костянтин Іванович

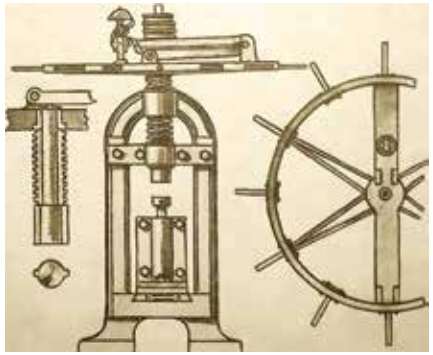
Kostiantyn KONSTANTYNOV

(06.12.1818 – 12.01.1871)

Видатний конструктор бойових ракет, основоположник нової науки – балістики ракет. Генерал-лейтенант артилерії.

Outstanding designer of combat missiles, founder of a new science – rocket ballistics. Lieutenant-General of Artillery.

Народився у Варшаві. У 1836 р. закінчив Михайлівське артилерійське училище. З 1849 р. – командир Петербурзького ракетного закладу. У 1840-1844, 1857-1858 рр. знаходився за кордоном, де вивчав стан ракетної справи. У 1847 р. сконструював ракетний балістичний маятник, за допомогою якого встановив закон зміни рушійної сили ракети в часі, а також досліджував вплив форми й конструкції ракети на її балістичні властивості, заклавши наукову основу розрахунку та проектування ракет. Провів досліди з бойовими ракетами з метою збільшення дальності польоту й купчастості падіння. Створив бойові ракети досконалої конструкції з дальністю польоту 4-5 км, пускові установки та машини для виробництва ракет, розробив технологічний процес виготовлення ракет, запровадив нові способи застосування ракет у військовій справі. Підготував та видав свою основну наукову працю – книгу «Про бойові ракети» (1864).

Прес для набивання ракет, що застосовувався у ракетному виробництві на початку XIX століття

Tamping press used, in the beginning of the XIX century, for rockets loading

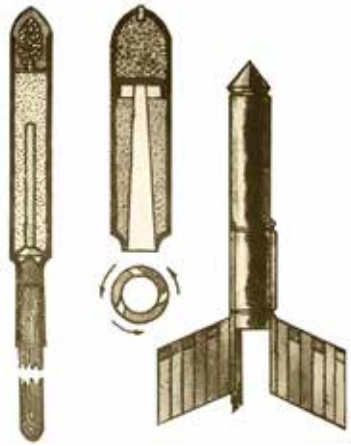
З 1861 р. керував будівництвом в Україні Миколаївського ракетного заводу. З 1867 р. завод був устаткований верстатами його конструкцій та випускав бойові, сигнальні, освітлювальні й рятувальні ракети (у 1906 р. завод було переведено до м. Шостки).

Помер К.І. Константинов у Миколаєві, похований у сімейному склепі в с. Нивному Мглинського повіту Чернігівської губернії (зараз це село входить до складу Суразького району Брянської області РФ).

Рятувальні ракети К.І. Константинова для перекидання тросу на потопаючий корабель

Life saving rockets, designed by K. Konstantynov, used for throwing rescue-line to sinking ship

Схеми будови бойових ракет К.І. Константинова

Construction diagrams of the battle rocket, designed by K. Konstantynov

Поштова марка України, присвячена К.І. Константинову

Postage stamp of Ukraine dedicated to K. Konstantynov

Місто Миколаїв, вул. Артилерійська. Будинок, у якому знаходилася контора Миколаївського ракетного заводу, з меморіальною дошкою, присвяченою К.І. Константинову

The memorial plaque dedicated to K. Konstantynov on the building of the former Mykolaiv rocket plant office

Експозиція присвячена К.І. Константинову в Полтавському музеї авіації та космонавтики

Exposition dedicated to Kostiantyn Konstantynov in Poltava museum of aviation and cosmonautics

КИБАЛЬЧИЧ Микола Іванович

Mykola KYBALCHYCH

(31.10.1853 – 15.04.1881)

Автор-винахідник першого в Росії проекту реактивного літального апарата, що пілотується людиною.

Author-inventor of the first design in Russia of a manned jet flying vehicle.

Народився в м. Коропі Чернігівської губернії. Закінчив Новгород-Сіверську гімназію, де виявив блискучі здібності до точних наук. З 1871 р. навчався в Петербурзькому інституті інженерів шляхів сполучення, з 1873 р. – у Медико-хірургічній академії. Приєднався до революційного руху, у 1875-1878 рр. відбував покарання в Лук`янівській в'язниці (м. Київ) за зберігання нелегальної літератури.

У 1879 р. очолив таємну лабораторію з виробництва вибухових речовин у радикальній революційній організації «Народна воля».

У 1881 р., перебуваючи в ув'язненні в Петропавлівській фортеці у Санкт-Петербурзі після замаху на імператора Олександра II, зробив висновок про можливість використання реактивної сили порохових газів як рушійної сили повітроплавних апаратів і створив проект першого ракетного літального апарата. За одинадцять днів до страти виклав свої ідеї в проекті під назвою «Проект повітроплавного приладу», уперше запропонувавши використовувати реактивний принцип польоту приладу, що пілотується людиною. У проекті розглянув питання будови порохового ракетного двигуна, програмного режиму горіння пороху з автоматичним регулюванням процесу газоутворення, застосування багатокамерних двигунів і бронювання пороху з метою виключення пропалу корпусу під впливом високих температур. Уперше визначив ряд проблем, над вирішенням яких працювали конструктори та вчені наступних поколінь.

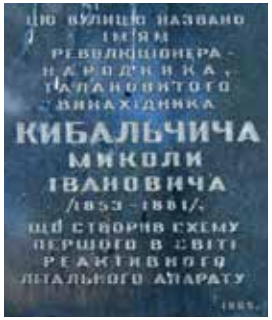
М.І. Кибальчич був страчений за вироком суду. Похований на кладовищі пам`яті жертв 9 січня у Санкт-Петербурзі.

Його «Проект повітроплавного приладу» випадково було знайдено у 1917 р. в архіві департаменту поліції й уперше опубліковано у 1918 р.

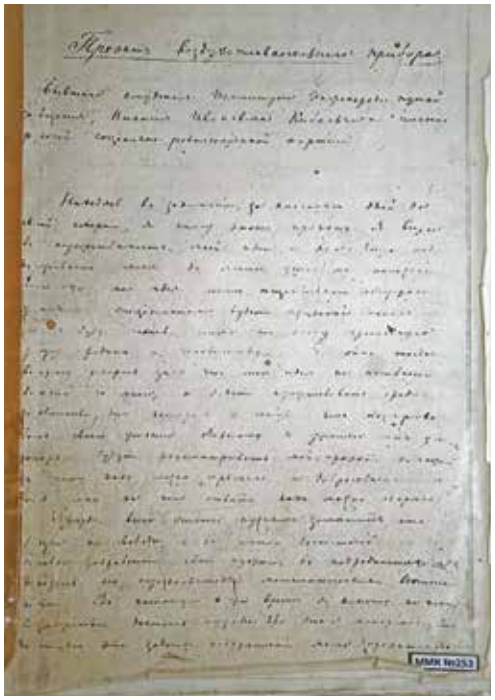
Поштова марка України, присвячена М.І. Кибальчичу

Postage stamp of Ukraine dedicated to M. Kybalchych

Пам'ятна дошка на вул. М. Кибальчича в м. Києві

Memorial plate on the M. Kybalchych Street in Kyiv

Проект повітроплавального приладу М. Кибальчича

Prototype of an aeronautic instrument of M. Kybalchych

Модель реактивного апарату, виготовлена за проектом М. Кибальчича

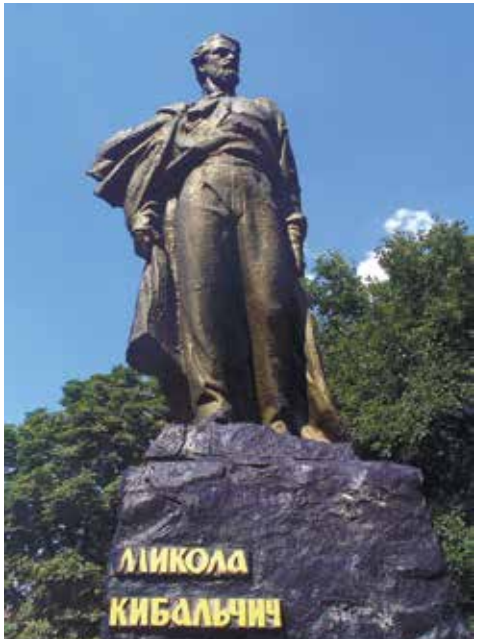
Model of a jet vehicle developed under design of M. Kybalchych

Будинок-музей М.І. Кибальчича у м. Коропі Чернігівської області

The House Museum of M. Kybalchych in Korop, Chernigiv region

Пам'ятник М. Кибальчичу на батьківщині в м. Коропі Чернігівської області

Monument to M. Kybalchych on his fatherland in Korop, Chernigiv region

ПРОСКУРА Георгій Федорович

Georgiy PROSKURA

(28.04.1876 – 30.10.1958)

Керівник Харківської реактивної групи, яка здійснила перший у СРСР успішний запуск порохової ракети (1940). Академік АН УРСР (1929). Фундатор Харківського авіаційного інституту (1930). Лауреат Державної премії СРСР (1943). Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1944).

Leader of Kharkiv Jet Group that performed the first successful launch of powder rocket in the USSR (1940). Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1929). Founder of Kharkiv Aviation Institute (1930). Laureate of the USSR State Prize (1943). Honored Master of Science and Engineering of Ukrainian SSR (1944).

Народився в м. Смілі (нині Черкаської області). У 1901 р. закінчив Московське вище технічне училище. Учень основоположника російської авіації М.Є. Жуковського. Працював у Харківському технологічному інституті (ХТІ). У 1909 р. уперше в Україні прочитав лекцію з теорії повітроплавання, а в 1912 р. у ХТІ під його керівництвом було побудовано одну з перших у Росії аеродинамічних труб закритого типу. У 1922 р. Г.Ф. Проскура стає одним із організаторів Товариства авіації й повітроплавання України та Криму, а в 1923 р. – добивається відкриття у ХТІ авіаційної спеціальності, організовує аерогідродинамічну лабораторію, яка в 1930 р. перетворюється на Харківський авіаційний інститут (ХАІ).

У листопаді 1934 р. у Харкові на громадських засадах було створено Харківську реактивну групу (ХРГ), яка почала вивчати питання створення твердопаливних ракет та пропагувати ідеї реактивного руху. Створив та очолив ХРГ харківський студент І.С. Розов. Але з фінансових причин у квітні 1935 р. Реактивна група призупинила свою роботу.

У листопаді 1937 р. почався другий етап діяльності ХРГ, коли її очолив академік Г.Ф. Проскура. Протягом трьох років було створено вертикальний пусковий пристрій, випробувальний стенд для перевірки реактивної тяги, пристрій для виготовлення порохових шашок. 19 вересня 1940 р. на згадку про К.Е. Ціолковського харківські «реактивники» здійснили біля с. Черкаська Лозова під Харковом перший успішний пуск порохової ракети власного розроблення. На 1941 р. планувалася побудова великої стратосферної ракети, але Друга світова війна перервала активну діяльність ХРГ.

З 1944 по 1955 рр. був директором лабораторії швидкохідних машин і механізмів АН УРСР.

Похований у Харкові на кладовищі №2. У 1974 р. Академією наук УРСР засновано премію ім. Г.Ф. Проскури.

Меморіальна дошка на корпусі ХАІ, в якому під керівництвом Г.Ф. Проскури з 1937 по 1941 рр. працювала Харківська реактивна група

Memorial plaque installed on the building of the KhAI, where the Kharkiv Jet Group used to work under the management of G. Proskura in 1937 - 1941

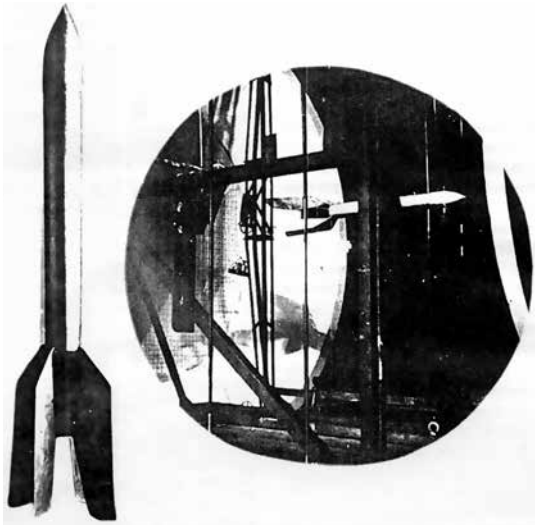
Г.Ф. Проскура серед учнів

G. Proskura with a group of his desciples

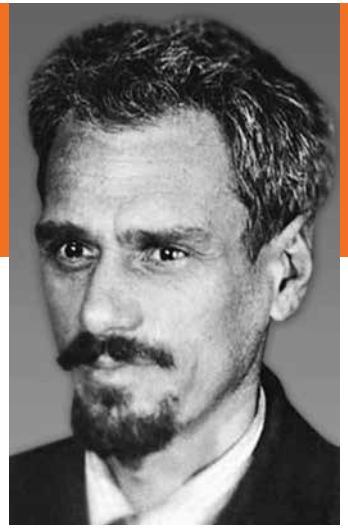
Г.Ф. Проскура з колегами

G. Proskura with a group of colleagues

Ракета, виготовлена харківськими «реактивниками», та її продувка в аеродинамічній трубі

The rocket manufactured by Kharkiv «jetmen», during its wind tunnel testing

КОНДРАТЮК Юрій Васильович

(до серпня 1921 р. – ШАРГЕЙ Олександр Гнатович)

Yuriy KONDRATYUK

(before August, 1921, Oleksandr SHARGEY)

(21.06.1897 – 25.02.1942)

Інженер-самоук, видатний теоретик космонавтики.

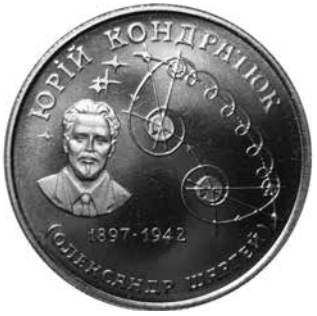
Self-educated Engineer, outstanding cosmonautics theoretician.

Народився в м. Полтаві. Закінчив зі срібною медаллю Другу полтавську чоловічу гімназію (1916). Кілька місяців навчався в Політехнічному інституті в Петербурзі.

З 1914 р. зацікавився проблемами міжпланетних сполучень. У 1917 р. закінчив першу рукописну роботу, в якій сформулював висновок про можливість подолання земного тяжіння на апараті типу ракети з реактивним двигуном.

Автор книги «Тим, хто читатиме, щоб будувати» (1919 р., опубліковано в 1964 р.), в якій незалежно від К.Е. Ціолковського вивів основне рівняння руху ракети, дав схеми й опис чотириступінчастої ракети на кисневодневому паливі, камери згоряння двигуна, турбонасосного агрегату для подачі палива, системи керування ракетою за допомогою гіроскопів. Запропонував використовувати опір атмосфери для гальмування ракети під час спуску, для економії енергії під час польотів до небесних тіл виводити космічні кораблі на орбіту їх штучного супутника, а для посадки на них людини і її повернення використовувати окремий злітно-посадочний апарат. Виклав ідею космічного скафандра. Запропонував використовувати сили тяжіння небесних тіл, що знаходяться поблизу траси польоту, для корекції швидкості й руху корабля. У 1929 р. у Новосибірську опублікував теоретичне дослідження «Завоювання міжпланетних просторів», частково повторивши й доповнивши роботи К.Е. Ціолковського. У його працях ряд питань ракетодинаміки, ракетобудування тощо знайшли нові рішення, багато з яких використовуються в міру розвитку космонавтики.

Загинув під час Другої світової війни у лютому 1942 р. Похований у братській могилі біля м. Кірова Калузької області РФ.

Ювілейна монета Національного банку України, присвячена 100-річчю від дня народження Ю.В. Кондратюка

Commemorative coin of the National Bank of Ukraine dedicated to the 100th birth anniversary of Y. Kondratyuk

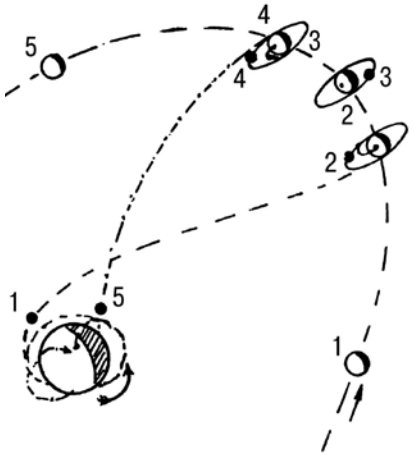
Поштова марка України, присвячена Ю.В. Кондратюку

Postage stamp of Ukraine dedicated to Y. Kondratyuk

Експозиція присвячена Ю.В. Кондратюку в Полтавському музеї авіації та космонавтики

Exposition dedicated to Y. Kondratyuk in Poltava museum of aviation and cosmonautics

Траєкторія польоту на Місяць, яка була використана фахівцями НАСА у космічній програмі «Аполлон» та увійшла в історію як «траса Кондратюка»

The trajectory of the flight to the Moon, used by NASA specialists in the Apollo space program, generally known as the «Kondratyuk route»

Братська могила біля м. Кірова Калузької області РФ, де похований Ю.В. Кондратюк

The bed of honor near Kirov, Kaluga region, Russia. Grave site of Y. Kondratyuk

ЛАНГЕМАК
Георгій Еріхович

Georgiy LANGEMAK

(20.07.1898 – 11.01.1938)

Керівник розроблення ракетних снарядів, що стали основою для створення реактивних мінометів «Катюша». Герой Соціалістичної Праці (посмертно, 1991).

Leading design engineer of rocket projectiles, which became a basis for development of Katyusha rocket mortars. Hero of Socialist Labour (posthumously, 1991).

Народився в м. Старобільську Харківської губернії. Після закінчення в 1916 р. чоловічої гімназії в м. Єлисаветграді (нині м. Кіровоград), вступив до Петербурзького університету, проте через місяць був призваний в армію. У серпні 1918 р. вступив до Новоросійського університету, проте через місяць пішов служити в армію українського гетьмана Павла Скоропадського. У липні 1919 р. повернувся до Одеси, де був призваний на службу в Червоний флот і направлений у берегову артилерію фортеці Кронштадт. Обіймав посади від заступника командира батареї до помічника начальника артилерії фортеці, двічі був нагороджений золотими годинниками. У 1928 р. закінчив Військово-технічну академію ім. Ф.Е. Дзержинського в Ленінграді і був направлений у Газодинамічну лабораторію (ГДЛ), яка працювала над ракетними снарядами. З жовтня 1933 р. по січень 1934 р. очолював Ленінградське відділення Реактивного науково-дослідного інституту (РНДІ), із січня 1934 р. по листопад 1937 р. – заступник начальника – головний інженер РНДІ в Москві, де працював разом з В.П. Глушком та С.П. Корольовим.

Г.Е. Лангемак – один із головних керівників розроблення ракетних снарядів на твердому паливі, що стали основою для створення снарядів для реактивних мінометів «Катюша». Першим увів у науковий обіг термін «космонавтика».

У листопаді 1937 р. на підставі фальшивих звинувачень був заарештований, засуджений і в січні 1938 р. розстріляний. Похований на Донському кладовищі у Москві.

У 1955 р. – реабілітований, у 1991 р. – посмертно удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці та нагороджений орденом Леніна.

Обкладинка книги, надрукованої у 1935 р. Автори Г.Е. Лангемак та В.П. Глушко

Cover of the book by G. Langemak and V. Glushko published in 1935

Учень Єлисаветградської чоловічої гімназії Георгій Лангемак, 1914 р.

Georgiy Langemak, pupil of the Elizavetgrad Gymnasium in 1914

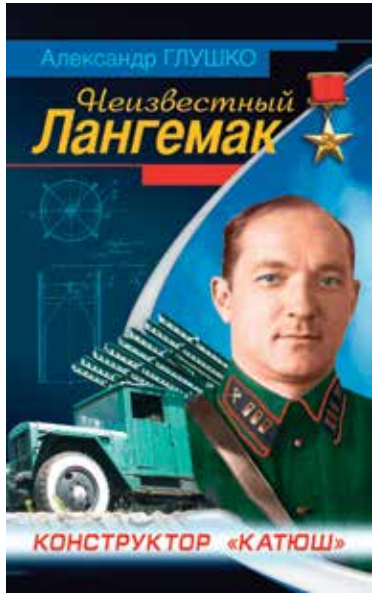
Група слухачів артилерійського факультету Військово-технічної академії ім. Ф.Е. Дзержинського у Ленінграді, 1924 р.

Group of the Artillery Faculty attendees of the Dzerzhinsky Military Technical Academy in Leningrad, 1924

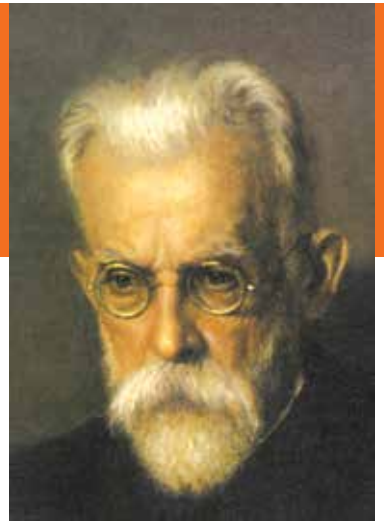
Реактивна система залпового вогню «Катюша»

Multiple rocket launcher known as Katyusha

Обкладинка книги, надрукованої у 2012 р. Автор – Олександр Глушко – син В.П. Глушко

Book jacket, printed in 2012. Author: Oleksandr Glushko – the son of V. Glushko

ВЕРНАДСЬКИЙ Володимир Іванович

Volodymyr VERNADSKYI

(12.03.1863 – 06.01.1945)

Організатор і перший президент Української академії наук (1918-1921).
Академік АН СРСР (1925).
Лауреат Державної премії СРСР (1943).
Автор філософського вчення про еволюцію біосфери в ноосферу.
Дослідник теорії космізму – вчення про внутрішню єдність людини й Космосу.

Institutor and the first President of Ukrainian Academy of Sciences (1918-1921).
Academician of the USSR Academy of Sciences (1925).
Laureate of the USSR State Prize (1943).
Author of the philosophic doctrine on the biosphere evolution into the noosphere.
Researcher of the cosmism theory – consonance of the human being and the Space.

Народився в Санкт-Петербурзі в сім`ї киян. Дитинство майбутнього вченого пройшло в Україні – у Харкові та на Полтавщині. Навчався в Харківській гімназії, закінчив Петербурзький університет (1885), працював у Московському університеті (1890-1911), у 1908 р. був обраний дійсним членом Російської академії наук.

У 1918 р. за рішенням Українського уряду гетьмана Павла Скоропадського розпочав організацію Української академії наук, у 1919 р. був обраний її першим президентом. Викладав у Тавріческому університеті в Сімферополі, був обраний ректором цього університету.

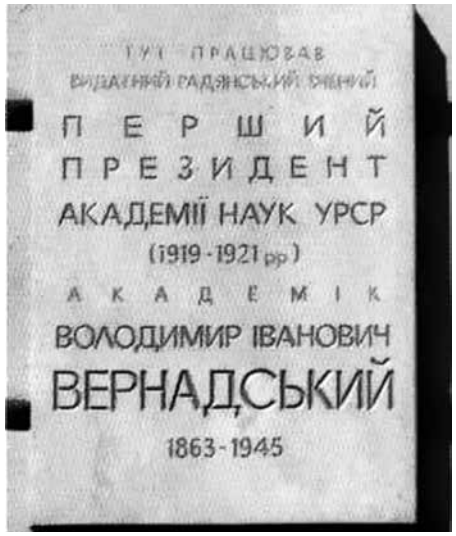
Академік В.І. Вернадський – основоположник комплексу сучасних наук про Землю, розробив цілісне вчення про біосферу. Вивчав закономірності побудови Космосу, активно розвивав теорію космізму – внутрішньої єдності людини й Космосу.

Організатор та директор Радієвого інституту (1922–1939), Біогеохімічної лабораторії (з 1929 р.) у Москві.

Перед смертю вчений передав до Академії наук України свої спогади, у яких зазначив: «Я вірю у велике майбуття й України, й Української академії наук...».

Похований на Новодівочому кладовищі у Москві.

Національною академією наук України засновано премію (з 1973 р.) та Золоту медаль (з 2003 р.) ім. В.І. Вернадського.

Меморіальна дошка на будинку Національної академії наук України

Memorial plaque installed on the building of the National Academy of Sciences of Ukraine

Пам'ятник академіку В.І. Вернадському у Києві на проспекті його імені

Monument to the Academician V. Vernadskyi in Kyiv, installed on the avenue named after him

Академік В.І. Вернадський - ювілейна монета

Commemorative coin dedicated to the Academician V. Vernadskyi

Погруддя академіка В.І. Вернадського у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського, заснованій у 1919 р. під його керівництвом

Bust to the Academician V. Vernadskyi installed in the Vernadskyi National Library of Ukraine, founded in 1919 under his leadership

Картина М.Т. Анісімова «Вернадський на березі Дніпра»

Painting by M. Anisimov «Vernadskyi on the Bank of the Dnipro River»

ОРЛОВ
Олександр Якович

Oleksandr
ORLOV

(06.04.1880 – 28.01.1954)

**Директор Одеської обсерваторії (1913-1934).
Перший академік-астроном Української академії наук (1919).
Член-кореспондент АН СССР (1927), академік АН УССР (1939).
Засновник та перший директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР (1944-1948).
Фундатор наукової школи з астрометрії та геодинаміки.
Заслужений діяч науки УРСР (1951).**

**Director of Odesa observatory (1913-1934).
First Academician-astronomer of Ukrainian Academy of Sciences (1919).
Corresponding member of USSR Academy of Sciences (1927), Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1939). Founder and the first Director of the Main Astronomical Observatory (MAO) of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1944-1948). Founder of Astrometry and Geodynamics Science school.
Honored Scientist of Ukrainian SSR (1951).**

Народився у Смоленську. У 1902 р. закінчив Петербурзький університет. З 1913 р. – професор Одеського університету і директор Астрономічної обсерваторії. Ставши у 1918 р. дійсним членом Української академії наук, доклав максимум зусиль для широкого розгортання астрономічних досліджень в Україні.

Одеська обсерваторія, яку очолював О.Я. Орлов у 1913-1934 рр.

Odesa observatory led by O. Orlov in 1913-1934

У 1926 р. заснував та очолив Полтавську гравіметричну обсерваторію, де розпочав роботи з вивчення реакції Землі та її гравітаційного поля на припливоутворюючі сили, рухів земної кори та полюсів Землі. Керував обсерваторією у Полтаві до 1934 р. У 1934-1938 рр. працював у Астрономічному інституті ім. Штернберга у Москві. З 1938-1951 рр. знову очолював Полтавську гравіметричну обсерваторію. З його ініціативи на теренах СРСР було створено службу широти, а згодом Полтава стала «широтною столицею» Союзу. У 1939-1941 рр. був директором Карпатської астрономічної обсерваторії.

Після визволення Києва у 1944 р. заснував Головну астрономічну обсерваторію АН УРСР (ГАО), яку очолював й будував у 1944-1948 та 1950-1951 рр.

Похований на Лук'янівському кладовищі в Києві.

Полтавська гравіметрична обсерваторія, заснована у 1926 р. за ініціативою О.Я. Орлова

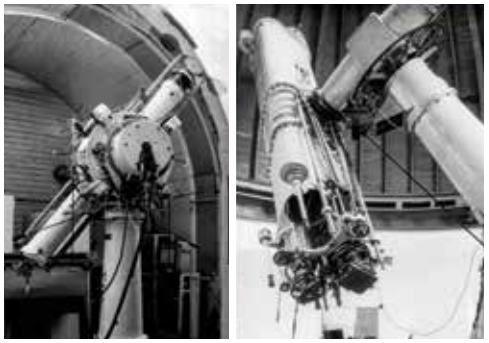
Poltava gravimetric observatory, founded in 1926 under initiative of O. Orlov

Аванпроект ГАО в м. Києві архітектора О.В. Щусєва, який не вдалося втілити у життя. Кінець 1940-х років

Preliminary design of the MAO in Kyiv by architect O. Schusev, which failed to be brought to live. Late 1940s

Перші телескопи ГАО: вертикальне коло Ваншаффа (ліворуч) і астрограф Тепфера-Штейнгеля (праворуч) – були отримані із Німеччини по репарації

First MAO telescopes: Wanschaff vertical circle (left) and astrograph Töpfer-Shteingel (right) were received from Germany as reparations

Відкриття пам`ятної дошки, присвяченої О.Я. Орлову на будівлі ГАО

Opening ceremony of Memorial plate to O. Orlov on the MAO building

Могила О.Я. Орлова на Лук'янівському кладовищі в Києві

Grave of O. Orlov at Lukyanivka cemetery in Kyiv

БАРАБАШОВ Микола Павлович

Mykola BARABASHOV

(30.03.1894 – 29.04.1971)

Заслужений діяч науки УРСР (1941). Ректор Харківського державного університету (1943-1945). Академік АН УРСР (1948). Ініціатор відкриття Харківського планетарію (1957). Засновник харківської школи планетознавства. Герой Соціалістичної Праці (1969).

Rector of Kharkiv State University (1943-1945). Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1948). Initiator of establishment of Kharkiv planetarium (1957). Founder of Kharkiv School of Planetary Science. Hero of Socialist Labor (1969).

Народився в м. Харкові, навчався у 1-й Харківській гімназії. Закінчив Харківський університет (1919). Після закінчення університету (1919) залишився на кафедрі астрономії. У 1922 р. здобув посаду астронома-спостерігача, у 1930 р. очолив Астрономічну обсерваторію, у 1934-му – кафедру астрономії Харківського університету. З 1930-х років став застосовувати фотографічну фотометрію для вивчення планет і Місяця. У 1935 р. спільно з оптиком-конструктором М.Г. Пономарьовим створили перший вітчизняний спектрогеліоскоп, на якому і нині здійснюють спостереження Сонця.

Президія 1-го Всіросійського з`їзду любителів мироведення. Стоїть другий праворуч М.П. Барабашов – голова астрономічної секції, 1921 р.

Presidium of the 1st All-Russian Congress of the World Science enthusiasts. Standing second on right – M. Barabashov, Head of Astronomical Section, 1921

Після визволення м. Харкова очолював у 1943-1945 рр. Харківський державний університет. У післявоєнні роки був одним із координаторів радянської програми досліджень Місяця і планет Сонячної системи. З його ініціативи у 1949 р. створено Комісію фізики планет Астрономічної ради АН СРСР, яку він очолював протягом 17 років. З ініціативи М.П. Барабашова у квітні 1957 р. відкрито Харківський планетарій. Він один з авторів і редактор першого Атласу зворотної сторони Місяця (1960-1965), який складено за фотографіями, одержаними автоматичною міжпланетною станцією «Луна-3».

Похований на кладовищі №2 у Харкові. У 1987 р. АН УРСР засновано премію ім. М.П. Барабашова.

М.П. Барабашов в Астрономічній обсерваторії Харківського державного університету

M. Barabashov in Astronomical Observatory of Kharkiv State University

М.П. Барабашов виступає на відкритті Харківського планетарію у квітні 1957 р.

M. Barabashov holds a speech during the opening ceremony of Kharkiv Planetarium in April 1957

Сучасна будівля Харківського планетарія ім. Ю.О. Гагаріна

Modern building of Kharkiv Y. Gagarin Planetarium

Під час лекції у Харківському планетарії

Lecture at Kharkiv Planetarium

Пам`ятник на могилі М.П. Барабашова на кладовищі №2 у Харкові

Monument on the grave of M. Barabashov on the cemetery №2 in Kharkiv

ВСЕХСВЯТСЬКИЙ Сергій Костянтинович

Sergiy VSEKHSVYATSKYI

(20.06.1905 – 06.10.1984)

Засновник та керівник кафедри астрономії Київського університету (1939-1981). Видатний астроном. Ініціатор відкриття Київського планетарію (1952). Голова науково-координаційної комісії «Комети» Астрономічної ради АН СРСР (1936-1977).

Founder and Head of the Department of Astronomy at Kyiv University (1939-1981). The eminent astronomer. The initiator of the opening of Kyiv Planetarium (1952). Head of Research Coordination Commission «Comets» of Astronomical Council of the USSR Academy of Sciences (1936-1977).

Науково-популярна книга проф. С.К. Всесвятського, видана у 1954 р.

Non-fiction book by Prof. S. Vsekhsvyatskyi, published in 1954

Народився у м. Москві. Закінчив Московський університет (1925). У 1924-1935 рр. працював в Астрофізичному інституті, в 1935-1939 рр. – співробітник, заступник директора Пулковської обсерваторії. З вересня 1939 р. – завідуючий кафедрою астрономії Київського держуніверситету (до 1981 р.) і директор Астрономічної обсерваторії цього університету (до 1951 р.). У 1981-1984 рр. – старший науковий співробітник кафедри астрономії.

З ініціативи професора С.К. Всехсвятського в січні 1952 р. у будівлі костьолу Св. Олександра на вулиці Костьольній було відкрито Київський планетарій.

Засновник української наукової школи в галузі дослідження активних процесів у Сонячній системі. Наукові праці стосуються фізики комет, Сонця і сонячної активності, проблем космогонії. Довів швидку дезінтеграцію періодичних комет. У 1932 р. на новій основі розвив гіпотезу Ж.Л. Лагранжа про викиди комет з поверхонь планет та їхніх супутників. Виявив протяжні корональні потоки (надалі названі сонячним вітром), що спричиняють магнітні бурі та збурення в іоносфері Землі. В 1955 р. разом із своїми учнями розробив динамічну теорію корони Сонця. У 1960 р. висловив припущення про існування кільця навколо Юпітера, яке у 1979 р. було виявлено американським космічним апаратом «Вояджер-1».

Похований на Байковому кладовищі у Києві.

Київські астрономи О.Ф. Богородський та С.К. Всехсвятський поряд з апаратом планетарій фірми Карл Цейс, встановленим в головному корпусі Київської астрономічної обсерваторії на вул. Обсерваторній. 1948 рік

Kyiv astronomers O. Bogorodskyi and S. Vsekhsvyatskyi along with the instrument of Carl Zeiss, installed in the main building of Kyiv Astronomical Observatory on Observatorna Street. 1948

У січні 1952 р. в Києві розпочав роботу перший в Україні планетарій, відкритий за ініціативою професора С.К. Всехсвятського у будівлі костьола Св. Олександра на вулиці Костьольній

In January 1952, the first in Ukraine planetarium has been opened in Kyiv on the initiative of Professor S. Vsekhsvyatskyi, in the building of St. Oleksandr Church on Kostelna Street

Астроном К.І. Чурюмов та його вчитель С.К. Всехсвятський в астрономічній обсерваторії Київського університету ведуть спостереження комети Веста, 1976 рік

Astronomer K. Churyumov and his teacher – S. Vsekhsvyatskyi are observing Vesta comet at the Astronomical Observatory of Kyiv University, 1976

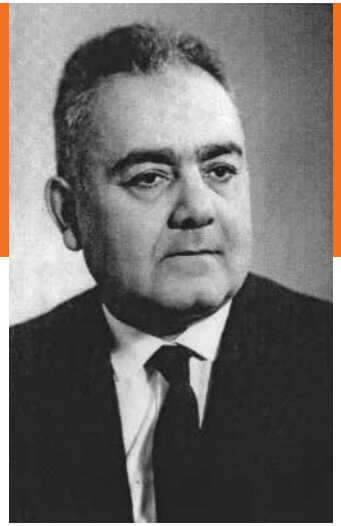
Монета Національного банку України, яку випущено до 100-річчя від дня народження видатного астронома С.К. Всехсвятського

Coin of the National Bank of Ukraine, issued to the 100th birth anniversary of the famous astronomer S. Vsekhsvyatskyi

Професор Київського університету С.К. Всехсвятський з працівниками Одеського планетарію

Professor of Kyiv University S. Vsekhsvyatskyi with employees of Odesa Planetarium

БРАУДЕ
Семен Якович

Semen
BRAUDE

(28.01.1911 – 30.06.2003)

Засновник декаметрової радіоастрономії. Лауреат Державних премій СРСР (1952, 1977) і України (1991, 1997). Академік АН УРСР/НАН України (1969). Ініціатор створення Інституту радіоастрономії АН УРСР (1985). Заслужений діяч науки і техніки України (1991). Повний кавалер ордена «За заслуги» (2001).

Founder of decameter radio astronomy. Laureate of the USSR State Prize (1952, 1977) and State Prize of Ukraine (1991, 1997). Academician of Ukrainian SSR / NAS of Ukraine (1969). The initiator of the Institute of Radio Astronomy of the Academy of Sciences of the USSR (1985). Honored Worker of Science and Technology of Ukraine (1991). Full Cavalier of the «Order of Merit» (2001).

Народився в м. Полтаві. Закінчив Харківський університет (1932). У 1933-1955 рр. працював у Харківському фізико-технічному інституті. У 1955 р. разом зі своїм другом та однодумцем О.Я. Усиковим організував Інститут радіофізики і електроніки АН УРСР, де по 1980 р. обіймав посаду заступника директора з наукової роботи.

Розробив теорію розповсюдження радіохвиль над негладкою морською поверхнею. На основі цієї теорії у 1950 рр. заснував новий науковий напрям – радіоокеанографію. Брав участь у розробленні потужних генераторів радіохвиль і створенні першого у СРСР радіолокатора.

У 1960 р. започаткував новий науковий напрям - декаметрову радіоастрономію. Разом з колегами і учнями створив радіотелескоп УТР-2 і радіоінтерферометр УРАН. Грандіозний УТР-2 було запущено 1972 року в районі села Гракове Зміївського району Харківської області, який і досі залишається найчутливішим радіотелескопом декаметрового діапазону у світі.

У 1974 р. С.Я. Брауде запропонував побудувати новий прилад УРАН (український радіоінтерферометр Академії наук) із 4-х декаметрових радіоінтерферометрів, розміщених у Змієві, під Полтавою, Одесою і Львовом. Ця унікальна система радіотелескопів відкрила можливість рекордного розділення об'єктів на небесній сфері. За допомогою УТР-2 та УРАНу одержано багато наукових результатів світового рівня.

У 1985 р. з ініціативи С.Я. Брауде створено Інститут радіоастрономії АН УРСР, де багато років він був заступником директора. Активно і плідно працював на посаді радника Радіоастрономічного інституту НАН України, розробляв стратегію подальшого розвитку радіоастрономічної науки в Україні.

Похований на кладовищі №2 у Харкові. У 2007 р. Національною академією наук України засновано премію імені С.Я. Брауде.

Академіки С.Я. Брауде і Б.Е. Патон (в центрі) під час огляду радіотелескопу УТР-2, побудованого поблизу Харкова, 1971 рік

Academicians – S. Braude and B. Paton (in the center) during an observation of UTR-2 radio telescope, built near Kharkiv, 1971

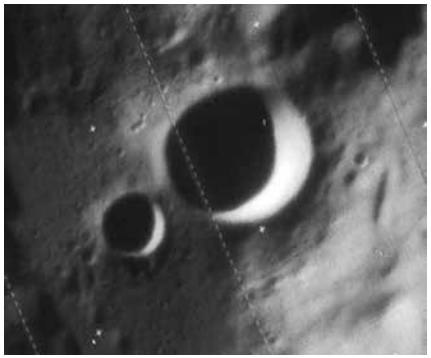
Академіки О.Я. Усиков, Б.Е. Патон, С.Я. Брауде в Інституті радіофізики і електроніки АН УРСР, 1971 рік

Academicians O. Usykov, B. Paton, S. Braude at the Institute of Radio Physics and Electronics of USSR Academy of Sciences, 1971

Найчутливіший у світі телескоп у декаметровому діапазоні радіохвиль УТР-2, створений науковцями Радіоастрономічного інституту НАН України

The UTR-2, the world's most sensitive deca-metric radio telescope, was developed by the specialists of NASU Radio-Astronomy Institute

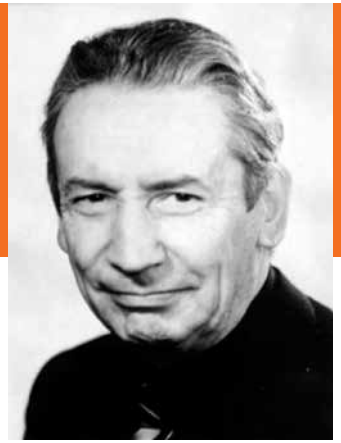
У 2001 р. рішенням Міжнародного астрономічного союзу одному із кратерів на Місяці присвоєно ім'я С.Я. Брауде

In 2001, one of the craters on the Moon has been named after S. Braude under decision of the International Astronomical Union

Відкриття меморіальної дошки, присвяченої С.Я. Брауде, на адміністративній будівлі Радіоастрономічного інституту НАН України в м. Харкові. 9 вересня 2004 р.

Opening of the memorial plate dedicated to S. Braude on the administrative building of the Institute of Radio Astronomy of the NAS of Ukraine in Kharkiv. September 9, 2004

СЕВЄРНИЙ Андрій Борисович

Andriy SEVERNYI

(11.05.1913 – 04.04.1987)

Директор Кримської астрофізичної обсерваторії (1952-1987). Видатний астроном та астрофізик. Лауреат двох Державних премій СРСР (1952, 1984). Академік АН СРСР (1968), Міжнародної академії астронавтики. Герой Соціалістичної Праці (1973).

Director of Crimean Astrophysical Observatory (1952-1987). The eminent astronomer and astrophysicist. Laureate of two USSR State Prizes (1952, 1984). Academician of the USSR (1968) and the International Academy of Astronautics. Hero of Socialist Labor (1973).

Народився в м. Тулі в сім`ї викладачів. Ще з шкільних років захоплювався астрономією. Після закінчення Московського державного університету (1935) вступив до аспірантури АН СРСР, там же пройшов докторантуру. У 1938-1946 рр. працював у Державному астрономічному інституті ім. П.К. Штернберга. Брав участь у підготовці будівництва Кримської астрофізичної обсерваторії (КрАО), в 1946 р. став її співробітником, у 1952 р. – директором.

Баштовий сонячний телескоп БСТ-1 Кримської астрофізичної обсерваторії

The BST-1 Tower Solar Telescope at Crimean Astrophysical Observatory

Основні наукові роботи присвячені фізиці Сонця. За його проектом у 1954 р. в КрАО було побудовано один з найбільших у світі баштових сонячних телескопів, сконструйовано цілий ряд приладів для астрофізичних спостережень Сонця. Під керівництвом А.Б. Сєвєрного відкрито глобальні коливання Сонця із періодом 160 хв. Він уперше виявив факт переполюсування загального магнітного поля Сонця кожні 11 років, застосував методику сонячних вимірювань до дослідження зоряного магнетизму.

Під його керівництвом було створено: космічні прилади для супутників серій «Космос» і «Прогноз», для місяцехода Луноход-2 (1973), сонячний телескоп для орбітальної станції «Салют-4» (1974), зоряний телескоп для астрофізичної станції «Астрон» (1983).

Президент Комісії «Сонячна активність» Міжнародного астрономічного союзу (1958-1964), віце-президент Міжнародного астрономічного союзу (1964-1970).

Помер у Сімферополі. Похований на Кунцевському кладовищі у Москві.

С.П. Корольов з колегами після отримання першого знімку зворотного боку Місяця. Позаду С.П. Корольова - А.Б. Сєвєрний. Перший пункт космічного зв'язку «Сімеіз-3» на горі Кішка у Криму, 9 жовтня 1959 р.

S. Korolyov and his colleagues after obtainign the first picture of the back side of the Moon. Behind S. Korolyov – A. Severnyi. The first point of Space Communications – «Simeyiz-3» on the Cat mountain in Crimea, October 9, 1959

Академіком А.Б. Сєвєрним вперше у світі були реалізовані кількісні спектральні дослідження сонячних спалахів і інших процесів на Сонці

Academician A. Severnyi was the first in the world to have implemented quantitative spectral studies of solar flares and other processes on the Sun

Панорама Кримської астрофізичної обсерваторії (КрАО) і селища Наукове в Криму

Panorama of Crimean Astrophysical Observatory (CRAO) and Naukove settlement in Crimea

Робота з матеріалами спостережень, отриманих за допомогою орбітального сонячного телескопу ОСТ-1 на станції «Салют-4»: льотчик-космонавт В.І. Севастьянов, директор КрАО А.Б. Сєвєрний, керівник експерименту А.В. Брунс, льотчик-космонавт Г.М. Гречко. 1975 рік

Works with observation materials obtained by OST-1 orbital solar telescope at the Salyut-4 station: pilot-cosmonaut V. Sevastyanov, CRAO Director – A. Severnyi, Mentor of the experiment - A. Bruns, pilot-cosmonaut - G. Grechko. 1975

Могила А.Б. Сєвєрного на Кунцєвському кладовищі у Москві

Tomb of A. Severnyi on Kuntsyevskaya cemetery in Moscow

КОРОЛЬОВ Сергій Павлович

Sergiy KOROLYOV

(12.01.1907 – 14.01.1966)

Начальник і Головний конструктор ОКБ-1 (1950-1966) (нині РКК «Енергія» ім. С.П. Корольова). Головний конструктор перших радянських ракет, штучних супутників Землі і космічних кораблів. Основоположник практичної космонавтики. Двічі Герой Соціалістичної Праці (1956, 1961). Лауреат Ленінської премії СРСР (1957). Академік АН СРСР (1958).

Director and Chief Designer of OKB-1 (1950-1966) (now – Energia RSC) Chief Designer of the first soviet rockets, artificial satellites of Earth and spaceships. Founder of the practical cosmonautics. Two times Hero of Socialist Labour (1956, 1961). Laureate of USSR Lenin Prize (1957). Academician of the USSR Academy of Sciences (1958).

Народився в м. Житомирі, де пройшли його перші півтора роки життя. Улітку 1908 р. сім'я Корольових переїхала до Києва, де через два роки його батьки розлучилися, – і Сергій опинився в Ніжині під опікою бабусі та дідуся. З 1914 по 1917 рр. знову мешкав у Києві, до 1924 р. – в Одесі, де закінчив будпрофшколу й став членом Товариства авіації й повітроплавання України та Криму. У 1924-1926 рр. – студент Київського політехнічного інституту, активіст планерного руху. Закінчив Московське вище технічне училище (1929), у 1931 р. створив, а через два роки очолив групу вивчення реактивного руху (ГВРР). У 1933-1938 рр. працював у Реактивному НДІ. У 1938 р. на підставі фальшивих звинувачень був заарештований і перебував в ув'язненні до серпня 1944 р. У 1945-1946 рр. вивчав трофейну ракетну техніку в Німеччині. У 1946-1950 рр. – начальник конструкторського відділу №3 СКБ НДІ-88.

З 1950 р. – засновник і керівник головного в СРСР ракетно-космічного підприємства – ОКБ-1, колектив якого забезпечив створення перших вітчизняних балістичних ракет далекої дії, почавши практичне дослідження космічного простору: перші високотні геофізичні ракети, перший штучний супутник Землі, перший космічний політ людини, перші наукові супутники «Електрон», перші автоматичні станції до Місяця, Марса, Венери, перший вітчизняний супутник зв'язку «Молнія-1». Під його керівництвом було виконано роботи за програмами пілотованих кораблів «Восток», розпочато роботи за Місячною програмою та програмою «Союз».

Як ініціатор створення й голова Ради головних конструкторів забезпечував технічне керування й координацію робіт підприємств і організацій СРСР за ракетними, ракетно-космічними й космічними проектами.

Прах С.П. Корольова поховано в Москві у Кремлівській стіні. Почесний громадянин міст Байконур, Калуга, Корольов.

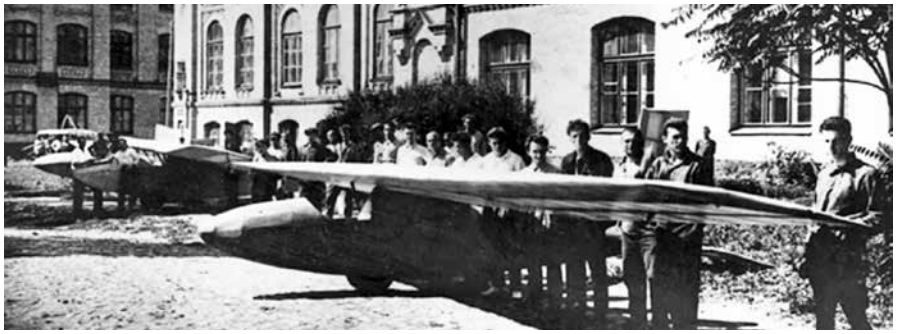
Фото з особової справи студента Київського політехнічного інституту (КПІ), 1924 р.

Photo from the personal file of the student of Kyiv Polytechnic Institute (KPI), S. Korolyov, taken in 1924

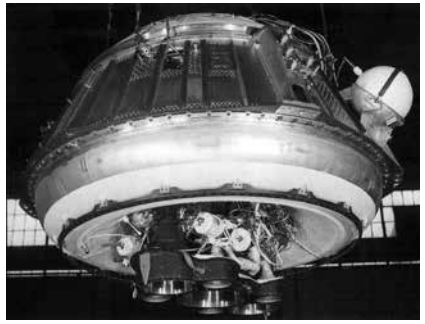
Ракета Р-5М з ядерним боєзарядом, за створення якої С.П. Корольов у 1956 р. був нагороджений першою Зіркою Героя. Ці ракети серійно виготовлялися на заводі «Південмаш» у Дніпропетровську

In 1956, S. Korolyov was awarded his first Star of the Hero of the USSR for development of the R-5M missile armed with nuclear warhead. Serial production of the system was organized at the Yuzhmash, in Dnipropetrovsk

Парад планерів на подвір'ї КПІ. Шостий праворуч – С.П. Корольов, 1925 р.

During the parade of gliders at the yard of the KPI, in 1925. S. Korolyov is the sixth from the right side

Посадочно-злітний модуль місячного орбітального корабля – останнє завдання С.П. Корольова для КБ «Південне» та Південмашзаводу, яке вони успішно виконали

Landing/take-off module of the Moon Spaceship became the last mission assigned by S. Korolyov to the Yuzhnoye Design Office and the Yuzhmash. The mission was successfully carried out

Неперевершена ракета-носій С.П. Корольова Р-7 (нині «Союз») – більше 50 років на службі людству

The R-7 (Soyuz), unrivaled launch vehicle designed by S. Korolyov, provides service to the mankind for more than 50 years

Дочка С.П. Корольова Наталія Сергіївна з родиною біля пам'ятника батьку у Житомирі

Natalia, daughter of S. Korolyov, with her family, near the monument to her father in Zhytomyr

ГЛУШКО
Валентин Петрович

Valentyn
GLUSHKO

(02.09.1908 – 10.01.1989)

Головний конструктор ОКБ-456 (1946-1974) (нині – НВО «Енергомаш» ім. В.П. Глушка), Генеральний конструктор НВО «Енергія» (1974-1989). Основоположник радянського ракетного двигунобудування. Генеральний конструктор багаторазового ракетно-космічного комплексу «Енергія-Буран». Двічі Герой Соціалістичної Праці (1956, 1961). Лауреат Ленінської (1957), двох Державних (1967, 1984) премій СРСР. Академік АН СРСР (1958), Міжнародної академії астронавтики (1976).

Chief Designer of OKB-456 (1946-1974) (now – NPO Energomash) General Designer of Energia RSC (1974-1989). Founder of the Soviet rocket propulsion engineering. General Designer of the Energia-Buran multiuse rocket and space system. Two times Hero of Socialist Labour (1956, 1961). Laureate of Lenin Prize (1957) and two times winner of the USSR State Prize (1967, 1984). Academician of the USSR Academy of Sciences (1958) and the International Academy of Astronautics (1976).

Народився в м. Одесі. Під час громадянської війни навчався в Ірпінській міській змішаній гімназії під Києвом, закінчив Одеську будпрофшколу (1924). У 1923-1926 рр. листувався з К.Е. Ціолковським, опублікував ряд статей із космонавтики. Після закінчення Ленінградського університету працював у Газодинамічній лабораторії (1929-1933), де сформував підрозділ з розроблення реактивних двигунів. У 1934-1938 рр. продовжив роботи в Реактивному НДІ.

У березні 1938 р. на підставі фальшивих звинувачень був заарештований і перебував в ув'язненні до серпня 1944 р. У цей період організував на Казанському авіазаводі закрите ОКБ з розроблення реактивних двигунів, став його Головним конструктором, а ув'язнений Сергій Корольов – його заступником з льотних випробувань. З 1944 по 1974 рр. – Головний конструктор ОКБ-СД (Казань), ОКБ-456, КБ «Енергомаш», з 1974 по 1977 рр. – директор і Генеральний конструктор, з 1977 по 1989 рр – Генеральний конструктор НВО «Енергія».

Конструктор першого у світі електротермічного ракетного двигуна, сімейства ракет на рідкому паливі, потужних рідинних реактивних двигунів, установлених практично на всіх радянських бойових балістичних ракетах і вітчизняних ракетах-носіях, які вивели в космос перші штучні супутники Землі, перші космічні кораблі з космонавтами, забезпечили польоти до Місяця та планет Сонячної системи. Керував роботами зі створення орбітальних станцій «Салют-6», «Салют-7», «Мир», ракетно-космічної системи «Енергія-Буран». Під його керівництвом створені найпотужніші ракетні двигуни для ракет-носіїв «Протон», «Зеніт» і «Енергія».

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві. Почесний громадянин міст Одеса, Байконур, Калуга, Корольов.

Учень Валентин Глушко,
м. Одеса, 1919 р.

School pupil Valentyn Glushko
in Odesa, 1919

«Ракетний зубр» Олександр Макаров і «Бог вогню»
Валентин Глушко, Дніпропетровськ, вересень 1981 р.

Oleksandr Makarov, «Rocket bison», and Valentyn Glushko, the «God of fire»,
in Dnipropetrovsk, September 1981

В.П. Глушко і М.К. Янгель, м. Дніпропетровськ, 1960-ті роки

V. Glushko and M. Yangel in Dniproperovsk, 1960s

Рідинний реактивний
двигун РД-108 В.П. Глушка
для ракети-носія Р-7
С.П. Корольова

The RD-108 liquid fuel jet engine,
designed by V. Glushko for the R-7
launch vehicle of S. Korolyov

Урочисті заходи з нагоди 100-річного ювілею
В.П. Глушка на його батьківщині в Одесі, вересень 2008 р.

Ceremony of the 100th anniversary of V. Glushko in Odesa,
his native city. September 2008

САВЧЕНКО Яків Федорович

Yakiv SAVCHENKO

(23.10.1913 – 26.09.1984)

Директор Павлоградського хімічного заводу (1949-1954). Перший Генеральний директор і Головний конструктор НВО «Алтай» (1959-1984) (нині – ФНВЦ «Алтай»). Організатор виробництва твердого ракетного палива. Двічі Герой Соціалістичної Праці (1971, 1983). Лауреат Ленінської премії (1976). Заслужений діяч науки і техніки РФ.

Director of the Pavlograd Chemical Plant (1949-1954). First Director General and Chief Designer of the NVO Altai (1959-1984) (now – the FRPC Altai) Manager of the solid propellant production. Two times Hero of Socialist Labour (1971, 1983). Laureate of the Lenin Prize (1976). Honored Master of Science and Engineering of Russia.

Народився в с. Івот Шосткинського району Сумської області. Закінчив Шосткинський хімічний технікум (1932), заочно Ленінградський індустріальний інститут (1951).

З 1932 по 1949 рр. працював на великому оборонному підприємстві – заводі ім. Я.М. Свердлова у м. Дзержинську Горьковської області. Пройшов шлях від конструктора і механіка виробництва до заступника директора. У роки Великої Вітчизняної війни завод забезпечував фронт боєприпасами.

У 1949 р. очолив Павлоградський хімічний завод у Дніпропетровській області. Реалізував програму його відновлення й налагодив серійний випуск продукції – вибухових речовин для боєприпасів. З 1954 по 1959 рр. – директор Чапаєвського заводу в Куйбишевській області.

У 1959 р. Я.Ф. Савченку було доручено створення великого науково-виробничого об'єднання ракетно-космічного профілю у м. Бійську Алтайського краю. З цим завданням він успішно впорався й очолював колектив НВО «Алтай» протягом 25 років – до вересня 1984 року.

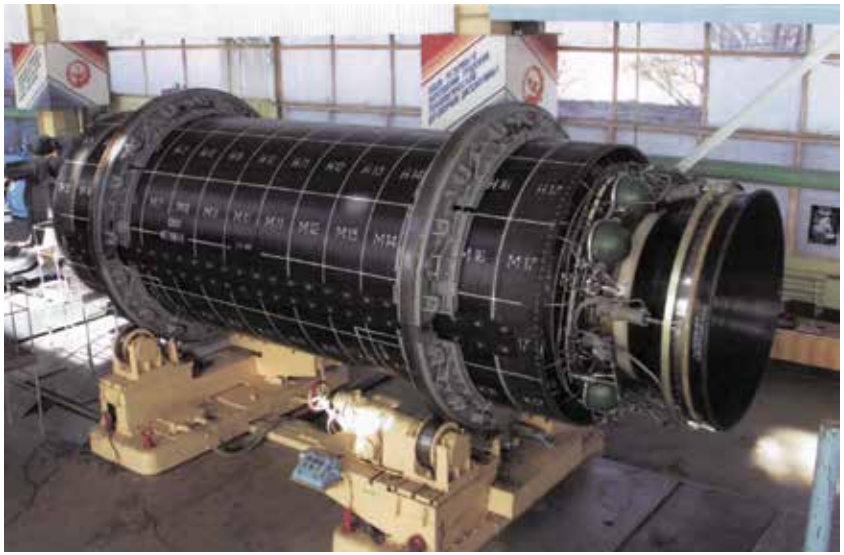
Під керівництвом Я.Ф. Савченка НВО «Алтай» зробило вагомий внесок у формування твердопаливної промисловості Радянського Союзу і створення ряду ракетних комплексів Головних конструкторів С.П. Корольова, М.К. Янгеля, В.Ф. Уткіна, В.П. Макєєва, О.Д. Надирадзе.

Почесний громадянин м. Бійськ (1980). Похований на міському кладовищі в Бійську.

Міжконтинентальна балістична ракета SS-24 на твердому ракетному паливі

The SS-24 intercontinental ballistic solid propellant missile

Твердопаливний ракетний двигун

Solid propellant engine

Творці ракетних комплексів четвертого покоління на твердому паливі: Г.В. Сакович, Ю.О. Сметанін, Я.Ф. Савченко, В.Ф. Уткін, В.І. Кукушкін

The originators of the fourth generation solid propellant rocket complexes: G. Sokovych, Y. Smetanin, Y. Savchenko, V. Utkin, V. Kukushkin

Погруддя двічі Героя Соціалістичної Праці Я.Ф. Савченка, встановлене у Бійську Алтайського краю

The bust of twice Hero of Socialist Labor – Y. Savchenko, installed in Biisk, Altai Territory

ЧЕЛОМЕЙ
Володимир Миколайович

Volodymyr CHELOMEY

(30.06.1914 – 08.12.1984)

Головний конструктор і директор авіаційного заводу №51 (1944-1953). Головний конструктор ОКБ-52 (1955-1959), Генеральний конструктор ОКБ-52, ЦКБ машинобудування, НВО машинобудування (1959-1984). Творець крилатих морських ракет, міжконтинентальних балістичних ракет, ракети-носія «Протон», орбітальної станції «Алмаз».
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1959, 1963).
Академік АН СРСР (1962), Міжнародної академії астронавтики (1974).
Лауреат Ленінської (1959), трьох Державних (1967, 1974, 1982) премій СРСР.

General Designer and Director of the Aviation Plant #51 (1944-1953). Chief Designer of OKB-52 (1955-1959), General Designer of OKB-52, Central Machinery Design Office, Machinery Research and Production Association (1959-1984).
Creator of marine cruise missiles, ICBMs, Proton LV, Almaz orbital station.
Two times Hero of Socialist Labour (1959, 1963).
Academician of the USSR Academy of Sciences (1962) and the International Academy of Astronautics (1974). Laureate of the Lenin Prize (1959), three times winner of the USSR State Prize (1967, 1974, 1982).

Народився в м. Седлеці (зараз м. Седльце на території Польщі), але ще немовлям був вивезений батьками-вчителями до Полтави. Вважав це місто своєю малою батьківщиною.

Закінчив семирічну трудову школу №10 м. Полтави, Київський автомобільний технікум (1932), моторобудівний факультет Київського авіаційного інституту (1937). Кандидат технічних наук (1939). У 1939-1941 рр. працював у Київському авіаційному інституті і Інституті прикладної математики АН УРСР. У 1940 р. був зарахований у спеціальну докторантуру АН СРСР у Москві, де 1 червня 1941 р. захистив докторську дисертацію.

У період Другої світової війни розроблював пульсуючий повітряно-реактивний двигун у Центральному інституті авіаційного моторобудування (ЦІАМ) у Москві. З 1944 р. – керівник розроблення перших радянських крилатих ракет, Головний конструктор і директор авіаційного заводу №51 (до 1953). У 1955-1959 рр. – Головний конструктор, у 1959-1984 рр. – Генеральний конструктор ОКБ-52, ЦКБ машинобудування, НВО машинобудування (м. Реутов Московської області).

Під його керівництвом створені бойові ракетні комплекси УР-100, УР-200, потужна ракета-носій «Протон» (УР-500), супутники оборонного призначення, космічні апарати «Протон», «Польот», орбітальні станції «Алмаз».

Почесний громадянин м. Реутов. Похований на Новодівочому кладовищі в Москві.

«Алмаз» – перша у світі орбітальна пілотована станція розроблення В.М. Челомея

The first in the world manned space station Almaz, designed by Volodymyr Chelomey

Експозиція присвячена В.М. Челомею у Полтавському музеї авіації та космонавтики

Exposition dedicated to V. Chelomey in Poltava museum of aviation and cosmonautics

Експозиція у музеї Національного авіаційного університету у м. Києві, де навчався В.М. Челомей

Exposition dedicated to V. Chelomey in the museum of the National Aviation University in Kyiv, where the eminent design engineer made his studies

Ракета-носій «Протон» на стартовому майданчику космодрому Байконур

The Proton launch vehicle on the launching pad of the Baikonur Spaceport

Меморіальна дошка на будинку по вулиці Саксаганського у Києві, де мешкав В.М. Челомей

Memorial plaque installed in Kiyv, on the wall of the building in Saksaganskyi street, where V. Chelomey lived

КИСУНЬКО
Григорій Васильович

Grygoriy
KYSUNKO

(28.07.1918 - 11.10.1998)

**Начальник та Головний конструктор ОКБ-30 (1962-1966).
Директор і науковий керівник ОКБ «Вимпел» (1966-1970).
Генеральний конструктор першої радянської системи протиракетної оборони А-35.
Герой Соціалістичної Праці (1956).
Член-кореспондент АН СРСР (1958).
Лауреат Ленінської премії (1966).
Генерал-лейтенант інженер (1967).**

**Head and Chief Designer of OKB-30 (1962-1966).
Director and supervisor of OKB «Vympel» (1966-1970).
Chief Designer of the first Soviet missile defense system A-35.
Hero of Socialist Labor (1956). Corresponding Member of the USSR Academy of Sciences(1958).
Laureate of the Lenin Prize (1966). General-Lieutenant (1967).**

Народився в с. Більманка Запорізької області. У 1930-1934 рр. навчався у Маріуполі. Закінчив Луганський педагогічний інститут (1938), аспірантуру Ленінградського педінституту ім. О.І. Герцена (1941).

Учасник Другої світової війни (1941-1944). З грудня 1944 р. на викладацькій роботі в Ленінградській академії зв'язку ім. С.М. Будьонного.

В кінці 1950 р. переведений до КБ-1 Міністерства озброєння СРСР. Брав участь у створенні перших вітчизняних зенітно-ракетних систем С-25 та С-75. Доктор технічних наук (1951), професор (1956).

З 1956 р. – головний конструктор експериментальної системи протиракетної оборони А з протиракетою В-1000. 4 березня 1961 р. на полігоні Сари-Шаган засобами цієї системи було вперше у світовій практиці вражено головну частину балістичної ракети Р-12 на траєкторії її польоту.

З 1958 р. – генеральний конструктор більш перспективної протиракетної системи А-35 з протиракетою В-1100. У грудні 1961 р. призначений начальником новоствореного ОКБ-30. У березні 1966 р. - директором і науковим керівником ОКБ «Вимпел» Мінрадіопрому СРСР. З 1970 р. - перший заступник генерального директора ЦНВО «Вимпел» з наукової роботи. У 1970-х рр. система А-35 була прийнята на озброєння для захисту Москви від міжконтинентальних балістичних ракет.

З червня 1975 р. Г.В. Кисунько – науковий консультант 45-го ЦНДІ Міністерства оборони. З 1987 р. – завідувач лабораторією відділу теоретичних проблем АН СРСР.

Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві. Почесний громадянин м. Приозерськ (Казахстан).

Протиракета В-1000 Головного конструктора П.Д. Грушина протиракетної системи А Генерального конструктора Г.В. Кисунько

Anti-ballistic missile (ABM) V-1000 by Chief Designer P. Grushin of the missile defense system by General Designer G. Kysunko

РЛС супроводження протиракети (ліворуч) і пускова установка протиракети (праворуч)

ABM support radar (left) and missile launcher (right)

Г.В. Кисунько з офіцерами 45-го ЦНДІ Міністерства оборони

G. Kysunko with officers of the 45th Central Research Institute of the Ministry of Defense

Уламки головної частини балістичної ракети Р-12, яка була уражена протиракетою В-1000 4 березня 1961 р.

Fragments of the warhead from ballistic missile R-12, hit by V-1000 ABM, March 4, 1961

Г.В. Кисунько на аеродромі Камбала полігону Сари-Шаган, літо 1967 р.

G. Kysunko at the Kambala airfield, of Sary-Shagan test range, summer 1967

Могила Г.В. Кисунько на Троєкуровському кладовищі в Москві

Tomb of G. Kysunko on Troyekurovsk cemetery in Moscow

КОВТУНЕНКО В'ячеслав Михайлович

Vyacheslav KOVTUNENKO

(31.08.1921 – 10.07.1995)

Перший головний конструктор КБ космічних апаратів КБ «Південне» (1965-1977).
Головний конструктор, Генеральний конструктор НВО ім. С.О. Лавочкіна (1977-1995).
Генеральний конструктор міжпланетних космічних апаратів.
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Член-кореспондент АН УРСР (1972), АН СРСР (1986).
Академік Міжнародної академії астронавтики (1987).
Лауреат Ленінської (1960) і Державної (1978) премій СРСР.

First Chief Designer of SC Design Office at Yuzhnoye DO (1965-1977).
Chief Designer, General Designer of S. Lavochkin Research and Production Association.
Hero of Socialist Labour (1961). Corresponding member of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1972), and the USSR Academy of Sciences (1986).
Academician of the International Academy of Astronautics (1987).
Laureate of the Lenin Prize (1960) and the USSR State Prize (1978).

Народився в м. Енгельсі Саратовської області. Учасник Другої світової війни (1941-1942). Закінчив Ленінградський державний університет (1946).

З 1946 по 1953 рр. працював у НДІ-88 (м. Калінінград Московської області): інженер-розраховувач, ст. інженер-розраховувач, начальник групи.

У 1953 р. переведений у м. Дніпропетровськ начальником проектного сектору КБ заводу №586. З 1954 по 1977 рр. – у КБ «Південне»: начальник відділу, заступник головного конструктора – керівник і головний конструктор КБ космічних апаратів. Керував проектними роботами зі створення перших ракет Р-12, Р-14, Р-16, ракет-носіїв «Космос», «Космос-2». Під його керівництвом створено ряд космічних апаратів, у т.ч. перший дніпровський супутник ДС-2 («Космос-1»), систему радіотехнічного спостереження «Целіна»; здійснено перші міжнародні проекти «Інтеркосмос», «Аркад», «Аріабхата», «Бхаскара».

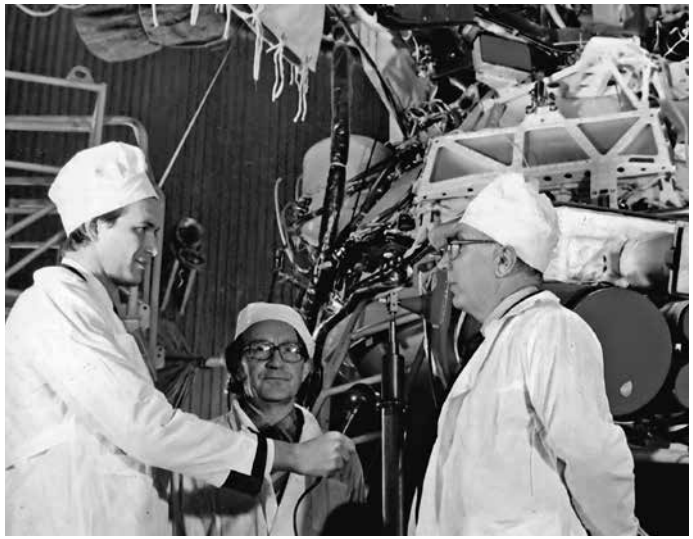
З 1977 р. – у НВО ім. С.О. Лавочкіна (м. Хімки Московської області): головний конструктор-перший заступник Генерального директора, Генеральний конструктор і Генеральний директор, з 1989 – Генеральний конструктор. Під його керівництвом розроблено ряд міжпланетних космічних апаратів і здійснено проекти «Венера-11...16», «Вега», «Фобос», «Астрон», «Гранат», «Прогноз» та ін.

Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві.

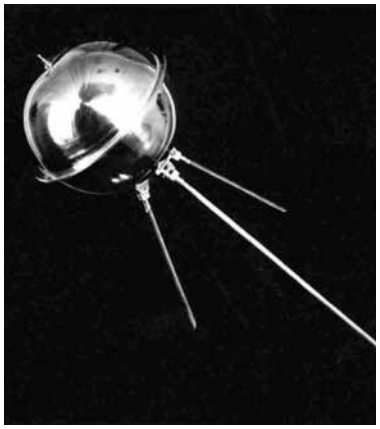
Президент АН СРСР Мстислав Келдиш знайомиться з виробництвом космічних апаратів на Південмаші. Пояснює В'ячеслав Ковтуненко

The President of USSR Academy of Sciences, Mstyslav Keldysh, while getting acquainted with the manufacture of space vehicles at the Yuzhmash, listens to V. Kovtunenko's explanations

На питання журналістів відповідають керівники міжпланетного проекту «Вега» академік Р.З. Сагдєєв (у центрі) та Генеральний конструктор НВО ім. С.О. Лавочкіна В.М. Ковтуненко (праворуч)

The Academician R. Sagdeyev (in the middle) and the General Designer of Lavochkin NVO – V. Kovtunenko, (on the right) – managers of the Vega interplanetary project are answering the questions of a journalist

Перший дніпровський супутник ДС-2 («Космос-1»), створений під керівництвом В.М. Ковтуненка та виведений на навколоземну орбіту 16 березня 1962 р.

Cosmos-1 – the first satellite made in Dnipropetrovsk designed under supervision of V. Kovtunenko and placed on orbit, March 16, 1962

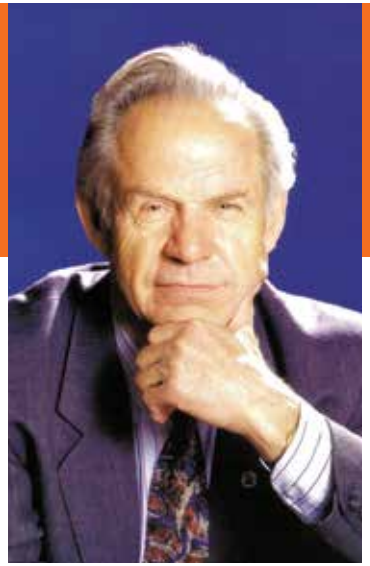
В.Ф. Уткін і В.М. Ковтуненко. КБ «Південне», 1971 рік

V. Utkin and V. Kovtunenko. Yuzhnoye Design Office, 1971

Меморіальна дошка В.М. Ковтуненко в КБ «Південне» на будівлі КБ космічних апаратів

Memorial plate to V. Kovtunenko at Yuzhnoye DO on the building of Spacecraft Design Office

РЕШЕТНЬОВ
Михайло Федорович

Mykhailo
RESHETNIOV

(10.11.1924 – 26.01.1996)

Генеральний конструктор КБ прикладної механіки (1967-1977), Генеральний конструктор і Генеральний директор НВО прикладної механіки (1977-1996) (нині – ВАТ «Інформаційні супутникові системи» ім. М.Ф. Решетньова»). Генеральний конструктор супутників зв'язку та мовлення. Герой Соціалістичної Праці (1974). Академік АН СРСР/РАН (1985). Лауреат Ленінської премії СРСР (1980) та Державної премії РФ (1995).

Chief Designer of Design Office for Applied Mechanics (1967-1977), General Designer and Director General of NPO for Applied Mechanics (NPO PM) (1977-1996) (now - JSC Information Satellite Systems - Reshetniov Company). General Designer of satellites for communication and broadcasting. Hero of Socialist Labor (1974). Academician of the USSR / Russian Academy of Sciences (1985). Laureate of the Lenin Prize of USSR (1980) and the State Prize of Russia (1995).

Народився в с. Бармашове Миколаївської області. У 1939 р. закінчив з відзнакою Дніпропетровську середню школу. Студент Московського авіаційного інституту (1940-1942). Учасник Другої світової війни (1942-1945). Закінчив Московський авіаційний інститут (1950).

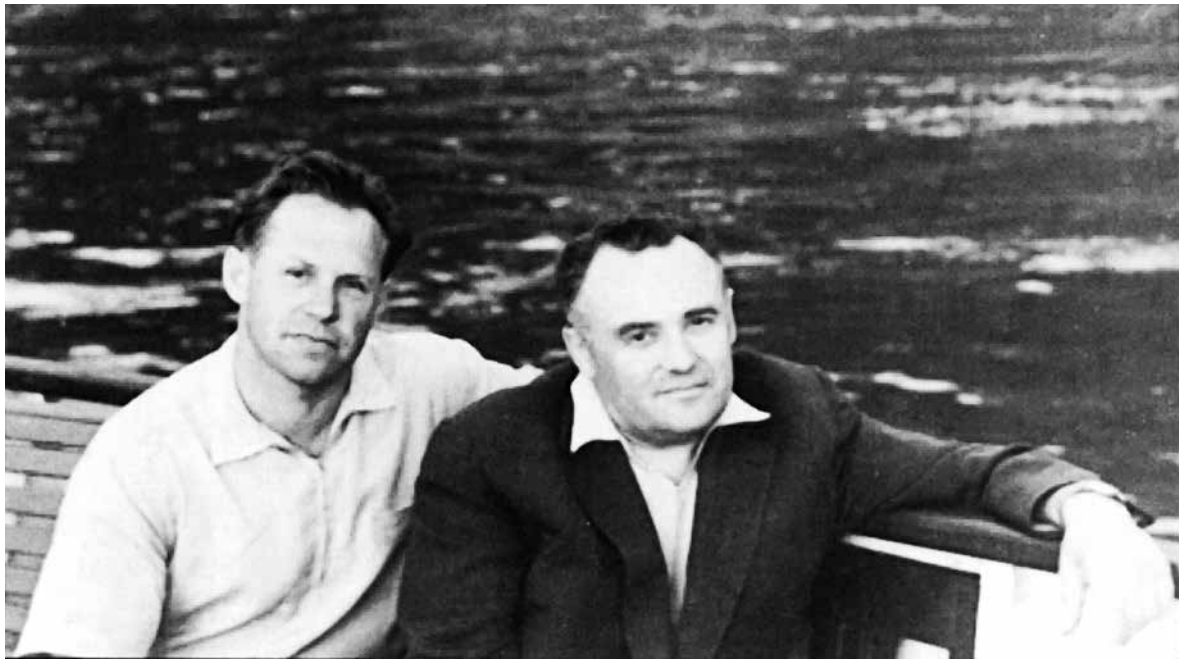
З 1950 по 1959 рр. – в ОКБ-1 С.П. Корольова: інженер, старший інженер, провідний конструктор ракети Р-11, заступник Головного конструктора (1958-1959).

З 1959 по 1996 рр. – у м. Желєзногорськ Красноярського краю: начальник і головний конструктор філіалу №2 ОКБ-1, ОКБ-10, КБ прикладної механіки, Генеральний конструктор і Генеральний директор НВО прикладної механіки.

У 1960 роки ОКБ-10 М.Ф. Решетньова прийняло від ОКБ-1 проектну документацію на супутник зв'язку «Молнія-1», від ОКБ-586 М.К. Янгеля – космічний носій «Космос-2» (створений на базі ракети Р-14) і документацію на супутники зв'язку «Стріла» і «Пчела», що поклало початок розвитку тематики космічного зв'язку в СРСР.

Під керівництвом М.Ф. Решетньова створено супутники зв'язку й телемовлення «Стріла» «Молнія», «Радуга», «Горизонт», «Гейзер», «Луч», «Екран», «Гонець», «Галс», «Експрес»; геодезичні супутники «ГЕО-ІК», навігаційні супутники «Цикада», ГЛОНАСС, наземний комплекс керування космічними апаратами в м. Желєзногорську.

Почесний громадянин м. Желєзногорськ. Похований на міському кладовищі м. Желєзногорська.

С.П. Корольов та М.Ф. Решетньов на березі ріки Єнісей, червень 1960 р.

Sergiy Korolyov and Mykhailo Reshetniov on the bank of Yenisey river, June 1960

М.Ф. Решетньов (у центрі) з колегами біля натурного макета супутника зв'язку «Луч», 1994 р.

M. Reshetniov (in the middle) with his colleagues near the full-scale mockup of the Luch communication satellite, 1994

Після успішного старту на космодромі Байконур. У першому ряду М.Ф. Решетньов, А.П. Завалішин, Д.О. Полухін, 1975 р.

On the Baikonur Spaceport, after a successful launch. In the first line: M. Reshetniov, A. Zavalishyn, D. Polukhin, 1975

ЛОЗИНО-ЛОЗИНСЬКИЙ Гліб Євгенович

Glib LOZYNO-LOZYNSKYI

(25.12.1909 – 28.11.2001)

Генеральний директор і Головний конструктор НВО «Молнія» (1976-1994). Генеральний конструктор НВО «Молнія» (1994-2001). Головний конструктор багаторазового орбітального корабля «Буран». Лауреат двох Державних (1950, 1952) і Ленінської (1962) премій СРСР. Герой Соціалістичної Праці (1975). Доктор технічних наук (1985). Генерал-майор (1999). Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1994), Міжнародної академії астронавтики.

General Director and Chief Designer of Molniya NVO (1976-1994). General Designer of the NVO Molniya (1994-2001). Chief Designer of Buran Reusable Orbiter. Laureate of the Lenin Prize (1962) and two times winner of the USSR State Prize (1950, 1952). Hero of Socialist Labour (1975). Doctor of Engineering (1985). Major General (1999). Academician of Russian Academy of Cosmonautics (1994) and International Academy of Astronautics.

Народився в м. Києві. Навчався у трудовій школі і профтехшколі у Кременчузі (1917-1926). Закінчив Харківський механіко-машинобудівний інститут (1930). Трудовий шлях розпочав на Харківському турбогенераторному заводі (1930-1932), продовжив – у Харківському авіаційному інституті (1932-1941).

Напередодні Великої Вітчизняної війни працював на Київському авіаційному заводі. З 1941 р. – у Конструкторському бюро О.І. Мікояна, де брав участь у розробленні й організації серійного виробництва літаків МіГ – від МіГ-9 до МіГ-31. З 1971 р. – Головний конструктор літака МіГ-31. У 1975 р. за створення літака МіГ-25 відзначено званням Героя Соціалістичної Праці. Під його керівництвом розроблявся унікальний проект повітряно-космічної системи «Спіраль» з гіперзвуковим літаком-розгінником.

У 1976 р. Г.Є. Лозино-Лозинському було доручено розроблення радянського багаторазового космічного корабля і він був призначений керівником спеціально організованого НВО «Молнія». Спочатку були створені та випробувані експериментальні космічні літаки «Бор-4» і «Бор-5». 15 листопада 1988 р. орбітальний корабель «Буран» успішно вийшов у космос, здійснив два витки навколо Землі й зробив автоматичну посадку на космодромі Байконур.

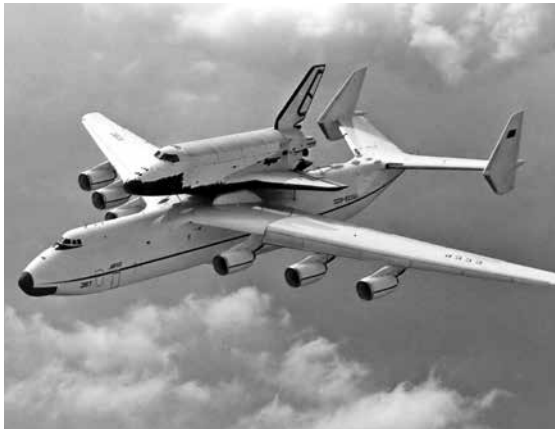
Надалі під керівництвом Г.Є. Лозино-Лозинського був розроблений неперевершений досі, але ще не здійснений проект авіакосмічної системи «МАКС» на базі українського літака-носія Ан-225 «Мрія».

Похований на Донському кладовищі в Москві.

Експериментальний космічний літак Г.Є. Лозино-Лозинського «Бор-4»

The experimental space plane Bor-4, designed by G. Lozyno-Lozynskyi

Транспортування багаторазового орбітального корабля «Буран» українським літаком Ан-225 «Мрія» на космодром Байконур

The Buran space shuttle is being transported to the Baikonur Spaceport by Ukrainian Antonov-225 Mriya aircraft

Нездійснений проект Г.Є. Лозино-Лозинського – авіаційно-космічна система «МАКС»

The MAKS aero-space system: an unrealized project of G. Lozyno-Lozynskyi

СЕМЕНОВ
Юрій Павлович

Yuriy
SEMENOV

20.04.1935

Генеральний директор – Генеральний конструктор НВО «Енергія» ім. С.П. Корольова (1989-1994). Президент, Генеральний конструктор РКК «Енергія» ім. С.П. Корольова (1994-2005). Герой Соціалістичної Праці (1976). Лауреат Ленінської (1978) і Державної (1985) премій СРСР, премії Уряду РФ (1999). Академік РАН (2000), Міжнародної академії астронавтики (1986).

General Director – General Designer of RSC Energia (1989-1994). President, General Designer of RSC Energia (1994-2005). Hero of Socialist Labour (1976). Laureate of the Lenin Prize (1978), the USSR State Prize (1985) and the Prize of the Government of Russian Federation (1999). Academician of the Russian Academy of Sciences (2000) and the International Academy of Astronautics (1986).

Народився у м. Торопці Калінінської області. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1958). З 1958 по 1964 рр. – в ОКБ-586 М.К. Янгеля: інженер, старший інженер, начальник групи. Брав участь у створенні ракетних комплексів Р-12, Р-14, Р-16 і перших космічних апаратів серії «Космос».

З 1964 р. – в ОКБ-1 С.П. Корольова: заступник провідного конструктора, керівник - конструктор, головний конструктор теми, заступник, потім перший заступник Генерального конструктора – головний конструктор теми.

З 1989 по 1994 рр. – Генеральний конструктор, Генеральний директор – Генеральний конструктор НВО «Енергія» ім. С.П. Корольова. З 1994 по 2005 рр. – президент РКК «Енергія», Генеральний конструктор, керівник Головного КБ РКК «Енергія» ім. С.П. Корольова.

Брав участь у створенні автоматичної станції «Зонд», місячного комплексу Л-1. Керував проектами створення космічних кораблів «Союз», «Прогрес» і їх модифікацій, орбітальних станцій «Салют» і «Мир», системи «Енергія-Буран», ракетного сегмента РКК «Морський старт», космічних апаратів «Ямал-100» і «Ямал-200», універсальної космічної платформи «Ямал», білоруського супутника «БєлКА». Керував роботами в міжнародних проектах «Мир-Шатл», «Мир-НАСА», з організації перших комерційних польотів на кораблях «Союз», утворення й експлуатації російського сегмента МКС, працював над проектами перспективних засобів виведення «Кліпер» і «Паром», пілотованого комплексу для польотів на Місяць і Марс.

Почесний громадянин м. Корольов.

Студенти Дніпропетровського державного університету Юрій Семенов та Олександр Макаров, 1950-ті рр.

Students of Dnipropetrovsk State University – Yuriyy Semenov and Oleksandr Makarov, 1950's

Ю.П. Семенов з дочкою С.П. Корольова Наталією Сергіївною С.О. Афанасьєвим на 40-річчі космодрому Байконур, 1995 рік

Y. Semenov with daughter of S. Korolyov – Natalia and S. Afanasyev on the 40th anniversary of the Baikonur Cosmodrome, 1995

З колегами та соратниками на 60-річчі Південного машинобудівного заводу у Дніпропетровську, липень 2004 р.

Y. Semenov with his colleagues and brothers-in-arms during celebration of the 60th anniversary of the Yuzhmash. Dnipropetrovsk, July 2004

НЕДАЙВОДА
Анатолій Костянтинович

Anatoliy
NEDAYVODA

16.04.1938

Генеральний конструктор КБ «Салют» ДКНВЦ ім. М.В. Хруничева (1994-2003). Генеральний директор ФДУП «Головкосмос» (2004-2005). Доктор технічних наук (1986), професор (1994). Заслужений діяч науки РФ (1988). Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1988), Міжнародної академії астронавтики (1995). Лауреат премій Уряду РФ (1999, 2004).

**Chief Designer of Salut DO of Khrunichev SRPSC (1994-2003).
General Director of «Glavcosmos» (2004-2005).
Doctor of Science (1986), Professor (1994). Honored Worker of Science of Russia (1988).
Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (1988), the International Academy of Astronautics (1995). Winner of the Russian Government Prizes (1999, 2004).**

Народився в Запорізькій області. Після закінчення Дніпропетровського державного університету з 1961 р. працював у КБ «Хімавтоматика» (м. Воронеж). З 1965 по 1988 рр. – у КБ «Салют» НВО «Енергія»: провідний інженер, провідний конструктор, заступник начальника комплексу, начальник комплексу.

З 1988 по 1994 рр. – заступник генерального директора – начальник Центральної льотної випробувальної бази КБ «Салют». З 1994 по 2003 рр. – Генеральний конструктор КБ «Салют» – заступник генерального директора ДКНВЦ ім. М.В. Хруничева. З 2003 по 2004 рр. – заступник генерального директора ДКНВЦ ім. М.В. Хруничева з науково-технічних питань. Очолював розроблення, відпрацювання і льотні випробування ракет-носіїв «Протон-М» і «Рокот», транспортного корабля постачання космічного комплексу «Алмаз», орбітальних станцій «Салют» і «Мир», модулів МКС «Зоря» і «Звєзда», розгінних блоків «Бриз-К» і «Бриз-М».

Багато років очолював роботи з підготовки та запуску з космодрому Байконур різних космічних апаратів і станцій з використанням РН «Протон».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2004).

Під керівництвом А.К. Недайводи проводились льотні випробування транспортного корабля постачання космічного комплексу «Алмаз». Систему керування корабля розроблено в харківському НВО «Електроприлад»

Under the supervision of A. Nedayvoda the flight tests have been conducted of the space supply transport vehicle for «Almaz» space system. Control system of the vehicle was developed at Kharkiv RSA «Electroprylad»

Після успішного запуску КА «Горизонт» РН «Протон-К»:
М.Ф. Решетньов, Ю.М. Коптев, В.М. Ковтуненко, А.П. Завалішин,
Д.О. Полухін, А.К. Недайвода. Космодром Байконур, 11 травня 1987 р.

After successful launch of the «Horizon» spacecraft onboard the «Proton-K» LV:
N. Reshetnyov, Y. Koptev, V. Kovtunenko, A. Zavalishyn, D. Polukhin, A. Nedayvoda.
Baikonur, May 11, 1987

На космодромі Байконур перед черговим пуском РН «Протон-К»:
А.К. Недайвода і «стріляючий» генерал-майор А.П. Завалішин,
1980-ті роки

At the Baikonur Cosmodrome before the next launch of «Proton-K» LV:
A. Nedayvoda and the «firing» General Major A. Zavalishyn,
1980s

Запуск модуля «Заря», з якого почалося
в 1998 р. будівництво Міжнародної космічної
станції. Систему керування модуля
розроблено в НВП «Хартрон-Аркос»

Launch of «Zarya» module, which gave a birth to the construction of the International Space Station in 1998. The control system of the module was developed by «Khartron-Arkos» SPE

АНДРЕЄВ Володимир Олексійович

Volodymyr ANDREYEV

02.02.1942

Засновник і керівник АТ «Асконд» (1992). Генеральний директор МКК «Космотрас» (1997-2012). Президент МКК «Космотрас» (з 2012 р.). Лауреат Державних премій СРСР (1986) і України (2003). Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (2003), Міжнародної академії астронавтики (2012).

Founder and Manager of «Askond» JSC (1992). Director General of the «Kosmotras» ISC (1997-2012). President of «Kosmotras» ISC (from 2012). Laureate of the State Prizes of USSR (1986) and Ukraine (2003). Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (2003), International Academy of Astronautics (2012).

Народився в с. Ново-Спасівка Ростовської області. Закінчив Жданівський металургійний інститут за спеціальністю «технологія і устаткування зварювального виробництва» (1964), Академію народного господарства при Раді міністрів СРСР (1982). Кандидат технічних наук.

З 1965 р. працював на заводі №586 / Південмаш: інженер-технолог (1965), начальник технологічного бюро відділу зварювання (1968), заступник головного технолога (1977), заступник головного інженера з нової техніки (1978), заступник головного інженера з підготовки виробництва (1982), головний технолог (1985), головний інженер - перший заступник генерального директора (1987-1988).

Зробив вагомий особистий внесок у відпрацювання технологій контактно-стикового зварювання поздовжніх швів корпусів ракет, виробництва особливо чистих ємностей ракет. Забезпечив вирішення складних завдань з організації серійного виробництва МБР РС-20В, РС-22 стаціонарного та залізничного базування; РН «Зеніт», космічних апаратів «Целіна».

У 1988-1992 рр. - начальник першого головного управління Міністерства загального машинобудування. Засновник і керівник АТ «Асконд» (1992), генеральний директор МКК «Космотрас» (1997-2012). З 2012 р. - президент МКК «Космотрас». Один з головних ініціаторів і організаторів міжнародного проекту «Дніпро».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2004).

В.О. Андреєв представляє президентам Академій наук УРСР і СРСР Б.Є. Патону та Г.І. Марчуку нові вироби Південмашу, 1987 р.

V. Andreyev demonstrates new products of Yuzhmash to the Presidents of the Academies of Sciences of Ukrainian SSR and USSR – B. Paton and G. Marchuk

Засідання Державної комісії щодо першого пуску РН «Дніпро», 1999 р.

Meeting of the State Commission on the first launch of Dnipro launch vehicle, 1999

Гендиректор МКК «Космотрас» В.О. Андреєв з українськими колегами

Director General of the «Kosmotras» International Space Company V. Andreyev with Ukrainian colleagues

Поздоровлення Генерального конструктора КБ «Південне» О.В. Дегтярева з успішним пуском РН «Дніпро» від президента МКК «Космотрас» В.А. Андреєва, 22 серпня 2013 р.

Congratulations for SDO Yuzhnoye General Designer O. Degtyarev on successful launch of Dnepr LV from the President of the Kosmotras ISC – V. Andreyev, August 22, 2013

МОСКАЛЕНКО Кирило Семенович

Kyrylo MOSKALENKO

(11.05.1902-17.06.1985)

Головнокомандувач РВСП ЗС СРСР (1960-1962). Двічі Герой Радянського Союзу (1943, 1978). Маршал Радянського Союзу (1955).

Commander-In-Chief of the Strategic Missile Troops of the USSR Armed Forces (1960-1962). Twice Hero of the Soviet Union (1943, 1978). Marshal of the Soviet Union (1955).

Бюст К.С. Москаленко, встановлений у 1982 р. в м. Красноармійськ Донецької обл.

The bust to K. Moskalenko, installed in 1982 in the city of Krasnoarmiisk, Donetsk region

Народився в с. Гришино Донецької області. Закінчив сільську школу. У Радянській армії з 1920 року. Учасник громадянської війни (1920-1924), Радянсько-фінляндської війни (1939-1940), Другої світової війни (1941-1945). Брав участь у Московській, Сталінградській і Курській битвах, у звільненні Лівобережної і Правобережної України, Польщі та Чехословаччини. Командував стрілецьким і кавалерійським корпусами, кінно-механізованої групою, танковою та загальновійськовими арміями. З 1948 р. – командувач Московського військового округу ППО. З 1953 р. – командувач військ Московського військового округу.

У 1960-1962 рр. – Головнокомандувач РВСП - заступник міністра оборони СРСР. Зробив великий внесок у формування та масове розгортання ракетних з'єднань, організацію бойового чергування. Брав участь у прийнятті на озброєння і постановці на бойове чергування ракетних комплексів середньої дальності Р-14, проведенні перших пусків Р-12У, Р-16У з шахтних пускових установок. Керував прийняттям на озброєння і постановленням на бойове чергування ракети Р-9А. Як член Державної комісії брав участь в організації запусків в космос Ю.О. Гагаріна і Г.С. Тітова.

У 1962-1983 рр. головний інспектор Міністерства оборони СРСР - заступник Міністра оборони СРСР.

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві. Почесний громадянин м. Вінниця.

Останнє засідання Державної комісії перед першим польотом людини в космос. Доповідає головнокомандувач РВСП, маршал Радянського Союзу К.С. Москаленко. Ліворуч від нього голова Державної комісії – очільник Держкомітету з оборонної техніки К.М. Руднев. Байконур, 10 квітня 1961 р.

The last meeting of the State Commission before the first manned flight into space. Report by the SMT Commander-In-Chief, Marshal K. Moskalenko. To the left - the Chair of the State Commission - the Head of the State Committee for Defense Technology - K. Rudnev. Baikonur, April 10, 1961

Ю.О. Гагарін доповідає на засіданні Державної комісії про готовність до польоту. Ліворуч від нього – Г.С. Тітов. За столом засідання: маршал Радянського Союзу К.С. Москаленко, маршал авіації Ф.О. Агальцов, генерал-лейтенант М.П. Каманін. Байконур, 10 квітня 1961 р.

Y. Gagarin reports at the meeting of the State Commission on his readiness for the flight. To the left – G. Titov. At the session table: Marshal K. Moskalenko, Air Marshal F. Ahaltsov, Lt. Gen. M. Kamanin. Baikonur, April 10, 1961

Зустріч членів Державної комісії з космонавтами в павільйоні на березі р. Сир-Дар`я. За столом: Ю.О. Гагарін, К.С. Москаленко, М.П. Каманін, А.Г. Николаєв. Байконур, 10 квітня 1961 р.

Meeting of the State Commission members with the cosmonauts in the pavilion on the bank of Syr-Darya river. At the table: Y. Gagarin, K. Moskalenko, M. Kamanin, A. Nikolayev. Baikonur, April 10, 1961

Ю.О. Гагарін, К.С. Москаленко, С.П. Корольов на стартовій площадці. Байконур, 12 квітня 1961 р.

Y. Gagarin, K. Moskalenko, S. Korolyov at the launching pad. Baikonur, April 12, 1961

ВОЗНЮК
Василь Іванович

Vasyl
VOZNIUK

(01.01.1907 – 12.09.1976)

**Перший начальник ракетного полігону Капустин Яр (1946-1973).
Організатор випробувань і запусків ракетно-космічної техніки.
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Генерал-полковник артилерії.**

**First Chief of the Kapustin Yar rocket range (1946-1973).
Outstanding manager of the rocket equipment test operations.
Hero of Socialist Labor (1961). Colonel General of Artillery.**

Народився в м. Гайсині Вінницької області. Закінчив Ленінградську артшколу (1929). Проходив службу в Дніпропетровську у 30-му артилерійському полку, в Пензенському артучилищі. Заочно закінчив Академію ім. М.В. Фрунзе.

Учасник Другої світової війни, командував частинами, які мали на озброєнні реактивні міномети «Катюша». Воював на Брянському, Воронезькому, Південно-Західному фронтах, особливо відзначився під час оточення й розгрому армій Паулюса. Військовий талант В.І. Вознюка повною мірою розкрився під час форсування Дніпра, звільнення Дніпропетровська, Запоріжжя, Кривого Рогу. У складі 3-го Українського фронту звільняв Одесу, закінчив війну в столиці Австрії. З серпня 1944 р. – заступник командувача артилерії Південної групи військ.

З червня 1946 року – начальник 4-го Державного центрального полігону Капустин Яр. Особисто підібрав місце для розміщення полігону, брав участь у роботі рекогносцирувальних груп, формуванні штатних підрозділів полігону, у вирішенні питань будівництва, оснащення і введення в дію основних об'єктів. Забезпечував випробування перших далекобійних ракет С.П. Корольова: від Р-1 до Р-5М. Зробив вагомий внесок у відпрацювання першої ракетної й космічної техніки, розроблення методів проведення льотних випробувань, створення випробувальної бази полігону.

Був головою Державної комісії з проведення льотних випробувань ракети Р-12 – первістка КБ «Південне». Здійснював запуски супутників серій «Космос» та «Інтеркосмос». Усі перші розробки М.К. Янгеля, В.М. Челомея, В.П. Макєєва, А.Д. Надирадзе, М.Ф. Решетньова починали свій шлях зі стартових майданчиків «господарства» В.І. Вознюка.

Похований у м. Знамєнську (Капустин Яр). Почесний громадянин м. Знамєнська.

В.І. Вознюк (ліворуч), С.П. Корольов (другий праворуч) на полігоні Капустин Яр, 1948 р.

V. Vozniuk (on the left) and S. Korolyov (second on the right) at the Kapustin Yar rocket range, 1948

Біля перископа начальник полігону генерал-полковник артилерії В.І. Вознюк

The rocket range Commander, Colonel General of Artillery Vasyl Vozniuk at the periscope observation post

Група провідних фахівців КБ «Південне» у гостях у легендарних Вознюків. Капустин Яр, 1976 р.

Leading specialists of the Yuzhnoye Design Office visiting the legendary Vozniuk family in Kapustin Yar, 1976

ТОЛУБКО
Володимир Федорович

Volodymyr
TOLUBKO

(25.11.1914- 17.06.1989)

Головнокомандувач РВСП ЗС СРСР (1972-1985).
Герой Соціалістичної Праці (1976).
Головний маршал артилерії (1983).

Commander in Chief of Strategic Missile Troops of the USSR Armed Forces (1972-1985)
Hero of Socialist Labor (1976)
Artillery Chief Marshall (1983).

Народився в м. Костянтинограді Полтавської губернії (нині м. Красноград Харківської області). З 1932 р. – у Червоній Армії. Закінчив Ульяновське бронетанкове військове училище (1937), Військову академію механізації і моторизації (1941). Учасник Другої світової війни. Особливо відзначився в Яссько-Кишинівській, Белградській і Будапештській операціях. У 1950 р. закінчив Військову академію Генерального штабу. З 1957 р. – командувач танкової армії. У 1960-1968 рр. – перший заступник головнокомандувача РВСП. Займався організацією випробувань і постановленням на бойове чергування стратегічних ракетних комплексів Р-36 Головного конструктора М.К. Янгеля. У 1968-1971 рр. – командувач військ Сибірського, потім Далекосхідного військових округів. У квітні 1972 р. призначений Головнокомандувачем РВСП. Доклав багато сил для становлення РВСП як самостійного виду Збройних сил. Керував переозброєнням, введенням у бойовий склад і постановленням на бойове чергування ракет третього покоління УР-100Н, Р-36М, МР-УР100 і ракет «Тополь», а також роботами з поліпшення ТТХ цих ракет і створення угруповання перших ракетних комплексів мобільного базування «Піонер». У 1985-1989 рр. – у групі генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР.

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві. Почесний громадянин м. Одинцово Московської області.

Головна площа селища Власіха (біля Одинцово), де знаходиться головний штаб РВСП

The main square of the Vlasikha village (near Odintsovo) – location of the Staff of Strategic Missile Troops

Головнокомандувач РВСП, маршал артилерії М.І. Нєдєлін (праворуч) зі своїм першим заступником, генерал-полковником В.Ф. Толубко. 1960 р.

Strategic Missile Troops Commander-In-Chief, Marshal of Artillery – M. Nedelin (right) with his First Deputy, Colonel-General V. Tolubko. 1960

Головнокомандувач РВСП В.Ф. Толубко (2-й ліворуч) під час поздоровлення з 70-річчям Головного конструктора НВО «Електроприлад» В.Г. Сергєєва (ліворуч). Харків, березень 1984 р.

Strategic Missile Troops Commander-In-Chief – V. Tolubko (second from the left) during congratulations on the 70th birth anniversary of the Chief Designer of NPO «Electroprylad» – V. Sergeyev (left). Kharkiv, March 1984

Меморіальна дошка на будівлі Харківського університету Повітряних сил на вул. Сумській в м. Харкові

Memorial plate on the building of Kharkiv Air Force University in Sumska Street in Kharkiv

Пам`ятник на могилі на Новодівочому кладовищі в Москві

The monument on the grave at Novodevichy Cemetery in Moscow

ВОЙТЕНКО
Олександр Михайлович

Oleksandr
VOYTENKO

(22.10.1915 – 04.08.1995)

Начальник штабу (1961-1965), перший заступник начальника космодрому Байконур (1965-1972). Генерал-майор. Організатор випробувань і запусків ракетно-космічної техніки. Засновник і перший Голова Федерації космонавтики УРСР (1981-1991).

Chief of Staff (1961-1965), First Deputy Chief of the Baikonur Cosmodrome (1965-1972). Major General. Manager of the space-rocket equipment trial launch and test operations. Founder and the first Chairman of the Federation of Cosmonautics of Ukrainian SSR (1981-1991).

Народився в с. Федорки Кіровоградської області. Закінчив Сумське артилерійське училище (1938), Вищу спеціальну школу Генерального штабу (1942). До 1944 р. проходив службу в Головному розвідувальному управлінні Генерального штабу. З січня 1944 р. по травень 1945 р. – на фронтах Другої світової війни. Після її закінчення служив на посадах начальника штабу мінометного полку, начальника штабу артилерійської дивізії.

На космодром Байконур прибув у жовтні 1955 р. на посаду начальника оперативного відділу. З жовтня 1957 р. по липень 1961 р. – заступник начальника штабу, по березень 1965 р. – начальник штабу космодрому. З квітня 1965 р. по травень 1972 р. – перший заступник начальника космодрому. За час служби на космодромі займався питаннями планування й організації випробувань бойових ракетних комплексів, відпрацювання та підготовки до запусків ракетоносіїв «Спутник», «Восток», «Космос», «Союз», «Протон», космічних кораблів та апаратів «Восток», «Восход», «Луна», «Венера», «Марс», «Космос», «Польот», «Стріла», «Молнія», «Протон», «Союз», орбітальних станцій «Салют». Учасник запуску в космос першого штучного супутника Землі й першої людини – Ю.О. Гагаріна.

Після звільнення в запас мешкав у м. Києві. Ініціатор створення Київської спілки ветеранів космодрому Байконур і Федерації космонавтики УРСР, якими керував до 1991 р. Вів активну діяльність щодо популяризації досягнень у космічній сфері.

Похований на Лісовому кладовищі в Києві.

О.М. Войтенко (праворуч) на 20-річчі космодрому Байконур, 1975 рік

O.Voitenko (on the right) during the celebration of the Baikonur Spaceport 20th anniversary, 1975

Генерал-майор О.М. Войтенко зустрічає Ю.О. Гагаріна в аеропорту Крайній. Байконур, 1962 рік

Major General A. Voytenko meets Y. Gagarin at the Krayniy airport. Baikonur, 1962

На космодромі Байконур: М.О. Пилюгін, О.М. Войтенко, М.П. Каманін, С.П. Корольов. 1964 рік

At the Baikonur Cosmodrome: M. Pylyuhin, O. Voytenko, M. Kamanin, S. Korolyov. 1964

На відкритті музею історії космонавтики в Києві: О.М. Войтенко, Б.Г. Лапідус, А.П. Завалішин, П.Р. Попович. Квітень 1991 р.

At the opening of the Museum of the History of Cosmonautics in Kyiv: O. Voytenko, B. Lapidus, A. Zavalishyn, P. Popovych. April 1991

Могила О.М. Войтенко на Лісовому кладовищі в Києві

Tomb of A. Voytenko at the Lisne Cemetery in Kyiv

КАРАСЬ
Андрій Григорович

Andriy
KARAS

(27.09.1918 – 02.01.1979)

Начальник Центру Командно-вимірювального комплексу – КВК (1959-1965), Центрального управління космічних засобів – ЦУКОЗ (1965-1970), Головного управління космічних засобів – ГУКОЗ (1970-1979) МО СРСР. Організатор випробувань та експлуатації наземних космічних засобів командно-вимірювального комплексу. Лауреат Державної премії СРСР (1969). Генерал-полковник (1978).

Head of the Center of Command and Measurement Complex - CMC (1959-1965), Central Office of Space Facilities - COSF (1965-1970), the Main Department of Space Facilities - MDSF (1970-1979) USSR Ministry of Defense. Facilitator of testing and operation of ground space facilities of command and measurement complex. Laureate of the State Prize of the USSR (1969). Colonel-General (1978).

Народився в с. Олександрівка Лозовського району Харківської області. Закінчив Педагогічний технікум (1935), Одеське артилерійське училище (1938), Військову інженерну академію ім. Ф.Е. Дзержинського (1951).

Учасник Другої світової війни: командир дивізіону реактивних мінометів «Катюша» на Західному фронті (1941-1942); командир мінометного артилерійського полку на Західному, Брянському і 3-му Білоруському фронтах (1942-1945).

З 1951 р. проходив службу на полігоні Капустин Яр: начальник відділу штабу (1951-1952), заступник начальника штабу (1953-1956), начальник штабу (1957). Начальник штабу полігону Байконур (1957), науковий консультант НДІ-4 МО (1957-1959). У 1959-1979 рр. – начальник Центру КВК, начальник ЦУКОЗ, начальник ГУКОЗ МО СРСР.

Керував засобами Центру КВК і мережі командно-вимірювальних пунктів із забезпечення керування першими супутниками, пілотованими кораблями, орбітальними і міжпланетними станціями, зокрема кораблем «Восток» з космонавтом Ю.О. Гагаріним; міжпланетними апаратами «Венера-1», «Марс-1»; супутниками «Космос-1», «Молнія-1»; кораблями серій «Союз», «Прогрес»; орбітальними станціями «Салют».

Неодноразово був членом та головою Державних комісій із запуску перших космічних апаратів і пілотованих кораблів.

Похований на Кунцевському кладовищі в Москві. Почесний громадянин м. Байконур.

Начальник ЦУКОЗ А.Г. Карась (ліворуч) на засіданні Державної комісії із затвердження екіпажу КК «Союз-3». Доповідає міністр загального машинобудування С.А. Афанасьєв, 1968 р.

Head of CMC Center – A. Karas (left) at the meeting of the State Commission for the approval of «Soyuz-3» spacecraft crew. Report by the Minister of General Engineering – S. Afanasyev, 1968

На засіданні Державної комісії з льотно-конструкторських випробувань станції «Алмаз»: С.О. Афанасьєв, А.Г. Карась, Ю.П. Семенов. Приймається рішення про запуск КК «Союз-14», 1974 р.

Meeting of the State Commission on flight-design tests of «Almaz» station: S. Afanasyev, A. Karas, Y. Semenov. Decision-making on the launch of «Soyuz-14» spacecraft, 1974

Зустріч в НВО «Енергія» з екіпажем КК «Союз-14» після повернення на землю. В першому ряду зліва-направо: П.Р. Попович (3), В.П. Глушко (4), Ю.П. Артюхін (5), Б.М. Петров (6), А.Г. Карась (7). 1974 р.

Meeting at NPO «Energia» with a crew of «Soyuz-14» spacecraft after their return to earth. The front row from left to right: P. Popovych (3), V. Glushko (4), Y. Artyukhin (5), B. Petrov (6), A. Karas (7), 1974

Генеральний конструктор ракетних двигунів М.Д. Кузнєцов (ліворуч) і начальник ГУКОЗ А.Г. Карась (праворуч)

General Designer of rocket engines – M. Kuznetsov (left) and the CMC Head – A. Karas (right)

Пам`ятник А.Г. Карасю на його могилі на Кунцевському кладовищі в Москві

Monument to A. Karas on his grave at the Kuntsevskaya cemetery in Moscow

ЗАВАЛІШИН
Анатолій Павлович

Anatoliy
ZAVALISHYN

(24.08.1933 – 02.05.2011)

**Заступник начальника космодрому Байконур (1986-1988). Організатор випробувань і запусків ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1981).
Генерал-майор.
Президент Федерації космонавтики України (1991-2001). Ініціатор підготовки та співавтор Першої Національної космічної програми України.**

**Deputy Chief of the Baikonur Cosmodrome (1986-1988).
Leading manager of the space-rocket equipment trial launch and test operations.
Laureate of the USSR State Prize (1981). Major General.
The President of the Federation of Cosmonautics of Ukraine (1991-2001).
Co-author and initiator of elaboration of the first National Space Program of Ukraine.**

Народився у м. Лохвиці Полтавської області. Закінчив Харківське вище авіаційне інженерне училище ВПС (1957).

З 1957 по 1989 рр. – на космодромі Байконур: на наземних вимірювальних пунктах (1957-1959); у випробувальному управлінні космодрому (1959-1986): інженер, старший інженер, начальник лабораторії, начальник відділу, заступник начальника управління, начальник управління. У 1986-1988 рр. – заступник начальника космодрому з науково-дослідної та дослідно-випробувальної роботи.

Учасник запусків у космос більше 300 космічних апаратів - перших штучних супутників Землі, перших космічних кораблів, орбітальних і міжпланетних станцій, супутників зв'язку та телемовлення і спеціального призначення, космічного літака «Буран». Брав участь у забезпеченні 90 пусків міжконтинентальних балістичних ракет С.П. Корольова та В.М. Челомея, 266 пусків космічних ракет-носіїв С.П. Корольова, В.М. Челомея, М.К. Янгеля, В.Ф. Уткіна, В.П. Глушка, у т.ч. 51 раз був керівником бригади випробувачів – «стріляючим».

Після звільнення в запас прибув до м. Києва де, у 1992-1997 рр. працював у Національному космічному агентстві України, з 1993 р. – начальником управління космічних програм. Ініціатор підготовки та співавтор Першої Національної космічної програми України. У 1997-2001 рр. – радник директора Інституту космічних досліджень НАНУ-НКАУ.

У 1991-2001 рр. очолював Федерацію космонавтики України, у 2002-2007 рр. – віце-президент Аерокосмічного товариства України. Написав більше 10 книг з історії космонавтики та випробувань ракетно-космічної техніки.

Почесний громадянин м. Байконур. Похований на Байковому кладовищі в Києві.

З льотчиком-космонавтом О.А. Леоновим

A. Zavalyshin and the pilot-cosmonaut O. Leonov

На космодромі Байконур:
Ю.О. Яшин, В.Ф. Уткін, Ю.А. Жуков, А.П. Завалішин

At the Baikonur Spaceport:
Y. Yashin, V. Utkin, Y. Zhukov, A. Zavalyshin

На зустрічі з льотчиками-космонавтами
Л.К. Каденюком та В.М. Жолобовим, 2006 р.

During the meeting with the pilot-cosmonauts
L. Kadenyuk and V. Zholobov, 2006

Два генерали, два заступники начальника
космодрому Байконур В.І. Катаєв та А.П. Завалішин

Two Deputy Directors of the Baikonur Spaceport,
Generals V. Katayev and A. Zavalyshin

ОЛІЙНИК
Іван Іванович

Ivan
OLIYNYK

14.02.1937

**Начальник випробувального полігону Плесецьк (1985-1991).
Організатор випробувань і запусків ракетно-космічної техніки.
Заслужений діяч науки і техніки РФ (1990).
Генерал-полковник Збройних сил України (1993). Доктор технічних наук (1993).**

**Chief of Plesetsk test range (1985-1991).
Manager of tests and launches of rocket and space vehicles.
Honored Worker of Science of the Russian Federation (1990).
Colonel-General of the Armed Forces of Ukraine (1993). Doctor of Science (1993).**

Народився в с. Скраглівка Бердичівського району Житомирської області. Закінчив Вище військово-морське училище інженерів зброї (1960), командний факультет Військової академії ім. Ф.Е. Дзержинського (1975).

З 1960 р. – у Ракетних військах стратегічного призначення: помічник, старший офіцер, начальник оперативного відділення ракетної дивізії; начальник штабу, командир ракетного полку; начальник штабу ракетної дивізії (м. Йошкар-Ола). З 1976 р. - командир Тейковської ракетної дивізії. З 1983 року - начальник Пермського вищого командно-інженерного училища Ракетних військ.

У 1985-1991 рр. – начальник Науково-дослідного випробувального полігону Плесецьк. Займався організацією випробувань стратегічних ракетних комплексів шахтного та залізничного базування з твердопаливними ракетами РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), мобільних ракетних комплексів «Тополь»; підготовкою запусків ракет-носіїв «Союз», «Космос», «Циклон-3» і космічних апаратів серій: АУОС, «Біон», «Гонець», «Зеніт», «Кільце», «Метеор», «Молнія», «Океан», «Тайфун», «Цикада», «Целіна», «Фотон», «Янтарь» та ін.

З 1991 р. – перший заступник начальника Головного управління експлуатації ракетного озброєння РВСП. У 1992-1994 рр. – заступник Міністра оборони України з озброєння – начальник озброєння Збройних сил України.

У 2000-2011 рр. – науковий радник Генерального конструктора КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля.

Після успішного запуску космічної станції АУОС. Справа наліво: начальник полігону І.І. Олійник, голова Державної комісії, льотчик-космонавт Г.С. Тітов, перший заступник Генерального конструктора КБ «Південне» С.М. Конюхов. Плесецк, 1987 рік

After the successful launch of AUOS Space Station. From right to left: Chief of range – I. Oliynyk, Head of the State Commission, pilot-cosmonaut G. Titov, First Deputy General Designer of Yuzhnoye DO - S. Konyukhov. Plesetsk, 1987

Після успішного пуску ракети «Скальпель»: начальник полігону І.І. Олійник, перший заступник Генерального конструктора КБ «Південне» С.М. Конюхов, голова Державної комісії Г.М. Малиновський, Генеральний конструктор НДІАП В.Л. Лапигін, заступник міністра загального машинобудування А.В. Усенков. Плесецк, 1989 рік

After successful launching of «Scalpel» missile: Chief of range – I. Oliynyk, Deputy General Designer of Yuzhnoye DO – S. Konyukhov, Chair of the State Commission G. Malynovskyi, General Designer NPCAP – V. Lapygin, Deputy Minister of General Engineering – A. Usenkov. Plesetsk, 1989

Перед запуском українського КА «Січ-1М» ракетою-носієм «Циклон-3» з космодрому Плесецьк: Ю.С. Алексєєв, І.І. Олійник, С.О. Баулін, В.Г. Комаров, С.М. Конюхов. Грудень 2004 р.

Before the launch of Ukrainian «Sich-1M» spacecraft onboard «Cyclone-3» LV from Plesetsk spaceport, Y. Alekseyev, I. Oliynyk, S. Baulin, V. Komarov, S. Konyukhov. December 2004

Зустріч в Києві с донькою М.К. Янгеля Людмилою Михайлівною, жовтень 2011 р.

Meeting in Kyiv with the daughter of M. Yangel – Ludmyla, October 2011

1.5. Керівники підготовки космонавтів і космонавти СРСР/Росії
Managers of cosmonaut trainings and cosmonauts of USSR/Russia

КАРПОВ
Євген Анатолійович

Yevhen KARPOV

ПОПОВИЧ
Павло Романович

Pavlo POPOVYCH

БЕРЕГОВИЙ
Георгій Тимофійович

Georgiy BEREGOVYI

ШОНІН
Георгій Степанович

Georgiy SHONIN

ДОБРОВОЛЬСКИЙ
Георгій Тимофійович

Georgiy DOBROVOLSKYI

ЖОЛОБОВ
Віталій Михайлович

Vitaliy ZHOLOBOV

ЛЯХОВ
Володимир Опанасович

Volodymyr LYAKHOV

ПОПОВ
Леонід Іванович

Leonid POPOV

КІЗИМ
Леонід Денисович

Leonid KIZYM

ВОЛК
Ігор Петрович

Igor VOLK

ВАСЮТІН
Володимир Володимирович

Volodymyr VASYUTIN

ВОЛКОВ
Олександр Олександрович

Oleksandr VOLKOV

ЛЕВЧЕНКО
Анатолій Семенович

Anatoliy LEVCHENKO

АРЦЕБАРСКИЙ
Анатолій Павлович

Anatoliy ARTSEBARSKYI

ЦИБЛІЄВ
Василь Васильович

Vasyl TSYBLIYEV

МАЛЕНЧЕНКО
Юрій Іванович

Yuriyy MALENCHENKO

ГІДЗЕНКО
Юрій Павлович

Yuriyy GIDZENKO

ОНУФРІЄНКО
Юрій Іванович

Yuriyy ONUFRIYENKO

КОТОВ
Олег Валерійович

Oleg KOTOV

ВОЛКОВ
Сергій Олександрович

Sergiy VOLKOV

ШКАПЛЕРОВ
Антон Миколайович

Anton SHKAPLEROV

КАРПОВ Євген Анатолійович

Yevhen KARPOV

(19.02.1921 – 25.05.1990)

Керівник відбору та підготовки перших радянських космонавтів. Перший начальник і організатор Центру підготовки космонавтів (1960-1963). Генерал-майор медичної служби. Доктор медичних наук.

Chief of the selection and training of the first Soviet cosmonauts. First chief and manager of the Cosmonaut Training Center (1960-1963). Major General of Medical Corps. Doctor of Medical Sciences.

Народився в с. Козацьке Київської області в сім'ї лікаря. Закінчив спецшколу №92 у м. Києві (1938), Ленінградську військово-медичну академію ім. С.М. Кірова (1942). Учасник Другої світової війни, служив у військових частинах дальньої авіації. З 1947 по 1960 рр. – в Інституті авіаційної медицини ВПС у Москві.

У жовтні 1959 р. керував відбиранням у частинах ВПС кандидатів у космонавти – з 3461 льотчика-винищувача було відібрано 20 чоловік.

7 березня 1960 р. за наказом Головкому ВПС було створено перший загін космонавтів у складі 12 чоловік: І.М. Анікєєва, В.Ф. Биковського, Б.В. Волинова, Ю.О. Гагаріна, В.В. Горбатка, В.М. Комарова, О.А. Леонова, Г.Г. Нелюбова, А.Г. Ніколаєва, П.Р. Поповича, Г.С. Тітова та Г.С. Шоніна. Першим керівником Центру підготовки космонавтів ВПС було призначено полковника медичної служби Є.А. Карпова. Керував підготовкою перших космонавтів до 1963 р.

З 1964 по 1972 рр. – перший заступник керівника Інституту авіаційної та космічної медицини, у 1973-1978 рр. – керівник філіалу авіаційної медицини НДІ цивільної авіації.

Похований на Кунцевському кладовищі в Москві.

Ю.О. Гагарін виступає на партійних зборах в ЦПК. Праворуч в президії – Є.А. Карпов, 29 березня 1961 р.

Y. Gagarin speaking at the party meeting in the CPC. To the right in the Presidium – Y. Karpov, March 29, 1961

Перші космонавти з С.П. Корольовим і начальником ЦПК Є.А. Карповим, травень 1961 р.

First cosmonauts with S. Korolyov and the Head of CPC Y. Karpov, May 1961

Є.А. Карпов у гостях на Київському радіозаводі

Y. Karpov visits the Kyiv Radio Plant

Г.С. Тітов і Є.А. Карпов в гостях у ветеранів космодрому Байконур в м. Києві, квітень 1986 р.

G.Titov and Y. Karpov visiting veterans of Baikonur Cosmodrome in Kyiv, April 1986

ПОПОВИЧ
Павло Романович

Pavlo
POPOVYCH

(05.10.1930 – 29.09.2009)

**Льотчик-космонавт СРСР.
Перший космонавт-українець.
Двічі Герой Радянського Союзу
(1962, 1974).
Генерал-майор авіації.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
First Ukrainian origin Cosmonaut.
Two times Hero of the Soviet Union (1962, 1974).
Major General of the Air Force.**

Народився в с. Узині Київської області. Закінчив семирічну школу та ремісниче училище в м. Біла Церква (1947), Індустріальний технікум трудових резервів у Магнітогорську (1951), Центральні авіаінструкторські курси вдосконалення офіцерського складу ВПС (1954), Військово-повітряну інженерну академію ім. М.Є. Жуковського у Москві (1968).

Здійснив два космічні польоти:

- як пілот на космічному кораблі «Восток-4» за програмою першого групового польоту з кораблем «Восток-3» (12-15 серпня 1962 р.);
- як командир космічного корабля «Союз-14» і військової орбітальної станції «Салют-3» (3-19 липня 1974 р.).

Після виходу із загону космонавтів продовжував службу на посаді заступника начальника Центру підготовки космонавтів із науково-дослідної роботи (1982-1988).

Кандидат технічних наук (1977), старший науковий співробітник (1980).

Заслужений майстер спорту СРСР, голова Федерації боксу СРСР/Росії.

Був обраний депутатом Верховної Ради УРСР 6-11-го скликань (1964-1988).

Президент Асоціації музеїв космонавтики (1989-2009), президент Українського союзу космонавтів (1999-2009).

Помер у Гурзуфі. Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві.

Почесний громадянин міст Біла Церква, Байконур, Васильків, Гагарін, Запоріжжя, Калуга, Ковров, Магнітогорськ, Полтава.

Космонавт П.Р. Попович під час польоту
на космічному кораблі «Восток-4», 1962 р.

Cosmonaut P. Popovych during the Vostok-4
space mission, 1962

Під час мітингу:
В.В. Терешкова, П.Р. Попович і С.П. Корольов

V. Tereshkova, P. Popovych and S. Korolyov
during the meeting

Під час підготовки до польоту

During preflight preparations

Виступ П.Р. Поповича на відкритті пам'ятника С.П. Корольову в м. Києві, 18 січня 2007 р.

P. Popovych gives a speech during the unveiling of the monument to S. Korolyov in Kyiv, January, 18, 2007

БЕРЕГОВИЙ Георгій Тимофійович

Georgiy BEREGOVYI

(15.04.1921 – 30.06.1995)

Льотчик-космонавт СРСР.
Керівник Центру підготовки космонавтів (1972-1987).
Двічі Герой Радянського Союзу (1944, 1968).
Лауреат Державної премії СРСР (1981).
Заслужений льотчик-випробувач СРСР.
Генерал-лейтенант авіації

Pilot-Cosmonaut of the USSR. Chief of the Cosmonaut Training Center (1972-1987).
Two times Hero of the Soviet Union (1944, 1968).
Laureate of the State Prize of the USSR (1981).
Honoured Test Pilot of the USSR.
Lieutenant General of the Air Force.

Народився в с. Федорівці Карлівського району Полтавської області. Закінчив вісім класів середньої школи у м. Єнакієвому, Ворошиловградську (нині Луганськ) військову авіаційну школу (1941). Учасник Другої світової війни, здійснив 185 бойових вильотів на літаках-штурмовиках. Заочно закінчив Військово-повітряну академію (1956).

Здійснив політ на космічному кораблі «Союз-3» (26-30 жовтня 1968).

У 1972-1987 рр. керував Центром підготовки космонавтів у Зоряному містечку.

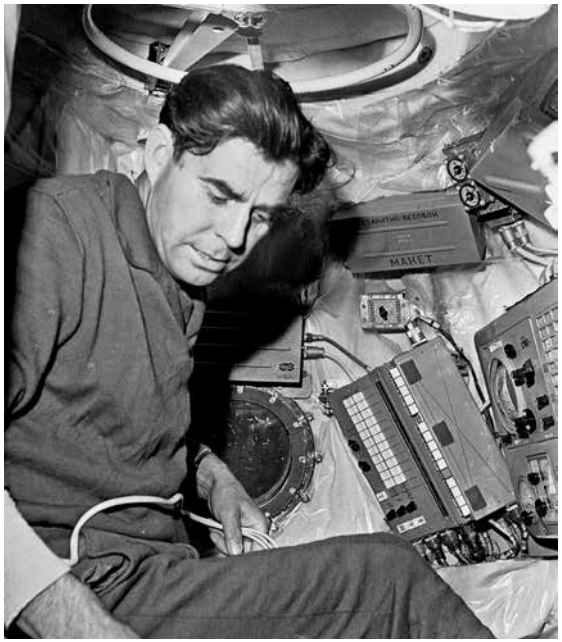
Кандидат психологічних наук (1975). Старший науковий співробітник (1978).

Лауреат Державної премії СРСР за підготовку міжнародних екіпажів за програмою «Інтеркосмос» (1981).

Обирався депутатом Верховної Ради СРСР трьох скликань (1970-1982).

Почесний громадянин українських міст Єнакієве, Луганськ, Вінниця.

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві. Почесний громадянин міст Єнакієве, Байконур, Вінниця, Гагарін, Калуга, Луганськ.

Під час тренувань в кораблі «Союз»

Training onboard Soyuz vehicle

Нагородження космонавта «Союзу-3» Г.Т. Берегового другою Зіркою Героя Радянського Союзу

The Soyuz-3 pilot-cosmonaut G. Beregovyi is being awarded with his second Star of the Hero of the USSR

Під час випробувань у катапультному кріслі

During the training in the ejection seat

Г.Т. Береговий (праворуч) з космонавтами – учасниками групового польоту трьох кораблів «Союз-6, -7, -8»

G. Beregovyi (on the right) with participants of the Soyuz-6, Soyuz -7 and Soyuz -8 group mission

Могила на Новодівочому кладовищі в Москві

Grave at the Novodevichy Cemetery in Moscow

ШОНІН Георгій Степанович

Georgiy SHONIN

(03.08.1935 – 07.04.1997)

**Льотчик-космонавт СРСР.
Герой Радянського Союзу (1969).
Генерал-лейтенант авіації.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Hero of the Soviet Union (1969).
Lieutenant General of the Air Force.**

Народився в м. Ровеньках Луганської області. Закінчив сім класів середньої школи в м. Балті (1950), два курси Одеської спецшколи ВПС (1952), Єйське військово-морське авіаційне училище (1957), Військово-повітряну інженерну академію ім. М.Є. Жуковського (1968).

Здійснив космічний політ як командир корабля «Союз-6» (11-16 жовтня 1969 р.) за програмою першого групового польоту трьох космічних кораблів. Під час польоту вперше у світі було проведено експерименти зі зварювальних робіт у космосі на установці «Вулкан», розробленій в Інституті електрозварювання ім. Є.О. Патона.

Кандидат технічних наук (1978).

У 1979-1983 рр. проходив службу в Одесі на посадах заступника командувача повітряної армії та заступника командувача ВПС Одеського військового округу.

Похований у с. Леонисі Щолківського району Московської області.

Почесний громадянин міст Ровеньки, Байконур, Балта, Гагарін, Калуга, Одеса.

Чудова «сімка»: В.М. Кубасов, Г.С. Шонін, В.О. Шаталов, О.С. Єлисєєв (сидять), В.В. Горбатко, А.В. Філіпченко і В.М. Волков

The Great Seven: V. Kubasov, G. Shonin, V. Shatalov, O. Yeliseyev (sitting), V. Gorbatko, A. Filipchenko and V. Volkov

Космонавти Г.С. Шонін і Б.В. Волинов

Cosmonauts G. Shonin and B. Volynov

В.М. Кубасов і Г.С. Шонін поряд з установкою для зварювання в космосі «Вулкан», 1968 р.

V. Kubasov and G. Shonin near the Vulcan space welding unit, 1968

Урочиста зустріч екіпажів космічних кораблів «Союз-6», «Союз-7» та «Союз-8»

Welcome ceremony in honor of the Soyuz-6, Soyuz -7 and Soyuz -8 crews

ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ Георгій Тимофійович

Georgiy DOBROVOLSKYI

(01.06.1928 – 30.06.1971)

**Льотчик-космонавт СРСР.
Герой Радянського Союзу (1971, посмертно).
Підполковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Hero of the Soviet Union
(1971, awarded posthumously).
Lieutenant Colonel of the Air Force.**

Г.Т. Добровольський під час тренувань

G. Dobrovolskyi in the process of training

Екіпаж космічного корабля «Союз-11»:
Г.Т. Добровольський, В.М. Волков, В.І. Пацаєв перед стартом

The Soyuz-11 spaceship crew: G. Dobrovolskyi, V. Volkov and V. Patsayev, before lifting off

Народився в м. Одесі. Навчався (6 класів) у середній школі №99 м. Одеси (1935-1941). Закінчив Одеську спеціальну школу ВПС (1946), Чугуївське військове училище льотчиків (1950), заочно Військово-повітряну академію (1961).

Здійснив космічний політ (разом із В.М. Волковим і В.І. Пацаєвим) як командир корабля «Союз-11» і першої у світі орбітальної станції «Салют» (6-30 червня 1971 р.). Під час повернення на Землю через розгерметизацію спускного апарата весь екіпаж загинув.

Похований біля Кремлівської стіни на Красній площі в Москві.

В Одесі встановлено пам'ятник Г.Т. Добровольському, його ім'я має спецшкола №12 м. Одеси. Почесний громадянин міст Одеса, Байконур, Калуга.

Під час підготовки до польоту: В.М. Волков, Г.Т. Добровольський, В.І. Пацаєв

V. Volkov, G. Dobrovolskyi and V. Patsayev during the space-flight training

У тренажері космічного корабля «Союз»

Inside the Soyuz spaceship simulator

ЖОЛОБОВ Віталій Михайлович

Vitaliy ZHOLOBOV

18.06.1937

**Льотчик-космонавт СРСР.
Герой Радянського Союзу (1976).
Генерал-лейтенант авіації.
Президент Аерокосмічного товариства України (з 2002 р.).**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Hero of the Soviet Union (1976).
Lieutenant General of the Air Force.
President of the Aerospace Association of Ukraine (since 2002).**

Народився у с. Збур'євці Голопристанського району Херсонської області. Закінчив середню школу №164 м. Баку (1954), Азербайджанський інститут нафти й хімії (1959), заочно Військово-політичну академію ім. В.І. Леніна (1974).

Здійснив космічний політ як бортінженер космічного корабля «Союз-21» і військової орбітальної станції «Алмаз» («Салют-5») за програмою першої експедиції (6 липня - 24 серпня 1976 р.).

Після польоту в Центрі підготовки космонавтів командував групою слухачів-космонавтів, у складі яких був майбутній перший космонавт України Леонід Каденюк.

Ліквідатор аварії на Чорнобильській атомній електростанції (1986). У 1987 р. обирався депутатом Київської міської Ради народних депутатів.

З липня 1994 р. по червень 1996 р. очолював Херсонську обласну Раду народних депутатів, з липня 1995 р. по червень 1996 рр. керував Херсонською обласною державною адміністрацією.

Заступник Генерального директора Національного космічного агентства України (1996-1997). Голова Всеукраїнської громадської організації «Слава» (з 1999 р.). Президент Аерокосмічного товариства України (з 2002 р.).

Почесний громадянин селища Гола Пристань, міст Байконур, Гагарін, Калуга, Тернопіль, Херсон.

Медичний контроль під час підготовки до польоту

Medical control during the preflight preparation

Екіпаж космічного корабля «Союз-21»:
В.М. Жолобов та Б.В. Волинов

The Soyuz-21 spaceship crew:
V. Zholobov and B. Volynov

В.М. Жолобов і Б.В. Волинов під час тренувань

V. Zholobov and B. Volynov during trainings

Урочисте засідання в НКАУ з нагоди 30-річчя старту космічного корабля «Союз-21»
Зліва направо: Л.К. Каденюк, В.М. Жолобов, Е.І. Кузнєцов

Ceremony organized by the NSAU on occasion of the Soyuz-21 mission 30th anniversary.
L. Kadenyuk, V. Zholobov and E. Kuznietsov (from left to right)

ЛЯХОВ
Володимир Опанасович

Volodymyr
LYAKHOV

20.07.1941

**Льотчик-космонавт СРСР.
Двічі Герой Радянського Союзу (1979, 1983).
Лауреат Державної премії УРСР (1984).
Полковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Two times Hero of the Soviet Union (1979, 1983).
Laureate of the State Prize of Ukrainian SSR
(1984). Colonel.**

Народився у м. Антрациті Луганської області. Закінчив середню школу шахти № 8-9 м. Антрацита (1959), Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1964), заочно Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (1975).

Здійснив три космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз-32» і орбітальної станції «Салют-6» (25 лютого - 19 серпня 1979 р.);
- як командир космічного корабля «Союз Т-9» і орбітальної станції «Салют-7» (27 червня - 23 листопада 1983 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМ-6» за радянсько-афганською програмою відвідування орбітального комплексу «Мир» (29 серпня - 7 вересня 1988 р.).

З 1967 по 1994 рр. проходив службу у Центрі підготовки космонавтів, з 1988 по 1994 рр. перебував у резерві як космонавт-рятівник.

Герой Республіки Афганістан (1988). Почесний громадянин міст Байконур, Гагарін, Калуга.

Екіпаж «Союз-32»: В.О. Ляхов, В.В. Рюмін

The Soyuz -32 crew: V. Lyakhov, V. Ryumin

Екіпаж «Союз-Т-9»: В.О. Ляхов, О.П. Олександров

The Soyuz -T-9 crew: V. Lyakhov, O. Alexandrov

Екіпаж «Союз-ТМ-6»: Абдул Ахад Команд, В.О. Ляхов, В.В. Поляков

The Soyuz-TM-6 crew: Abdul Akhad Komand, V. Lyakhov and V. Polyakov

Під час медичного обстеження та тренувань

During medical examination and training

ПОПОВ Леонід Іванович

Leonid POPOV

31.08.1945

**Льотчик-космонавт СРСР.
Двічі Герой Радянського Союзу (1980, 1981).
Лауреат Державної премії України (1982).
Генерал-майор авіації.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Two times Hero of the Soviet Union (1980, 1981).
Laureate of the State Prize of Ukraine (1982). Major General of the Air Force.**

Народився у м. Олександрії Кіровоградської області. Закінчив Олександрійську середню школу №6 (1962), Чернігівське вище військове авіаційне училище льотчиків (1968), заочно Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (1976), Військову академію Генерального штабу ЗС СРСР (1989).

Здійснив три космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз-35» і орбітальної станції «Салют-6» (9 квітня - 11 жовтня 1980 р.). За час роботи на борту станції прийняв чотири експедиції відвідування, у тому числі три міжнародні: радянсько-угорську, радянсько-в'єтнамську, радянсько-кубинську;
- як командир космічного корабля «Союз-40» за радянсько-румунською програмою експедиції відвідування орбітальної станції «Салют-6» (14-22 травня 1981 р.);
- як командир космічного корабля «Союз Т-7» за програмою експедиції відвідування орбітальної станції «Салют-7» (19-27 серпня 1982 р.).

Після виконання космічних польотів проходив службу в Центрі підготовки космонавтів і Центральному апараті Міністерства оборони СРСР/Росії (до 1995 р.).

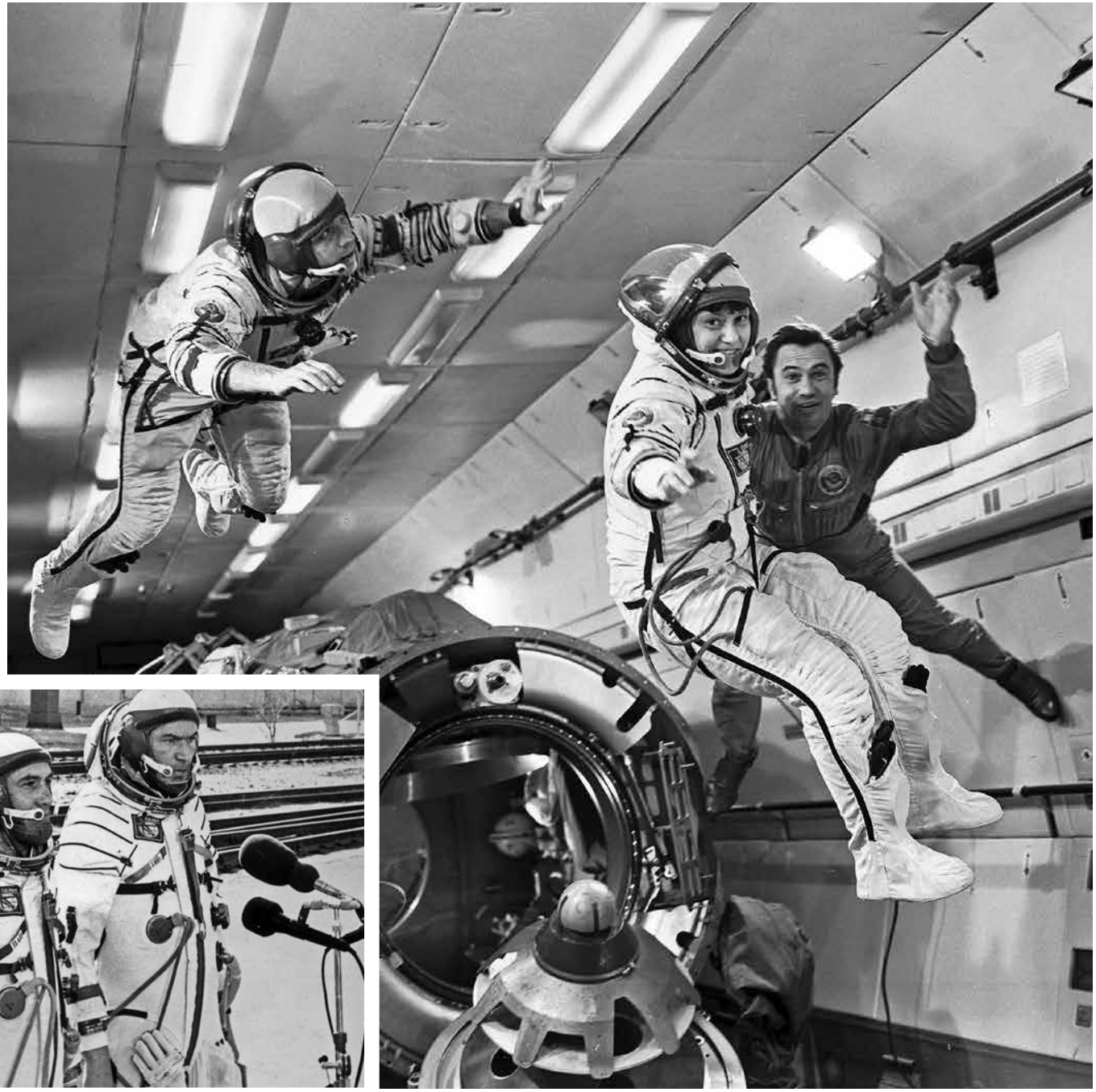
Герой Республік Угорщина, В'єтнам, Куба, Румунія.

Почесний громадянин міст Олександрія, Байконур, Бугач, Гагарін, Калуга.

«Дніпри» перед стартом. Екіпаж космічного корабля «Союз-35»: Л.І. Попов та В.В. Рюмін

The Soyuz-35 spaceship crew (call sign Dnipro): L. Popov and V. Ryumin

Тренування екіпажу «Союз Т-7» на невагомість: О.О. Серебров, С.Є. Савицька, Л.І. Попов

The Soyuz T-7 crew during zero-gravity training: O. Serebrov, S. Savytska and L. Popov

КІЗИМ
Леонід Денисович

Leonid
KIZYM

(05.08.1941-14.06.2010)

**Льотчик-космонавт СРСР.
Двічі Герой Радянського Союзу (1980, 1984).
Начальник Військової інженерно-космічної академії ім. О.Ф. Можайського (1993-2001).
Генерал-полковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Two times Hero of the Soviet Union (1980, 1984).
Chief of Mozhayskiy Military Space Engineering Academy.
Colonel General.**

Народився у м. Красний Лиман Донецької області. Закінчив середню школу (1958), Чернігівське вище військове авіаційне училище льотчиків (1963), заочно Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (1975), Військову академію Генерального штабу ЗС СРСР (1989).

Здійснив три космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз Т-3» і орбітальної станції «Салют-6» (27 листопада - 10 грудня 1980 р.);

- як командир космічного корабля «Союз Т-10» і орбітальної станції «Салют-7» (8 лютого - 4 жовтня 1984 р.). Під час польоту виконав шість виходів у відкритий космос;

- як командир космічного корабля «Союз Т-15» (13 березня - 16 липня 1986 р.). Під час польоту вперше у світі зроблено переліт з однієї орбітальної станції («Мир») на іншу («Салют-7») і назад.

Після виконання космічних польотів проходив службу в Центрі підготовки космонавтів і Центральному апараті Міністерства оборони СРСР.

З 1992 р. – заступник командувача Військово-космічних сил МО РФ, у 1993-2001 рр. – начальник Військової інженерно-космічної академії ім. О.Ф. Можайського.

На батьківщині Л.Д. Кізима в м. Красний Лиман Донецької області установлено його бронзове погруддя.

Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві. Почесний громадянин міст Байконур, Гагарін.

Екіпаж космічного корабля «Союз Т-3» і орбітальної станції «Салют-6»: Г.М. Стрекалов, О.Г. Макаров, Л.Д. Кізим

The crew of Soyuz T-3 spaceship and the Salute-6 space station: G. Strekalov, O. Makarov, L. Kizym

Екіпаж космічного корабля «Союз Т-10»: О.Ю Атьков, Л.Д. Кізим, В.О. Соловйов

The Soyuz T-10 spaceship crew: O. Atkov, L. Kizym and V. Solovyov

Перший екіпаж орбітальної станції «Мир»: Л.Д Кізим, В.О. Соловйов

The first crew of the Mir space station: L. Kizym, V. Solovyov

ВОЛК
Ігор Петрович

Igor
VOLK

12.04.1937

**Льотчик-космонавт СРСР.
Заслужений льотчик-випробувач СРСР (1983).
Герой Радянського Союзу (1984).
Генерал-майор.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Honoured Test Pilot of the USSR (1983).
Hero of the Soviet Union (1984).
Major-General**

Народився у м. Змієві Харківської області. Навчався в Зміївській семирічній школі №1, середній школі №14 м. Ворошилов-Усурійський. Закінчив середню школу №5 м. Курськ (1954), достроково за два роки Кіровоградське військове авіаційне училище льотчиків (1956), Школу льотчиків-випробувачів (1965) і філію Московського авіаційного інституту в м. Жуковський Московської області (1969).

Як льотчик-випробувач літав на всіх типах вітчизняних військових літаків. Брав участь в атмосферних випробуваннях повітряно-космічного літака, що розроблявся в Радянському Союзі за програмою «Спіраль». З липня 1977 р. входив до групи спеціальної підготовки за програмою «Буран».

Здійснив космічний політ як космонавт-дослідник на кораблі «Союз Т-12» і орбітальній станції «Салют-7» (17-29 липня 1984 р.). Менш ніж через дві години після повернення з космосу на Землю здійснив польоти в Підмосков'я та назад на Байконур на літаках Ту-154 і МіГ-25, обладнаних системами керування «Бурану», з метою оцінки впливу факторів космічного польоту на пілота.

10 листопада 1985 р. разом із Р. Станкявичюсом уперше підняв у повітря атмосферний аналог багаторазового космічного корабля «Буран» (БТС-02) і до 15 квітня 1988 р. виконав на ньому 13 випробувальних польотів, під час одного з яких здійснив першу повністю автоматичну посадку.

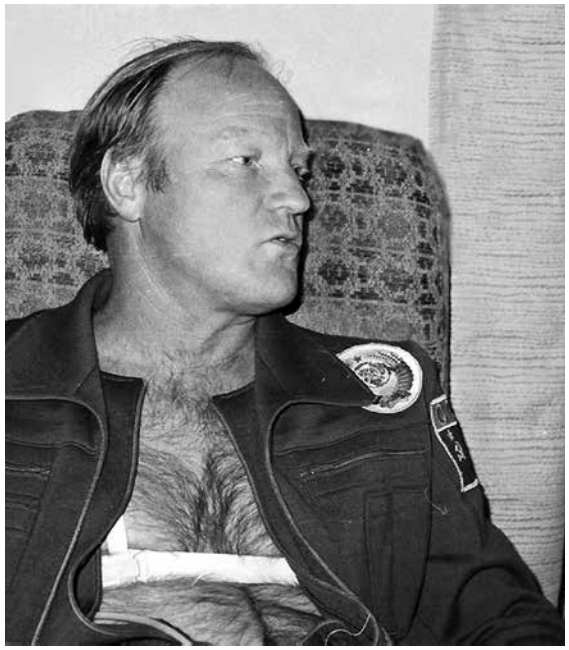
У 2003-2005 рр. – перший віце-президент Федерації космонавтики Росії. Почесний громадянин міст Байконур, Калуга.

Перша автоматична посадка літака БТС-002 – атмосферного аналога «Бурану», 16 лютого 1987 р.

The first automatic landing of the BTS-002 aircraft, an atmospheric vehicle similar to Buran spaceship, February, 16, 1987

Стомлений І.П. Волк після виконання першої автоматичної посадки літака БТС-002

I. Volk, worn after performing the first automatic landing of the BTS-002 aircraft

Після останнього спільного польоту українського літака «Мрія» та багаторазового космічного корабля «Буран» під час авіаційного параду 12 квітня 1991 року на Байконурі

Upon completion of the last joint flight of Ukrainian Mriya aircraft and Buran space shuttle, during the aviation parade at the Baikonur Spaceport, April 12, 1991

ВАСЮТІН
Володимир Володимирович

Volodymyr
VASYUTIN

(08.03.1952 – 19.07.2002)

**Льотчик-космонавт СРСР.
Заступник начальника Військово-повітряної академії ім. Ю.О. Гагаріна.
Герой Радянського Союзу (1985).
Генерал-лейтенант. Доктор військових наук.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Deputy Chief of Gagarin Air Force Academy.
Hero of the Soviet Union (1985).
Lieutenant General. Doctor of Military Science.**

Народився в м. Харкові. Закінчив Харківську середню школу №73 (1969), Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1973), проходив службу в цьому училищі на посаді льотчика-інструктора.

Здійснив космічний політ як командир космічного корабля «Союз Т-14» і орбітальної станції «Салют-7» (17 вересня - 21 листопада 1985 р.).

Після закінчення Військово-повітряної академії ім. Ю.О. Гагаріна (1987) і ад'юнктури при цій академії (1990) проходив службу на посадах заступника начальника факультету, начальника факультету, заступника начальника Військово-повітряної академії ім. Ю.О. Гагаріна. Доктор військових наук, професор.

Похований у с. Моніне Московської області. Почесний громадянин міст Гагарін, Чугуїв.

На борту орбітальної станції «Салют-7»:
В.В. Васютін, Г. М. Гречко, В.П. Савіних, О.О. Волков, В.О. Джанібеков

Onboard the Salute-7 space station:
V. Vasyutin, G. Grechko, V. Savinykh, O. Volkov, V. Janibekov

Екіпаж космічного корабля «Союз Т-14» біля орбітальної станції «Салют»: О.О. Волков, В.В. Васютін, Г.М. Гречко

The Soyuz T-14 spaceship crew standing by the Salute space station: O. Volkov, V. Vasyutin and G. Grechko

Орбітальна станція «Салют-7» із космічним кораблем «Союз Т-14»

The Salute-7 space station and the Soyuz T-14 spaceship

ВОЛКОВ Олександр Олександрович

Oleksandr VOLKOV

25.05.1948

**Льотчик-космонавт СРСР.
Герой Радянського Союзу (1985).
Полковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Hero of the Soviet Union (1985).
Colonel.**

Народився у м. Горлівці Донецької області. Закінчив Горлівську середню школу №10, Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (ХВВАУЛ), заочно Військово-політичну академію ім. В.І. Леніна (1991). До зарахування в загін космонавтів проходив службу у ХВВАУЛ на посаді льотчика-інструктора.

Здійснив три космічні польоти:

- як космонавт-дослідник на космічному кораблі «Союз Т-14» і орбітальній станції «Салют-7» (17 вересня - 21 листопада 1985 р.);
- як командир радянсько-французького екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-7» і орбітальній станції «Мир» (26 листопада 1988 - 27 квітня 1989 р.);
- як командир радянсько-австрійського екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-13» і орбітальній станції «Мир» (2 жовтня 1991 - 25 березня 1992 р.).

Після виконання космічних польотів проходив службу в Центрі підготовки космонавтів. У 2009-2013 рр. – голова адміністрації Зоряного містечка. Почесний громадянин міст Гагарін, Горлівка.

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-7» та орбітальної станції «Мир»:
О.О. Волков, Ж. Кретьєн (Франція), С.К. Крикальов

The crew of Soyuz TM-7 spaceship and Mir orbital station:
O. Volkov, Jean-Loup Chretien (France) and S. Krykaliov

Екіпаж космічного корабля «Союз Т-14»:
В.В. Васютін, Г.М. Гречко, О.О. Волков

The Soyuz T-14 spaceship crew:
V. Vasyutin, G. Grechko, O. Volkov

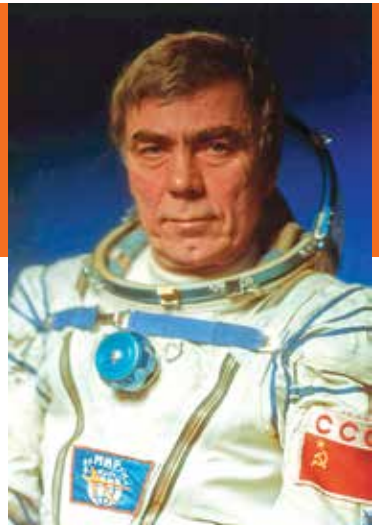
Керівник Центру підготовки космонавтів В.О. Шаталов
з екіпажем «Союз ТМ-7»

The Chief of the Cosmonauts Training Center, V. Shatalov,
with the Soyuz TM-7 crew

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-13» та орбітальної станції «Мир»:
Ф. Фібек (Австрія), О.О. Волков, Т.О. Аубакіров (Казахстан)

The crew of Soyuz TM-13 spaceship and Mir orbital station: F. Fibek (Austria),
O. Volkov, T. Aubakirov (Kazakhstan)

ЛЕВЧЕНКО
Анатолій Семенович

Anatoliy
LEVCHENKO

(21.05.1941 – 06.08.1988)

Льотчик-космонавт СРСР.
Заслужений льотчик-випробувач СРСР (1986).
Герой Радянського Союзу (1987).
Капітан.

Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Honoured Test Pilot of the USSR (1986).
Hero of the Soviet Union (1987). Captain.

Народився в м. Краснокутську Харківської області. Закінчив Краснокутську середню школу (1958), Чернігівське вище військове авіаційне училище льотчиків (1964), Школу льотчиків-випробувачів у м. Жуковський Московської області (1971).

Освоїв 87 типів і модифікацій літаків. З липня 1977 р. входив до групи спеціальної підготовки за програмою «Буран». З червня 1986 р. по червень 1987 р. як командир екіпажу (разом з О. Щукіним) виконав чотири дослідних польоти на атмосферному аналогу багаторазового космічного корабля «Буран» (БТС-02) з метою відпрацювання системи автоматичної посадки.

Космічний політ здійснив як космонавт-дослідник на космічному кораблі «Союз ТМ-4» і орбітальній станції «Мир» (21-29 грудня 1987 р.). Під час польоту на спеціальному стенді проводив експеримент із дослідження можливості керування багаторазовим космічним кораблем «Буран» у період гострої адаптації льотчика-космонавта до невагомості.

Відразу після посадки на Землю виконав самостійні польоти в Підмосков'я та назад на Байконур на літаках Ту-154 і МіГ-25, обладнаних системами керування «Бурану», з метою оцінки впливу на пілота факторів космічного польоту.

Похований на Биківському цвинтарі м. Жуковського Московської області.

Атмосферний літак БТС-002 – аналог «Бурану»

The BTS-002 aircraft, an atmospheric analogue of Buran spaceship

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-4» і орбітальної станції «Мир»: А.С. Левченко, М.Х. Манаров, В.Г. Тітов

The crew of Soyuz TM-4 spaceship and the Mir orbital station: A. Levchenko, M. Manarov and V. Titov

АРЦЕБАРСЬКИЙ Анатолій Павлович

Anatoliy ARTSEBARSKYI

09.09.1956

**Льотчик-космонавт СРСР.
Герой Радянського Союзу (1991).
Полковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the USSR.
Hero of the Soviet Union (1991).
Colonel.**

Народився у с. Просяна Покровського району Дніпропетровської області. Закінчив Просянську середню школу №2 (1973), Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1977), Центр випробування авіаційної техніки й підготовки льотчиків-випробувачів (1983) і вечірнє відділення філії Московського авіаційного інституту «Взльот» у м. Ахтубінську Астраханської області (1987). Освоїв 35 типів літаків і їх модифікацій.

Космічний політ здійснив як командир радянсько-британського екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-12» і орбітальній станції «Мир» (18 травня - 10 жовтня 1991 р.). Під час польоту зробив шість виходів у відкритий космос.

Після виконання космічного польоту перебував у загоні космонавтів Центру підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна (до 1994 р.), а з січня по липень 1994 р. був на посаді космонавта-випробувача Російської академії наук. Закінчив Академію Генерального штабу Міністерства оборони Російської Федерації (1996), служив у Головному штабі ВПС РФ (1996-1998).

З 1999 р. як генеральний директор брав активну участь у створенні та роботі благодійного фонду порятунку космічної станції «Мир». Був віце-президентом Федерації космонавтики Росії (з 2000 р.). З 2008 р. – голова представництва компанії «Казахстан гариш сапари» у Москві.

На борту орбітальної станції «Мир» під час перезмінки. Зліва направо:
С.К. Крикальов, О.О. Волков, А.П. Арцебарський, Т.О. Аубакіров, Ф. Фібьок (Австрія)

During rotation of crews of the Mir space station. From left to right:
S. Krykaliov, O. Volkov, A. Artsebarskyi, T. Aubakirov, F. Fibek (Austria)

Червоний прапор на орбітальній станції «Мир», розгорнутий А.П. Арцебарським на фермі «Софора», яка була створена за участі Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона

The Red flag on the Mir orbital station, is unfurled by
A. Artsebarskyi at the Sophora farm, installed in cooperation with
Y. Paton Electric Welding Institute

Космонавти Е. Шарман (Великобританія), С.К. Крикальов, А.П. Арцебарський у тренажерному комплексі «Союз-ТМ»

Cosmonauts H. Sharman, S. Krykaliov and
A. Artsebarskyi in Soyuz TM training complex

Космонавти А.П. Арцебарський, В.М. Жолобов, П.Р. Попович, Л.К. Каденюк у гостях в Українського молодіжного аерокосмічного об'єднання «Сузір'я». Праворуч – ветеран космодрому Байконур Б.Г. Лапідус, 1999 р.

Cosmonauts A. Artsebarskyi, V. Zholobov, P. Popovych and L. Kadenyuk, visiting the Suzir`ya Youth Aerospace
Association of Ukraine, with a veteran of the Baikonur Spaceport, B. Lapidus (on the right), 1999

ЦИБЛІЄВ Василь Васильович

Vasyl TSYBLIYEV

20.02.1954

Льотчик-космонавт РФ.
Начальник Центру підготовки космонавтів (2003-2009).
Герой Російської Федерації (1994).
Генерал-лейтенант.

Pilot-Cosmonaut of the RF.
Chief of the Cosmonaut Training Center (2003-2009).
Hero of the Russian Federation (1994). Lieutenant General.

Народився у с. Оріхівці Кіровського району Кримської області. Закінчив Кіровську середню школу №1 (1971), Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1975), Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (1987), заочно Московський інститут інженерів геодезії, аерофотозйомки і картографії (1997). Кандидат технічних наук (2003).

Здійснив два космічні польоти:

- як командир російсько-французького екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-17» і орбітальної станції «Мир» (1 липня 1993 - 14 січня 1994 р.). Зробив п'ять виходів у відкритий космос;

- як командир російсько-німецького екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-25» і орбітальній станції «Мир» (10 лютого - 14 серпня 1997 р.). Зробив 6-й п'ятигодинний вихід у відкритий космос.

Після виконання космічних польотів продовжив службу в Центрі підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна на посадах заступника начальника управління, заступника начальника Центру, начальника Центру (2003-2009). Організатор підготовки польотів космонавтів на Міжнародну космічну станцію. Почесний громадянин міста Гагарін і Кіровського району АР Крим.

Космонавти В.В. Циблієв і Ю.В. Усачов під час підготовки до польотів

Cosmonauts V. Tsybliyev and Y. Usachov during preflight training

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-17»:
О.О. Серебров, В.В. Циблієв та Ж.-П. Еньєре (Франція)

Cosmonauts H. Sharman, S. Krykaliov and A. Artsebarskyi in the The Soyuz TMA-17 crew:
O. Serebriov, V. Tsybliyev and J.-P. Eniere (France) TM training complex

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-25»: В.В. Циблієв, Р. Евальд (Німеччина) та О.І. Лазуткін

The Soyuz TMA-25 crew: V. Tsybliyev, R. Evald (Germany) and O. Lazutkin

МАЛЕНЧЕНКО Юрій Іванович

Yuriyy MALENCHENKO

22.12.1961

Льотчик-космонавт РФ. Герой Російської Федерації (1995). Полковник.

Pilot-Cosmonaut of the RF. Hero of the Russian Federation (1995). Colonel.

Народився у м. Світловодську Кіровоградської області. Закінчив із золотою медаллю середню школу с. Павлівка Світловодського району (1978), на відмінно Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1983), заочно Військово-повітряну інженерну академію ім. М.Є. Жуковського (1993).

До зарахування в загін космонавтів проходив службу в стройових частинах ВПС на льотних посадах (1983-1987).

Здійснив п`ять космічних польотів:

- як командир космічного корабля «Союз ТМ-19» і орбітальної станції «Мир» (1 липня - 14 листопада 1994 р.);
- як спеціаліст польоту на американському космічному кораблі «Атлантіс» за програмою складання Міжнародної космічної станції, місія STS-106 (8-20 вересня 2000 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-2» і Міжнародної космічної станції (26 квітня - 28 жовтня 2003 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-11» і бортінженер Міжнародної космічної станції (10 жовтня 2007 - 19 квітня 2008 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-05М» і бортінженер Міжнародної космічної станції (15 липня – 19 листопада 2012 р.).

Льотчик-космонавт Казахстану та Народний Герой Казахстану (1995).

Почесний громадянин міста Світловодськ.

Під час морської підготовки космонавтів у Криму

During the nautical training in Crimea

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМ-19»: Ю.І. Маленченко, Т.А. Мусабаєв, 1994 р.

The Soyuz TMA-19 crew: Y. Malenchenko and T. Musabayev, 1994

Космонавт Ю.І. Маленченко – командир сьомої експедиції на МКС, 2003 р.

Cosmonaut Y. Malenchenko, the Commander of the seventh expedition to the ISS, 2003

ГІДЗЕНКО Юрій Павлович

Yuriyy GIDZENKO

26.03.1962

**Льотчик-космонавт РФ.
Заступник начальника Центру підготовки космонавтів (2009-2010).
Герой Російської Федерації (1996).
Полковник (1997).**

**Pilot-Cosmonaut of the RF.
Deputy Chief of the Cosmonaut Training Center (2009-2010). Hero of the Russian Federation (1996).
Colonel (1997).**

Народився у с. Єланці Єланецького району Миколаївської області. Закінчив середню школу №59 м. Кишинів (1979), Харківське вище військове авіаційне училище льотчиків (1983), заочно Московський державний університет геодезії й картографії (1994), Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (2004), Російську академію державної служби (2011).

Здійснив три космічні польоти:

- як командир російсько-європейського екіпажу на космічному кораблі «Союз ТМ-22» і орбітальній станції «Мир» (3 вересня 1995 - 29 лютого 1996 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМ-31» і пілот першої експедиції на Міжнародній космічній станції (31 жовтня 2000 - 21 березня 2001 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМ-34» за програмою четвертої експедиції відвідування Міжнародної космічної станції (25 квітня - 5 травня 2002 р.).

Після виконання космічних польотів продовжив службу в Центрі підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна на посадах заступника начальника управління, начальника управління, заступника начальника Центру підготовки космонавтів.

Почесний громадянин міст Єланець і Кишинів.

В Криму під час морської підготовки космонавтів

During the nautical training in Crimea

Командир корабля «Союз ТМ-34» Ю.П. Гідзенко, бортінженер Р. Вітторі (Італія) та космічний турист із Південно-Африканської Республіки М. Шаттлворт

The Soyuz TM-34 crew: Commander Y. Gidzenko, Flight Engineer R. Vittori (Italy), and M. Shuttleworth, space tourist from the South Africa

Перший довгостроковий екіпаж МКС: командир У. Шеперд (у центрі), командир корабля «Союз» Ю.П. Гідзенко (праворуч) та бортінженер С.К. Крикальов (ліворуч)

The first long-term crew of the ISS: the Station Commander, W. Shepherd (in the middle), the Soyuz Spaceship Commander, Y. Gidzenko (on the right), and the Flight Enginner S. Krykaliov (on the left)

Ю.П. Гідзенко поряд з фотостендом НКАУ, який присвячено космонавтам – вихідцям з української землі, квітень 2008 р.

Y. Gidzenko in front of the photo mount dedicated to the Ukraine-born Cosmonauts, made by the NSAU, April 2008

ОНУФРІЄНКО Юрій Іванович

Yuriyy ONUFRIYENKO

06.02.1961

**Льотчик-космонавт РФ.
Герой Російської Федерації (1996).
Полковник (1997).**

**Pilot-Cosmonaut of the RF.
Hero of the Russian Federation (1996).
Colonel (1997).**

Народився у с. Рясному Золочевського району Харківської області. Закінчив Золочевську середню школу №1 (1979), Єйське вище військове авіаційне училище льотчиків (1982), Державну академію нафти й газу (1994), Військово-повітряну академію ім. Ю.О. Гагаріна (2007).

До зарахування в загін космонавтів проходив службу в стройових частинах ВПС на льотних посадах (1982-1989).

Здійснив два космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз ТМ-23» і орбітальної станції «Мир» (21 лютого - 2 вересня 1996 р.), зробив шість виходів у відкритий космос;

- як командир 4-ї експедиції відвідування Міжнародної космічної станції на американському космічному кораблі «Ендевор», місія STS-108 (грудень 2001 - червень 2002 р.).

Після виконання космічних польотів продовжив службу в Центрі підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна.

Командир четвертої експедиції на МКС Ю.І. Онуфрієнко (у центрі) та бортінженери Д. Бьорш і К. Уолз (США)

Commander of the fourth ISS expedition crew – Y. Onufriyenko (in the middle) and the Flight Engineers D. Bursch and C. Walz (USA)

Ю.І. Онуфрієнко під час тренувань із вдягання космічного скафандра

Y. Onufrienko during the spacesuit dressing exercise

Ю.І. Онуфрієнко спостерігає за Землею з модуля «Звєзда» на МКС

Y. Onufrienko during observation of the Earth from the Zviezda module of the ISS

КОТОВ
Олег Валерійович

Oleg
KOTOV

27.10.1965

**Льотчик-космонавт РФ.
Герой Російської Федерації (2008).
Полковник.**

**Pilot-Cosmonaut of the RF.
Hero of the Russian Federation (2008).
Colonel.**

Народився у м. Сімферополі. Закінчив середню школу №180 у Москві (1982), Військово-медичну академію ім. С.М. Кірова у Ленінграді (1988), Московський інститут промислової власності та інноватики (1992), екстерном за два роки Качинське вище військове авіаційне училище льотчиків (1998). Кандидат технічних наук (2010).

Здійснив три космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз ТМА-10» і бортінженер Міжнародної космічної станції (7 квітня – 21 жовтня 2007 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-17», бортінженер і командир Міжнародної космічної станції (21 грудня 2009 – 2 червня 2010 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-10М», бортінженер і командир Міжнародної космічної станції (26 вересня 2013 - 11 березня 2014 р.).

Продовжує підготовку в загоні космонавтів Центру підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна.

Сеанс зв'язку із Центру управління польотами РФ з учасниками 14-ї та 15-ї експедицій на МКС, 12 квітня 2007 р.

Communication session between the Russian Mission Control Center and the 14th and 15th International Space Station mission crew, April 12, 2007

Командир 15-ї експедиції на МКС космонавт Ф.М. Юрчихін і бортінженер О.В. Котов

The 15th ISS expedition crew:
Commander F. Yurchykhin and Flight Engineer O. Kotov

ВОЛКОВ
Сергій Олександрович

Sergiy
VOLKOV

01.04.1977

**Льотчик-космонавт РФ.
Герой Російської Федерації (2009).
Полковник (2009).**

**Pilot-Cosmonaut of the RF.
Hero of the Russian Federation (2009).
Colonel (2009).**

Народився у м. Чугуєві Харківської області. Закінчив середню школу ім. В.М. Комарова у Зоряному містечку (1990), Тамбовське вище військове авіаційне училище льотчиків (1995). До зарахування в загін космонавтів проходив службу як помічник командира корабля у Чкаловській авіадивізії особливого призначення.

Здійснив два космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз ТМА-12» і бортінженер Міжнародної космічної станції (8 квітня – 24 жовтня 2008 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-02М» і бортінженер Міжнародної космічної станції (8 червня – 22 листопада 2011 р.).

Командир загону космонавтів Центру підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна (2012-2014). Почесний громадянин міст Гагарін і Чугуїв.

На борту МКС: астронавт Г. Рейсман (США), О.Д. Кононенко, С.О. Волков (РФ), Г. Шамітов (США)

Onboard of the ISS: astronauts G. Reisman, G. Chamitoff (both USA), O. Kononenko and S. Volkov (both RF)

Екіпаж космічного корабля «Союз ТМА-12»:
Сойон Йі (Республіка Корея), С.О. Волков, О.Д. Кононенко

The Soyuz TMA-12 crew:
Yi So-Yeon (Korea), S. Volkov and O. Kononenko

Космонавт С.О. Волков, командир 17-ї експедиції на МКС, продовжує процес розбудови МКС у відкритому космосі

S. Volkov, Commander of the 17th International Space Station expedition, during an extra-vehicular activity within the program of the ISS enlargement

ШКАПЛЕРОВ Антон Миколайович

Anton SHKAPLEROV

20.02.1972

**Льотчик-космонавт РФ.
Полковник (2009).
Герой Російської Федерації (2013).**

**Pilot-Cosmonaut of the RF.
Colonel (2009).
Hero of the Russian Federation (2013).**

Народився у м. Севастополі. Закінчив середню школу №30 у м. Севастополі (1989). Навчався в Чернігівському вищому військовому авіаційному училищі льотчиків (1989-1992), закінчив Качинське вище військове авіаційне училище льотчиків (1994), Військово-повітряну інженерну академію ім. Жуковського (1997), Російську академію державної служби (2010).

До зарахування в загін космонавтів проходив службу в стройових частинах ВПС, у т.ч. у складі пілотажної групи «Небесні гусари» .

Здійснив два космічні польоти:

- як командир космічного корабля «Союз ТМА-22» і бортінженер Міжнародної космічної станції (11 листопада 2011 – 27 квітня 2012 р.);
- як командир космічного корабля «Союз ТМА-15М» і бортінженер Міжнародної космічної станції (старт - 24 листопада 2014 р.).

Почесний громадянин міст Севастополь і Гагарін.

Астронавт Дэн Бербанк і космонавт Антон Шкаплеров музицирують на борту МКС, квітень 2012 р.

Astronaut Dan Burbank and cosmonaut Anton Shkaplerov play music onboard the ISS, April 2012

Крим із Космоса з борта МКС

Crimea from space onboard the ISS

Космонавт Антон Шкаплеров у відкритому космосі біля МКС

Astronaut Anton Shkaplerov in the open space near the ISS

Поздоровлення з орбіти з Новим 2015 роком!

Greetings from orbit on the New Year's Day 2015!

Керол БОБКО

Karol BOBKO

23.12.1937

Астронавт США.
Полковник військової авіації США.

US astronaut.
Colonel of US Air Force.

Народився в м. Нью-Йорк в української родині, що виїхала до США. Навчався у Військово-повітряній академії (1959), Університеті Південної Каліфорнії (1970). У 1969 році прийнятий до групи астронавтів НАСА.

Тричі літав у космос:

- як пілот шатлу «Челенджер» за програмою його першого польоту, місія STS-6 (4-9 квітня 1983 р.);
- як командир екіпажу шатлу «Дискавері», місія STS-51-D (12-19 квітня 1985 р.);
- як командир екіпажу шатлу «Антлантіс» за програмою його першого польоту, місія STS-51-J (2-7 жовтня 1985 р.).

Працював віце-президентом зі стратегічних програм компанії Spacehab Inc. у м.Х'юстон.

Тричі нагороджений медалями НАСА «За космічний політ», двома медалями НАСА «За відмінну службу», орденом «За заслуги» та іншими почесними відзнаками.

Місія STS-6

STS-6 Mission

Місія STS-51-D

STS-51-D Mission

Місія STS-51-J

STS-51-J Mission

Джудіт РЄЗНИК

Judith RESNIK

(05.04.1949 – 28.01.1986)

Друга жінка-астронавт США.
Перша жінка-астронавт єврейського походження.
Дослідник у галузі електротехніки.

The second female astronaut of USA.
The first female astronaut of Jewish origin.
Researcher in the field of electrical engineering.

Народилася у м. Акрон штату Огайо (США). Донька киянина Марвіна Рєзника, який емігрував до США. Закінчила університет Карнегі-Меллон у Пітсбурзі з дипломом інженера-електротехніка (1970). Доктор з електротехніки університету штату Меріленд (1978).

У січні 1978 р. відібрана кандидатом в астронавти. Пройшла підготовку до космічного польоту в НАСА.

Перший космічний політ здійснила на кораблі «Дискавері», місія STS-41-D (30 серпня - 5 вересня 1984 р.). Під час польоту керувала краном-маніпулятором.

Під час свого другого старту на 73-й секунді загинула разом з екіпажем шатлу «Челенджер», місія STS-51-L (28 січня 1986 р.).

Нагороджена медаллю НАСА «За космічний політ» та іншими відзнаками. На честь Джудіт Рєзник названо кратер на зворотньому боці Місяця.

Екіпаж місії STS-41-D, вересень 1984 р.

Crew of the STS-41-D mission, September 1984

На борту корабля «Дискавері», вересень 1984 р.

On board Discovery space shuttle, September 1984

Екіпаж місії STS-51-L. НАСА, 15 листопада 1985 р.

Crew of the STS-51-L mission. NASA, November 15, 1985

Старт і загибель шатлу «Челенджер», 28 січня 1986 р.

Take-off and downfall of Challenger space shuttle, January 28, 1986

Брюс МЕЛЬНИК

Bruce MELNICK

05.12.1949

Астронавт США.
Капітан 2-го рангу Берегової охорони США.

US astronaut.
2nd rank Captain of the US Coast Guard.

Народився в м. Нью-Йорк в українській родині, що виїхала до США. У 1967-1968 рр. навчався в Технологічному інституті Джорджії. У 1972 р. закінчив Академію Берегової охорони США. У 1974 р. став авіатором Берегової охорони. У 1975 р. в Університеті Західної Флориди отримав ступінь магістра (авіаційні системи). У 1975-1986 рр. служив пілотом служби рятування та головним льотчиком-випробувачем Берегової охорони США. У серпні 1987 р. був зарахований до загону астронавтів НАСА.

Двічі літав у космос:

- як пілот шатлу «Дискавері», місія STS-41 (6-10 жовтня 1990 р.);
- як пілот шатлу «Ендевор», місія STS-49 (7-16 травня 1992 р.);

З 1992 р. працював у компанії Lockheed Space Operations Company в центрі Кеннеді, віце-президентом компанії United Space Alliance в центрі Кеннеді, віце-президентом компанії «Боїнг» у Флориді.

Нагороджений двома авіаційними хрестами «За видатні заслуги», двома медалями НАСА «За космічний політ» та іншими нагородами.

Екіпаж місії STS-41, 1990 р.

Crew of the STS-41 mission, 1990

На борту корабля «Дискавері», жовтень 1990 р.

On board Discovery space shuttle, October 1990

Екіпаж місії STS-49, 1992 р.

Crew of the STS-49 mission, 1992

На посадку в шатл «Ендевор», 7 травня 1992 р.

Boarding on the Endeavour space shuttle, May 7, 1992

Роберта БОНДАР

Roberta BONDAR

04.12.1945

Перша жінка-астронавт Канади.
Перша етнічна українка, яка побувала у космосі.
Дослідник у галузі медицини.

The first woman astronaut in Canada.
The first ethnic Ukrainian, who flew into space.
Researcher in the field of medicine.

Народилася у містечку Су-Сент-Мері провінції Онтаріо (Канада). Батьки належали до української діаспори. Навчалася в Університеті міста Гвелф (1968 р.), Університеті Західного Онтаріо (1971), захистила дисертацію з нейробіології в Торонтському університеті (1974), доктор медицини у сфері неврології Макмастерського університету в м. Гамільтон (1977).

У 1984 р. зарахована до загону астронавтів НАСА. Освоїла пілотування літаком.

Космічний політ здійснила на кораблі «Дискавері», місія STS-42 (22-30 січня 1992 р.). Під час польоту проводила дослідження впливу мікрогравітації на людину та рослини.

Після польоту понад десять років очолювала міжнародну команду медичних дослідників НАСА. Протягом шести років була ректором Трентського університету в провінції Онтаріо.

Член Королівського наукового товариства Канади. Почесний доктор понад 20 університетів США та Канади. Офіцер ордена Канади, кавалер ордена Онтаріо. Ім'я Р. Бондар увічнено у Залі слави Канади.

Екіпаж місії STS-42, 1 листопада 1991 р.
Crew of the STS-42 mission, November 1, 1991

Старт «Дискавері», 23 січня 1992 р.
Launch of Discovery, January 23, 1992

Р. Бондар на борту корабля «Дискавері», січень 1992 р.
R. Bondar on board the Discovery space shuttle, January 1992

Гайдемарі СТЕФАНИШИН-ПАЙПЕР

Heidemarie STEFANYSHYN-PIPER

07.02.1963

Астронавт США.
Перша жінка українського походження, яка вийшла у відкритий космос.
Капітан 1-го рангу ВМС США.

US astronaut.
The first woman of Ukrainian origin, who went into open space.
1st Rank Navy Captain.

Народилася у містечку Сент-Полі штату Мінесота (США), де мешкає велике українське земляцтво. Батько Михайло Стефанишин – українець з с. Якимова Кам`янсько-Бузького району Львівської області.

Закінчила Массачусетський технологічний інститут зі ступенем магістра з інженерних технологій (1985). Проходила військову службу у Військово-морських силах США як офіцер-підводник.

У 1996 році була прийнята до групи астронавтів НАСА. Входила в групу психологічної підтримки сім`ї Л.К. Каденюка під час його підготовки до польоту в космос у листопаді-грудні 1997 р.

Перший космічний політ здійснила на кораблі «Атлантіс», місія STS-115 (9-21 вересня 2006 р.). Це була перша космічна місія з будування МКС після загибелі «Колумбія» у 2003 р. Під час польоту виконала два виходи у відкритий космос.

Через півроку після польоту, наприкінці січня 2007 р., вперше побувала на рідній землі свого батька – в Україні. Нагороджена українським орденом княгині Ольги III ступеня (2007).

Другий політ здійснила у складі екіпажу «Індевор», місія STS-126 (15-30 листопада 2008 р.). Під час польоту виконала три виходи у відкритий космос.

У 2009 р. залишила НАСА й повернулася на флот. Нагороджена двома медалями НАСА «За космічний політ» та іншими нагородами.

Екіпаж місії STS-115. НАСА, 12 липня 2006 р.

Crew of the STS-115 mission. NASA, July 12, 2006

На борту корабля «Атлантіс», вересень 2006 р.

On board the Atlantis space shuttle, September 2006

Екіпаж місії STS-126, 5 березня 2008 р.

Crew of the STS-126 mission, March 5, 2008

Г. Стефанишин-Пайпер у відкритому космосі, листопад 2008 р.

H. Stefanyshyn-Piper in open space, November 2008

КБ «Південне»
Yuzhnoye SDO

ЯНГЕЛЬ
Михайло Кузьмич
Начальник і Головний конструктор (1954 - 1971)

Mykhailo YANGEL
Head and Chief designer (1954 - 1971)

УТКІН
Володимир Федорович
Начальник і Головний конструктор (1971 - 1979)
Генеральний конструктор-начальник (1979 - 1990)

Volodymyr UTKIN
Head and Chief designer (1971 - 1979)
General Designer-Head (1979 - 1990)

Перші заступники / First Deputies

Будник
Василь Сергійович
Vasyl Budnik
1954 - 1970

Уткін
Володимир Федорович
Volodymyr Utkin
1967 - 1971

Губанов
Борис Іванович
Borys Gubanov
1972 - 1982

Кучма
Леонід Данилович
Leonid Kuchma
1982 - 1986

Сметанін
Юрій Олексійович
Yuriyy Smetanin
1985 - 1999

Гришин
Олександр Федорович
Oleksandr Gryshyn
1985 - 1993

Конюхов
Станіслав Миколайович
Stanislav Konyukhov
1986 - 1990

КБ «Південне»
Yuzhnoye SDO

КОНЮХОВ
Станіслав Миколайович
Генеральний конструктор–Генеральний директор (1991 - 2010)

Stanislav KONYUKHOV
General Designer – General Director (1991 - 2010)

ДЕГТЯРЕВ
Олександр Вікторович
Генеральний конструктор–Генеральний директор (2010 - по т.ч.)

Oleksandr DEGTYAREV
General Designer – General Director (2010 - present)

Перші заступники / First Deputies

Мащенко
Олександр Миколайович
Oleksandr Mashchenko
1992 -

Василіна
Володимир Григорович
Volodymyr Vasylina
1994 - 2011

Дегтярев
Олександр Вікторович
Oleksandr Degtyarev
2005 - 2010

Курячий
Євген Віталійович
Yevhen Kuryachyy
2010 -

Кушнарьов
Олександр Павлович
Oleksandr Kushnar'ov
2012 -

Бондар
Михайло Анатолійович
Mykhailo Bondar
2012 -

Заступники керівника / Deputy Heads

М.І. Дупліщев
M. Duplischev
1955 – 1960

Л.П. Васильєв
L. Vasyl'yev
1956 – 1959

Л.А. Берлін
L. Berlin
1956 – 1960

П.М. Колос
P. Kolos
1956 – 1976

В.А. Кінцевий
V. Kintsevyi
1959 – 1960

І.Г. Купчинський
I. Kupchyns'kyi
1959 – 1977

В.В. Грачов
V. Grachov
1959 – 1991

В.Ф. Уткін
V. Utkin
1961 – 1967

В.М. Ковтуненко
V. Kovtunenko
1961 – 1977

М.Ф. Герасюта
M. Herasyuta
1962 – 1987

М.Б. Двінін
M. Dvinin
1962 – 1966

І.І. Іванов
I. Ivanov
1963 – 1979

А.І. Зарубін
A. Zarubin
1964

В.В. Баранов
V. Baranov
1964 – 1967

В.І. Кукушкін
V. Kukushkin
1966 – 1992

В.І. Кочерга
V. Kocherha
1967 – 1986

О.А. Сошників
O. Soshnykiv
1967 – 1968

М.С. Сіворін
M. Sivorin
1968

Л.А. Караханян
L. Karakhanyan
1969 – 1986

А.М. Куншенко
A. Kunshenko
1969 – 1986

М.І. Галась
M. Halas'
1972 – 1992

М.Т. Ладигін
M. Ladyhin
1976 – 1980

В.І. Прокопенко
V. Prokopenko
1980 – 1985

О.О. Негода
O. Negoda
1985 – 1995

М.М. Пермінов
M. Perminov
1986 – 1994

Л.Ю. Міцкевич
L. Mitskevych
1986 – 1991

М.Б. Терентієнко
M. Terentiyenko
1986 – 1992

М.Г. Леонченко
M. Leonchenko
1989 – 1991

В.С. Фоменко
V. Fomenko
1989 – 1991

В.В. Лазарян
V. Lazaryan
1989 – 1992

Г.Г. Бедняк
G. Bednyak
1990 – 1993

Ю.П. Яковенко
Y. Yakovenko
1992 – 1993

В.М. Чекалін
V. Chekalin
1992 – 1998

М.К. Хватов
M. Khvatov
1993 – 1998

А.В. Агарков
A. Agarkov
1993 –

В.В. Кабанець
V. Kabanets
1995 – 1999

Є.В. Курячий
E. Kuryachyi
1996 – 2010

В.Г. Команов
V. Komanov
1996 – 2003

О.В. Новиков
O. Novykov
1998 –

О.В. Дегтярев
O. Degtyarev
1999 – 2005

В.І. Перлик
V. Perlyk
1999 – 2009

Г.А. Поляков
G. Polyakov
1999 –

В.М. Шнякін
V. Shnyakin
2002 – 2012

В.Д. Пінягін
V. Pinyagin
2010 – 2012

В.Д. Жовтяк
V. Zhovtyak
2010 –

Є.І. Шевцов
E. Shevtsov
2014 –

О.Л. Макаров
O. Makarov
2014 –

О.Е. Кашанов
O. Kashanov
2014 –

БУДНИК
Василь Сергійович

Vasyl
BUDNIK

(24.06.1913 – 08.03.2007)

Перший Головний конструктор заводу №586 (нині Південмаш) (1951-1954). Перший заступник Головного конструктора ОКБ-586 (КБ «Південне») (1954-1970). Герой Соціалістичної Праці (1959). Лауреат Ленінської премії СРСР (1960). Професор Дніпропетровського державного університету (1962). Академік АН УРСР/ НАН Украины (1967). Лауреат премії АН УРСР ім. М.К. Янгеля (1982). Заслужений діяч науки України (1983).

The first Chief Designer of the plant № 586 (nowadays Yuzhny Machine-Building Plant) (1951-1954). First Deputy Chief Designer of Special Design Office 586 (Yuzhnoye State Design Office) (1954-1970). Hero of the Socialist Labour (1959). Laureate of the Lenin Prize of USSR (1960). Professor of the Dnipropetrovsk State University (1962). Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1967). Laureate of the M. Yangel Prize of AS of Ukrainian SSR (1982). Honored Scientist of Ukraine (1983).

Народився в с. Семенівці (нині м. Семенівка Чернігівської області). Закінчив Московський авіаційний інститут (1940).

Конструктор у КБ С.В. Ільюшина (1940-1943) і Реактивному НДІ (1943-1946). У 1945-1946 рр. знаходився в Німеччині у складі спеціальної комісії з вивчення трофейної ракетної техніки. З 1946 р. працював у НДІ-88, з 1950 р. – заступник Головного конструктора ОКБ-1 С.П. Корольова.

З 1951 по 1954 рр. – Головний конструктор заводу №586 – виробника перших серійних ракет Р-1, Р-2, Р-5, Р-5М розроблення ОКБ-1. Ініціював і очолював проведення проектних відпрацювань нової бойової ракети 8А63 (Р-12) на висококиплячих компонентах палива з автономною системою керування.

У 1954 - 1970 рр. – перший заступник Головного конструктора ОКБ-586 (КБ «Південне») М.К. Янгеля. Керівник проектно-конструкторського розроблення бойових ракет Р-12, Р-14, Р-36, Р-36орб, Р-36М, мобільного ракетного комплексу РТ-20П, космічних носіїв «Космос», «Космос-2», «Циклон-2».

У 1972-1980 рр. – заступник керівника Дніпропетровського відділення Інституту механіки АН УРСР, у 1980-1988 рр. - заступник директора Інституту технічної механіки АН УРСР. Очолював ракетно-космічний сектор (групу відділів), де розгорнув дослідження з оптимального проектування ракетно-космічних систем. З 1988 р. – головний науковий співробітник інституту.

Почесний громадянин м. Дніпропетровська (2006). Похований на Запорізькому кладовищі у Дніпропетровську.

С.П. Корольов і В.С. Будник у Німеччині під час вивчення трофейної ракетної техніки, 1945 р.

Sergiy Korolyov and Vasyl Budnik in Germany during examination of captured rocket equipment, 1945

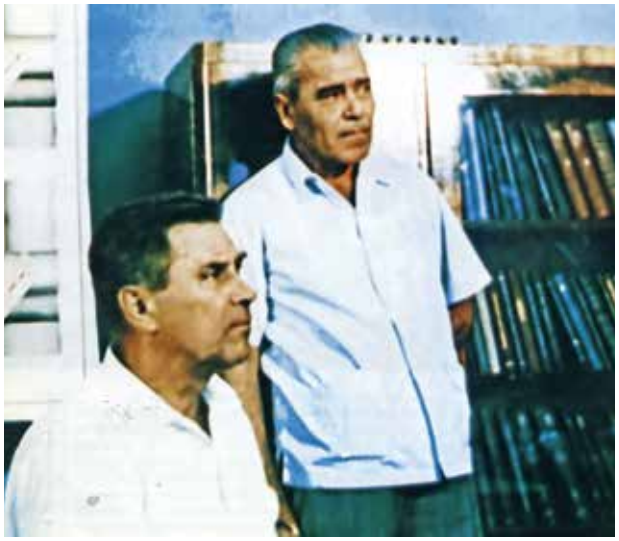
На старті Р-12 – перша ракета КБ «Південне», розробляння якої почав В.С. Будник

The R-12 – the first missile developed by Yuzhnoye Design Office under supervision of V. Budnik – is ready for blast-off

Академіки Б.Є. Патон і В.С. Будник

Academicians Boris Paton and Vasyl Budnik

В.С. Будник з М.К. Янгелем під час спільної роботи в ОКБ-586 (КБ «Південне») у Дніпропетровську

Vasyl Budnik with M. Yangel worked jointly at the OKB-586 (Yuzhnoye Design Office) in Dnipropetrovsk

Меморіальна дошка на корпусі КБ «Південне», відкрита у червні 2008 р. до 95-річчя від дня народження В.С. Будника

Memorial plaque installed on the building of the Yuzhnoye State Design Office, unveiled in June 2008, on occasion of the 95th anniversary of Vasyl Budnik

ЯНГЕЛЬ
Михайло Кузьмич

Mykhailo YANGEL

(25.10.1911 – 25.10.1971)

Перший начальник і головний конструктор ОКБ №586 (нині КБ «Південне») (1954-1971). Двічі Герой Соціалістичної Праці (1959,1961). Академік АН УРСР (1961), АН СРСР (1966). Лауреат Ленінської (1960) і Державної (1967) премій СРСР.

First Head and Chief Designer of the Special Design Office №586 (nowadays Yuzhnoye State Design Office) (1954-1971). Two times Hero of the Socialist Labour (1959, 1961). Academician of the Ukrainian SSR Academy of Sciences (1961), USSR Academy of Sciences (1966). Laureate of the Lenin Prize (1960) and the USSR State Prize(1967).

Народився в с. Зирянова Іркутської губернії – онук кріпосного селянина, засланця з Чернігівщини. Закінчив Московський авіаційний інститут (1937).

Конструктор, провідний інженер, помічник Головного конструктора, заступник директора в КБ М.М. Полікарпова на авіазаводі ім. Менжинського (1935-1944), заступник головного інженера в ОКБ-155 А.І. Мікояна (1944), провідний інженер в ОКБ-23 В.М. Мясищева (1945). Брав участь у розробленні винищувачів І-153, І-180, двомоторного важкого винищувача супроводу дальніх бомбардувальників, інших літаків.

З 1946 по 1948 рр. в апараті Міністерства авіаційної промисловості координував роботи з розвитку вітчизняного літакобудування. У 1950 р. закінчив Академію авіаційної промисловості СРСР. З 1950 по 1954 рр. – у НДІ-88 (нині ЦНДІ машинобудування): начальник відділу, заступник Головного конструктора ОКБ-1 С.П. Корольова, директор НДІ-88, головний інженер НДІ-88.

У 1954-1971 рр. – начальник і Головний конструктор ОКБ-586 у Дніпропетровську. Основоположник нового напряму в ракетобудуванні – створення ракет на стабільних висококиплячих компонентах палива. Брав участь у розробленні ракет С.П. Корольова Р-5, Р-7, Р-11, очолював розроблення та створення бойових ракетних комплексів Р-12, Р-14, Р-16, Р-36, МР-УР-100, Р-36М, космічних носіїв «Космос», «Інтеркосмос», «Циклон-2», «Циклон-3», посадочно-злітного модуля місячного орбітального корабля, космічних апаратів серій «Космос», «Інтеркосмос», «Метеор», «Целіна».

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві. Почесний громадянин м. Байконур (1977, посмертно).

Відвідування М.С. Хрущовим Південмашзаводу та КБ «Південне», м. Дніпропетровськ, червень 1962 р.

Nikita Khrustchev on a visit to the Yuzhmash and to the Yuzhnoye Design Office, Dnipropetrovsk, June 1962

МБР Р-36 Головного конструктора М.К. Янгеля

IBM SS-9 Scarp by Chief Designer M. Yangel

М.К. Янгель перед черговим вильотом на полігон

M. Yangel before another flight to the missile range

УТКІН
Володимир Федорович

Volodymyr
UTKIN

(17.10.1923 – 15.02.2000)

**Начальник і Головний конструктор (1971-1979), Генеральний конструктор–начальник КБ «Південне» (1971-1990), директор ЦНДІмашу (1991-2000).
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1969, 1976).
Лауреат Ленінської (1964) та Державної (1980) премій СРСР, премії АН УРСР ім. М.К. Янгеля (1980).
Академік АН УРСР (1976), АН СРСР/РАН (1984), Міжнародної академії астронавтики. Президент Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1997-2000).**

**Head and Chief Designer (1971-1979), General Chief-Designer of the Yuzhnoye Design Office (1971-1990), Director of the Central Research Institute of Machinery (1991-2000).
Two times Hero of the Socialist Labour(1969,1976). Laureate of the Lenin Prize (1964) and the USSR State Prize (1981), the M. Yangel Prize of AS of Ukrainian SSR (1980).
Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1976), Russian Academy of Sciences (1984), the International Academy of Astronautics. President of Russian Academy of Cosmonautics (1997-2000).**

Народився в с. Пустоборі Рязанської області. Учасник Другої світової війни (1942-1945). Закінчив Ленінградський військово-механічний інститут (1952).

У 1952-1954 рр. – у КБ заводу №586 (м. Дніпропетровськ): інженер, старший інженер, начальник групи, начальник сектору.

З 1954 р. – в ОКБ-586: начальник сектору, начальник відділу, начальник комплексу–заступник Головного конструктора. З 1967 р. – перший заступник Головного конструктора. Після смерті М.К. Янгеля (1971) – начальник і Головний конструктор, у 1979-1990 рр. – Генеральний конструктор–начальник КБ «Південне».

Під керівництвом В.Ф. Уткіна створено чотири стратегічні ракетні комплекси, кілька типів ракет-носіїв і космічних апаратів. Серед них високоефективна ракета Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), твердопаливна ракета РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), космічний носій «Циклон-3», екологічно чиста ракета-носій «Зеніт», космічний апарат радіотехнічної розвідки «Целіна-2», супутник дистанційного зондування Землі «Океан-ОЕ».

У 1991-2000 рр. – директор ЦНДІ машинобудування в м. Корольові Московської області. Очолював координаційну науково-технічну раду Роскосмосу–РАН, був співголовою російсько-американської комісії з питань створення МКС. Під його керівництвом розроблені Федеральні космічні програми Росії на 1996-2000 і 2001-2005 рр.

Почесний громадянин м. Рязань. Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві.

Президенти Академій наук СРСР А.П. Олександров та УРСР Б.Є. Патон у КБ «Південне»

The President of USSR Academy of Sciences, A. Aleksandrov, and the President of the Academy of Sciences of Ukrainian SSR, B. Paton, at Yuzhnoye Design Office

Академіки В.Ф. Уткін і Ю.Б. Харитон – творці ракетно-ядерного щита

The moulders of rocket-nuclear shield of the USSR, Academicians V. Utkin and Y. Kharyton

В.Ф. Уткін і Ю.О. Сметанін біля моделі ракети-носія «Зеніт»

V. Utkin and Y. Smetanin by the model of the Zenit launch vehicle

Меморіальна дошка присвячена В.Ф. Уткіну на головному корпусі КБ «Південне»

Memorial plaque dedicated to V. Utkin installed on the main building of the Yuzhnoye Design Office

КОНЮХОВ
Станіслав Миколайович

Stanislav
KONYUKHOV

(12.04.1937 – 03.04.2011)

Генеральний конструктор–Генеральний директор КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля (1991- 2010). Герой України (2004), повний кавалер ордена «За заслуги» (2007). Академік НАН України (1992) і Міжнародної академії астронавтики (1997). Віце-президент Міжнародної академії астронавтики (2005-2011). Лауреат Державної премії СРСР (1977), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1991). Заслужений машинобудівник України (1993). Лауреат Державної премії України (2001), премії Уряду РФ (2005).

Chief Designer – General Director of Yuzhnoye State Design Office (1991- 2010). Hero of Ukraine (2004), full Chevalier of the «Order of Merit» (2007). Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine (1992) and of the International Academy of Astronautics (1997). Vice-President of the International Academy of Astronautics (2005-2011). Laureate of the USSR State Prize (1977), the M. Yangel Prize of NASU (1991), Honored Machine Builder of Ukraine (1993). Laureate of the State Prize of Ukraine (2001), the Prize of the Government of the Russian Federation (2005).

Народився у с. Бекренєве Вологодської області. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1959). З 1959 р. – у КБ «Південне»: інженер, старший інженер (1959-1962), провідний інженер, провідний конструктор (1962-1964), начальник відділу (1964-1974), заступник головного конструктора проектно-конструкторського КБ (1974-1978), начальник відділення–заступник начальника проектного комплексу (1978-1984), начальник і головний конструктор КБ космічних апаратів (1984-1986), перший заступник Генерального конструктора КБ «Південне» (1986-1990). Генеральний конструктор – Генеральний директор КБ «Південне» (1991-2010).

Учасник робіт зі створення балістичних ракет на висококиплячих компонентах палива Р-14, Р-16, Р-36М, МР-УР-100, місячної ракети Р-56, високоефективної ракети Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), бойового залізничного ракетного комплексу з твердопаливними ракетами РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), екологічно чистої ракети-носія «Зеніт», першого ступеня ракети «Енергія». Керував створенням космічних апаратів серій «Інтеркосмос», АУОС, «Океан».

Керівник робіт зі створення ракетно-космічного комплексу «Морський старт» з ракетою «Зеніт-3SL», космічних носіїв «Дніпро», «Циклон-4», космічних апаратів «Коронас», «Січ», «Океан-О», «ЄгиптСат».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2002).

Почесний громадянин м. Дніпропетровська (2011). Похований на Запорізькому кладовищі у Дніпропетровську.

Після першого успішного пуску «Зеніту» за новим проектом «Наземний старт». Космодром Байконур, квітень 2008 р.

After the first successful launch of Zenit launch vehicle within the Land launch project. Baikonur Spaceport, April 2008

В робочій кімнаті Генерального конструктора в КБ «Південне»

In the office of Chief Designer at Yuzhnoye State Design Office

На космодромі Байконур

At the Baikonur Cosmodrome

Пам'ятник на могилі С.М. Конюхова

Monument at the grave of S. Konyukhov

ДЕГТЯРЕВ
Олександр Вікторович

Oleksandr
DEGTYAREV

31.10.1951

**Генеральний конструктор – Генеральний директор Державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля» (з 2010 р.).
Заслужений машинобудівник України (2004).
Академік Міжнародної академії астронавтики (2005).
Лауреат Державної премії України (2009), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (2012), премії Кабінету Міністрів України (2012).
Доктор технічних наук (2013). Академік НАН України (2015).**

**Chief Designer – General Director of Yuzhnoye State Design Office (since 2010).
Honored Machine Builder of Ukraine (2004).
Academician of the International Academy of Astronautics (2005).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2009), the M. Yangel Prize of the NASU (2012), Prize of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2012).
Doctor of Engineering (2013). Academician of the NASU (2015).**

Народився в м. Яранську Кіровської області (Росія). Закінчив Ленінградський механічний інститут (1975), економічний факультет Дніпропетровського державного університету (2001).

З 1975 р. – у КБ «Південне»: інженер, старший інженер (1981), провідний інженер (1985), начальник групи (1990), начальник служби маркетингу і комерційної діяльності (1992), заступник Генерального конструктора – Генерального директора з зовнішньоекономічної діяльності (1999), перший заступник Генерального конструктора – Генерального директора з системного проектування та комплексного розвитку підприємства (2005). З 2005 р. очолює Українське відділення Міжнародної академії астронавтики. З 2010 р. – Генеральний конструктор – Генеральний директор Державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля».

Під керівництвом О.В. Дегтярева КБ «Південне» продовжує участь у міжнародних космічних проектах «Морський старт», «Наземний старт», «Дніпро». З 2012 р. почалися пуски європейської РН «Вега» з двигуном верхнього ступеня розробки КБ «Південне». З 2013 р. у США почалася експлуатація РН «Антарес», основну конструкцію першого ступеня якої розробило КБ «Південне». Створюється науково-проектний наробок з перспективних космічних проектів: сімейства екологічно чистих ракет-носіїв «Маяк»; транспортно-космічної системи на базі висотного надзвукового літального апарата; аерокосмічного комплексу надлегкого класу. Розпочато активне співробітництво КБ «Південне» в галузі створення ракетно-космічної техніки з Національною академією наук України, технічними університетами Міністерства освіти і науки, науковими інститутами Міністерства оборони України.

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2011).

Зустріч астронавтів місії STS-87 з українськими ракетобудівниками в цеху Південмашу, вересень 1998 р.

Meeting of the STS-87 mission astronauts with Ukrainian space rocketry workers at the Yuzhmash premises, September 1998

Віце-президент компанії Orbital Sciences Р. Ричардс і Генеральний конструктор КБ «Південне» О.В. Дегтярев перед стартом РН «Антарес», вересень 2013 р.

Vice President of Orbital Sciences company R. Richards and Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office A. Degtyarev before the launch of Antares LV. September 2013

Підписання Б.Є. Патоном і О.В. Дегтяревим плану спільної науково-технічної діяльності КБ «Південне» і НАН України, жовтень 2013 р.

B. Paton and A. Degtyarev signing the plan of joint scientific and technological activities between Yuzhnoye State Design Office and the National Academy of Sciences of Ukraine, October 2013

НІКІТІН
Павло Іванович

Pavlo
NIKITIN

(07.01.1916-15.07.1996)

Начальник комплексу динаміки та міцності ракетних конструкцій в КБ «Південне» (1962-1989). Професор кафедри теорії пружності Дніпропетровського державного університету (1960-1990). Лауреат Державної премії СРСР (1969). Член-кореспондент АН УРСР (1982).

Head of Complex for Dynamics and Strength of rocket designs, Yuzhnoye State Design Office (1962-1989). Professor of the Theory of Elasticity department, Dnipropetrovsk State University (1960-1990). Laureate of the State Prize of USSR (1969). Corresponding Member of Ukrainian SSR AS (1982).

Народився у с. Рублено Тульської губернії. Закінчив Тульський механічний інститут (1946).

У 1946-1951 рр. – старший інженер підприємства п/с 989 у м. Калінінград Московської області.

З 1951 по 1994 рр. працював в ОКБ-586 / КБ «Південне»: начальник групи, сектору, відділу, комплексу динаміки та міцності ракетних конструкцій, радник Генерального конструктора.

Керував розробленням нових методів розрахунку міцності й методів міцнісних і динамічних випробувань елементів ракетно-космічної техніки. Під його керівництвом створені експериментальна база, засоби випробувань та перевірки функціональної придатності виробів РКТ у лабораторних умовах. Керував відпрацюванням динаміки, міцності й віброміцності бойових ракет Р-12, Р-14, Р-16, Р-36, Р-36М, МР-УР100, Р-36М УТТХ, Р-36М2, РТ-23 та ракет-носіїв «Космос», «Циклон-2», «Циклон-3», «Зеніт-2».

Похований у Дніпропетровську.

ІВАНОВ
Іван Іванович

Ivan
IVANOV

(21.11.1918 -18.04.1999)

Начальник, Головний конструктор КБ ракетних двигунів у КБ «Південне» (1958-1987). Заступник Головного / Генерального конструктора КБ «Південне» (1963-1987). Герой Соціалістичної Праці (1961). Доктор технічних наук (1962), професор. Член-кореспондент АН УРСР (1978). Лауреат Ленінської (1964), Державної (1977) премій СРСР, премії АН УРСР ім. М.К. Янгеля (1985).

Chief Designer and Head of the Propulsion Design Office in Yuzhnoye SDO (1958-1987). Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office 1963–1987). Hero of Socialist Labour (1961). Doctor of Engineering (1962), Professor. Corresponding Member of Ukrainian SSR AS (1978). Laureate of the Lenin Prize (1964), the State Prize (1977) of USSR, the M. Yangel Prize of Ukrainian SSR AS (1985).

Народився в с. Раменьє Тверської губернії. Закінчив авіаційний технікум у м. Рибінськ (1940). Працював на Казанському авіамоторному заводі і без відриву від виробництва закінчив Казанський авіаційний інститут за спеціальністю «моторобудування» (1946), вищі інженерні курси з нової техніки при МВТУ ім. М.Е. Баумана (1950). Працював в ОКБ-456 Головного конструктора В.П. Глушка начальником конструкторської групи і провідним конструктором (1946 - 1951 г.). Зробив внесок у розроблення двигунів для ракет Р-1, Р-2, Р-5.

У 1951-1953 рр. працював у КБ заводу №586.

У 1954-1991 рр. – в ОКБ-586 / КБ «Південне»: начальник двигунного КБ (1958-1967), начальник і головний конструктор двигунного КБ (1967-1979), заступник Головного / Генерального конструктора (1963-1987). Головний науковий співробітник (1987-1991).

Зробив вагомий внесок у створення виробничо-експериментальної бази для виготовлення та випробувань ракетних двигунів та їх агрегатів. Під його керівництвом розроблені ракетні двигуни і енергоустановки різного призначення, у тому числі - блок двигунів посадочно-злітного модуля місячного орбітального корабля.

Засновник науково-технічної школи ракетного двигунобудування в Україні. Працював старшим викладачем (1953-1961), доцентом (1961-1962), професором (1962-1972) у Дніпропетровському державному університеті.

У 1991-1999 рр. - головний науковий співробітник Інституту технічної механіки АН УРСР / НАН України.

Похований на Сурсько-Литовському кладовищі у Дніпропетровську.

ГЕРАСЮТА
Микола Федорович

Mykola
HERASYUTA

(18.12.1919 - 10.04.1987)

Начальник комплексу балістики, динаміки і систем керування КБ «Південне» – заступник Головного / Генерального конструктора КБ «Південне» (1962-1987).
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Доктор технічних наук (1960), професор (1961). Член-кореспондент АН УРСР (1967).
Лауреат Державної (1967) і Ленінської (1972) премій СРСР.

Head of Complex for Ballistics, Dynamics and Control Systems of Yuzhnoye State Design Office - Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office (1962–1987).
Hero of Socialist Labour (1961).
Doctor of Engineering (1960), Professor (1961).
Corresponding Member of Ukrainian SSR AS (1967).
Laureate of the State Prize (1967) and the Lenin Prize ((1972) of USSR.

Народився в м. Олександрії нині Кіровоградської області. У 1941 р. закінчив середню школу №1 у м. Олександрії (1936), фізико-математичний факультет Одеського державного університету (1941). Учасник Другої світової війни (1941-1945). У 1945-1946 рр. знаходився в Німеччині у складі спеціальної комісії з вивчення трофейної ракетної техніки.

У 1947-1951 рр. працював науковим співробітником ОКБ-1 НДІ-88 під керівництвом С.П. Корольова.

З 1951 по 1954 рр. – начальник сектору балістики КБ заводу №586.

У 1954-1987 рр. – в ОКБ-586 / КБ «Південне»: начальник сектору, начальник відділу балістики, начальник комплексу балістики, динаміки і систем керування – заступник Головного / Генерального конструктора.

Під його керівництвом розроблені та впроваджені методи розв'язання багатопараметричних крайових і варіаційних задач, пов'язаних з побудовою оптимальних траєкторій руху ракет і КА, статистичні методи оцінки льотно-технічних характеристик ракет. Один з основних авторів розроблення чотирьох поколінь бойових ракетних комплексів від Р-12 до Р-36М2 (SS-18, «Сатана») і ракет-носіїв «Космос», «Інтеркосмос», «Циклон», «Зеніт».

Творець науково-технічної школи балістики, динаміки, систем керування ракет КБ «Південне». Засновник та завідувач кафедри автоматики на фізико-технічному факультеті Дніпропетровського державного університету (1952-1985).

Похований на Сурсько-Литовському кладовищі у Дніпропетровську. Почесний громадянин м. Олександрія.

ГРАЧОВ
Віктор Васильович

Viktor
GRACHOV

(16.03.1923- 05.02.1996)

Керівник полігонних випробувань ракетних і ракетно-космічних комплексів розробки КБ «Південне».
Заступник Головного конструктора з випробувань - начальник випробувального комплексу КБ «Південне» (1959 - 1992).
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Лауреат Ленінської (1967) і Державної (1977) премій СРСР, премії ім. М.К. Янгеля (1981).

Manager of the test range activities for missiles and rocket-space systems designed by Yuzhnoye State Design Office. Deputy Chief Designer for testing programs – Head of Testing Facilities of Yuzhnoye State Design Office (1959 - 1992).
Hero of Socialist Labour (1961).
Laureate of the Lenin Prize (1967) and the State Prize (1977) of USSR, the M. Yangel Prize (1981).

Народився в с. Мисайлово Московської області. Після закінчення середньої школи (1941) вступив до Московського механіко-машинобудівного інституту. Зі студентської лави був призваний на фронт. Учасник Другої світової війни (1941-1945). Після війни закінчив МВТУ ім. М.Е. Баумана (1951).

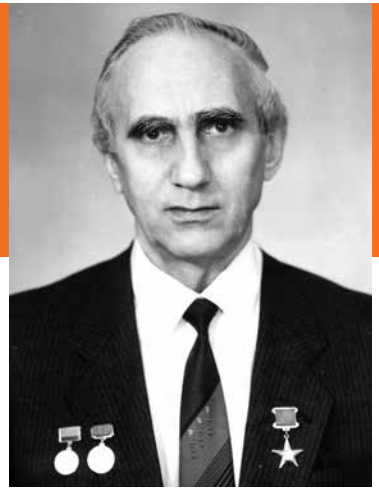
У 1951-1954 рр. – інженер-конструктор КБ заводу №586.

У 1954-1992 рр. – в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер-конструктор, провідний конструктор ракети Р-12 (1954 - 1959), заступник Головного конструктора з випробувань - начальник випробувального комплексу (1959 - 1992).

Протягом 30 років – керівник льотно-конструкторських випробувань на полігонах Капустин Яр, Байконур, Плесецьк усіх бойових ракетних комплексів чотирьох поколінь від першої Р-12 до Р-36М2 (SS-18, «Сатана») і п`яти ракетно-космічних комплексів: «Космос», «Інтеркосмос», «Циклон-2», «Циклон-3», «Зеніт-2» розробки КБ «Південне». Член Державних комісій з випробувань цих комплексів.

Засновник і керівник науково-технічної школи випробувачів КБ «Південне».

Похований у Дніпропетровську.

СМЕТАНІН
Юрій Олексійович

Yuriy
SMETANIN

(05.05.1925 - 30.03.1999)

Заступник Головного конструктора (1965-1985), перший заступник Генерального конструктора (1985-1999).
Начальник і Головний конструктор проектного комплексу КБ «Південне» (1990-1999).
Лауреат Ленінської премії СРСР (1976) і Державної премії УРСР (1985).
Герой Соціалістичної Праці (1982).
Доктор технічних наук (1978), професор (1982).
Член-кореспондент НАН України (1988). Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1997).

Deputy Chief Designer (1965-1985), First Deputy Chief Designer (1985-1999).
Chief Designer and Head of the Design Complex of Yuzhnoye State Design Office (1990-1999).
Laureate of the Lenin Prize USSR (1976) and the State Prize of Ukrainian SSR (1985).
Hero of Socialist Labour (1982).
Doctor of Engineering (1978), Professor (1982).
Corresponding Member of the NASU (1988). Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (1997).

Народився в с. Голодаєвка Київського району Ростовської області. Учасник Другої світової війни (1941-1945). Після війни працював учителем середньої школи (1945-1946). Закінчив Московський авіаційний інститут (1952).

У 1952-1954 рр. – інженер-конструктор, начальник групи КБ заводу №586.

У 1954-1999 рр. – в ОКБ-586 / КБ «Південне»: старший інженер, начальник сектору, начальник відділу, заступник Головного конструктора, перший заступник Генерального конструктора з системних досліджень та наукової роботи, начальник і головний конструктор проектного комплексу.

Під його керівництвом розроблялися проекти бойових ракетних комплексів, космічних апаратів, ракет-носіїв «Циклон-2», «Циклон-3», «Зеніт-2», Зеніт-3SL», «Дніпро». Забезпечив системний підхід у процесі проектування, проведення розрахунків та експериментального відпрацювання. Був одним з ініціаторів проекту «Морський старт».

У 1966-1989 рр. працював доцентом, професором, завідувачем кафедри «Проектування та конструювання літальних апаратів» у Дніпропетровському державному університеті.

Похований у м. Дніпропетровську.

ГАЛАСЬ
Михайло Іванович

Mykhailo
GALAS'

(25.10.1929 - 05.04.2006)

Начальник і Головний конструктор проектно-конструкторського КБ у КБ «Південне» (1972-1985).
Заступник Головного / Генерального конструктора КБ «Південне» (1972-2001).
Герой Соціалістичної Праці (1976).
Лауреат Державної (1967) та Ленінської (1990) премій СРСР.
Доктор технічних наук (1987), професор (1990).
Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1998).
Член-кореспондент НАН України (2000).

Chief Designer and Head of the Planning and Design office of Yuzhnoye State Design Office (1972-1985).
Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office (1972-2001).
Hero of Socialist Labour (1976).
Laureate of the USSR State Prize (1967) and the USSR Lenin Prize (1990).
Doctor of Engineering (1987), Professor (1990).
Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (1998).
Corresponding Member of the NASU (2000).

Народився в с. Нижня Пайва Алтайського краю. Закінчив конструкторський факультет Ленінградського військово-механічного інституту (1955).

У 1955-1956 рр. – інженер, старший інженер СКБ-385 у м. Златоусті.

У 1956-2006 рр. – в ОКБ-586 / КБ «Південне»: конструктор, начальник групи (1956-1957), провідний конструктор комплексу (1958-1961), помічник головного конструктора з випробувань (1961-1970), начальник і головний конструктор проектно-конструкторського КБ (1972-1985), заступник Головного / Генерального конструктора з конструювання (1985- 2001), головний науковий співробітник (2001-2006).

Учасник і керівник розробок кількох поколінь бойових ракет стратегічного призначення і космічних ракет. Зробив вагомий внесок у створення генераторних систем наддування і ампулізації ракет. Керував доопрацюванням РН «Зеніт-2» для використання її в міжнародній програмі «Морський старт».

З 1991 р. працював професором, завідувачем філії кафедри «Проектування та конструювання літальних апаратів» у Дніпропетровському державному університеті.

Похований на Сурсько-Литовському кладовищі у Дніпропетровську.

ГУБАНОВ
Борис Іванович

Borys
GUBANOV

(14.03.1930 – 18.03.1999)

**Головний інженер КБ «Південне» (1965-1967). Начальник і головний конструктор КБ-2 – головного конструкторського підрозділу КБ «Південне» (1967-1972), перший заступник Головного/Генерального конструктора КБ «Південне» (1972-1982).
Герой Соціалістичної Праці (1976).
Доктор технічних наук (1978). Академік Міжнародної академії астронавтики (1988). Лауреат Ленінської премії (1980).**

Chief Engineer of Yuzhnoye State Design Office (1965-1967). Chief Designer and Head of Design Office-2 – main design division of Yuzhnoye State Design Office (1967-1972), First Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office (1972-1982).
Hero of Socialist Labour (1976).
Doctor of Engineering (1978). Academician of the International Academy of Astronautics (1988).
Laureate of the Lenin Prize (1980).

Народився в м. Ленінграді. Закінчив Казанський авіаційний інститут (1953). Інженер-технолог цеху на заводі № 586 у Дніпропетровську (1953-1954). З 1954 по 1982 рр. працював на інженерних і конструкторських посадах в ОКБ-586 (КБ «Південне»): головний інженер (1965-1967), начальник і головний конструктор КБ-2 – головного конструкторського підрозділу КБ «Південне» (1967-1972), перший заступник Головного, а з 1979 р. – Генерального конструктора КБ «Південне» В.Ф. Уткіна (1972-1982).

Учасник робіт зі створення перших вітчизняних балістичних ракет на висококиплячих компонентах палива, зокрема ракет з головними розділюваними частинами. Забезпечував безпосередню взаємодію з розробниками ядерних боєзарядів, керував роботами зі створення посадочно-злітного модуля місячного орбітального корабля (блок Е).

З 1982 по 1993 рр. – перший заступник Генерального конструктора та Генерального директора НВО «Енергія», головний конструктор космічної системи «Енергія-Буран» і ракетного комплексу «Енергія». Забезпечив активізацію робіт щодо їх створення й успішні льотні випробування з космічним апаратом «Скіф-ДМ» у 1987 р. і орбітальним кораблем «Буран» у 1988 р. Керівник робіт щодо ракет-носіїв важкого й надважкого класів «Енергія-М» і «Вулкан».

З 1993 по 1999 рр. – керівник колективу розробників проекту «Повітряний старт». Автор чотиритомника «Тріумф і трагедія «Енергії» (Роздуми головного конструктора)», виданого у 1998-2000 рр.

Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві.

ДРАНОВСЬКИЙ
Володимир Йосипович

Volodymyr
DRANOVSKYI

01.01.1934

**Начальник і головний конструктор КБ космічних апаратів КБ «Південне» (1987-2005).
Доктор технічних наук (1992), професор.
Заслужений машинобудівник України (1994).
Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1994). Заслужений діяч науки и техніки України (1995).
Лауреат Державних премій СРСР (1970) і України (1999).
Член-кореспондент НАН України (2003).**

Chief Designer and Head of the Design Office for Spacecraft, Yuzhnoye State Design Office (1987-2005).
Doctor of Engineering (1992), Professor.
Honored Machine Builder of Ukraine (1994).
Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (1994).
Honored Worker of Science and Technology of Ukraine (1995).
Laureate of the State Prizes of USSR (1970) and Ukraine (1999).
Corresponding Member of the NASU (2003).

Народився в м. Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «фізик» (1957). У 1957-1961 рр. викладав у Дніпропетровському державному університеті.

У 1961-2005 рр. працював в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер, начальник лабораторії, начальник відділу, начальник відділення, начальник і головний конструктор КБ космічних апаратів і систем.

Розробив основні теоретичні положення та прикладні методи дослідження, які лягли в основу створення ряду космічних апаратів серій «Космос, «Інтеркосмос», АУОС, «Січ», «Океан», «Коронас», «Мікросупутник». Як керівник радянсько-індійської групи брав участь у створенні та запусках перших індійських супутників «Аріабата» і «Бхаскара».

Під його керівництвом розроблено ряд нових уніфікованих бортових систем для широкого класу космічних апаратів, створено і введено в експлуатацію наземну інфраструктуру керування першим українським супутником «Січ-1», почалося розроблення та створення перших вітчизняних мікросупутників.

ШНЯКІН
Володимир Миколайович

Volodymyr
SHNYAKIN

(28.02.1936 - 26.03.2012)

Начальник і Головний конструктор проектно-конструкторського бюро з розроблення ракетних двигунів КБ «Південне» (1994-2012). Заступник Генерального конструктора КБ «Південне» (2002-2012). Лауреат Державної премії СРСР (1990), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (2009), Державної премії України (2012). Заслужений працівник промисловості (1996). Академік Міжнародної академії астронавтики (2007). Повний кавалер ордена «За заслуги» (2011).

Chief Designer and Head of the Planning and Design Office for development of rocket engines, Yuzhnoye State Design Office (1994-2012).
Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office (2002-2012).
Laureate of the State Prize of USSR (1990), the M. Yangel Prize of the NASU (2009), the State Prize of Ukraine (2012).
Honored Worker of the Industry (1996).
Academician of the International Academy of Astronautics (2007).
Full Chevalier of the «Order of Merit» (2011).

Народився у Москві. Закінчив середню школу в м. Дніпропетровську (1953), фізико-технічний факультет Дніпропетровського державного університету (1958). Кандидат технічних наук (1997).

У 1958-2012 рр. працював в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер, старший інженер, начальник групи, начальник сектору, начальник відділу (1979-1987), заступник головного конструктора КБ рідинних ракетних двигунів (1987-1994), головний конструктор КБ рідинних ракетних двигунів (1994-2002), заступник Генерального конструктора - головний конструктор КБ РРД і РДТП (2002-2012).

Зробив вагомий внесок у розроблення двигунів для низки стратегічних ракет від Р-16 до Р-36М2 та ракетносіїв «Циклон-3», «Зеніт-2», «Дніпро», «Вега», «Циклон-4», «Маяк»; у створення виробничої і випробувальної бази ракетних двигунів. Під його керівництвом розроблено і запроваджено в ракетних двигунах ряд оригінальних технічних рішень, у т.ч. принципово нову систему охолодження, нетрадиційні способи запалювання, багатократну систему запуску.

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2010).

Похований на Запорізькому кладовищі у Дніпропетровську.

УС
Станіслав Іванович

Stanislav
US

23.10.1936

**Головний конструктор ракетного комплексу стратегічного призначення (з 1968 р.)
Герой Соціалістичної Праці (1990).
Лауреат премії Ленінського комсомолу (1970), Ленінської премії (1982), премії Уряду Росії (2005).
Заслужений машинобудівник України (2006).**

Chief Designer for strategic missile systems (since 1968).
Hero of Socialist Labour (1990).
Laureate of the Lenin Komsomol Award (1970), the Lenin Prize (1982) and the Prize of the Russian Federation Government (2005).
Honored Machine Builder of Ukraine (2006).

Народився в с. Широке Дніпропетровської області. Закінчив середню школу в м. Дніпропетровську (1954), Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «інженер-механік» (1959).

З 1959 р. працює в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер, старший інженер (1965), провідний конструктор (1966), провідний конструктор комплексу Р-36М (1971), головний конструктор комплексів Р-36М УТТХ, Р-36М2 (SS-18, «Сатана») (1985).

Брав участь у створенні військових супутників серії «Целіна». Займався питаннями проектування, відпрацювання та серійного виробництва трьох поколінь ракетних комплексів стратегічного призначення. Один з організаторів кооперації з розроблення та виробництва стратегічних ракетних комплексів, реконструкції та розвитку експериментальної та виробничої баз, вимірювального комплексу для льотних випробувань ракет.

Під його керівництвом на базі МБР Р-36М УТТХ розроблено конверсійну ракету-носій «Дніпро». Заступник генерального директора–головний конструктор МКК «Космотрас» (з 1997 р.).

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2003).

Почесний громадянин м. Дніпропетровська (2009).

ВАСИЛІНА
Володимир Григорович

Volodymyr
VASYLINA

13.11.1936

Головний інженер - перший заступник Генерального директора КБ «Південне» (1994-2011).
Організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Заслужений машинобудівник України (1994).
Лауреат Державної премії України (2002).
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2006).

Chief Engineer - First Deputy General Director of Yuzhnoye State Design Office (1994-2011).
Manager of the space-rocket engineering production.
Honored Machine Builder of Ukraine (1994).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2002).
Full Chevalier of the «Order of Merit» (2006).

Народився в с. Пушкарівка Дніпропетровської області. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «інженер-механік» (1959).

У 1959-2011 рр. працював в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер, начальник стенда, начальник відділу (1959-1991), начальник комплексу вогневих випробувань систем та вузлів ракет стратегічного і космічного призначення на висококиплячих компонентах палива (1992-1993); головний інженер–перший заступник Генерального директора КБ «Південне» (1994-2011).

Брав активну участь у розробленні технічних вимог на випробувальні стенди, програмно-методичної документації на проведення вогневих випробувань рідинних ракетних двигунів (РРД). Забезпечував організацію та керівництво проведенням випробувань РРД для всіх поколінь стратегічних ракет та ракет-носіїв «Циклон», «Зеніт».

Як головний інженер об'єднав під своїм керівництвом діяльність всіх експериментальних і забезпечувальних підрозділів підприємства, що значно підвищило ефективність роботи КБ «Південне». Ініціатор створення і перший голова Національного технічного комітету зі стандартизації «Ракетна космічна техніка» (1996).

Зробив вагомий внесок у реалізацію міжнародних проектів «Морський старт», «Дніпро», «Циклон-4».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2008).

КОМАНОВ
Володимир Геннадійович

Volodymyr
KOMANOV

19.06.1938

Головний конструктор ракетно-космічного напряму (1986-1996).
Заступник Генерального конструктора КБ «Південне» за програмою «Морський старт» (1996-2003).
Заслужений машинобудівник України (1994).
Лауреат Ленінської премії (1980) та Державної премії України (1995).
Академік Російської академії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1995),
Міжнародної академії астронавтики (1997).
Герой України (2002).

Chief Designer for space rocketry (1986-1996).
Deputy Chief Designer of Yuzhnoye State Design Office on the «Sea Launch» program (1996-2003).
Honored Machine Builder of Ukraine (1994).
Laureate of the Lenin Prize (1980) and the State Prize of Ukraine (1995).
Academician of the Russian Academy of Cosmonautics (1995),
International Academy of Astronautics (1997).
The Hero of Ukraine (2002).

Народився в м. Волноваха Донецької області. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «інженер-механік» (1960). Кандидат технічних наук (1980).

У 1960-2003 рр. працював в ОКБ-586 / КБ «Південне»: інженер (1960-1966), провідний конструктор (1966-1986), головний конструктор ракетно-космічного напряму (1986-1996), заступник Генерального конструктора за програмою «Морський старт» (1996-2003).

Брав участь у розробленні нових методів і засобів телеметричних вимірювань при запусках ракет шахтного базування. Здійснював технічне керування розробленням, експериментальними відпрацюваннями, льотними випробуваннями і здачею в експлуатацію космічних ракетних комплексів: «Циклон-2», «Циклон-3», «Зеніт-2», «Енергія-Буран».

Забезпечив розроблення та реалізацію заходів щодо адаптації наземного ракетного комплексу «Зеніт» до морських умов за проектом «Морський старт». Був представником КБ «Південне» в групі керування міжнародної компанії «Сі Лонч», керував роботами з ув'язування РН «Зеніт» з розгінним блоком і космічними апаратами замовників.

Почесний громадянин м. Дніпропетровська.

Південний машинобудівний завод

Yuzhmash

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

СМІРНОВ
Леонід Васильович

Leonid SMIRNOV
1952 - 1961

МАКАРОВ
Олександр Максимович

Oleksandr MAKAROV
1961- 1986

Головні конструктори / Chief designers

Будник
Василь Сергійович
V. Budnyk
1951 - 1954

Шнякін
Микола Сергійович
M. Shnyakin
1954 - 1955

Головні інженери, перші заступники Генерального директора / Chief Engineers, First Deputies of the General Director

Козаков
Микола Микитович
M. Kozakov
1952 - 1954

Макаров
Олександр Максимович
O. Makarov
1954 - 1961

Хохлов
Микола Дмитрович
M. Khokhlov
1961 - 1965

Ягджиєв
Лука Лазаревич
L. Yahdzhiyev
1965 - 1977

Команов
Геннадій Геннадійович
G. Komanov
1978 - 1982

Заступники Генерального директора / Deputy General Directors

С.І. Оборин
S. Oboryn
1951 - 1982

Л.М. Ганзбург
L. Ganzburg
1964 - 1972

В.М. Шкуренко
V. Shkurenko
1978 - 1996

О.Ф. Науменко
O. Naumenko
1986 -

В.В. Сербін
V. Serbin
1986 -

Головні технологи / Chief Process Engineers

Г.Ф. Туманов
G. Tumanov
1951 - 1952

М.Д. Хохлов
M. Khokhlov
1952 - 1960

В.О. Карташов
V. Kartashov
1961 - 1963

В.М. Кульчєв
V. Kul'chyev
1963 - 1985

Південний машинобудівний завод
Yuzhmash

Генеральні директори / General Directors

КУЧМА
Леонід Данилович
Leonid KUCHMA
1986 - 1992

АЛЕКСЄЄВ
Юрій Сергійович
Yuriy ALEKSEYEV
1992 - 2005

ЩЕГОЛЬ
Віктор Андрійович
Viktor SCHEGOL
2006 - 2014

ВОЙТ
Сергей Николаевич
Sergiy VOYT
2014 -

Головні інженери, перші заступники Генерального директора / Chief Engineers, First Deputies of the General Director

Соколов
Володимир Сергійович
V. Sokolov
1982 - 1987

Андреєв
Володимир Олексійович
V. Andryeyev
1987 - 1988

Алексєєв
Юрій Сергійович
Y. Alekseyev
1988 - 1992

Коротков
Олександр Сергійович
O. Korotkov
1992 - 2010

Січевий
Володимир Іванович
V. Sichevyi
1993 - 2005

Войт
Сергій Миколайович
S. Voyt
2006 - 2014

Дюков
В'ячеслав Іванович
V. Dyukov
2010 -

Заступники Генерального директора / Deputy General Directors

Г.М. Кулик
G. Kulyk
1987 - 2003

М.М. Межуєв
M. Mezhuyev
1992 - 2005

В.П. Дудка
V. Dudka
2006 - 2008

О.Г. Ворог
O. Vorog
2009 - 2011

В.І. Денісов
V. Denisov
2011 -

К.В. Завгородній
K. Zavgorodniy
2014 -

Головні технологи / Chief Process Engineers

В.О. Андреєв
V. Andryeyev
1985 - 1987

В.О. Туров
V. Turov
1987 - 2010

Є.І. Каменський
E. Kamens'kyi
2010 - 2012

І.Ю. Крепак
I. Krepak
2012 - 2013

О.М. Прокоф'єв
O. Prokof'yev
2013 -

СМІРНОВ
Леонід Васильович

Leonid
SMIRNOV

(16.04.1916 – 18.12.2001)

**Перший директор ракетного заводу №586 (1952-1961).
Керівник та організатор оборонної промисловості СРСР.
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1961, 1982).
Лауреат Ленінської премії (1960).**

**First Director of the Rocket Plant №586 (1952-1961).
Leading manager of the Defense Industry of the USSR.
Two times Hero of the Socialist Labour (1961, 1982).
Laureate of the Lenin Prize (1960).**

Народився в м. Кузнецьку Пензенської області. З 1930 р. – електромонтер, м. Ростов-на-Дону. З 1934 р. – на Новочеркаському заводі гірничошахтного устаткування: заст. начальника цеху, заст. головного енергетика, начальник теплоелектроцентралі, головний енергетик заводу. Закінчив Новочеркаський індустріальний інститут (1939), Промислову академію Міністерства озброєння СРСР (1949). У 1949 - 1950 рр. – директор ЦНДІ-173 (ЦНДІАГ), м. Москва.

У 1951 р. – начальник Головного управління ракетно-космічної техніки Міністерства озброєння СРСР. У 1952 - 1961 рр. – перший директор Державного союзного заводу №586 (нині Південмаш) у Дніпропетровську. Під його керівництвом було освоєно серійне виробництво перших балістичних ракет С.П. Корольова (Р-1, Р-2, Р-5) і ракет М.К. Янгеля (Р-12, Р-14), а також налагоджено випуск рідинних ракетних двигунів.

З 1961 по 1963 рр. – Голова Держкомітету Ради Міністрів СРСР з оборонної техніки – міністр СРСР. У 1963 - 1985 рр. – заступник Голови Ради Міністрів СРСР з оборонних галузей промисловості, Голова державної комісії Президії Ради Міністрів СРСР з військово-промислових питань. У 1985 - 2001 рр. – консультант ЦНДІАГ, керівник напряму Незалежного інституту оборонних досліджень.

Похований на Новодівочому кладовищі в Москві.

Керівники Південмашу трьох поколінь: у центрі – Л.В. Смірнов, праворуч – О.М. Макаров, ліворуч – Л.Д. Кучма

Three generations of the Yuzhmash top managers:
L. Smirnov (in the middle), O. Makarov (on his right), L. Kuchma (on his left)

Засідання Державної комісії на космодромі Байконур. Виступає Головний конструктор Сергій Корольов (у центрі), праворуч – голова Державної комісії Леонід Смірнов, ліворуч – президент АН СРСР академік Мстислав Келдиш

Meeting of the State Commission at the Baikonur Spaceport: the General Design Engineer, Sergiy Korolyov (in the center, delivering the speech), the Head of the State Commission, Leonid Smirnov (on his right), President of the USSR Academy of Sciences, Academician Mstyslav Keldysh (on his left)

Останні хвилини перед стартом. Льотчик-космонавт Герман Тітов і голова Держкомісії Леонід Смірнов, космодром Байконур, 6 серпня 1961 р.

Last minutes before the lift-off:
Cosmonaut Herman Titov and the Head of the State Commission, Leonid Smirnov.
Baikonur Spaceport, August 6, 1961

Виступає директор Державного союзного заводу №586 Леонід Смірнов

Speech of the Director of the State Plant №586, Leonid Smirnov

Три «кити» оборонного комплексу СРСР. Зліва направо: Генеральний директор Південмашу Олександр Макаров, голова ВПК Леонід Смірнов, Генеральний конструктор КБ «Південне» Володимир Уткін, 1982 р.

Three «whales» of the USSR defense complex (from left to right): O. Makarov, General Director of Yuzhmash, L. Smirnov, Head of Military Industrial Complex, V. Utkin, General Designer of Yuzhnoye Design Office. 1982

МАКАРОВ
Олександр Максимович

Oleksandr
MAKAROV

(12.09.1906 – 09.10.1999)

Генеральний директор Південмашу (1961-1986). Організатор виробництва ракетно-космічної техніки. Двічі Герой Соціалістичної Праці (1961, 1976). Лауреат Ленінської (1966), Державної (1981) премій СРСР, премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1980).

General Director of the Yuzhmash (1961-1986). Manager of the space-rocket industry. Two times Hero of the Socialist Labour (1961, 1976). Laureate of the Lenin Prize (1966), the USSR State Prize (1981), the M. Yangel Prize of the NASU (1980).

Народився в ст. Цимлянській Сальського округу Північно-Кавказького краю (нині Ростовська область). Закінчив Ростовський механічний інститут інженерів шляхів сполучення (1933). Заст. директора НДІ (1933-1935), директор авторемонтної станції в м. Ростові-на-Дону (1935-1938). Директор авторемонтного заводу ім. С.М. Кірова у м. Могильові (1938-1939). Директор заводу «Червона Етна» в м. Горькому (1939-1940). У вересні 1940 р. за фальшивим звинуваченням засуджений на вісім років. Брав участь у будівництві залізниці «Котлас-Воркута». У квітні 1942 р. – достроково звільнений.

О.М. Макаров і М.К. Янгель

O. Makarov and M. Yangel

Директор заводу малолітражних двигунів у м. Петропавлівську (1942-1943). Директор мотоциклетного заводу у м. Ірбіті Свердловської області (1943-1948). З 1948 р. – директор Заводу допоміжного встаткування в Дніпропетровську (до 1950 р.), начальник виробництва Дніпропетровського автозаводу (до 1951 р.), начальник виробництва, головний інженер-заступник директора Державного союзного заводу №586 (1951-1961), директор Державного союзного заводу №586 (1961-1966), директор Південного машинобудівного заводу (1966-1978), Генеральний директор ВО «Південний машинобудівний завод» (1978-1986).

Зробив значний внесок у становлення й розвиток серійного виробництва в Україні ракетно-космічної техніки розроблення ОКБ №586 (КБ «Південне»). Під його керівництвом на Південмаші було освоєно випуск чотирьох поколінь міжконтинентальних балістичних ракет; космічних носіїв «Космос», «Інтеркосмос», «Циклон», «Зеніт»; рідинних маршових і рульових двигунів, посадочно-злітного модуля місячного орбітального корабля; космічних апаратів серій «Космос», «Інтеркосмос», «Метеор», «Целіна», АУОС, «Океан».

Почесний громадянин м. Дніпропетровська. Похований на Запорізькому кладовищі в Дніпропетровську.

О.М. Макаров і В.Ф. Уткін біля пам'ятника М.К. Янгелю на космодромі Байконур

O. Makarov and V. Utkin near the monument to M. Yangel at the Baikonur Spaceport

О.М. Макаров, М.В. Келдиш, В.Ф. Уткін

O. Makarov, M. Keldysh and V. Utkin

О.М. Макаров з соратниками та наступниками

O. Makarov with his companions-in-arms and followers

КУЧМА Леонід Данилович

Leonid KUCHMA

09.08.1938

Генеральний директор Південмашу (1986-1992). Керівник і організатор розроблення, випробувань і виробництва ракетно-космічної техніки. Прем'єр-міністр України (1992-1993), Президент України (1994-2004). Лауреат Ленінської премії СРСР (1980) і Державних премій України (1993, 2003). Академік Міжнародної академії астронавтики (2010).

General Director of the Yuzhmash (1986-1992). Leading manager of development, test and production of the space-rocket engineering. Prime Minister of Ukraine (1992-1993). President of Ukraine (1994-2004). Laureate of the Lenin Prize of USSR (1980) and the State Prizes of Ukraine (1993, 2003). Academician of the International Academy of Astronautics (2010).

Народився у с. Чайкине Чернігівської області. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1960), інженер (1960-1964), старший інженер (1964-1966), провідний конструктор (1966-1968), помічник головного конструктора (1972-1975), перший заступник начальника й Генерального конструктора КБ «Південне» (1982-1986). Генеральний директор ВО «Південний машинобудівний завод» (1986-1992).

Зробив вагомий внесок у створення високоефективних зразків ракетної техніки. Як технічний керівник випробувань на космодромах Байконур і Плесецьк забезпечував льотне відпрацювання бойових і космічних ракетних комплексів, зокрема Р-36М, РТ-23, «Циклон», «Зеніт». На посаді першого заступника начальника й Генерального конструктора КБ «Південне» керував розробленням твердопаливної ракети РТ-23 УТТХ. Як Генеральний директор Південмашзаводу керував серійним випуском стратегічних ракет Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»); космічних носіїв «Циклон», «Зеніт»; космічних апаратів військового й народногосподарського призначення.

Як Прем'єр-міністр і Президент України зіграв велику роль у збереженні й подальшому розвитку ракетно-космічної галузі України.

Брав безпосередню участь в організації польоту першого космонавта України Л.К. Каденюка, укладанні міжнародних угод за космічними проектами «Дніпро», «Морський старт», «Циклон-4».

Почесний президент МКК «Космотрас» (2007).

Л.Д. Кучма – Генеральний директор Південмашзаводу

Leonid Kuchma, General Director of the Yuzhmash

Л.Д. Кучма з першим космонавтом України Леонідом Каденюком і космонавтом-дублером Ярославом Пустовим

L. Kuchma with the first cosmonaut of Ukraine, Leonid Kadenyuk, and the mission back-up cosmonaut, Yaroslav Pustovyi

Л.Д. Кучма зі своїм наступником на посту Генерального директора Південмашзаводу Ю.С. Алексєєвим, липень 2004 р.

L. Kuchma and his successor as the General Director of the Yuzhmash, Y. Alekseyev, July 2004

Президент України Л.Д. Кучма на 50-річчі КБ «Південне». Праворуч – Генеральний конструктор КБ «Південне» С.М. Конюхов, квітень 2004 р.

The President of Ukraine, L. Kuchma, and the General Design Engineer of the Yuzhnoye Design Office, S. Konyukhov (on his right), participate in celebration of the Yuzhnoye Design Office 50th anniversary, in April 2004

Почесний президент Міжнародної космічної компанії «Космотрас» Л.Д. Кучма на космодромі Ясний під час чергового пуску ракети-носія «Дніпро», жовтень 2008 р.

The Honorary President of the Kosmotras International Space Company, L. Kuchma, during regular launch of the Dnipro LV, at the Yasniy Spaceport in October 2008

АЛЕКСЄЄВ
Юрій Сергійович

Yuriy
ALEKSEYEV

06.12.1948

**Генеральний директор Південмашу (1992-2005).
Керівник і організатор виробництва
ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії України (1993),
премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1996).
Герой України (2002).**

**General Director of the Yuzhmash (1992-2005).
Manager and facilitator of the space-rocket engineering manufacture.
Laureate of the State Prize of Ukraine (1993),
the M. Yangel Prize of the NASU (1996).
The Hero of Ukraine (2002).**

Народився у Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1972).

З 1972 по 2005 рр. – у ВО «Південний машинобудівний завод»: помічник майстра, майстер цеху головного складання РРД, старший майстер (1972-1980), заступник начальника цеху, начальник цеху (1980-1985), заступник головного інженера підготовки виробництва (1985-1988), головний інженер – перший заступник Генерального директора (1988-1992), Генеральний директор (1992-2005).

Зробив вагомий внесок у створення, відпрацювання виробництва та серійний випуск ракетних комплексів стратегічного призначення: Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), МР-УР100 УТТХ, РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), космічних носіїв «Циклон», «Зеніт», космічних апаратів військового та народногосподарського призначення «Целіна», «Океан», «Січ».

Один з головних ініціаторів і організаторів міжнародних проектів «Морський старт», «Дніпро», «Наземний старт», «Циклон-4».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2003).

Головний інженер Південмашу
Ю.С. Алексєєв

Chief Engineer of Yuzhmash
Y. Alekseyev

З першим космонавтом України
Л.К. Каденюком

Y. Alekseyev with Leonid Kadenyuk,
the first cosmonaut of Ukraine

У кабінеті Генерального директора Південмашу

Y. Alekseyev in the office of the General Director
of the Yuzhmash

На складально-командному судні Sea-Launch Commander

At the Sea-Launch Commander vessel

ЩЕГОЛЬ Віктор Андрійович

Viktor SCHEGOL

09.08.1938

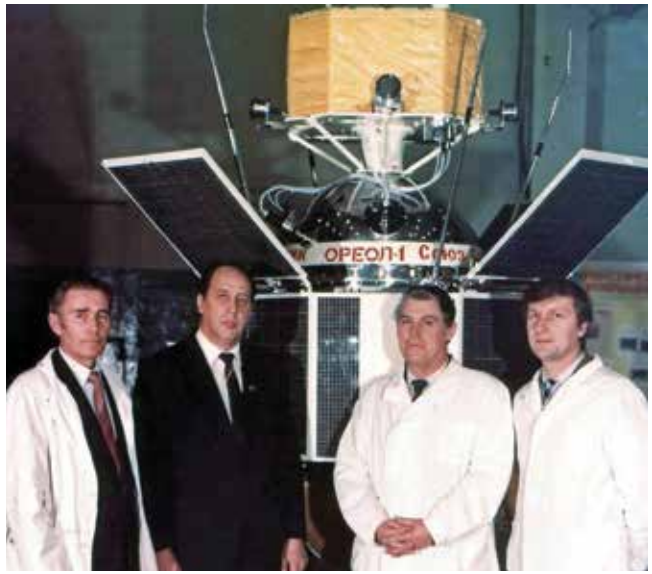
**Генеральний директор Південмашу (2006-2014).
Керівник і організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Заслужений працівник промисловості України (1995).
Герой України (2004). Лауреат Державної премії України (2010).**

**General Director of the Yuzhmash (2006-2014)
Manager and facilitator of the space-rocket engineering manufacture.
Honored Worker of Industry of Ukraine (1995).
The Hero of Ukraine (2004).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2010).**

Народився в м. Коспаш Пермської області. Закінчив Дніпропетровський механічний технікум (1971), Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут, інженер-механік (1980). Кандидат технічних наук (2009).

З 1974 р. – у ВО «Південний машинобудівний завод»: слюсар-випробувач, ст. техник-випробувач, інженер-випробувач, нач. випробувальної станції, заст. начальника цеху (1987-1993), нач. цеху складання космічних апаратів (1993-2005), заст. генерального директора з виробництва (2005). З 2005 р. – в.о. генерального директора, у 2006-2014 рр. – генеральний директор Виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова».

Зробив вагомий внесок у виробництво дослідних і серійних зразків ракетно-космічної техніки, а також кількох поколінь космічних апаратів «Целіна», «Океан-О», АУОС, «Січ», «Мікросупутник». Керував виготовленням та випробуваннями першого українського супутника «Січ-1». Під його керівництвом серійно виготовлялися зразки ракетно-космічної техніки для національних космічних програм та міжнародних проектів «Морський старт», «Наземний старт», «Антарес», «Вега».

Творці космічного апарата «Ореол-1» за програмою міжнародної співпраці з Францією, 1971 р.: В.М. Бровко, С.С. Кавелін , Г.М. Зайцев, В.А. Щеголь

Leading design engineers of the Oreol-1 space vehicle, produced within the USSR-France international cooperation program, 1971:
V. Brovko, S. Kavelin, G. Zaytsev, V. Schegol

Урочисті збори на Південмаші, присвячені 100-річчю від дня народження О.М. Макарова, 12 вересня 2006 р.

Grand meeting at Yuzhmash dedicated to the 100th anniversary of O. Makarova birthday, September 12, 2006

На авіасалоні «Авіасвіт» біля стенду Південмашу

Yuzhmash stand at the «Aviasvit» air show

Українська делегація на 50-річчі космодрому Байконур, червень 2005 р.

Ukrainian delegation at the 50th anniversary of the Baikonur cosmodrome, June 2005

ЯГДЖИЄВ
Лука Лазаревич

Luka
YAGDZHIYEV

(29.06.1910 - 15.08.1993)

**Головний інженер Південмашу (1965 -1977).
Організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Лауреат Ленінської (1965) і Державної (1977) премій СРСР.**

Chief Engineer of Yuzhny Machine-Building Plant (1965-1977).
Manager of the space-rocket engineering production.
Hero of Socialist Labour (1961).
Laureate of the USSR Lenin Prize (1965) and USSR State Prize (1977).

Народився в с. Желябовка Сейтлярского району Кримської області. Працював у ремонтних майстернях Кримського технікуму механізації сільського господарства (1934-1936), викладачем спецдисциплін Школи масової кваліфікації в м. Евпаторія (1936-1938). Навчався у Ленінградському політехнічному інституті (1938-1941). Учасник Другої світової війни. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «двигуни літальних апаратів» (1963).

Провідний інженер-випробувач Дніпропетровського автомобільного заводу (1947-1950). Начальник цеху, корпусу (1951), заступник начальника виробництва (1953), начальник виробництва (1954), начальник виробництва–заступник головного інженера (1960), головний інженер Південмашу (1965-1977).

Зробив вагомий внесок у розроблення та освоєння технології виготовлення ракет. Під його керівництвом здійснено комплекс заходів щодо підвищення рівня організації виробництва та освоєно серійне виробництво ракет Р-12, Р-14, Р-16, Р-36, Р-36 (ампулізований варіант); упроваджено ряд прогресивних технологічних процесів; проведено оснащення та реконструкцію основних цехів ракетно-космічного виробництва.

Похований на Сурсько-Литовському кладовищі у Дніпропетровську.

ГОЛОВІН
Петро Васильович

Petro
GOLOVIN

(22.12.1916-03.03.1981)

**Начальник інструментального цеху Південмашу (1953-1978).
Герой Соціалістичної Праці (1969).
Лауреат Ленінської премії (1970).**

Head of instrumental workshop of Yuzhny Machine-Building Plant (1953-1978).
Hero of Socialist Labour (1969).
Laureate of the USSR Lenin Prize (1970).

Народився в м. Дніпропетровську. Закінчив Фабрично-заводське училище (1932), Дніпропетровський механічний технікум (1958), Дніпропетровський державний університет (1967).

Учасник Другої світової війни (1941-1945). Командував взводом управління, був начальником розвідки артилерійського дивізіону. Нагороджений трьома бойовими орденами.

У 1946 році почав працювати начальником відділення інструментального цеху Дніпропетровського автозаводу. Освоїв всі металорізальні верстати та став фахівцем-універсалом.

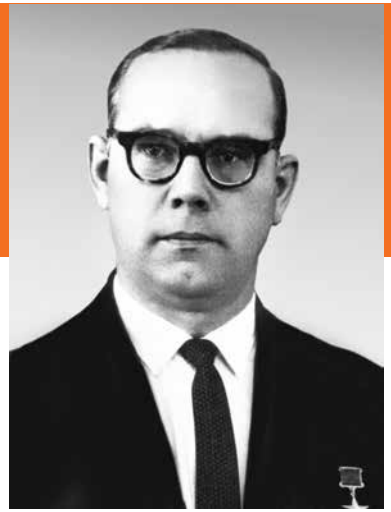
У 1953-1978 рр. очолював інструментальний цех Південмашу.

Нагороджений п'ятьма трудовими орденами. На корпусі цеху Південмашу, в якому працював П.В. Головін, встановлено меморіальну дошку.

Лауреати Ленінської премії: В.С. Соколов, П.В. Головін, В.М. Паппо-Користін. 1970 р.

Laureates of the USSR Lenin Prize: V. Sokolov, P. Golovin, V. Pappo-Korystin. 1970

ХОХЛОВ
Микола Дмитрович

Mykola
KHOKHLOV

(03.12.1918 - 30.11.1999)

**Головний технолог (1952-1960), головний інженер Південмашу (1961 -1965). Організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Заступник міністра загального машинобудування СРСР (1965-1984).
Герой Соціалістичної Праці (1961).
Лауреат Ленінської премії СРСР (1964).**

**Chief Technologist (1952-1960), Chief Engineer of Yuzhmash (1961-1965).
Manager of the space-rocket engineering production.
Deputy Minister of General Machinery of USSR (1965-1984).
Hero of Socialist Labour (1961).
Laureate of the USSR Lenin Prize (1964).**

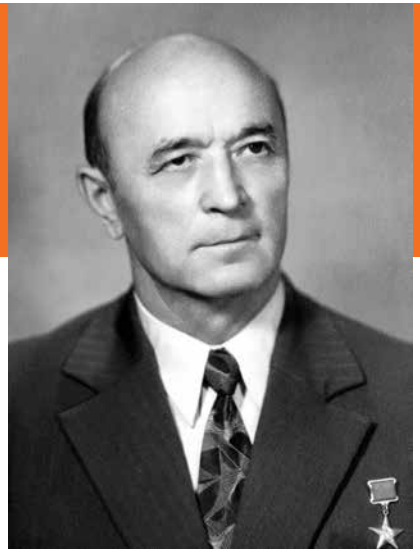
Народився в с. Садки Лопасненського району Московської області. Закінчив Московський механіко-машинобудівний інститут ім. М.Е. Баумана (1941).

З 1941 по 1951 рр. працював на заводі №8 у м. Калінінграді Московської області: конструктор, начальник бюро, заступник начальника цеху, начальник цеху. З 1951 по 1952 рр. – начальник відділу в Міністерстві озброєнь. Головний інженер заводу №388 у м. Калінінграді Московської області.

З 1952 по 1965 рр. – на заводі №586 в м. Дніпропетровську: головний технолог заводу (1952-1960), головний інженер – заступник директора (1961-1965). Зробив вагомий внесок в освоєння серійного виробництва перших ракет С.П. Корольова (Р-1, Р-2, Р-5) і М.К. Янгеля (Р-12, Р-14, Р-16, Р-36).

З 1965 по 1984 рр. – заступник міністра загального машинобудування. З 1984 по 1996 рр. – у НДІ технології машинобудування у Москві. Під його керівництвом розроблені матеріали для Генеральної схеми розвитку і розміщення продуктивних сил галузі. Був відповідальним за проведення робіт з формування перспективних планів розвитку технологій у ракетно-космічній галузі.

Похований на Троєкуровському кладовищі в Москві.

КУЛЬЧЄВ
Віктор Михайлович

Viktor
KULCHYEV

(08.10.1921 - 07.07.1997)

**Головний технолог Південмашу (1963-1985).
Організатор технології виробництва ракетно-космічної техніки.
Лауреат Ленінської премії СРСР (1976).
Герой Соціалістичної Праці (1978).**

**Chief Technologist of Yuzhny Machine-Building Plant (1963-1985).
Manager of the space-rocket engineering production.
Laureate of the USSR Lenin Prize (1976).
Hero of Socialist Labour (1978).**

Народився в м. Ош (Киргизія). Закінчив МВТУ ім. М.Е. Баумана (1954). З 1952 р. працював на заводі №586 у м. Днепропетровску: інженер із зварювання, заступник начальника цеху, начальник складально-зварювального цеху, начальник цеху обтічників та хвостових відсіків ракет (1959-1963), головний технолог заводу (1963-1985).

Зробив вагомий внесок у розвиток технології виробництва ракетно-космічної техніки на Південмаші. Керував розробленням, освоєнням і впровадженням технологічних процесів серійного виробництва всіх ракет Головних конструкторів М.К. Янгеля і В.Ф. Уткіна. Створив школу технологів Південмашу за всіма напрямками виробництва. Під його керівництвом у виробництво впроваджено технологію виготовлення панельних корпусів ємкостей ракет, електронно-променеве зварювання, технологію плазмового нанесення захисних покриттів сопел ракетних двигунів, процеси виготовлення тунельних труб методом вибухового штампування, технологію виготовлення вафельних обичайок корпусів.

КОМАНОВ
Геннадій Геннадійович

Gennadiy
KOMANOV

(04.02.1924 -27.06.2003)

**Головний інженер Південмашу (1978-1982).
Організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Директор Дніпропетровського НДІ технології машинобудування (1982-1987).
Перший директор Національного центру аерокосмічної освіти молоді України (1996-1997).
Лауреат Ленінської премії (1961).
Герой Соціалістичної Праці (1969).**

Chief Engineer of Yuzhmash (1978-1982).
Manager of the space-rocket engineering production.
Director of Dnipropetrovsk Scientific Research Institute of Machine-Building Technology (1982-1987)
First Director of Ukrainian National Youth Aerospace Education Center (1996-1997).
Laureate of the Lenin Prize (1961).
Hero of Socialist Labour (1969).

Народився в м. Ясинувата Донецької області. Учасник Другої світової війни. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1954), інженер-механік. Кандидат технічних наук (1974).

З 1954 р. працював на заводі №586: заступник начальника цеху (1954), начальник цеху головного складання (1959), начальник галузевого виробництва (1962), начальник виробництва заводу (1965), заступник директора з виробництва (1974), головний інженер (1977-1982).

Зробив вагомий внесок у створення і освоєння технології виробництва ракет Р-12, Р-14, Р-16, Р-36, Р-36М, МР-УР100, МР-УР100 УТТХ. За його участю освоєно виготовлення корпусів ракет з оребрених панелей, розроблено технологію виготовлення ампульного варіанту ракети, введено рентгеноконтроль зварних швів, проведено комплекс заходів щодо забезпечення гарантійного терміну бойового чергування ракет більше 12 років.

З 1982 по 1987 рр. – директор Дніпропетровського НДІ технології машинобудування. З 1987 р. – на пенсії.

У 1996-1997 рр. – перший директор Національного центру аерокосмічної освіти молоді України в м. Дніпропетровську. Доклав багато зусиль для визначення основних напрямків роботи Центру та його оснащення експонатами ракетно-космічної техніки.

Похований на Запорізькому кладовищі в м. Дніпропетровську. Ім`ям Г.Г. Команова названо вулицю у м. Дніпропетровську.

СІЧЕВИЙ
Володимир Іванович

Volodymyr
SICHEVYI

(10.05.1929-30.07.2005)

**Заступник (1966-1993), перший заступник Генерального директора Південмашу з виробництва (1993-2005).
Організатор виробництва ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної (1977) і Ленінської (1991) премій СРСР.
Герой України (1999).**

Deputy (1966-1993) and First Deputy General Director
of Yuzhmash for manufacture (1993 - 2005).
Manager of the space-rocket engineering production.
Laureate of the USSR State Prize (1977) and the USSR Lenin Prize (1991).
Hero of Ukraine (1999).

Народився в м. Інгулець Дніпропетровської області. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «виробництво літальних апаратів» (1967).

З 1952 р. працював на заводі №586 / Південмаш: інженер, старший інженер (1952-1954), начальник відділення, заступник начальника цеху, начальник цеху (1954-1966), головний диспетчер виробництва, начальник виробництва–заступник директора (1966-1978). У 1978-1993 рр. – заступник генерального директора з виробництва. З 1993 р. – перший заступник генерального директора з виробництва.

Зробив значний внесок у створення і освоєння виробництва ракет Р-36, Р-36М, МР-УР100, МР-УР100 УТТХ, Р-36М УТТХ, Р-36М2, «Циклон», «Зеніт». Під його керівництвом відпрацьовано технологію виготовлення ємностей паливних відсіків ракет Р-36М УТТХ і Р-36М2, освоєно виготовлення розгінних блоків РН «Енергія», здійснено ряд заходів щодо підвищення якості і надійності виробів. Один з організаторів освоєння, відпрацювання та постачання РН «Зеніт-2SL» для міжнародної програми «Морський старт».

Похований на Запорізькому кладовищі в м. Дніпропетровську.

СОКОЛОВ
Володимир Сергійович

Volodymyr
SOKOLOV

(11.07.1930 - 29.08.2008)

Перший начальник виробництва космічних апаратів (1962-1966), головний інженер Південмашу (1982-1987). Організатор виробництва ракетно-космічної техніки. Лауреат Ленінської премії (1970). Герой Соціалістичної Праці (1982).

First Director for spacecraft manufacture (1962–1966),
Chief Engineer of Yuzhny Machine-Building Plant (1982–1987).
Manager of the space-rocket engineering production.
Laureate of the Lenin Prize (1970).
Hero of Socialist Labour (1982).

Народився в м. Ленінграді. Закінчив Ленінградський військово-механічний інститут (1954).

З 1954 р. працював на заводі №586 / Південмаш: майстер, начальник відділення складання хвостових і рульових відсіків ракет (1954), заступник начальника і начальник цехів з виготовлення приладів телеметричних та бортових систем (1955-1962), начальник виробництва КА (1962-1966). Заступник головного інженера з підготовки виробництва (1966-1982), головний інженер–перший заступник генерального директора (1982-1987). Перший заступник директора УкрНДІ технології машинобудування з наукової роботи (1987-1994).

Брав участь у виготовленні перших ракет Р-1, Р-2, Р-5 головного конструктора С.П. Корольова; в розробленні, створенні, освоєнні виробництва всіх ракет головних конструкторів М.К. Янгеля та В.Ф. Уткіна; у відпрацюванні конструкцій і технологій виготовлення баків, двигунів і елементів гідросистем; у створенні схеми мінометного старту важких ракет. Під його керівництвом виготовлені перші супутники серій ДС, «Космос», «Інтеркосмос», «Метеор»; відпрацьована конструкція і технологія серійного виробництва супутників на Південмаші.

Похований на Запорізькому кладовищі в м. Дніпропетровську.

КОРОТКОВ
Олександр Сергійович

Oleksandr
KOROTKOV

13.04.1940

Головний інженер Південмашу (1992-2010). Організатор виробництва ракетно-космічної техніки. Лауреат Державної премії СРСР (1989), Державної премії України (2002), премії Уряду Російської Федерації (2005). Повний кавалер ордена «За заслуги» (2000).

Chief Engineer of Yuzhny Machine-Building Plant (1992-2010).
Manager for space-rocket engineering manufacture.
Laureate of the USSR State Prize (1989), the State Prize of Ukraine (2002)
and the Prize of the Government of the Russian Federation (2005).
Full Chevalier of the «Order of Merit» (2000).

Народився в м. Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський гірничий інститут (1965).

З 1959 р. – на заводі №586 / Південмаш: слюсар-інструментальник, технолог, старший технолог, начальник бюро, заступник начальника цеху, заступник начальника технологічного відділу, заступник начальника виробництва, начальник виробництва, заступник Генерального директора. У 1992-2010 рр. – головний інженер – перший заступник Генерального директора.

Зробив вагомий внесок у виробництво засобів технологічного оснащення, розвиток потужностей заводу, в постановлення на виробництво ракет Р-36М, МР-УР100, Р-36М УТТХ, МР-УР100 УТТХ, Р-36М2, РТ-23 УТТХ, «Зеніт-2». Один з організаторів освоєння, відпрацювання та постачання РН «Зеніт-2SL» для міжнародних програм «Морський старт», «Наземний старт».

У 2010-2014 рр. – консультант Генерального директора Південмашу.

Дніпровський проектний інститут
Dniprovskyi Design Institute

Директори / Directors

ЯРМОЛЬЧУК
Дмитро Євгенович
Dmytro YARMOLCHUK
1966 - 1985

КУЛІНІЧ
Віктор Петрович
Viktor KULINICH
1985 - 1991

ГОЛИКОВ
Ростислав Ростиславович
Rostislav GOLIKOV
1991 - 1997

СОКОЛОВ
Олег Володимирович
Oleg SOKOLOV
1997 -

Головні інженери / Chief Engineers

Мамайчук
Олександр Гордійович
O. Mamaychuk
1965 - 1984

Кулініч
Віктор Петрович
V. Kulinich
1984 - 1985

Галанін
Сергій Миколайович
S. Galanin
1985 - 1991

Арешкович
Володимир Федорович
V. Areshkovych
1992 - 1994

Колесник
Віктор Миколайович
V. Kolesnyk
1995-1997

Пашкевич
Олег Ремович
O. Pashkevych
1997 -

КУЛІНІЧ
Віктор Петрович

Viktor
KULINICH

(08.07.1930 – 22.06.1991)

**Директор Дніпровського проектного інституту (1974-1991).
Організатор робіт з проектування підприємств та об'єктів ракетно-космічної галузі.
Лауреат Державної премії СРСР (1991).**

**Director of Dniprovskyi Design Institute (1974-1991).
Facilitator of works on design of enterprises and facilities of rocket and space industry.
Laureate of the State Prize of the USSR (1991).**

Народився в м. Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту (1953).

У 1953-1957 рр. працював у Нижньому Тагілі, в 1957-1960 рр. – у Дніпропетровську начальником цеху вагоноремонтного заводу.

У 1960-1991 рр. – у Придніпровській філії Іпромашпрому (з 1967 р. – Державний Дніпровський проектний інститут): старший інженер, головний інженер проекту, головний інженер інституту, директор інституту (1974-1991).

Один з творців самостійного інституту з проектування підприємств ракетно-космічної галузі з наданням статусу головного інституту з проектування підприємств космічного приладобудування.

Брав участь у вирішенні завдань розвитку ракетно-космічної галузі. Зробив значний внесок у становлення і розвиток підприємств мікроелектронного ракетно-космічного приладобудування в Києві, Харкові, Чернігові, Запоріжжі та інших містах.

Похований у Дніпропетровську.

Об'єкти, побудовані за проектами Дніпровського проектного інституту:

Facilities constructed under designs of Dniprovskyi Design Institute:

Будівлі та виробництво Південмашу

Buildings and manufacture facilities of Yuzhmash

Палац спорту «Метеор» у Дніпропетровську

The Meteor Sports Palace in Dnipropetrovsk

Інженерні та виробничі корпуси Київського радіозаводу

Engineering and manufacture facilities of Kyiv Radio Plant

СОКОЛОВ
Олег Володимирович

Oleg
SOKOLOV

07.02.1949

**Директор Дніпровського проектного інституту (з 1997 р.).
Керівник робіт з проектування підприємств та об'єктів ракетно-космічної галузі.**

**Director of Dniprovskyi Design Institute (since 1997)
Manager of works on design of enterprises and facilities of rocket and space industry.**

Народився в м. Ізяслав Хмельницької області. Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «виробництво літальних апаратів» (1976).

Трудову діяльність розпочав у 1967 р. у Дніпровському проектному інституті кресляром і пройшов шлях до директора інституту (1997).

Під його керівництвом виконано роботу з удосконалення системи якості проектної продукції та послуг інституту на основі міжнародних стандартів ISO серії 9000. Це дало змогу спроектувати та здійснити будівництво в Україні ряду сучасних об'єктів та підприємств.

Значну роботу на підприємствах, які входять до сфери управління ДКА України, проводить створений в інституті за його ініціативою Консалтинговий центр з реструктуризації, постприватизаційної підтримки підприємств та перспективних розробок.

Обговорення чергового проекту будівництва

Discussion of the next construction design

Головний корпус «Хартрону» – збудований за проектом Дніпровського проектного інституту

Main building of Khartron – constructed under the design of Dniprovskyi Design Institute

Презентаційно-виставковий центр «Радмір експохол» (м. Харків), проект якого здобув у 2009 р. Державну премію в галузі архітектури

Presentation and Exhibition Center «Radmir Expohall» (Kharkiv) - a project that won a 2009 State Prize in Architecture

Адміністративний корпус Чернігівського заводу радіоприладів

Administration Building of Chernigiv Radio Instruments Plant

Український НДІ технології машинобудування
Ukrainian Research Institute of Machinery Technology

Директори / Directors

СМІРНОВ
Олександр Сергійович
Oleksandr SMIRNOV
1963 - 1973

РУСАВІН
Леонід Олексійович
Leonid RUSAVIN
1973 - 1982

КОМАНОВ
Геннадій Геннадійович
Gennadiy KOMANOV
1982 - 1987

ІВАНОВ
Леонтій Федорович
Leontiy IVANOV
1987 - 1995

РЯБОВОЛ
Альберт Андрійович
Albert RYABOVOL
1996 - 1998

ШЕЛУХІН
Володимир Васильович
Volodymyr SHELUKHIN
1998 - 2006

ЗЕВАКО
Василь Сергійович
Vasyl ZEVAKO
2006 - 2012

Головні інженери / Chief Engineers

Карташов
Віктор
Олександрович
V. Kartashov
1963 - 1968

Задерей
Валентин
Миколайович
V. Zaderey
1968 - 1977

Найденов
Василь
Андрійович
V. Naydenov
1977 - 1982

Лобанов
Володимир
Сергійович
V. Lobanov
1982 - 1988

Шелухін
Володимир
Васильович
V. Shelukhin
1988 - 1998

Заступники директора з наукової роботи / Deputy Directors for Research

Соколов
Володимир
Сергійович
V. Sokolov
1987 - 1994

Лобанов
Володимир
Сергійович
V. Lobanov
1988 - 1992

Рябовол
Альберт
Андрійович
A. Ryabovol
1994 - 1996

Нагнибеда
Іван
Омелянович
I. Nagnybeda
1996 - 1998

Желтов
Павло
Миколайович
P. Zheltov
1999 -

СМІРНОВ
Олександр Сергійович

Oleksandr
SMIRNOV

(19.02.1911-06.03.1991)

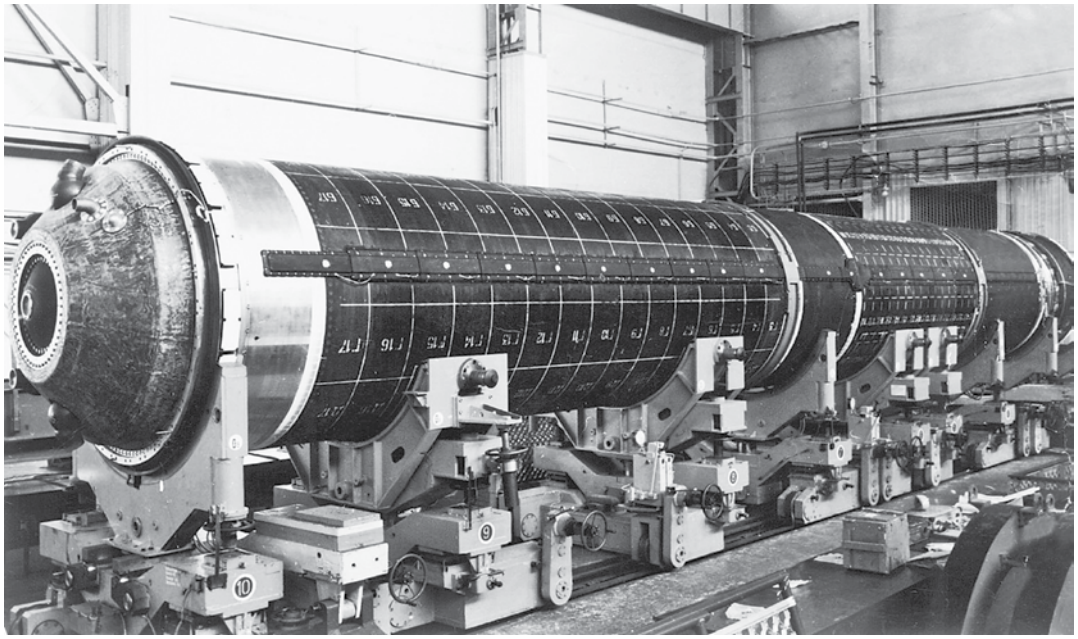
Перший директор Дніпровського НДІ технології машинобудування (1963-1973). Керівник робіт з освоєння нових технологій у ракетному виробництві. Нагороджений трьома орденами Трудового Червоного Прапора (1959, 1961, 1969).

The first Director of Dniprovskyi Research Institute of Manufacturing Engineering (1963-1973). Manager of works on development of new technology in missile manufacture. Awarded with three Orders of the Red Banner of Labor (1959, 1961, 1969).

Народився в с. Знам'янка Костромської області. У 1934-1936 рр. навчався в Автомеханічному інституті в Москві, в 1936-1941 рр. – у МВТУ ім. Баумана.

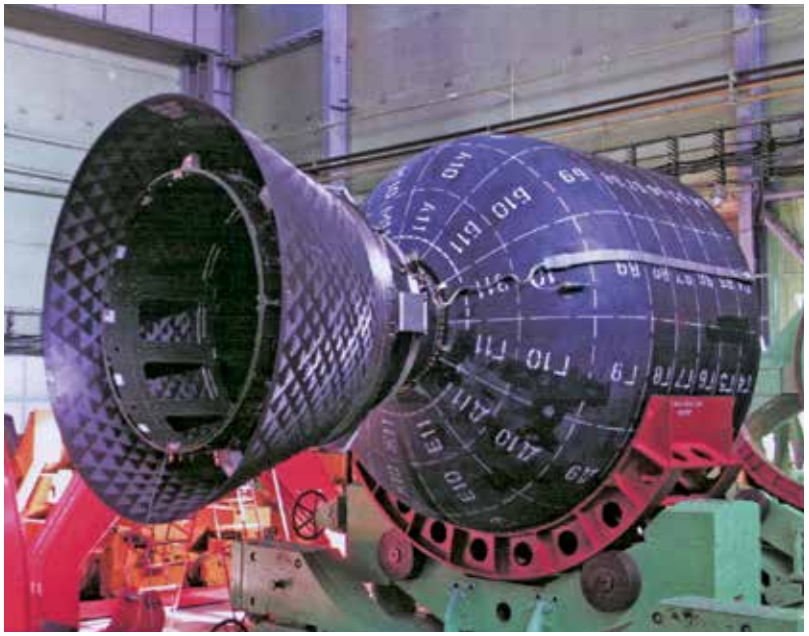
З 1941 по 1952 рр. працював на Машинобудівному заводі в м. Пермі. З 1952 по 1963 рр. – на Південному машинобудівному заводі: пройшов шлях від заступника начальника цеху до заступника головного інженера з нової техніки. У 1963-1973 рр. – директор Дніпровського НДІ технології машинобудування.

Був ініціатором багатьох нових технологічних рішень, у тому числі щодо рідинних ракет Р-36М і МР-УР-100. Організував і розвинув роботи з технологій виробництва твердопаливних ракет. Організував будівництво і здав в експлуатацію в 1971 р. лабораторно-інженерний корпус інституту для відпрацювання перспективних технологій для виробів ракетно-космічної техніки.

Твердопаливна ракета РТ-23 УТТХ

Solid propellant rocket RT-23 UTTH

Твердопаливний двигун ІІІ ступеня

Solid propellant engine of the 3rd stage

Виготовлення корпусу твердопаливного двигуна

Manufacture of a casing for solid propellant rocket engine

Павлоградський хімічний завод
Pavlograd Chemical Plant

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

ШОШИН
Олександр Никифорович
Oleksandr SHOSHYN
1966 - 1973

ШИМАНСЬКИЙ
Валерій Олександрович
Valeriy SHYMANSKYI
1973 - 1983

РОМАШКІН
Анатолій Федорович
Anatoliy ROMASHKIN
1983 - 1986

ЛОБОВ
Анатолій Костянтинович
Anatoliy LOBOV
1986 - 1991

ДУДКО
Володимир Семенович
Volodymyr DUDKO
1991 - 1999

ШИМАН
Леонід Миколайович
Leonid SHYMAN
1999 -

ШИМАН
Леонід Миколайович

Leonid
SHYMAN

13.10.1959

**Генеральний директор НВО «Павлоградський хімічний завод» (з 1999 р.). Головний конструктор ракетних двигунів твердого палива (з 2002 р.).
Почесний працівник промисловості України (2004).
Доктор технічних наук (2011). Герой України (2013).
Член-кореспондент НАН України (2015).**

**Director-General of the RIC «Pavlograd Chemical Plant» (1999).
Chief Designer of solid propellant rocket engines (2002).
Honorary Industry Worker of Ukraine (2004). Doctor of Engineering (2011). Hero of Ukraine (2013).
Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (2015).**

Народився в м. Шостка Сумської області. Закінчив Шосткинський хіміко-технологічний технікум (1979), Казанський хіміко-технологічний інститут за спеціальністю «інженер-технолог» (1985).

З 1985 р. – на Павлоградському хімічному заводі: стажер майстра, майстер виробничої ділянки, старший інженер-технолог, заступник начальника цеху, головний технолог (1990), директор науково-технічного центру (1994), технічний директор (1995), Генеральний директор (1999), Головний конструктор ракетних двигунів твердого палива (2002).

Під його керівництвом створені промислові технології та комплекси: утилізації твердопаливних ракетних двигунів МБР РС-22 на основі гідророзмиву, виробництва високоенергетичних емульсійних вибухових речовин, утилізації протипіхотних мін та боєприпасів. Створюються нові види твердого ракетного палива та твердопаливні ракетні двигуни.

Сховище споряджених корпусів ракетних двигунів

Storage of the loaded missile engine cases

Адміністративний корпус Павлоградського хімічного заводу

Administration building of Pavlograd Chemical Plant

Об'єкт з вилучення твердого ракетного палива на Павлоградському хімічному заводі

The facility for removal of solid rocket propellant on the Pavlograd Chemical Plant

ОКБ-692 / НВО «Електроприлад» / НВО «Хартрон» / ВАТ «Хартрон»
OKB-692/Electroprylad PA/ Khartron PA/ Khartron JSC

Керівники – Головні / Генеральні конструктори / Directors - Chief/General Designers

КОНОПЛЕВ
Борис Михайлович
Borys KONOPLEV
1959 - 1960

СЕРГЄЄВ
Володимир Григорович
Volodymyr SERGEYEV
1960 - 1986

АНДРЮЩЕНКО
Анатолій Григорович
Anatoliy ANDRUSCHENKO
1986 -1989

АЙЗЕНБЕРГ
Яків Ейнович
Yakiv AYZENBERG
1989 - 2002

Директор дослідного заводу / Director of Experimental Plant

Борзенко
Георгій
Андрійович
G. Borzenko
1966 -1987

Головні інженери / Chief Engineers

Антуф'єв
Окас
Федорович
O. Antufyev
1959 - 1964

Гудименко
Анатолій
Іванович
A. Gudimenko
1964 - 1967

Соболєв
Аркадій
Федорович
A. Sobolyev
1968 - 1983

Лящев
Григорій
Іванович
G. Lyaschev
1983 - 1995

Головні конструктори напрямів / Chief Designers of Specific Areas

Передерій
Анатолій
Іванович
A. Perederiy
1973 - 1983

Уралов
Володимир
Олександрович
V. Uralov
1974 - 1991

Гончар
Андрій
Савич
A. Gonchar
1974 - 1991

Кривоносов
Анатолій
Іванович
A. Kryvonosov
1974 -1992

ВАТ «Хартрон»/ПАТ «Хартрон»
Khartron JSC / Khartron PJSC

Президент - Голова правління / President – Chairman of the Board

ВАХНО
Микола Іванович
Mykola VAKHNO
2002 -

Запорізька філія
Zaporizhia Branch

РАУБІШКО
Сигізмунд Владиславович
Начальник - Головний конструктор
Sygizmund RAUBISHKO
Head – Chief Designer
1967 - 1989

НВП «Хартрон-Юком»
Khartron-Ukom SPE

ГАВРАНЕК
Борис Миколайович
Генеральний директор-Головний конструктор
Borys GAVRANEK
General Director – Chief Designer
1989 - 1997

РОМАНОВСЬКИЙ
Олександр Володимирович
Генеральний директор - Головний конструктор
Oleksandr ROMANOVSKYI
General Director – Chief Designer
1999 -

НВП «Хартрон-Плант»
Khartron-Plant SPE

ЛУЧЕНКО
Олег Олександрович
Генеральний директор
Oleg LUCHENKO
General Director
1998 -

НВП «Хартрон-Аркос»
Khartron-Arkos SPE

ЗЛАТКІН
Юрій Михайлович
Генеральний конструктор–Генеральний директор
Yuriyy ZLATKIN
General Designer – General Director
1998 - 2013

ЗЛАТКІН
Олег Юрійович
Генеральний директор
Oleg ZLATKIN
General Director
2013 -

КАЛНОГУЗ
Анатолій Миколайович
Головний конструктор
Anatoliy KALNOGUZ
Chief Designer
2013 -

НВП «Хартрон-Асконд»
Khartron-Askond SPE

БІЛОБОРОДОВ
Роман Олександрович
Генеральний директор
Roman BILOBORODOV
General Director
2013 -

СЕРГЄЄВ
Володимир Григорович

Volodymyr
SERGEYEV

(05.03.1914 – 29.04.2009)

Начальник і Головний конструктор ОКБ-692 (1960-1966), КБ Електроприладобудування (1966-1977). Генеральний директор і Головний конструктор НВО «Електроприлад» (нині ПАТ «Хартрон») (1978-1986). Головний конструктор систем керування ракетно-космічної техніки.
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1961, 1976). Академік АН УРСР (1982). Лауреат Ленінської (1957), Державних премій СРСР (1967) і УРСР (1979), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1981).

Head and Chief Designer of OKB-692 (1960-1966),
Electric Engineering DO (1966-1977).
Director General and Chief Designer of «Elektroprylad» RPA
(now - Khartron PJSC) (1978-1986).
Chief Designer for rocketry control systems.
Twice Hero of Socialist Labor (1961, 1976).
Academician of Academy of Sciences of Ukrainian SSR (1982).
Laureate of the Lenin (1957), USSR State Prize (1967)
and Ukrainian SSR Prize (1979), the Yangel Prize of NASU (1981).

Народився у Москві. Закінчив Московський інститут інженерів зв'язку (1940). Учасник Другої світової війни (1941-1945), кавалер п`яти воєнних орденів.

З 1947 р. – у московському НДІ №885: інженер, начальник лабораторії. Після аварії стратегічної ракети Р-16 у жовтні 1960 р. на полігоні Байконур очолив замість загиблого Головного конструктора Б.М. Конопльова харківське ОКБ-692 (далі КБ Електроприладобудування). Був його начальником і Головним конструктором до 1978 р. У 1978-1986 рр. - Генеральний директор і Головний конструктор НВО «Електроприлад».

Головний конструктор і керівник робіт з утворення систем керування стратегічних ракет М.К. Янгеля: Р-16, Р-36, Р-36П, Р-36орб; В.Ф. Уткіна: Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2; В.М. Челомея: УР-100Н, УР-100НУ; космічних носіїв «Космос», «Космос-2», «Циклон-2», «Циклон-3», «Енергія»; космічних апаратів «Целіна», транспортних кораблів станцій «Салют», орбітальних модулів станції «Мир».

Кавалер десяти трудових орденів СРСР та України. Почесний громадянин м. Харкова. Похований у Харкові на кладовищі №2.

АЙЗЕНБЕРГ
Яків Ейнович

Yakiv
AYZENBERG

(13.06.1934 - 03.07.2004)

**Генеральний директор і Генеральний конструктор НВО «Електроприлад» (1990-1991), НВО «Хартрон» (1991-1995). Голова правління - Генеральний конструктор ВАТ «Хартрон» (1995-2002).
Генеральний конструктор систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Ленінської (1967), Державних премій УРСР (1979) і СРСР (1989).
Доктор технічних наук (1970), професор (1974).
Академік Міжнародної академії астронавтики.
Заслужений діяч науки і техніки України (1991).**

Director General and General Designer of «Elektroprylad» RPA (1990-1991), «Khartron» RPA (1991-1995).
Chairman of the Board - General Designer of «Khartron» JSC (1995-2002).
General Designer for rocketry control systems.
Laureate of the Lenin (1967), State Prize of USSR (1979) and Ukrainian SSR (1989).
Doctor of Engineering (1970), Professor (1974).
Academician of the International Academy of Astronautics.
Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1991).

Народився в м. Харкові. Закінчив середню школу №82 м. Харкова (1951), Харківський політехнічний інститут (1956). У 1956-1959 рр. – інженер, старший інженер конструкторського бюро заводу «Комунар».

З 1959 по 2002 рр. в ОКБ-692, КБ Електроприладобудування, НВО «Електроприлад», НВО «Хартрон», ВАТ «Хартрон»: керівник групи, начальник лабораторії, начальник комплексу, заступник Головного конструктора, заступник Генерального директора з наукової роботи, в.о. Генерального директора та Головного конструктора, Генеральний директор–Генеральний конструктор (1990-1995), голова правління–Генеральний конструктор (1995-2002).

Головний теоретик чотирьох поколінь систем керування ракетно-космічної техніки, в т.ч. МБР Р-36М2, УР-100НУ; РН «Циклон», «Енергія»; КА «Целіна». Як Генеральний конструктор керував створенням систем керування орбітальних модулів «Квант-2», «Кристал», «Спектр», «Природа» станції «Мир»; космічних апаратів «Око-1», «Коронас», «Січ-1»; функціонально-вантажного блока МКС.

У 1990-і роки провів успішну структурну перебудову підприємства з поділом на підрозділи із замкнутим циклом розробки, які потім стали самостійними юридичними особами у складі ВАТ «Хартрон». У 2002-2004 рр. мешкав у Ізраїлі. Похований у м. Раанана біля Тель-Авіва.

ЗЛАТКІН
Юрій Михайлович

Yuriyy
ZLATKIN

26.10.1938

**Генеральний конструктор – Генеральний директор НВП «Хартрон-Аркос» (1998-2013).
Генеральний конструктор систем керування ракетно-космічної техніки України (з 2001 р.).
Заслужений працівник промисловості України (1995).
Лауреат премій Уряду РФ (2004), Державної премії України (2010).
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2011).**

General Designer - CEO of «Khartron-Arkos» RPE (1998-2013).
General Designer of space rocketry control systems of Ukraine (since 2001).
Honored Industry Worker of Ukraine 1995).
Laureate of the RF Government Prize(2004) and the State Prize of Ukraine (2010).
Full Cavalier of the «Order of Merit» (2011).

Народився в м. Харкові. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1961) і почав працювати в ОКБ-692. Пройшов шлях від інженера до начальника відділення КБ Електроприладобудування, заступника головного конструктора НВО «Електроприлад». У 1998-2013 рр. – Генеральний директор – Генеральний конструктор НВП «Хартрон-Аркос» акціонерного товариства «Хартрон».

Один із засновників створення промислової технології проектування програмно-математичного забезпечення бортових комп'ютерів і обчислювальних машин стартового комплексу. Розробник програмного забезпечення одного з перших у радянській ракетній техніці бортового комп'ютера. Під його керівництвом розроблено системи керування РН: «Дніпро», «Стрела», «Рокот»; КА Egyptsat-1, «Січ-2»; проведено модернізацію систем керування КА «Око» і РН «Космос-3М»; виконані роботи зі створення вітчизняних командних приладів і систем для перспективних систем керування ракетно-космічної техніки.

Почесний громадянин м. Харкова (2011). Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2012).

ВАХНО
Микола Іванович

Mykola
VAKHNO

29.01.1950

**Президент–голова правління ВАТ «Хартрон» (2002-2011), ПАТ «Хартрон» (з 2011 р.).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії України (2010). Заслужений машинобудівник України.
Кандидат технічних наук, доцент.**

President-Chairman of the Board of «Khartron» JSC (2002-2011), «Khartron» PJSC (since 2011).
Manager of works on development of space rocketry control systems.
Laureate of the State Prize of Ukraine (2010). Honored Machine Builder of Ukraine.
Ph.D. in Engineering, Associate Professor.

Народився у с. Андріївці Роменського району Сумської області. Закінчив Харківський державний університет за спеціальністю "математика, прикладна математика" (1972).

З 1972 р. працював інженером КБ Електроприладобудування, начальником відділу НВО «Електроприлад». З 1992 р. – заступник Генерального директора НВО «Хартрон» з фінансово-економічної діяльності. З 2002 р. – голова правління ВАТ "Хартрон". З 2011 р. – Президент-голова правління ПАТ «Хартрон».

Приймав участь у створенні систем керування ракетно-космічної техніки: МБР Р-36М2, УР-100НУ; ракет-носіїв «Циклон-3», «Енергія», космічних модулів станцій «Мир» та МКС.

Брав значний вклад у збереження цілісності акціонерного товариства «Хартрон» і можливості виконувати ним складні завдання. Під його керівництвом «Хартрон» бере участь у космічних проектах, модифікуючи існуючі і створюючи нові системи керування для ракет-носіїв "Дніпро", "Рокот", "Стріла", "Циклон-4", «Антарес»; космічних апаратів «Січ».

Почесний громадянин м. Харкова (2013).

Завод / ВО «Комунар»
Komunar Plant / PA

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

КУЛИКОВ
Володимир Нікандрович
Volodymyr KULYKOV
1952 - 1964

ХАРЧЕНКО
Максим Андрійович
Maksym KHARCHENKO
1964 - 1975

ОГОЛЮК
Василь Петрович
Vasyl OGOLYUK
1975 -1979

СОКОЛОВ
Владислав Євгенович
Vladyslav SOKOLOV
1979 - 1988

АСМОЛОВ
Олександр Олександрович
Oleksandr ASMOLOV
1988 - 2006

САБАДОШ
Любомир Юрійович
Lyubomyr SABADOSH
2006 -

Головні інженери / Chief Engineers

Балашов
Лука Лукич
Luka BALASHOV
1955 - 1964

Оголюк
Василь Петрович
Vasyl OGOLYUK
1964 -1975

Биков
Володимир Іванович
Volodymyr BYKOV
1975 - 1981

Поляков
Євген Петрович
Yevgen POLYAKOV
1984 - 2005

Начальники СКБ - Головні конструктори / SDO Chiefs - Chief Designers

Гінзбург
Абрам Маркович
Abram GINSBURG
1951 - 1959

Осипов
Михайло Володимирович
Mykhailo OSYPOV
1961 - 1964

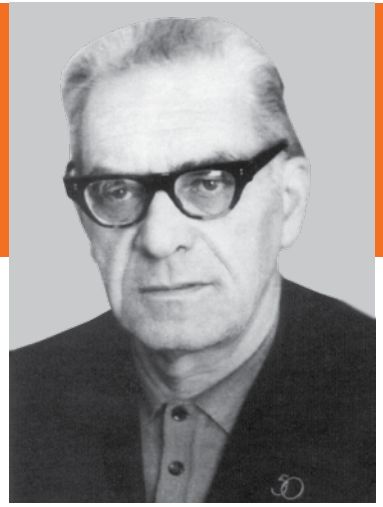
Балашов
Лука Лукич
Luka BALASHOV
1964 - 1983

Свищ
Володимир Митрофанович
Volodymyr SVYSCH
1986 - 2005

Яценко
Станіслав Якович
Stanislav YATSENKO
2005 -

ГІНЗБУРГ
Абрам Маркович

Abram
GINSBURG

(04.07.1911 – 2000)

Перший Головний конструктор заводу №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар») і перший начальник СКБ-897 (нині СКБ «Полісвіт» ДНВП «Об'єднання «Комунар») (1951-1959).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Ленінської премії СРСР (1959).

First Chief Designer of the Plant №897 (now – Komunar Association SSPE) and the first Head of SKB-897 (now – SKB» Polisvit» Komunar Association SSPE) (1951-1959).
Manager of works on development of space rocketry control systems.
Laureate of the Lenin Prize of USSR (1959).

Народився в м. Воронежі. Закінчив Ленінградський електротехнічний інститут (1937). Працював інженером на Ленінградському заводі «Червона зоря» (1937-1942), на заводі №1 Народного комісаріату оборони в Москві (1942-1946).

У 1946 р. знаходився в Німеччині у складі спеціальної технічної комісії з вивчення німецької трофейної ракетної техніки. У 1946-1952 рр. очолював лабораторію в НДІ-885 (м.Москва). Восени 1947 р. брав участь у проведенні першого пуску трофейних ракет ФАУ-2 на полігоні Капустин Яр.

У 1952 р. направлений у м. Харків на посаду Головного конструктора заводу №897 та начальника СКБ-897 для забезпечення серійного виробництва приладів і систем керування розробки НДІ-885 Головного конструктора М.О. Пілюгіна для перших ракет Р-1, Р-2, Р-5 С.П. Корольова. Створив колектив конструкторів СКБ-897, в якому починали свій шлях у ракетну техніку майбутні головні конструктори: А.І. Гудименко, А.С. Гончар, Я.Е. Айзенберг.

Під його керівництвом наприкінці 1958 р. колектив СКБ-897 завершив розроблення першої в СРСР повністю автономної системи управління для ракети Р-12 Головного конструктора М.К. Янгеля. У квітні 1959 р. з ініціативи М.К. Янгеля для розроблення систем керування ракет ОКБ-586 на базі СКБ-897 і СКБ-285 заводу ім. Т.Г. Шевченка було створено ОКБ-692 (нині ПАТ «Хартрон»). У 1959-1964 рр. А.М. Гінзбург працював заступником Головного конструктора ОКБ-692. У 1964-1973 рр. – заступник головного конструктора СКБ «Полісвіт» заводу «Комунар».

Похований у м. Бостоні (США).

А.М. Гінзбург, М.О. Пілюгін, С.П. Корольов на полігоні Капустин Яр

A. Ginsburg, M. Pilyugin, S. Korolyov at the Kapustin Yar rocket range

КУЛИКОВ
Володимир Никандрович

Volodymyr
KULYKOV

(29.04.1911 – 15.10.1990)

Директор заводу №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар») (1952-1964).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Герой Соціалістичної Праці (1961).

Director of the Plant №897 (now – Komunar Association SSPE) (1952-1964).
Manager of works on development of space rocketry control systems.
Hero of Socialist Labour (1961).

Народився в м. Червоному Суліні Донської області. Закінчив Ростовський інститут сільськогосподарського машинобудування (1935). З 1935 по 1941 працював на заводі «Ростсільмаш»: майстер, головний інженер, заступник директора зі спецвиробництва.

З 1941 по 1943 рр. – заступник директора зі спецвиробництва заводу № 708 у м. Ташкенті. З 1943 по 1946 рр. – директор харківського заводу «Серп і молот». З 1946 по 1951 рр. – головний інженер харківського заводу «Світло шахтаря». З 1951 по 1952 рр. – директор інституту «Оргвуглемаш» у Москві.

З 1952 по 1964 рр. – директор заводу № 897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар», м. Харків). Очолив завод у період освоєння виробництва й випуску бортової та наземної апаратури керування першої радянської ракети Р-1. Керував освоєнням виробництва та випуском апаратури систем керування ракет С.П. Корольова Р-2, Р-5, Р-11, Р-7, Р-7А, ракет М.К. Янгеля Р-12, Р-14, випробувально-пускового наземного електроустаткування для забезпечення запусків цих ракет. Брав участь у створенні космічної техніки, що забезпечила перший пілотований політ у космос.

Разом з М.К. Янгелем та А.М. Гінзбургом був активним учасником створення у м. Харкові в 1959 р. нової проектної організації з розроблень систем керування для ракетної техніки – ОКБ-692 (НВО «Електроприлад», «Хартрон).

БАЛАШОВ
Лука Лукич

Luka
BALASHOV

(20.02.1918 – 1996)

Головний конструктор заводу №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар») (1964-1983).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Ленінської премії СРСР (1971), премії Ради Міністрів СРСР.

Chief Designer of the Plant №897
(now - Komunar Association SSPE) (1964-1983).
Manager of works on development of space
rocketry control systems.
Laureate of the Lenin Prize of the USSR (1971),
the Prize of the Council of Ministers of USSR.

Народився в м. Цурюпинську Херсонської області. Закінчив Цурюпинську середню школу №1 (1937), Харківський авіаційний інститут (1945). У 1945-1947 рр. – секретар Харківського міськкому комсомолу.

З 1947 по 1983 рр. – на Харківському заводі №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар»). Пройшов шлях від начальника цеху до головного інженера заводу (1955-1964) і головного конструктора–начальника СКБ (1964-1983).

Брав участь в організації серійного виробництва апаратури систем керування ракет Р-1, Р-2, Р-5, Р-11 та їх модифікацій, у розробленні та створенні бортової і наземної апаратури ракети Р-7 і її модифікацій («Восток», «Молния», «Союз») для здійснення пілотованих і безпілотних польотів космічних кораблів на навколоземні орбіти, до Місяця, Марса і Венери. Брав участь у створенні апаратури ракетних комплексів Р-12, МР-УР100, МР-УР100 УТТХ, РТ-23, РТ-23 УТТХ та ін. Організовував освоєння виробництва апаратури системи керування РН «Протон-К».

Похований у м. Харкові.

СОКОЛОВ
Владислав Євгенович

Vladyslav
SOKOLOV

03.08.1937

Генеральний директор ВО «Комунар» (1979-1988).
Організатор робіт зі створення систем керування РКТ.
Заступник міністра загального машинобудування СРСР (1988-1991).
Керівник и організатор ракетно-космічної промисловості СРСР.
Лауреат Державної премії СРСР (1981). Герой Соціалістичної Праці (1987).

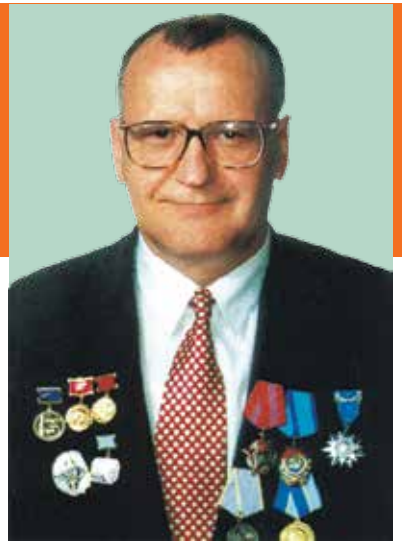
General Director of the Komunar PA (1979-1988).
Facilitator of works on development of space rocketry control systems.
Deputy Minister of General Engineering of USSR (1988-1991).
Manager and facilitator of the rocket and space industry of USSR.
Laureate of the State Prize of USSR (1981). Hero of Socialist Labor (1987).

Народився в м. Волгограді. Закінчив Харківський електромеханічний технікум (1958), Харківський інститут радіоелектроніки (1967). Кандидат технічних наук (1978).

Починав трудовий шлях у 1966 р. на харківському заводі №285. На Харківському приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка пройшов шлях від старшого техніка до заступника головного інженера (1966-1977).

З 1977 по 1979 рр. – заступник начальника 10-го головного управління міністерства загального машинобудування СРСР. У 1979-1988 рр. – Генеральний директор ВО «Комунар». З 1988 по 1991 рр. – заступник міністра загального машинобудування СРСР.

Під його керівництвом у ВО «Комунар» були виконані роботи з освоєння виробництва апаратури систем керування РН «Зеніт», мобільних ракетних комплексів «Тополь» і РТ-23, а також нової системи керування «Сигнал-А» для цих комплексів.

СВИЩ
Володимир Мітрофанович

Volodymyr
SVYSCH

26.10.1938

**Головний конструктор ВО «Комунар» (1986-2005).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Доктор технічних наук (1988), професор (1992).
Лауреат Державної премії СРСР (1988).
Заслужений діяч науки і техніки України (1995).**

**Chief Designer of Komunar PA (1986-2005).
Manager of works on development of the space rocketry control systems.
Doctor of Engineering (1988), Professor (1992).
Laureate of the State Prize of USSR (1988).
Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1995).**

Народився в м. Старобільську Луганської області. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1962).

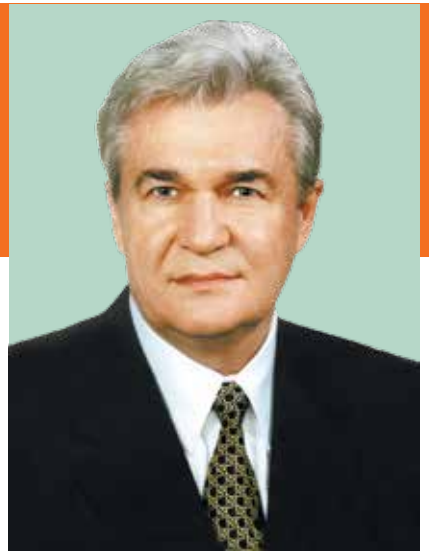
З 1962 по 2005 рр. працював на Харківському заводі №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар»): інженер, старший інженер, начальник лабораторії, начальник відділу СКБ, заступник головного конструктора, головний конструктор – начальник СКБ.

Брав участь у розробленні та створенні апаратури систем керування РН «Союз», «Протон», «Зеніт»; спеціальних апаратів зондування Землі, апаратури наземного автоматизованого комплексу для орбітального корабля «Буран».

Прилади систем керування ракет-носіїв «Союз-ФГ» і «Протон-М»

Control System instruments for launch vehicles Soyuz-FG and Proton-M

АСМОЛОВ
Олександр Олександрович

Oleksandr
ASMOLOV

01.01.1943

**Генеральний директор ДНВП «Об'єднання «Комунар» (1988-2006).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1990).
Заслужений машинобудівник України.**

**Director General of SSPE «Komunar» (1988-2006).
Manager of works on development of the space rocketry control systems.
Laureate of the State Prize of the USSR (1990).
Honored Machine Builder of Ukraine.**

Народився в м. Владивосток. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1968). Кандидат технічних наук (1991).

З 1968 по 2006 рр. працював на Харківському заводі №897 (нині ДНВП «Об'єднання «Комунар»): інженер-конструктор, заступник начальника цеху, начальник цеху, начальник виробництва, заступник генерального директора з спецвиробництва, генеральний директор.

Брав участь в освоєнні і виробництві апаратури систем керування РН «Протон», «Молнія», «Союз», «Зеніт»; у виготовленні апаратури «Кипарис» для наземних випробувань корабля «Буран»; у виконанні міжнародних космічних програм «Союз-Аполлон», МКС та ін.

З 2006 р. – радник генерального директора ДНВП «Об'єднання «Комунар».

Харківський завод електроапаратури
Kharkiv Electric Equipment Plant

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

СТРІЛЕЦЬКИЙ
Петро Степанович
Petro STRILETSKYI
1943 - 1974

ШЕХ
Анатолій Петрович
Anatoliy SHEKH
1974 - 1995

УЛІТЕНКО
Валентин Павлович
Valentyn ULITENKO
1995 - 2005
Головний конструктор / Chief Designer (1998-2005)

Головні інженери / Chief Engineers

Пічугін
Володимир
Петрович
V. Pichugin
1961 - 1966

Губкін
Анатолій
Васильович
A. Gubkin
1966 - 1972

Марін
Віктор
Олександрович
V. Marin
1972 - 1984

Улітенко
Валентин
Павлович
V. Ulitenko
1984 - 1995

Кукоба
Володимир
Гордійович
V. Kukoba
1998 - 2002

Заступник Головного інженера / Deputy Chief Engineer

Тупало
Геннадій
Михайлович
G. Tupalo
1962 - 1990

Начальники КБ - Головні конструктори / Design Office Directors – Chief Designers

Васильєв
Володимир
Михайлович
V. Vasilyev
1952 - 1969

Марін
Віктор
Олександрович
V. Marin
1969 - 1972
1984 - 1993

Чибісов
Олександр
Васильович
O. Chybisov
1972 - 1984

Директор СКТБ / SKTB Director

Дергачев
Геннадій
Іванович
G. Dergachev
1996 - 2006

СТРІЛЕЦЬКИЙ
Петро Степанович

Petro
STRILETSKYI

(07.04.1905 – 26.08.1975)

**Директор Харківського заводу електроапаратури (1943-1974).
Організатор робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Герой Соціалістичної Праці (1966).**

**Director of Kharkiv plant of electrical instruments(1943-1974).
Facilitator of works on development of space-rocketry control systems.
Hero of Socialist Labor (1966).**

Народився в м. Кіровограді. Закінчив Зінов`євський індустріальний інститут сільськогосподарського машинобудування (1930).

У 1933-1939 рр. працював на Харківському заводі «Серп і молот» заступником начальника цеху, начальником цеху, директором заводу. У 1939-1942 рр. – заступник директора Харківського авіазаводу. У 1942-1943 рр. – заступник начальника Головного управління Наркомату авіапромисловості в м. Куйбишеві.

У 1943-1974 рр. – директор Харківського заводу електроапаратури. Почав створювати завод відразу після звільнення м. Харкова. Очолював роботи з освоєння та випуску спочатку окремих бортових приладів, потім комплексів апаратури систем керування ракет Р-5М, Р-7, Р-7А, РТ-2, РТ-2П, РТ-15, Р-12, УР-100, РСД-10, а також приладів бортової апаратури систем керування РН «Космос», «Протон», апаратури систем електропостачання супутників ДС-П1, «Целіна-О», «Тайфун», АУОС.

М.О. Пілюгін і П.С. Стрілецький

V. Pilyugin and P. Striletskyi

ШЕХ
Анатолій Петрович

Anatoliy
SHEKH

(30.06.1925-31.01.2012)

**Директор Харківського заводу електроапаратури (1974-1995).
Організатор робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Герой Соціалістичної Праці. Лауреат Державної премії СРСР (1981).
Заслужений машинобудівник України (1995).**

**Director of Kharkiv plant of electrical instruments (1974-1995).
Facilitator of works on development of space-rocketry control systems.
Hero of Socialist Labor. Laureate of the State Prize of USSR (1981).
Honored Machine Builder of Ukraine (1995).**

Народився в м. Харкові. Учасник Другої світової війни. Закінчив Харківський політехнічний інститут (1956). Кандидат технічних наук.

У 1956-1973 рр. працював на Харківському приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка, де пройшов шлях від інженера до заступника директора. У 1973-1974 рр. – директор Української філії Науково-дослідного інституту технології машинобудування. У 1974-1995 рр. – директор Харківського заводу електроапаратури.

Працюючи спільно з підприємством Головного конструктора М.О. Пилюгіна, під його керівництвом було виконано роботи з освоєння виробництва апаратури систем керування мобільних ракетних комплексів різних способів базування на основі твердопаливних ракет РТ-23 УТТХ, РС-14 та інших. У 1970-1980 рр. Харківський завод електроапаратури був головним підприємством з серійного виготовлення систем керування для цього класу ракет.

Похований у м. Харкові.

ТУПАЛО
Геннадій Михайлович

Gennadiy
TUPALO

05.12.1928

**Заступник головного інженера Харківського заводу електроапаратури (1962-1990).
Організатор робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Голова громадського координаційного комітету «Харків ракетно-космічний» (з 2012 р.).**

Deputy Chief Engineer of Kharkiv plant of electrical instruments (1962-1990).
Facilitator of works on development of space-rocketry control systems.
Chairman of the Public Coordinating Committee «Rocket and Space Kharkiv» (from 2012).

Народився в м. Кременчуці Полтавської області. Учасник Другої світової війни. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1952), Харківський політехнічний інститут (1965).

З 1952 по 1990 рр. – на Харківському заводі електроапаратури: пройшов шлях від інженера КБ до заступника головного конструктора (1959-1962). З 1962 по 1990 рр. – заступник головного інженера зі спеціального виробництва.

Брав участь у відпрацюванні конструкторської документації та забезпеченні виготовлення експериментальних та дослідних зразків систем керування ракет стратегічного призначення: Р-12, Р-16У, РТ-2, УР-100, РТ-23, РС-14, РТ-23 УТТХ і їх модифікацій та систем живлення космічних станцій «Салют», «Мир» тощо.

Веде активну громадську роботу в м. Харкові. З 2005 р. – голова ради ветеранів Харківського заводу електроапаратури. З 2012 р. – голова громадського координаційного комітету «Харків ракетно-космічний».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2012).

УЛІТЕНКО
Валентин Павлович

Valentyn
ULITENKO

(31.01.1938-22.12.2009)

**Генеральний директор Харківського заводу електроапаратури (1995-1998).
Генеральний директор-Головний конструктор Харківського заводу електроапаратури (1998-2005).
Організатор і керівник робіт зі створення систем керування ракетних і ракетно-космічних комплексів.
Заслужений машинобудівник України (1998).
Доктор технічних наук, професор.**

General Director of Kharkiv plant of electrical instruments (1995-1998).
Director General, Chief Designer of Kharkiv plant of electrical instruments (1998-2005).
Facilitator of works on development of space-rocketry control systems and space-rocket systems.
Honored Machine Builder of Ukraine (1998).
Doctor of Engineering, Professor.

Народився в м. Харкові. Після закінчення школи в 1955 р. розпочав трудову діяльність токарем на Харківському заводі електроапаратури. З 1957 по 1960 рр. – служив в Радянській Армії. З 1960 по 1961 рр. – технік на Харківському приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка. Закінчив Харківський політехнічний інститут (1972).

З 1962 по 2005 рр. – На Харківському заводі електроапаратури: технік, старший технік, інженер-конструктор, інженер-дослідник, начальник лабораторії, начальник відділу. З 1984 р. – головний інженер ВО «Харківський завод електроапаратури», з 1995 р. – Генеральний директор ДП «Харківський завод електроапаратури». З 1998 по 2005 рр. – Генеральний директор-Головний конструктор ДП «Харківський завод електроапаратури».

Брав участь в організації робіт з освоєння та випуску апаратури систем керування для ракет «Піонер», «Тополь», приладів автоматики для орбітальних станцій «Салют», «Мир», БЦВК корабля «Буран», апаратури управління системами електропостачання космічних апаратів КБ «Південне».

Похований у м. Харкові.

Харківський приладобудівний завод / ВО «Моноліт»
Kharkiv Instrument Engineering Plant / Monolit PA

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

ОВРАХ
Семен Іванович
Semen OVRAKH
1955 - 1961

ЛИСОВ
Володимир Павлович
Volodymyr LYSOV
1961 - 1972

БАКЛАНОВ
Олег Дмитрович
Oleg BAKLANOV
1972 -1976

ЗАГОРОВСЬКИЙ
Юрій Іванович
Yuriyy ZAGOROVSKYI
1976 - 1995

ШПЕЙЄР
Олександр Пантелеєвич
Oleksandr SHPEYER
1995 - 2002

Головні інженери / Chief Engineers

Вінніков
Гліб Петрович
G. Vinnikov
1957 - 1962

Бакланов
Олег Дмитрович
O. Baklanov
1962 - 1972

Загоровський
Юрій Іванович
Y. Zagorovskyi
1972 - 1976

Шпейєр
Олександр Пантелеєвич
O. Shpeyer
1976 - 1995

Гриценко
Володимир Миколайович
V. Grytsenko
1996 - 2004

Головні конструктори / Chief Designers

Бальзамов Б.Н.
B. Balzamov
1959 - 1972

Глєбов
Микола Семенович
M. Glibov
1972 - 1988

Гриценко
Володимир Миколайович
V. Grytsenko
1988 - 2004

БАКЛАНОВ
Олег Дмитрович

Oleg
BAKLANOV

17.03.1932

**Директор Харківського приладобудівного заводу (1972-1975),
Генеральний директор ВО «Моноліт» (1975-1976).
Міністр загального машинобудування СРСР (1983-1988).
Керівник і організатор ракетно-космічної промисловості СРСР.
Герой Соціалістичної Праці (1976).
Лауреат Ленінської премії (1982).**

**Director of the Kharkiv Instrument Engineering Plant (1972-1975),
General Director of the Monolit PA (1975-1976).
Minister of General Engineering of the USSR (1983-1988).
Director and facilitator of rocket and space industry of the USSR.
Hero of Socialist Labor (1976).
Laureate of the Lenin Prize (1982).**

Народився у Харкові. Закінчив Харківське ремісниче училище (1950), Всесоюзний заочний енергетичний інститут, інженер-електрик (1958).

З 1950 р. працював на Харківському державному приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка: монтажник, налагоджувальник радіоапаратури, майстер, начальник дільниці, заступник начальника цеху, начальник цеху, заступник головного інженера, головний інженер. Кандидат технічних наук (1969). З 1972 по 1975 рр. – директор заводу, з 1975 по 1976 рр. – Генеральний директор Виробничого об`єднання «Моноліт» (м. Харків).

Брав участь в освоєнні серійного виробництва бортової та наземної радіотехнічної апаратури й автономних систем керування ракет, апаратури програмної командно-траєкторної радіолінії для космічних апаратів. Організував освоєння у виробництві бортових обчислювальних систем у мікроелектронному виконанні на безкорпусній елементній базі.

З 1976 р. – заступник міністра, з 1981 р. – перший заступник міністра, з 1983 р. – міністр загального машинобудування СРСР. З 1988 по 1991 рр. – секретар ЦК КПРС з оборонних питань. У 1991 р. – заступник голови Ради оборони при Президентові СРСР.

Брав участь в освоєнні серійного виробництва бортової та наземної радіотехнічної апаратури й автономних систем керування ракет, які виготовляв Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка, апаратури програмної командно-траєкторної радіолінії для космічних апаратів. Організував освоєння у виробництві бортових обчислювальних систем у мікроелектронному виконанні на безкорпусній елементній базі для пілотованих кораблів і станцій та низки космічних апаратів.

Один з творців ракетно-ядерного щита СРСР, під його керівництвом реалізувалися масштабні космічні програми, у т.ч. створення орбітальної станції «Мир», багаторазової космічної системи «Енергія - Буран».

Очолює раду директорів ВАТ «Росзагальномаш». Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2002). Почесний президент МКК «Космотрас» (2007). Почесний громадянин Харківської області.

На Південмаші: Генеральний конструктор В.Ф. Уткін, Головнокомандувач РВСП Ю.П. Максимов, міністр О.Д. Бакланов

Yuzhmash premises: General Designer - V. Utkin, Commander-in-Chief of SMT Y. Maksimov, Minister O. Baklanov

Керівники Харківського приладобудівного заводу з В.Г. Сергєєвим (у центрі) на його 90-річчі, 2004 р.

The Directors of Kharkiv Instrument Engineering Plant – V. Sergeyev (in the middle) on his 90th anniversary, 2004

ЗАГОРОВСЬКИЙ
Юрій Іванович

Yuriyy
ZAGOROVSKYI

(05.06.1929 – 06.04.2009)

**Генеральний директор Харківського приладобудівного заводу ім. Т.Г. Шевченка (1976-1995).
Керівник робіт зі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Доктор технічних наук (1975), доцент.
Лауреат Державної премії СРСР (1979).**

Director General of Kharkiv Instrument Engineering Plant. (1976-1995).
Manager of works on development of space rocketry control systems
Doctor of Engineering (1975), Associate Professor.
Laureate of the State Prize of USSR (1979).

Народився в м. Мінську. Учасник Другої світової війни. У 1952 р. закінчив Київський політехнічний інститут і був направлений на Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка. Пройшов шлях від інженера-конструктора до Генерального директора підприємства (1976-1995). У 1995- 2009 рр. – заступник Генерального директора із зовнішньоекономічних зв'язків.

Брав участь в організації робіт з освоєння серійного виробництва бортових систем керування для ракет С.П. Корольова: Р-1, Р-2, Р-5, Р-7; М.К. Янгеля: Р-12, Р-16, В.М. Челомея: УР-100, УР-100Н, УР-100НУ; апаратури керуючих інформаційно-обчислювальних комплексів для станцій «Салют» і «Мир».

Уперше в приладобудівній галузі впровадив на підприємстві технологію мікроелектронного виробництва. Очолював організацію робіт з виготовлення нового покоління автоматизованих систем керування РВСП, апаратури підготовки та пуску РН «Енергія», а також апаратури для супутників спостереження та зв'язку.

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2007).

Похований у м. Харкові.

ШПЕЙЕР
Олександр Пантелійович

Oleksandr
SHPEYER

(18.10.1938 – 10.02.2006)

**Генеральний директор Харківського
приладобудівного заводу ім. Т.Г. Шевченка (1995-2002).
Керівник робіт зі створення систем
керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1982).
Заслужений машинобудівник України (1997).
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2000).**

Director General of Kharkiv Instrument Engineering Plant (1995-2002).
Manager of works development of space rocketry control systems.
Laureate of the State Prize of the USSR (1982), Honored Machinery Engineer of Ukraine (1997).
Full Cavalier of the «Order of Merit» (2000).

Народився в м. Суми. Закінчив Харківський машинобудівний технікум (1960), Харківський державний університет (1976).

У 1960-2002 рр. працював на Харківському приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка: помічник майстра, старший майстер, заступник начальника виробництва, начальник виробництва, заступник директора з виробництва, перший заступник директора–головний інженер (1977-1995), Генеральний директор (1995-2002).

Брав участь у роботах з освоєння в серійному виробництві апаратури систем керування ракетних комплексів різного базування. Забезпечив проведення робіт з освоєння у виробництві бортової і наземної апаратури систем траєкторних вимірювань, комплексу передстартової підготовки і пуску РН «Енергія», керуючих інформаційно-обчислювальних комплексів для станції «Мир». Брав участь в організації робіт з виготовлення нового покоління автоматизованих систем керування РВСН, апаратури підготовки та пуску РН «Енергія», а також інформаційно-обчислювальних комплексів для супутників зв'язку.

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2003).

Почесний громадянин м. Харкова (2004). Похований у м. Харкові.

НДІ радіотехнічних вимірювань
Research Institute of Radioengineering Measurements

Директори-Головні конструктори / Directors - Chief Designers

БАРАНОВСЬКИЙ
Герман Олексійович
Herman BARANOVSKYI
1968-1986

ВЕРЕЩАК
Олександр Петрович
Oleksandr VERESCHAK
1988 -

Головні інженери / Chief Engineers

Кухтенко
Юрій Микитович
Y. Kukhtenko
1968 - 1986
1988 - 1991

Смаглюк
Валерій Васильович
V. Smaglyuk
1992 - 1998

Євдокимов
Анатолій Іванович
A. Yevdokymov
1998 - 2006

Пивовар
Олександр Григорович
O. Pyvovar
2006 -2011

Котляров
Олексій Веніамінович
O. Kotlyarov
2011 - 2013

Заступники директора з наукової роботи / Deputy Director for Research

Кот
Павло Олексійович
P. Kot
1986 - 2003

Макаренко
Борис Іванович
B. Makarenko
1988 - 2001

Малафєєв
Євген Євгенович
Y. Malafeyev
2003 -

БАРАНОВСЬКИЙ
Герман Олексійович

Herman
BARANOVSKYI

(15.08.1926 – 16.03.2007)

**Засновник і перший директор Науково-дослідного інституту радіотехнічних вимірювань (1968-1986).
Головний конструктор систем радіотехнічного керування і траєкторних вимірювань.
Лауреат Державної премії СРСР (1983).
Заслужений машинобудівник України (1986).**

The founder and first Director of the Research Institute of Radio Engineering Measurements (1968-1986).
Chief Designer of radio control and trajectory measurements systems.
Laureate of the State Prize of the USSR (1983).
Honored Machinery Worker of Ukraine (1986).

Народився в м. Кам'янці-Подільському Хмельницької області. Навчався у середній школі в Житомирі. Учасник Другої світової війни (1943-1944). Закінчив Московський інститут інженерів зв'язку (1949). Кандидат технічних наук, доцент.

У 1948-1956 рр. працював техніком, начальником лабораторії у Московському науково-дослідному інституті №885. Брав активну участь у розробленні та випробуваннях системи радіокерування ракетою Р-5М. У 1956-1959 рр. працював головним конструктором Харківського приладобудівного заводу імені Т.Г. Шевченка. З 1959 р. – начальник комплексу ОКБ-692 (нині «Хартрон»).

Засновник і з 1968 р. директор Науково-дослідного інституту радіотехнічних вимірювань у м. Харкові. У 1986-2003 рр. – провідний науковий співробітник НДІ радіотехнічних вимірювань.

Під його керівництвом розроблені і введені в експлуатацію радіотехнічні вимірювальні комплекси «Вега», «Вега АП», «Вега Н», «Вега Т» та їх модифікації для забезпечення випробувань ракетних комплексів.

Похований у м. Харкові.

ВЕРЕЩАК
Олександр Петрович

Oleksandr
VERESCHAK

10.10.1949

**Директор Науково-дослідного інституту радіотехнічних вимірювань (1988-1995).
Голова правління - директор ВАТ «АТ НДІРВ» (з 1995 р.).
Генеральний конструктор зі створення командно-вимірювальних комплексів керування космічних систем.
Лауреат Державної премії України (1996).
Доктор технічних наук, професор (2005).
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2009).**

Director of the Research Institute of Radio Engineering Measurements (1988-1995).
Chairman of the Board - Director of «JSC SRIRM» (since 1995).
General Designer for development of command-measuring control complexes for space systems.
Laureate of the State Prize of Ukraine (1996). Doctor of Engineering, Professor (2005).
Full Cavalier of the «Order of Merit» (2009).

Народився в м. Дергачі Харківської області. Закінчив Харківський інститут радіоелектроніки (1972), Академію народного господарства при Уряді РФ за спеціальністю «управління бізнесом» (1993).

У 1972-1981 рр. працював на Харківському приладобудівному заводі ім. Т.Г. Шевченка: інженер, ст. інженер, начальник виробництва.

З 1981 р. – у НДІ радіотехнічних вимірювань: заступник головного інженера, директор інституту, голова правління – директор.

Брав участь в освоєнні виробництва систем керування ракетних комплексів УР-100Н, УР-100НУ; апаратури для космічних апаратів і станцій. Брав участь у розробленні та підготовці до експлуатації систем траєкторних вимірювань «Вега». Очолював розроблення і супровід експлуатації бортових і наземних технічних засобів КА «Січ», «Січ-1М», «Січ-2»; наземної мережі референсних станцій Системи координатно-часового та навігаційного забезпечення України.

Очолює розроблення та виробництво апаратури для підприємств паливно-енергетичного комплексу і медичної діагностичної техніки на основі використання космічних технологій.

Науково-дослідний технологічний інститут приладобудування
Research Institute of Instrument Engineering

Директори / Directors

ОВРАХ
Семен Іванович
Semen OVRAKH
1965 -1973

МОРЩАКОВ
Євген Олександрович
Yevgen MORSCHAKOV
1975 -1995

ЗАМІРЕЦЬ
Микола Васильович
Mykola ZAMIRETS
1995 -
Головний конструктор / Chief Designer (2007 -)

Головні інженери / Chief Engineers

Єресько
Євген Тимофійович
Y. Yeresko
1966 - 1982

Зубков
Віктор Михайлович
V. Zubkov
1984 - 2002

Заступники директора з наукової роботи / Deputy Director for Research

Черниш
Володимир Фавстович
V. Chernysh
1978 - 1984

Ленніков
Леонід Олександрович
L. Lennikov
1995 - 2001

Борщов
В'ячеслав Миколайович
V. Borschov
2001 - 2013

Овчаренко
Віталій Євгенович
V. Ovcharenko
2005 -

Замірець
Олег Миколайович
O. Zamirets
2008 -

МОРЩАКОВ Євген

Yevgen MORSCHAKOV

(18.05.1931-24.09.2006)

Директор Науково-дослідного технологічного інституту приладобудування (НДТІП) (1975-1995).
Організатор виробництва систем керування ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1970), премії Ради Міністрів СРСР (1987).
Доктор технічних наук (1989), професор (1991).
Заслужений працівник промисловості України (1991).

Director of the Research Institute of Technology Instrumentation (NDTIP) (1975-1995).
Facilitator rocketry control systems manufacture.
Laureate of the State Prize of USSR (1970), Award of the Council of Ministers of USSR (1987).
Doctor of Engineering (1989), Professor (1991).
Honored Worker of Industry of Ukraine (1991).

Народився в м. Баку. Закінчив Азербайджанський політехнічний інститут (1954).

З 1954 по 1959 рр. працював на заводі «Комунар» у м. Харкові. З 1959 по 1975 рр. – у НВО «Електроприлад»: пройшов шлях від начальника цеху до головного інженера дослідного заводу.

У 1975 по 1995 рр. – директор НДТІП.

Брав участь у розробленні, відпрацюванні та виготовленні перших комплектів систем керування ракет Р-12, Р-16, «Космос-2», Р-36М, УР-100Н, Р-36М УТТХ, УР-100НУ; КА «Січ-1М»; у створенні та впровадженні нових технологій, систем контролю апаратури і елементної бази, що забезпечили високу надійність роботи систем керування РКТ. Ініціював створення в приладобудівному виробництві МОМ СРСР цехів багатошарових друкованих плат, мікроелектроніки, розроблення та впровадження автоматичних ліній складання і монтажу приладів систем керування. Похований у м. Харкові.

ЗАМІРЕЦЬ Микола Васильович

Mykola ZAMIRETS

03.12.1943

Директор Науково-дослідного технологічного інституту приладобудування (НДТІП) (1995-2007).
Генеральний директор-Головний конструктор ДП «НДТІП» (з 2007 р.).
Керівник робіт з технології приладобудування та автоматизації виробництва систем керування РКТ.
Доктор технічних наук (1990), професор (1994).
Заслужений діяч науки і техніки України (1995).

Director of the Research Institute of Technology Instrumentation (NDTIP) (1995-2007).
General Director - Chief Designer of NDTIP SE (since 2007).
Manager of works on development of instrument engineering technology and manufacture mechanization of space rocketry control systems.
Doctor of Engineering (1990), Professor (1994).
Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1995).

Народився в с. Довжик Золочівського району Харківської області. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1967).

З 1967 р. – у НДТІП: пройшов шлях від інженера до директора інституту та Головного конструктора.

Зробив значний внесок у теорію автоматизації технологічних процесів і виробництв. Ним розроблені технології та основи автоматизації складально-монтажних процесів радіоелектронних систем керування РКК. Брав участь у розробленні програмно-автоматизованих ліній і програмно-автоматизованого обладнання для виробництва систем керування ракетних комплексів Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2, УР-100НУ, 3М65, 3М37 та інших. Керував роботами зі створення сонячних батарей для КА «Січ-1М», «Мікросупутник», EgyptSat, «Січ-2», «Мікросат».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2011).

ВО «Київський радіозавод»
Kyiv Radio Plant PA

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

СЛАВГОРОДСЬКИЙ
Віктор Федорович
Viktor SLAVGORODSKYI
1958 - 1960

ЯСТРЄБОВ
Борис Павлович
Borys YASTREBOV
1960 - 1970

ТОПЧІЙ
Дмитро Гаврилович
Dmytro TOPCHIY
1970 -1996

Головні інженери / Chief Engineers

Лукавенко
Микола
Андрійович
M. Lukavenko
1956 - 1964

Топчій
Дмитро
Гаврилович
D. Topchiy
1964 - 1970

Костоломов
Едгар
Пилипович
E. Kostolomov
1970 - 1976

Василенко
Борис
Омелянович
B. Vasylenko
1976 - 1995

Керівники спеціальних виробництв
Managers of Special Manufactures

Качура
Олександр
Степанович
Oleksandr Kachura
1971 - 1984

Шмаров
Валерій
Миколайович
V. Shmarov
1981 - 1987

Комаров
Валерій
Георгійович
V. Komarov
1984 - 1993

Начальники КБ - Головні конструктори
Design Office Directors - Chief Designers

Бортовий
Ігор
Васильович
I. Bortovyi
1960 - 1967

Гудименко
Анатолій
Іванович
A. Gudimenko
1967 - 1986

Подоплєлов
Петро
Іванович
P. Podoplelov
1986 -1996

Підприємства, утворені після реорганізації ВО «Київський радіозавод»
Enterprises established after reorganization of Kyiv Radio Plant PA

ВАТ/ПАТ «ЕЛМІЗ»
ELMIZ JSC/PJSC

БОЧКАРЬОВ
Олександр Іванович
Голова правління (1996-2010)
Президент (2010 - по т.ч.)

Oleksandr BOCHKARYOV
Chairman of the Board (1996-2010)
President (2010 - present)

ШУМИЛО
Микола Михайлович
Голова правління (2010 - по т.ч.)

Mykola SHUMYLO
Chairman of the Board (2010 - present)

ВАТ/ПАТ «НВК «КУРС»
KURS NVK JSC/PJSC

РЕПКО
Володимир Олександрович
Голова правління (1996 - 2014)

Volodymyr REPKO
Chairman of the Board (1996 - 2014)

ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ
Віктор Юрійович
Головний конструктор (1996 - по т.ч.)

Viktor DOBROVOLSKYI
Chief Designer (1996 - present)

ДП/ВАТ/ПАТ «Київський радіозавод»
KYIV RADIO PLANT JSC/PJSC

СТОРОЖУК
Микола Каліcтратович
Директор (2000-2002)
Голова правління (2003 - по т.ч.)

Mykola STOROZHUK
Director (2000-2002)
Chairman of the Board (2003 - present)

ТОПЧІЙ
Дмитро Гаврилович

Dmytro
TOPCHIY

(08.11.1928 – 10.12.2007)

Генеральний директор ВО «Київський радіозавод» (1970-1996).
Герой Соціалістичної Праці (1976).
Лауреат Державної (1968) і Ленінської (1989) премій СРСР, Державної премії України (1996).
Заслужений машинобудівник України (1994).

General Director of Kyiv Radio Plant (1970-1996).
Hero of Socialist Labor (1976).
Laureate of the State (1968) and Lenin (1989) Prizes of the USSR,
State Prize of Ukraine (1996)
Honored Engineering Worker of Ukraine (1994).

Народився в с. Мар'янівці Немирівського району Вінницької області. Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1953).

З 1953 р. працював на Київському радіозаводі: технолог цеху, майстер, начальник цеху, заступник головного інженера, головний інженер, з 1970 р. – директор, у 1970-1996 рр. – Генеральний директор.

Брав участь у вирішенні інженерно-технічних і організаційних питань під час підготовки виробництва й забезпеченні випуску апаратури систем керування ракетних комплексів Р-12, Р-14, Р-36, Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), Р-39, Р-29РМ, РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), орбітальної станції «Мир», Міжнародної космічної станції, космічної системи «Енергія-Буран», апаратури систем стикування космічних кораблів «Ігла» і «Курс», телевізорів «Славутич».

Почесний громадянин м. Києва. Похований на Байковому кладовищі м. Києва.

ГУДИМЕНКО
Анатолій Іванович

Anatoliy
GUDIMENKO

(10.04.1926 – 10.10.1994)

Начальник КБ - Головний конструктор ВО «Київський радіозавод» (1967-1986).
Керівник робіт зі створення систем керування РКТ.
Лауреат Ленінської премії (1964).
Заслужений машинобудівник України (1986).

Head of Design Office – Chief Designer of Kyiv Radio Plant PA (1967-1986).
Manager of works on development of space rocketry control systems.
Laureate of the Lenin Prize (1964).
Honored Engineering Worker of Ukraine (1986).

Народився в ст. Пришиб Михайлівського району Запорізької області. Учасник Другої світової війни. Закінчив Харківський авіаційний інститут (1956). Кандидат технічних наук (1963).

З 1956 р. – на харківському заводі «Комунар», потім у КБ Електроприладобудування: начальник теоретичного відділу (1959), головний інженер – перший заступник головного конструктора. З 1967 по 1986 рр. – начальник КБ – головний конструктор ВО «Київський радіозавод».

Учасник створення систем керування ракетних комплексів Р-16 і Р-36, РН «Циклон-3»; АОНТ БЖРК РТ-23УТТХ; апаратури перевірки головних блоків і ряду інших.

Брав участь в освоєнні виробництва систем керування ракет Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2, 3М65, 3М37; РН «Космос-2», «Енергія»; космічних кораблів «Союз», «Прогрес»; орбітальної станції «Мир»; апаратури стикування «Ігла», «Курс».

Похований на Лісовому кладовищі м. Києва.

КАЧУРА
Олександр Степанович

Oleksandr
Kachura

01.01.1935

**Заступник Генерального директора ВО «Київський радіозавод» (1981-1984).
Директор Київського заводу «Артем» (1988-1996), голова правління ВАТ «Артем» (1996-2005).
Керівник робіт зі створення систем керування РКТ та авіаційного ракетного озброєння.
Лауреат Державної премії України (1984).
Заслужений машинобудівник України.
Герой України (2002).**

Deputy General Director of Kyiv Radio Plant PA (1981-1984).
Director of ARTEM Kyiv plant (1988-1996), Chairman of the Board of Artem JSC (1996-2005).
Manager of works on development of space rocketry control systems and air missile armament.
Laureate of the State Prize of Ukraine (1984). Honored Engineering Worker of Ukraine.
Hero of Ukraine (2002).

Народився в м. Семенівці Чернігівської області. Закінчив Московський електротехнічний інститут зв'язку (1957). Кандидат технічних наук (1975), професор (1996).

У 1957-1963 рр. працював у КНР. У 1964-1984 рр. – на Київському радіозаводі: заступник головного конструктора, заступник Генерального директора з експлуатації, заступник Генерального директора з виробництва.

Брав участь в освоєнні виробництва систем керування ракети Р-36 та її модифікацій Р-36М, Р-36М УТТХ; у поставленні МБР на бойове чергування; у створенні та відпрацюванні апаратури стикування космічних апаратів та інших радіотехнічних виробів.

З 1984 р. – на Київському заводі «Артем»: головний інженер, директор, голова правління, голова наглядової ради ВАТ «Артем».

Організатор виробництва авіаційних керованих ракет середньої дальності класу «повітря–повітря», «земля–повітря» і комплексів автоматичного контролю та підготовки до використання ракетного авіаційного озброєння.

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2004).

ВАСИЛЕНКО
Борис Омелянович

Borys
VASYLENKO

21.11.1935

**Головний інженер ВО «Київський радіозавод» (1976-1995).
Керівник робіт зі створення систем керування РКТ.
Лауреат Державної премії СРСР (1981).
Заслужений машинобудівник України (1995).**

Chief Engineer of Kyiv Radio Plant PA (1976-1995).
Manager of works on development of space rocketry control systems.
Laureate of the State Prize of USSR (1981).
Honored Engineering Worker of Ukraine (1995).

Народився в селищі шахти ім. Артема Донецької області. Закінчив Таганрозький радіотехнічний інститут (1958), Інститут управління народним господарством при РМ СРСР (1982).

У 1958-1995 рр. працював у ВО «Київський радіозавод»: з 1973 р. – першим заступником начальника КБ – заступником головного конструктора заводу, з 1976 р. – головним інженером ПО КРЗ.

Брав участь у створенні інфраструктури підприємства з розроблення та виробництва систем керування РКТ. Один з ініціаторів упровадження цифрових систем і обчислювальних машин у бортову і наземну апаратуру ракетних комплексів: Р-36, Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2, 3М65, 3М37, РТ-23УТТХ; РН «Космос-2», «Циклон-3М», «Енергія».

Організатор серійного виробництва апаратури стикування «Ігла» і «Курс», систем керування для космічних кораблів «Союз» і «Прогрес», орбітальних станцій «Алмаз», «Салют», «Мир» і МКС.

З 1995 р. – у Національному космічному агентстві України. У 2006-2014 рр. – голова Громадської ради НКАУ/ДКАУ.

ШМАРОВ
Валерій Миколайович

Valeriy
SHMAROV

14.08.1945

**Начальник спеціального виробництва Київського радіозаводу (1980-1988). Директор Жулянського машинобудівного заводу МАП СРСР (1988-1992).
Перший заступник Генерального директора Національного космічного агентства України (1992-1993).
Віце-прем'єр-міністр України з питань ВПК (1993-1995), міністр оборони України (1994-1996).
Лауреат Державної премії України (2002).
Директор Аерокосмічного інституту Національного авіаційного університету (з 2005 р). Доктор технічних наук (2006), професор.**

Head for Special Manufacture at Kyiv Radio Palnt (1980-1988).
Director of Zhuliany Engineering Plant of MAI USSR (1988-1992).
First Deputy Director General of the National Space Agency of Ukraine (1992-1993).
Vice Prime-Minister of Ukraine for MIC (1993-1995), Minister of Defense of Ukraine (1994-1996).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2002).
Director of the Aerospace Institute of the National Aviation University (since 2005).
Doctor of Engineering (2006), Professor.

Народився в с. Жолоби (Вінниця). Закінчив Київський технікум радіоелектроніки (1966), Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (1972).

З 1966 по 1988 рр. – на Київському радіозаводі: пройшов шлях від регулювальника радіоапаратури до начальника спеціального виробництва.

Брав участь у створенні та виробництві систем керування кількох поколінь стратегічних ракет наземного і морського базування: Р-36, Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2, 3М65, 3М37; РН «Енергія» та ряду космічних апаратів.

З 1988 по 1992 рр. – директор Жулянського машинобудівного заводу Міністерства авіаційної промисловості СРСР. Багато зусиль доклав для організації серійного виробництва зразків зенітно-ракетного озброєння.

У 1992-1993 рр. – перший заступник Генерального директора Національного космічного агентства України. Брав участь у розробленні першої Національної космічної програми України.

У 1993-1995 рр. – віце-прем'єр-міністр України з питань військово-промислового комплексу, з 1994 до 1996 рр. – міністр оборони України. Народний депутат України (1998-2002). У 2002-2005 рр. – Генеральний директор Державної компанії «Укрспецекспорт». З 2005 р. – директор Аерокосмічного інституту Національного авіаційного університету.

КОМАРОВ
Валерій Георгійович

Valeriy
KOMAROV

02.01.1946

**Начальник мікроелектронного складального виробництва Київського радіозаводу (1984-1993).
Керівник робіт у галузі створення систем керування ракетно-космічної техніки.
Заступник (1993-1995), перший заступник (1995-2009) Генерального директора Національного космічного агентства України.
Лауреат Державної премії СРСР (1989).
Заслужений машинобудівник України (2001).**

Head of microelectronic assembly production at Kyiv Radio Plant (1984 - 1993).
Manager of works in the field of space-rocketry control systems.
Deputy (1993-1995), First Deputy Director General
of the National Space Agency of Ukraine (1995-2009).
Laureate of the State Prize of USSR (1989). Honored Engineering Worker of Ukraine (2001).

Народився в м. Біловодську Луганської області. Закінчив Київський радіомеханічний технікум (1966), Київський політехнічний інститут (1974).

З 1965 по 1993 рр. – на Київському радіозаводі: пройшов шлях від регулювальника радіоапаратури до начальника мікроелектронного складального виробництва.

Брав участь у вирішенні інженерно-технічних та організаційних питань з освоєння і забезпечення випуску систем керування ракет Р-36 і їх модифікацій, 3М65 та 3М37, РТ-23УТТХ; РН «Енергія»; орбітальної станції «Мир», апаратури стикування «Курс».

З 1993 року – заступник, з 1995 по 2009 рр. – перший заступник Генерального директора Національного космічного агентства України.

Організатор розробки та виконання кількох Національних космічних програм України, розвитку національної космічної інфраструктури і міжнародного співробітництва в рамках проектів «Дніпро», «Морський старт», «Наземний старт», «Циклон-4». Голова державних комісій із запуску космічних апаратів «Січ-1», «Січ-1М», «Океан-О», «Коронас-Фотон».

В.Ф. Уткін і В.Г. Комаров
на космодромі Байконур

V. Utkin and V. Komarov
at the Baikonur Cosmodrome

Завод / ВО «Арсенал»
Arsenal Plant / PA

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

СЛАВГОРОДСЬКИЙ
Віктор Федорович
Viktor SLAVGORODSKYI
1960 - 1966

ГУСОВСЬКИЙ
Сергій Володимирович
Sergiy GUSOVSKYI
1966 - 1983

ІСАХАНОВ
Ігор Миколайович
Igor ISAKHANOV
1983 -1991

ГАЛЬЧЕВСЬКИЙ
Олександр Іванович
Oleksandr GALCHEVSKYI
1991 - 1993

ЛЕЖНЄВ
Василь Федорович
Vasyl LEZHNYEV
1993 - 2004

ВОЛОЩУК
Ігор Вікторович
Igor VOLOSCHUK
2004 -

ЦКБ / КП СПБ «Арсенал»
CDO/ SC SIM Arsenal

ЛЕВЧЕНКО
Михайло Матвійович
Начальник (1954 - 1960)
Mykhaylo LEVCHENKO
Director (1954 - 1960)

СЛАВГОРОДСЬКИЙ
Віктор Федорович
Начальник (1960 - 1962)
Viktor SLAVGORODSKYI
Director (1960 - 1962)

ГУСОВСЬКИЙ
Сергій Володимирович
Начальник (1962 - 1966)
Sergiy GUSOVSKYI
Director (1962 - 1966)

САХАРОВ
Валентин Миколайович
Начальник (1966 - 1977)
Valentyn SAKHAROV
Director (1966 - 1977)

ПАРНЯКОВ
Серафім Платонович
Головний конструктор (1956 - 1987)
Serafim PARNYAKOV
Chief Designer (1956 - 1987)

БУЗАНОВ
Віктор Іванович
Начальник / Директор (1977 - 2006)
Головний конструктор (1991 - 2006)
Viktor BUZANOV
Head / Director (1977 - 2006)
Chief Designer (1991 - 2006)

ЛИХОЛІТ
Микола Іванович
Директор-Головний конструктор (2007 - по т.ч.)
Mykola LYKHOLIT
Director - Chief Designer (2007 - present)

ПАРНЯКОВ
Серафим Платонович

Serafim
PARNYAKOV

(14.01.1913 – 09.03.1987)

Головний конструктор ЦКБ заводу «Арсенал» (1956-1987).
Головний конструктор систем прицілювання балістичних ракет і космічних носіїв.
Доктор технічних наук (1967).
Герой Соціалістичної Праці (1969).
Лауреат Державної премії СРСР (1970).

Chief Designer of Arsenal plant CDO (1956-1987).
Chief Designer of aiming systems for ballistic missiles and space vehicles.
Doctor of Sciences (1967).
Hero of Socialist Labor (1969).
Laureate of the State Prize of the USSR (1970).

Народився в с. Афуріне Вологодської області. Закінчив Велико-Устюзький сільськогосподарський технікум (1931), Ленінградський інститут точної механіки й оптики (1937). У 1937 – 1938 рр. працював заступником начальника цеху Красногорського оптико-механічного заводу в Московській області, у 1938 – 1941 рр. – заступником головного технолога Ізюмського оптико-механічного заводу в Харківській області. У 1941 р. разом із заводом евакуйований у м. Томськ Новосибірської області. З 1943 по 1946 рр. – заступник начальника цеху Загорського оптико-механічного заводу в Московській області.

З 1946 по 1956 рр. – начальник центральної заводської лабораторії Київського заводу «Арсенал». З 1956 по 1987 рр. – головний конструктор ЦКБ заводу «Арсенал».

Керував розробляннем систем прицілювання балістичних оперативно-тактичних і стратегічних бойових ракетних комплексів стаціонарного, мобільного й морського базування. Головний конструктор систем прицілювання морських крилатих ракет, ракет-носіїв і бортових оптико-електронних приладів орієнтації космічних апаратів.

Похований у м. Києві на Байковому кладовищі.

Бортовий секстант «Цель», створений на «Арсеналі» для місячного пілотованого комплексу

Onboard sextant «Tsel» (eng. Target), developed at the Arsenal for the lunar manned system

ГУСОВСЬКИЙ
Сергій Володимирович

Sergiy
GUSOVSKYI

(22.02.1915 – 30.10.1983)

Генеральний директор заводу «Арсенал» (1966-1983).
Керівник робіт зі створення систем прицілювання ракет.
Герой Соціалістичної Праці (1975).
Лауреат Державної (1970) і Ленінської (1982) премій СРСР.

General Director of the Arsenal plant (1966-1983).
Manager of works on development of missile aiming systems.
Hero of Socialist Labor (1975).
Laureate of the State (1970) and Lenin (1982) Prize of the USSR.

Народився в м. Радомишлі Житомирської області. Закінчив Київський машинобудівний робітфак (1933) і Київський політехнічний інститут (1938). Кандидат технічних наук (1971).

З 1938 по 1941 рр. працював на Київському заводі «Арсенал»: інженер, начальник зміни, заступник начальника цеху, начальник цеху.

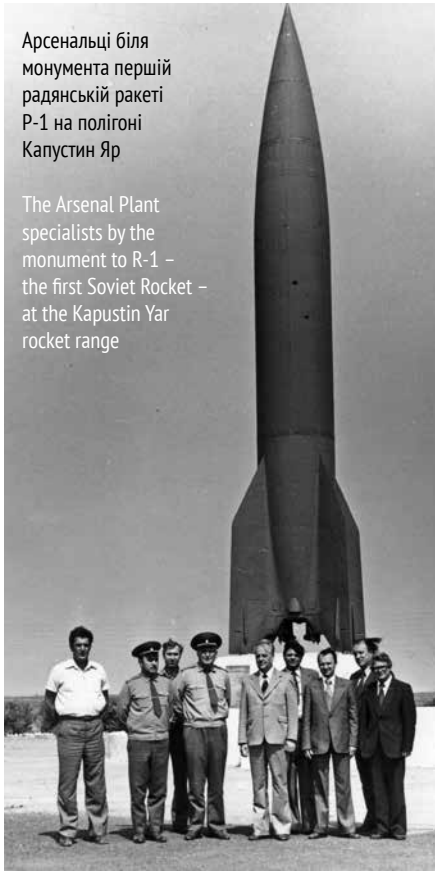
З 1941 по 1942 рр. – начальник цеху заводу №35 у м. Воткінську. У 1942р. переведений на завод а/с 101 (м. Коломна): начальник технологічного відділу, з 1943 по 1949 рр. – головний інженер.

У 1949 р. переведений на Київський завод «Арсенал»: начальник складального цеху, начальник виробництва, головний конструктор – заступник начальника ЦКБ, заступник головного інженера, начальник ЦКБ заводу.

У 1966 - 1974 рр. – директор заводу, у 1975 – 1983 рр. – Генеральний директор ВО «Завод «Арсенал».

Під його керівництвом освоєне й організоване серійне виробництво систем прицілювання ракет оперативно-тактичного, стратегічного й космічного призначення, а також навігаційного устаткування й апаратури для космічних досліджень.

Похований у м. Києві на Байковому кладовищі. Іменем С.В. Гусовського названо вулицю у м. Києві.

Арсенальці біля монумента першій радянській ракеті Р-1 на полігоні Капустин Яр

The Arsenal Plant specialists by the monument to R-1 – the first Soviet Rocket – at the Kapustin Yar rocket range

БУЗАНОВ
Віктор Іванович

Viktor
BUZANOV

(31.08.1934 – 30.10.2000)

Начальник/директор - Головний конструктор ЦКБ «Арсенал» (1977-2006).
Керівник робіт зі створення систем прицілювання, оптичних та оптико-електронних систем для ракет і літаків.
Лауреат Ленінської (1976) і Державної (1990) премій СРСР.
Заслужений машинобудівник України (1994).

Head / Director - Chief Designer of Arsenal CDO (1977-2006).
Manager of works on development of aiming systems, optical and opto-electronic systems for missiles and aircraft.
Laureate of Lenin (1976) and State Prize of the USSR (1990).
Honored Engineering Worker of Ukraine (1994).

Народився в м. Києві. Закінчив Київський політехнічний інститут (1958). Кандидат технічних наук (1983).

З 1958 р. – у ЦКБ «Арсенал». У 1977-1991 рр. – начальник ЦКБ ВО «Завод Арсенал», у 1991-1993 рр. – начальник-головний конструктор, у 1993–2000 рр. – директор-Головний конструктор ЦКБ «Арсенал», у 2000-2006 рр. – директор-головний конструктор казенного підприємства «ЦКБ Арсенал».

Під його керівництвом створені нові види оптичних та оптико-електронних систем для оперативно-тактичних, крилатих морських і міжконтинентальних стратегічних ракет стаціонарного і мобільного базування; навігаційне обладнання для ряду типів бойових літаків; інфрачервоні головки самонаведення для авіаційних ракет «повітря-повітря» і переносних ПЗРК.

Похований у м. Києві.

Безплатформна інерціальна навігаційна система (БІНС)

The strapdown system (BINS)

ЛИХОЛІТ
Микола Іванович

Mykola
LYKHOLIT

13.05.1953

Директор - Головний конструктор ЦКБ «Арсенал» (2007-2009).
Директор - Головний конструктор КП СПБ «Арсенал» (з 2009 р).
Керівник робіт зі створення оптичних та оптико-електронних систем для ракет і літаків.
Доктор технічних наук (2012), доцент.
Лауреат Державної премії України (2011).
Член-кореспондент НАН України (2015).

Director - Chief Designer of Arsenal CDO (2007-2009).
Director - Chief Designer of Arsenal SE SIM (since 2009).
Manager of works on development of aiming systems, optical and opto-electronic systems for missiles and aircraft.
Doctor of Science (2012), Associate Professor.
Laureate of the State Prize of Ukraine (2011).
Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (2015).

Народився в с. Рівне Новоукраїнського району Кіровоградської області. Закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (1975), аспірантуру при КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1978). Кандитат фізико-математичних наук (1980).

З 1978 р. – у ЦКБ «Арсенал»: пройшов шлях від інженера-дослідника до заступника начальника ЦКБ «Арсенал» з наукової роботи (1992) та першого заступника начальника ЦКБ «Арсенал» (1993). З 2007 р. – директор–Головний конструктор ЦКБ / КП СПБ «Арсенал».

Під його керівництвом створені нові види оптичних та оптико-електронних систем – прицільні комплекси оперативно-тактичних і міжконтинентальних стратегічних ракет (стаціонарного і мобільного базування), для крилатих морських ракет, навігаційне обладнання для ряду типів бойових літаків, а також інфрачервоні головки самонаведення для авіаційних ракетних комплексів «повітря-повітря» і переносних ПЗРК.

Завод / ВО «Київприлад»
Kyivprylad Plant / PA

Директори / Генеральні директори / Directors / General Directors

БАРАНКОВ
Геннадій Петрович
Gennadiy BARANKOV
1962 - 1981

ЛЕБЕДЄВ
Олег Миколайович
Oleg LEBEDYEV
1981 - 2001

ОСАДЧИЙ
Олександр Володимирович
Oleksandr OSADCHYI
2001 -

Головні інженери / Chief Engineers

Фомін
Володимир
Сергійович
V. Fomin
1961 - 1978

Кириллов
Іван
Федорович
I. Kyryllov
1978 - 1981

Козачище
Леонід
Олексійович
L. Kozachysche
1981 - 2009

Білий
Володимир
Миколайович
V. Bilyi
2009 -

Начальники КБ - Головні конструктори / Design Office Directors – Chief Designers

Кравченко
Надія
Логвинівна
N. Kravchenko
1956 - 1966

Попереко
Борис
Миколайович
B. Popereko
1967 - 1977

Лебедєв
Олег
Миколайович
O. Lebedyev
1977 - 1981

Лебедєв
Олег
Володимирович
O. Lebedyev
1981 - 1997

Кульбачний
Вадим
Павлович
V. Kulbachnyi
1997 - 2007

Білий
Володимир
Миколайович
V. Bilyi
2009 -

БАРАНКОВ
Геннадій Петрович

Gennadiy
BARANKOV

(30.04.1928-10.01.1995)

**Директор заводу «Київприлад» (1962-1975),
Генеральний директор ВО «Київприлад» (1975-1981).
Організатор робіт зі створення приладів та апаратури керування космічними апаратами.**

**Director of Kyivprylad plant (1962-1975), Director General of Kyivprylad PA (1975-1981).
Facilitator of works on development of instruments and equipment for spacecraft control.**

Народився в с. Верхня Чернавка Саратовської області. Закінчив Київський політехнічний інститут (1953). У 1953-1954 рр. служив в Радянській Армії.

У 1954-1957 рр. – На Київському заводі «Точелектроприлад», в 1957-1962 рр. – у Київському Раднаргоспу. У 1962-1981 рр. – директор заводу «Київприлад», Генеральний директор ВО «Київприлад».

Організатор робіт з освоєння та випуску приладів і апаратури для об'єктів ракетно-космічної техніки: «Цілина», «Природа», «Фотон», «Космос», «Інтеркосмос», «Молнія», «Горизонт», «Союз-ТМ», «Прогрес» та ін.

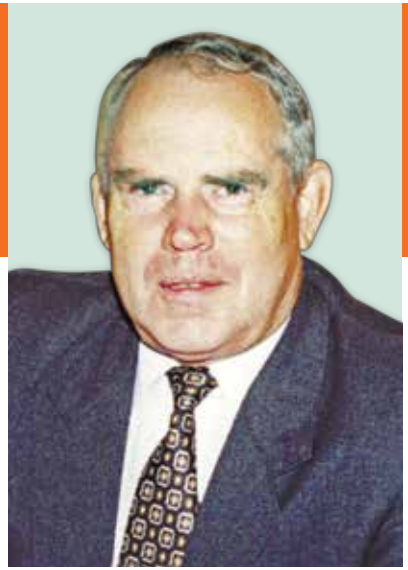
Під його керівництвом були значно збільшені виробничі потужності підприємства, введені нові випробувальні та контрольно-вимірювальні комплекси, освоєно мікроелектронне виробництво.

Похований у м. Києві.

Блоки систем керування бортовим комплексом космічних кораблів

Control system units for onboard equipment of the space vehicle

ЛЕБЕДЄВ
Олег Миколайович

Oleg
LEBEDYEV

(18.10.1936-01.06.2001)

**Головний конструктор (1977-1981),
Генеральний директор Виробничого об`єднання «Київприлад» (1981-2001).
Організатор виробництва бортової і наземної радіоелектронної апаратури РКТ.
Лауреат Державної премії СРСР (1985).
Заслужений машинобудівник УРСР (1990).**

**Chief Designer (1977-1981), Director General of the «Kyivprylad» Production Association (1981-2001).
Manufacture facilitator of onboard and ground electronic equipment for space rocketry.
Laureate of the State Prize of the USSR (1985).
Honored Engineering Worker of the USSR (1990).**

Народився в м. Тула. Закінчив Львівський політехнічний інститут за спеціальністю «інженер-електрик» (1963).

У 1964-2001 рр. – на заводі «Київприлад»: інженер КБ, старший інженер-радист, провідний інженер, начальник лабораторії, начальник відділу, начальник КБ – Головний конструктор заводу (1977-1981), Генеральний директор ВО «Київприлад» (1981-2001).

Під його керівництвом проведено роботу з розроблення та впровадження у виробництво бортової і наземної радіоелектронної апаратури для космічних систем і програм: «Метеор», «Біон», «Гонец», АУОС, «Луна», «Союз-ТМ», «Прогрес», «Салют», «Мир», «Енергія-Буран», «Морський старт», «Глобалстар», «Січ-1», «Океан-О», МКС.

Похований у м. Києві.

КОЗАЧИЩЕ
Леонід Олексійович

Leonid
KOZACHYSCHE

14.11.1945

Головний інженер ВО «Київприлад» (1981-2009).
Керівник робіт зі створення апаратури і систем ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1983).
Заслужений машинобудівник України (1996).

Chief Engineer of Kyivprylad PA (1981-2009).
Manager of works in manufacture of equipment and systems for space rocketry.
Laureate of the State Prize of USSR (1983).
Honored Engineering Worker of Ukraine (1996).

Народився в с. Мотовилівка Фастівського району Київської області. Закінчив Київський електромеханічний технікум залізничного транспорту (1964), Київський політехнічний інститут (1974).

З 1968 року працює на підприємстві «Київприлад». Пройшов шлях від регулювальника та випробувача радіоапаратури до головного інженера. З 2005 р. – на викладацькій роботі в Аерокосмічному інституті Національного авіаційного університету.

Керував підготовкою виробництва, випуском космічної техніки, введенням її в експлуатацію на головних підприємствах і космодромах. Технічний керівник розробок і модернізації випущених виробів, в тому числі КВК для КА «Молнія-3», «Горизонт», «Екран»; командно-програмних радіоліній, бортових командно-вимірювальних систем для багатьох космічних апаратів; систем керування для космічних кораблів «Союз» і «Прогрес».

ОСАДЧИЙ
Олександр Володимирович

Oleksandr
OSADCHYI

05.06.1947

Генеральний директор ВО «Київприлад» (з 2001 р.).
Організатор виробництва бортової і наземної радіоелектронної апаратури РКТ.
Заслужений машинобудівник України (2002).
Лауреат Державної премії України (2010).

Director General of Kyivprylad PA (since 2001).
Manufacture facilitator of onboard and ground radio electronic equipment for space rocketry.
Honored Engineering Worker of Ukraine (2002).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2010).

Народився на ст. Даурія Борзинського району Читинської області. Закінчив Київський інститут цивільної авіації (1970).

З 1973 р. – на підприємстві «Київприлад»: пройшов шлях від інженера лабораторії КБ до Генерального директора ВО «Київприлад» (з 2010 р).

Брав участь у роботах з розроблення і освоєння ряду командно-програмних траєкторних радіоліній для космічних апаратів різного призначення.

Під його керівництвом проведено роботу з розроблення та впровадження у виробництво бортової і наземної радіоелектронної апаратури для космічних систем і програм «Іскра», «Екран», «Горизонт», «Океан-О», «Січ-1», «Січ-2», «Циклон-4», «Наземний старт», «Антарес» та ін.

Голова ради директорів промислових підприємств та організацій м. Києва. Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2010).

Чернігівський завод радіоприладів
Chernigiv Radio Instrument Plant

Директори / Directors

БЕЗВЕРХИЙ
Леонід Іванович
Leonid BEZVERKHYI
1967 - 1990

БУТКО
Микола Петрович
Mykola BUTKO
1990 - 1994

КОЛЕСНИК
Костянтин Іванович
Kostyantyn KOLESNYK
1994 - 2012

СВИРИДЕНКО
Анатолій Олексійович
Anatoliy SVYRYDENKO
2012 -

Головні інженери / Chief Engineers

Поляков
Валерій Миколайович
V. Polyakov
1984 - 1994

Сидоренко
Олексій Володимирович
O. Sydorenko
1994 - 2000

Свириденко
Анатолій Олексійович
A. Svyrydenko
2000 - 2012

Головні конструктори / Chief Designers

Ігнатцев
Томас Максимович
T. Ignatsev
1972 -1987

Волков
Юрій Іванович
Y. Volkov
1987 - 1992

Андрейченко
Владислав Миколайович
V. Andreychenko
2002 -

БЕЗВЕРХИЙ
Леонід Іванович

Leonid
BEZVERKHYI

18.10.1928

**Перший Генеральний директор
Чернігівського радіоприладного заводу (1967-1990).
Організатор виробництва радіоапаратури для ракетно-космічної техніки.
Лауреат Державної премії СРСР (1982).**

The first Director General of Chernigiv Radio Equipment Plant (1967-1990).
Facilitator of radio equipment manufacture for space rocketry.
Laureate of the State Prize of USSR (1982).

Народився в м. Градижок Полтавської області. Закінчив Київський автомобільно-дорожний інститут (1953).

З 1953 по 1960 рр. – інженер-технолог військового заводу №7 у м. Києві. У 1960-1961 рр. – головний інженер колгоспу ім. Ватутіна Київської області. З 1961 по 1967 рр. – інженер-конструктор, начальник цеху Київського радіозаводу. З 1967 по 1990 рр. – Генеральний директор Чернігівського радіоприладного заводу.

У найкоротші терміни здійснив будівництво у м. Чернігові нового радіоприладного заводу з технологіями точної механіки та мікроелектроніки, який згодом став головним підприємством з виробництва серійної апаратури космічної навігації.

Організатор виробництва виробів для проектів «Циклон», «Цикада», «Надія»; підготовки виробництва для проекту «Ураган»; постановлення на виробництво новітніх бортових телеметричних і вимірювальних систем.

Радіоелектронні прилади виробництва ВАТ «ЧеЗаРа» для ракет-носіїв «Циклон» та «Зеніт»

Radio-electronic devices for the Cyclon and Zenith launch vehicles, produced by the CheZaRa Public Company

КОЛЕСНИК
Костянтин Іванович

Kostyantyn
KOLESNYK

(31.01.1944- 12.11.2013)

**Голова правління, президент ВАТ «Чернігівський завод радіоприладів» (1994-2012).
Організатор виробництва радіоапаратури для ракетно-космічної техніки.
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2007).**

Chairman of the Board, President of the JSC «Chernigiv Radio Equipment Plant» (1994-2012).
Facilitator of radio equipment for space rocketry.
Full Cavalier of the «Order of Merit» (2007).

Народився в м. Чернігові. Закінчив Київський технікум легкої промисловості (1964), Київський політехнічний інститут (1975).

З 1970 по 2012 рр. – на Чернігівському радіоприладному заводі: пройшов шлях від майстра цеху до заступника Генерального директора з виробництва, з 1994 року – голова правління, президент ВАТ «ЧеЗаРа».

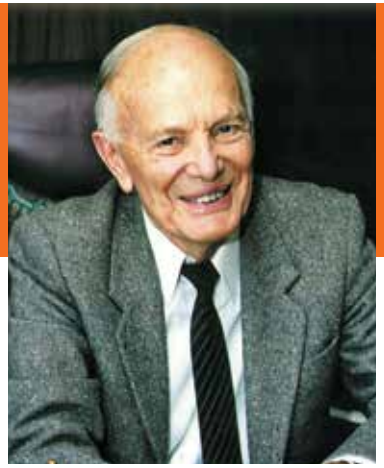
Під його керівництвом освоєно серійне виробництво космічної апаратури для телеметрії, навігації, зовнішньотраєкторних вимірювань; унікальні високоточні датчики і перетворювачі; контрольно-випробувальні станції.

У 1990-і роки провів успішну структурну перебудову та акціонування підприємства.

Похований у м. Чернігові.

Керівники Комісії / Ради з космічних досліджень АН України

Heads of Committee/Board for space research of Ukrainian Academy of Sciences

ПАТОН
Борис Євгенович

Boris
PATON

27.11.1918

**Президент Академії наук УРСР /
Національної академії наук України (з 1962 р.).
Академік АН УРСР/НАН України (1958), АН СРСР/РАН (1962).
Організатор та перший голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1968-1973), Ради з космічних досліджень НАН України – НКАУ (з 2001 р.).
Лауреат Державної (1950) та Ленінської (1957) премій СРСР, Державної премії України (2004).
Заслужений діяч науки і техніки України (1968).
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1969, 1978), Герой України (1998).**

President of the Academy of Sciences of Ukrainian SSR/ National Academy of Sciences of Ukraine (since 1962).
Academician of the Ukrainian SSR Academy of Sciences / National Academy of Sciences of Ukraine (1958), USSR / Russian Academy of Sciences (1962).
Facilitator and first Chairman of the Committee on Space Research of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1968-1973), the Board of Space Research of NASU - NSAU (since 2001).
Laureate of the State (1950) and Lenin (1957) Prize of the USSR, the State Prize of Ukraine (2004).
Honored Worker of Science and Technology of Ukraine (1968).
Twice Hero of Socialist Labor (1969, 1978), Hero of Ukraine (1998).

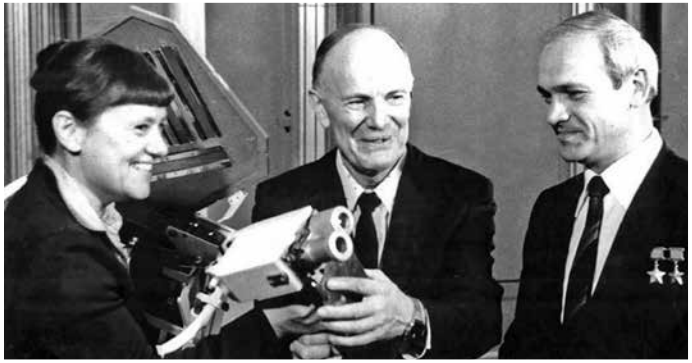
Б.Є. Патон у гостях у Генерального конструктора В.Ф. Уткіна в КБ «Південне» у Дніпропетровську

B. Paton - a guest of General Designer V. Utkin at Yuzhnoye DO in Dnipropetrovsk

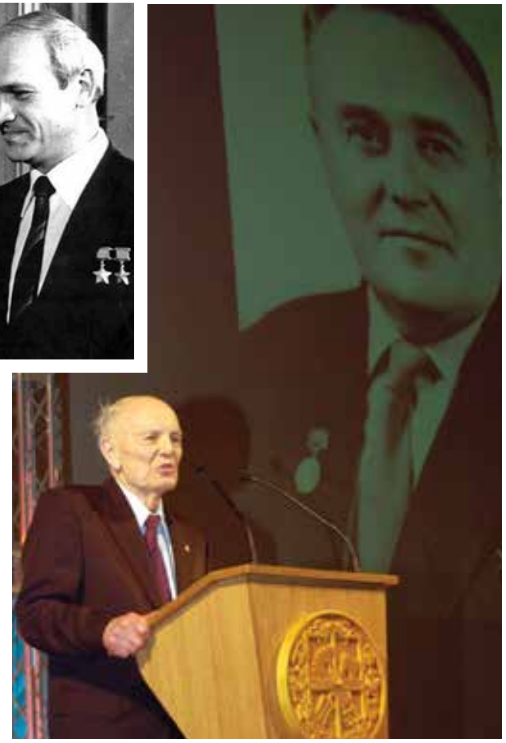
Б.Є. Патон і М.К. Янгель (верхній ряд) на пленумі Центрального комітету Компартії України

B. Paton and M. Yangel (top line) at the plenary session of the Communist Party of Ukraine Central Committee

Б.Є. Патон з льотчиками-космонавтами С.Є. Савицькою та В.О. Джанібековим, які вперше у світовій практиці здійснили експеримент зі зварювання металів у відкритому космосі

B. Paton with the cosmonauts S. Savitska and V. Janibekov, who performed – for the first time in the history – experimental welding in the outer space

На урочистому засіданні у Києві, присвяченому 100-річчю від дня народження С.П. Корольова, січень 2007 р.

Ceremony dedicated to the 100th anniversary of S. Korolyov, Kyiv, January 2007

Народився у Києві в сім'ї відомого інженера-мостобудівника, професора Київського політехнічного інституту Євгена Оскаровича Патона. У 1941 р. закінчив Київський політехнічний інститут. У 1941-1942 рр. працював інженером на горьковському заводі «Червоне Сормово». З 1942 р. життя та діяльність Б.Є. Патона пов'язані з київським Інститутом електрозварювання, який він очолює з 1953 р. (нині Інститут електрозварювання НАН України ім. Є.О. Патона). Під керівництвом Б.Є. Патона винайдено принципово новий спосіб зварювання – електрошлаковий, засновано нову галузь металургії – спецелектрометалургія.

За підтримки С.П. Корольова та В.П. Глушка започаткував дослідження у відкритому космосі в галузях технології зварювання, різання й напилення металів, створення унікальних космічних конструкцій. Керував роботами зі створення унікальних пристроїв для реалізації космічних технологій. Зробив вагомий внесок у створення місячної ракети Н-1, ракетоносія «Енергія», кораблів «Союз» та «Прогрес». Спільно з М.К. Янгелем, В.Ф. Уткіним і О.М. Макаровим забезпечив упровадження низки зварювальних технологій у серійне ракетне виробництво на Південмаші.

З 2001 р. очолює Раду з космічних досліджень НАН України. З 2012 р. координує виконання Цільової комплексної програми НАН України з наукових космічних досліджень та науково-технічне співробітництво між НАН України та КБ «Південне» в галузі створення ракетно-космічної техніки.

Нагороджений золотими медалями ім. М.В. Ломоносова (1981), С.П. Корольова (2003), В.І. Вернадського (2004).

ПИСАРЕНКО Георгій Степанович

Georgiy PYSARENKO

(12.11.1910- 09.01.2001)

**Засновник та перший директор Інституту проблем міцності НАН України (1966-1988).
Голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1973-1984).
Академік АН УРСР/НАН України (1964), Міжнародної академії астронавтики (1977), віце-президент АН УРСР (1970-1978). Лауреат державних премій АН УРСР (1969, 1980) і СРСР (1982). Заслужений діяч науки України (1973).**

The founder and first Director of the Institute for Problems of Strength of the NAS of Ukraine (1966-1988). Chairman of the Committee on Space Research of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1973-1984). Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences / National Academy of Sciences of Ukraine (1964), the International Academy of Astronautics (1977), Vice-President of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1970-1978). Laureate of the State Prize of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1969, 1980) and the USSR (1982). Honored Scientist of Ukraine (1973).

Народився на х. Скрильники Кобеляцького повіту Полтавської губернії. Закінчив Горьковський індустріальний інститут (1939), аспірантуру Київського політехнічного інституту (1941), кандидат технічних наук. Під час Другої світової війни працював над розв'язанням проблеми підвищення міцності авіаційних двигунів. З 1944 р. вся його творча діяльність присвячена розвитку досліджень міцності матеріалів і елементів конструкцій, що працюють в екстремальних умовах. У 1949 р. отримав ступінь доктора технічних наук.

Наукова школа, створена Г.С. Писаренком в Інституті проблем міцності, основну увагу приділяла газотурбінобудуванню, авіа- та суднобудуванню, атомній енергетиці, ракетобудуванню, хімічному машинобудуванню. На експериментальних установках Інституту впродовж 30-ти років пройшли апробацію тугоплавкі і композиційні, металеві і неметалеві матеріали, матеріали теплового захисту та елементи космічних апаратів і ракетних двигунів комплексів «Восток», «Союз», «Буран» тощо. Роботи проводилися в тісному взаємозв'язку з провідними підприємствами ракетно-космічної галузі: НВО «Енергія», КБ «Південне», КБ «Енергомаш», НВО «Молнія», МІІТ та іншими.

У 1962-1966 рр. – головний учений секретар президії АН УРСР. У 1973-1984 рр. очолював Комісію з космічних досліджень АН УРСР. Був ініціатором видання (з 1973 р.) та відповідальним редактором збірника «Космічні дослідження в Україні».

Похований в Києві на Звіринецькому кладовищі. Національною академією наук України засновано премію імені Г.С. Писаренка, його імя присвоєно Інституту проблем міцності НАН України.

Відвідання лабораторій Інституту проблем міцності президентом АН СРСР академіком М.В.Келдишем, президентом АН УРСР академіком Б.Є.Патоном з групою відомих вчених (академіки О.Ю.Ішлінський, Ю.О.Митропольський). Пояснення дає академік АН УРСР Г.С.Писаренко.

Visit to the laboratories of the Institute for Problems of Strength by the President of Ukrainian SSR Academy of Sciences - Academician M.Keldysh, President of Ukrainian SSR Academy of Sciences – Academician Borys Paton with a group of prominent scientists (Academicians: O.Ishlinskyi, Y. Mytropolskyi). Explanations given by Academician of Ukrainian SSR – G. Pysarenko

Президент Академії наук СРСР академік М.В. Келдиш, академік АН УРСР Г.С. Писаренко, президент Академії наук УРСР академік Б.Є. Патон в лабораторіях Інституту проблем міцності (1969 р.)

President of Ukrainian SSR Academy of Sciences – Academician M. Keldysh, Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences – G. Pysarenko, the President of Ukrainian SSR Academy of Sciences – Academician B. Paton in laboratories of the Institute for Problems of Strength (1969)

ЯЦКІВ
Ярослав Степанович

Yaroslav
YATSKIV

25.10.1940

**Директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України (з 1975 р.).
Академік АН УРСР / НАН України (1985).
Голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1986-1992).
Заступник Голови Ради з космічних досліджень НАН України – НКАУ (з 2001 р.).
Лауреат Державної премії СРСР (1986), двох Державних премій України (1983, 2003). Заслужений діяч науки і техніки України (1998).
Повний кавалер ордена «За заслуги» (2012).**

**Director of the Main Astronomical Observatory of the National Academy of Sciences of Ukraine (since 1975).
Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences / National Academy of Sciences of Ukraine (1985).
Chairman of the Committee on Space Research of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1986-1992).
Vice Chair of the Board for Space Research of NAS of Ukraine – NSAU (since 2001).
Laureate of the State Prize the USSR (1986), two State Prizes of Ukraine (1983, 2003). Honored Master of Science and Engineering of Ukraine (1998). Full Cavalier of the «Order of Merit» (2012).**

Народився в с. Данильче Івано-Франківської області. Науковий шлях розпочав після закінчення Львівського політехнічного інституту (1960) як астроном-спостерігач у Полтавській гравіметричній обсерваторії АН УРСР. У 1965 р. закінчив аспірантуру Головної астрономічної обсерваторії (ГАО) АН України й відтоді працює в цій установі, очоливши її в 1975 р.

Наукова тематика Я.С. Яцківа присвячена особливостям обертання Землі, фундаментальній астрометрії, космічній геодинаміці. За його ініціативою запроваджено нові технічні засоби й методи визначення параметрів обертання Землі: лазерна локація штучних супутників Землі, радіоінтерферометрія з наддовгою базою, радіотехнічні спостереження навігаційних супутників.

Брав активну участь у реалізації міжнародного проекту «Вега» з наземних і космічних досліджень комети Галлея, де відповідав за організацію наземного астрономічного забезпечення проекту. Серед сучасних проектів – створення в Україні постійної мережі станцій ГНСС.

Президент Української астрономічної асоціації (з 1991 р.). Ініціатор створення Національного космічного агентства України (1992), співавтор першої Національної космічної програми України (1993). У 1994 р. започаткував видання журналу «Космічна наука і технологія». Плідно працює як член Президії НАН України (з 1998 р.) та заступник Голови Ради з космічних досліджень НАН України (з 2001 р.). Віце-президент Європейського астрономічного союзу (2004–2009). Керівник підготовки та виконання Цільової комплексної програми НАН України з наукових космічних досліджень на 2012-2016 рр.

Академіки НАН України Б.Є. Патон і Я.С. Яцків у Головній астрономічній обсерваторії НАН України, м. Київ

B. Paton and Y. Yatskiv, Academicians of the NSAU, during a meeting at the Main Astronomical Observatory central office in Kyiv

Високогірна обсерваторія на піку Терскол у Приельбруссі є однією з найдосконаліших спостережних баз Головної астрономічної обсерваторії (ГАО) НАН України.

The mountain observatory at the peak Terskol in the Elbrus area, Caucasus, is one of the most advanced surveillance bases of the Main Astronomical Observatory (MAO) of the Academy of Sciences of Ukraine (NASU).

Керівники напрямів космічних досліджень
Supervisors of space research areas

БАР'ЯХТАР
Віктор Григорович
02.08.1930
Директор Інституту магнетизму НАН України та МОН України (з 1995 р.).
Академік НАН України (1978).
Герой України (2010)

Viktor BARYAKHTAR
Director of the Institute of Magnetism of NASU and MES (since 1995).
Academician NASU (1978).
Hero of Ukraine (2010)

БЕРЕЗОВСЬКИЙ
Вадим Якимович
29.08.1932
Зав. відділом Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України (з 1976 р.).
Доктор медичних наук, професор

Vadym BEREZOVSKYI
Division Manager of the Bogomolets Institute of Physiology of NASU (since 1976).
Doctor of Medicine, Professor

БРАУДЕ
Семен Якович
(28.01.1911-30.06.2003)
Засновник декаметрової радіоастрономії.
Академік НАН України (1969)

Semen BRAUDE
Founder of decameter radio astronomy.
Academician of NASU (1969)

ЗАЛЮБОВСЬКИЙ
Ілля Іванович
(15.06.1929-21.02.2013)
Зав. кафедрою, проректор Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (1965-2013).
Член-кореспондент НАН України (1988)

Illya ZALYUBOVSKYI
Head of Department, Prorector of Kharkiv National Karazin University 1965-2013).
Corresponding Member of NASU (1988)

ІЛЬЧЕНКО
Михайло Юхимович
13.09.1941
Директор НДІ телекомунікацій НТУУ «КПІ» (з 1990 р.).
Академік НАН України (2012)

MYKHAYLO ILCHENKO
Director of Research Institute for Telecommunications of KPI University (since 1990).
Academician of NASU (2012)

КАЛМИКОВ
Анатолій Іванович
(14.07.1936-1996)
Директор Центру радіофізичного зондування Землі НАН України-НКАУ (1995-1996).
Доктор фізико-математичних наук, професор

Anatoliy KALMYKOV
Director of the Center for Radio-physical Earth observation of NASU-NSAU(1995-1996).
Doctor of Physics and Mathematics, Professor

КОРДЮМ
Віталій Арнольдович
31.07.1931
Зав. відділом Інституту молекулярной біології і генетики НАН України (з 1968 р.).
Член-кореспондент НАН України (1991)

Vitaliy KORDYUM
Division Manager of the Institute of Molecular Biology and Genetics of NASU (since 1968).
Corresponding Member of NASU (1991)

КОРДЮМ
Єлизавета Львівна
03.11.1932
Зав. відділом Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (з 1976 р.).
Член-кореспондент НАН України (2000)

Yelyzaveta KORDYUM
Division Manager of Kholodnyi Institute of Botany of NASU (since 1976).
Corresponding Member of NASU (2000)

КОНОВАЛЕНКО
Олександр Олександрович
27.02.1951
Заступник директора Радіоастрономічного інституту НАН України (з 2007 р.).
Академік НАН України (2003)

Oleksandr KONOVALENKO
Deputy Director of the Institute of Radio Astronomy of NASU (since 2007).
Academician of NASU (2003)

КОРЄПАНОВ
Валерій Євгенович
01.07.1943
Заступник директора Львівського центру Інституту космічних досліджень НАН України та ДКА України (з 1996 р.).
Доктор технічних наук (1991)

Valeriy KOREPANOV
Deputy Director of Lviv Center of the Institute of Space Research of NASU-SSAU (since 1996).
Doctor of Engineering (1991)

КУНЦЕВИЧ
Всеволод Михайлович
15.03.1929
Директор Інституту космічних досліджень НАН України – НКАУ (1996-2007).
Академік НАН України (1992)

Vsevolod KUNTSEVYCH
Director of the Space Research Institute of NASU–NSAU (1996-2007).
Academician of NASU (1992)

ЛИТВИНЕНКО
Леонід Миколайович
07.05.1938
Директор Радіоастрономічного інституту НАН України (з 1986 р.)
Академік НАН України (1992)

Leonid LYTVYNENKO
Director of Radio Astronomy Institute of NASU (since1986)
Academician of NASU (1992)

Керівники напрямів космічних досліджень
Supervisors of space research areas

ЛЯЛЬКО
Вадим Іванович
01.09.1931
Директор Наукового центру аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН України (з 1992 р.)
Академік НАН України (2010)

Vadym LYALKO
Director of the Scientific Center for Aerospace Research of the Earth of the Institute Geology Sciences of NASU (since 1992)
Academician NASU (2010)

МЕНЬ
Анатолій Володимирович
(23.07.1927 - 23.08.2011)
Зав. відділом Радіоастрономічного інституту НАН України (1985-2001).
Член-кореспондент НАН України (1988)

Anatoliy MEN'
Division Manager of the Radio Astronomy Institute of NASU (1985-2001).
Corresponding Member of NASU (1988)

СИРОТИНІН
Микола Миколайович
(26.11.1896-04.04.1977)
Зав. відділом, працівник Інституту фізіології АН УРСР (1934-1977).
Засновник космічної фізіології.
Член-кореспондент АН УРСР (1939)

Mykola SYROTYNIN
Division Manager, employee of the Institute of Physiology of Ukrainian SSR AS (1934-1977).
Founder of Space Physiology.
Corresponding Member Ukrainian SSR AS (1939)

СТЕШЕНКО
Микола Володимирович
28.11.1927
Директор НДІ «Кримська астрофізична обсерваторія» НАН України (1987-2005).
Академік НАН України (1997)

Mykola STESHENKO
Director of Research Institute «Crimean Astrophysics Observatory» NASU (1987-2005).
Academician of NASU (1997)

СУББОТІН
Серафім Іванович
(03.05.1906-16.01.1976)
Директор Інституту геофізики АН УРСР (1960-1976).
Академік АН УРСР (1961)

Serafim SUBBOTIN
Director of the Institute of Geophysics of Ukrainian SSR AS (1960-1976).
Academician of Ukrainian SSR AS (1961)

ФЕДОРОВ
Євген Павлович
(26.06.1909-08.11.1986)
Директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР (1959-1973).
Академік АН УРСР (1969)

Yevgen FEDOROV
Director of the Main Astronomy Observatory of Ukrainian SSR AS (1959-1973).
Academician of Ukrainian SSR AS (1969)

ФЕДОРОВ
Олег Павлович
04.10.1952
Директор Інституту космічних досліджень НАН України та ДКА України (з 2007 р.).
Член-кореспондент НАН України (2015)

Oleg FEDOROV
Director of the Space Research Institute of NASU-SSAU (since 2007).
Corresponding Member of NASU (2015)

ШЕМШУЧЕНКО
Юрій Сергійович
14.12.1935
Директор Міжнародного центру космічного права НАН України-ДКА України (з 1998 р.).
Академік НАН України (1992)

Yuriy SHEMSHUCHENKO
Director of the International Center of Space Law of NASU-SSAU (since 1998).
Academician of NASU (1992)

ШКУРАТОВ
Юрій Григорович
13.09.1952
Директор НДІ астрономії Харківського національного університетуім. В.Н. Каразіна (з 2012 р.).
Член-кореспондент НАН України (2012)

Yuriy SHKURATOV
Director of Research Astronomy Institute of Kharkiv National Karazin University (since 2012).
Corresponding Member of NASU (2012)

ШПЕНИК
Отто Бартоломійович
14.07.1938
Директор Інституту електронної фізики НАН України (з 1992 р.).
Академік НАН України (2006)

Otto SHLENYK
Director of the Institute of Electron Physics of NASU (since 1992).
Academician of NASU (2006)

ШУЛЬГА
Валерій Михайлович
16.08.1944
Заступник директора Радіоастрономічного інституту НАН України.
Академік НАН України (2006)

Valeriy SHULGA
Deputy Director of Radio Astronomy Institute of NASU.
Academician of NASU (2006)

ЯЦКІВ
Ярослав Степанович
25.10.1940
Директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України (з 1975 р.).
Академік НАН України (1985)

Yaroslav YATSKIV
Director of the Main Astronomy Observatory of NASU (since 1975).
Academician of NASU (1985)

Керівники напрямів досліджень у сфері ракетно-космічної техніки
Supervisors of research in the area of space rocketry

АНАТИЧУК
Лук'ян Іванович
15.07.1937
Директор Інституту термоелектрики НАН та МОН України (з 1991 р.).
Академік НАН України (1992)

Lukyan ANATYCHUK
Director of the Institute of Thermoelectricity of NASU-MES (since 1991).
Academician of NASU (1992)

ВЄРКІН
Борис Ієремійович
(08.08.1919-12.06.1990)
Директор Фізико-технічного інституту низьких температур АН УРСР (1960-1988).
Академік АН УРСР (1972)

Borys VERKIN
Director of Physics and Technology Institute of Low Temperatures of Ukrainian SSR AS (1960-1988).
Academician of Ukrainian SSR AS (1972)

ГЛУШКОВ
Віктор Михайлович
(24.08.1923 - 30.01.1982)
Директор Інституту кібернетики АН УРСР (1962-1982).
Академік АН УРСР (1961).
Герой Соціалістичної Праці (1969)

Viktor GLUSHKOV
Director of the Institute of Cybernetics of Ukrainian SSR AS (1962-1982).
Academician of Ukrainian SSR AS (1961).
Hero of Socialist Labour (1969)

ГОРБУЛІН
Володимир Павлович
17.01.1939
Директор Національного інституту стратегічних досліджень (з 2014 р.).
Перший віце-президент НАН України (з 2015 р.)
Академік НАН України (1997)

Volodymyr GORBULIN
Director of the National Institute of Strategic Research (since 2014).
First Vice-President of NASU (since 2015).
Academician of NASU (1997)

ГУЗЬ
Олександр Миколайович
29.01.1939
Директор Інституту механіки НАН України (з 1976 р.)
Академік НАН України (1978)

Oleksandr GUZ'
Director of the Institute of Mechanics of NASU (since 1976).
Academician of NASU (1978)

ДУДКО
Данило Андрійович
(28.07.1921-02.02.2009)
Заступник директора Інституту електрозварювання АН УРСР (1962-1984).
Академік НАН України (1978)

Danylo DUDKO
Deputy Director of the Electric Welding Institute of Ukrainian SSR AS (1962-1984).
Academician of NASU (1978)

ЗГУРОВСЬКИЙ
Михайло Захарович
30.01.1950
Ректор Національного технічного університету України «КПІ» (з 1992 р.).
Академік НАН України (1995)

Mykhaylo ZGUROVSKYI
Rector of the National Technical University of Ukraine «KPI» (since 1992).
Academician of NASU (1995)

ІВАСИШИН
Орест Михайлович
08.11.1946
Директор Інституту металофізики НАН України (з 2011 р.).
Академік НАН України (2003)

Orest IVASYSHYN
Director of the Institute of the Physics of Metals of NASU (since 2011).
Academician of NASU (2003)

ЛАЗАРЯН
Всеволод Арутюнович
(16.10.1909-24.12.1978)
Керівник Дніпропетровського відділення Інституту механіки АН УРСР (1968-1978).
Академік АН УРСР (1972)

Vsevolod LAZARYAN
Head of Dnipropetrovsk Branch of the Institute of Mechanics of Ukrainian SSR AS (1968-1978).
Academician of Ukrainian SSR AS (1972)

ЛЕБЕДЄВ
Володимир Костянтинович
(06.06.1922-23.05.2008)
Заступник директора Інституту електрозварювання НАН України (1970-1994).
Академік НАН України (1972)

Volodymyr LEBEDEV
Deputy Director of the Electric Welding Institute of NASU (1970-1994).
Academician of NASU (1972)

ЛЕБЕДЄВ
Євген Вікторович
07.09.1941
Директор Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України (з 1986 р.).
Академік НАН України (2003)

Yevgen LEBEDEV
Director of the Institute Macromolecular Chemistry of NASU (since 1986).
Academician of NASU (2003)

ЛОБАНОВ
Леонід Михайлович
29.09.1940
Заступник директора Інституту електрозварювання НАН України (з 1985 р.).
Академік НАН України (1997)

Leonid LOBANOV
Deputy Director of the Electric Welding Institute of NASU (since1985).
Academician of NASU (1997)

Керівники напрямів досліджень у сфері ракетно-космічної техніки
Supervisors of research in the area of space rocketry

МАЛІЦЬКИЙ
Борис Антонович
02.02.1942
Директор Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки НАН України (з 1990 р.).
Доктор економічних наук (1990), професор

Borys MALITSKYI
Director of the Center for Research of Science and Technology Potential and History of Science of NASU (since1990).
Doctor of Economics (1990), Professor

МАЦЕВИТИЙ
Юрій Михайлович
24.02.1934
Директор Інституту проблем машинобудування НАН України (з 1996 р.).
Академік НАН України (2003)

Yuriy MATSEVITYI
Director of the Institute of Machinery of NASU (since1996).
Academician of NASU (2003)

МИТРОПОЛЬСЬКИЙ
Юрій Олексійович
(03.01.1917-14.06.2008)
Директор Інституту математіки АН УРСР (1958-1988).
Академік НАН України (1961).
Герой Соціалістичної Праці (1986).
Герой України (2007)

Yuriy MYTROPOLSKYI
Director Institute of Mathematics of Ukrainian SSR AS (1958-1988).
Academician of NASU (1961).
Hero of Socialist Labour (1986).
Hero of Ukraine (2007).

МОРОЗОВ
Анатолій Олексійович
09.05.1939
Директор СКБ математичних машин і систем (з 1983 р.), директор Інституту проблем математичних машин і систем НАН України (з 1992 р.).
Академік НАН України (2015)

Anatoliy MOROZOV
Director of SDO for Mathematic Machines and Systems (since 1983),
Director of the Institute of Mathematic Machines and Systems of NASU (since 1992).
Academician of NASU (2015)

МОССАКОВСЬКИЙ
Володимир Іванович
(27.08.1919-13.07.2006)
Ректор Дніпропетровського державного університету (1964-1986).
Академік НАН України (1972).
Герой Соціалістичної Праці (1982)

Volodymyr MOSSAKOVSKYI
Rector Dnipropetrovsk State University (1964-1986).
Academician of NASU (1972).
Hero of Socialist Labour (1982)

НАУМОВЕЦЬ
Антон Григорович
02.01.1936
Віце-президент НАН України (з 2004 р.)
Перший віце-президент НАН України (з 2015 р.)
Академік НАН України (1997)

Anton NAUMOVETS
Vice-President of NASU (since 2004).
First Vice-President of NASU (since 2015).
Academician of NASU (1997)

НЕМОШКАЛЕНКО
Володимир Володимирович
(26.03.1933-25.06.2002)
Директор Інституту металофізики НАН України (1990-2002).
Академік НАН України (1982)

Volodymyr NEMOSHKALENKO
Director of the Institute of Physics of Metals of NASU (1990-2002).
Academician of NASU (1982)

НОВІКОВ
Микола Васильович
10.04.1932
Директор Інституту надтвердих матеріалів НАН України (1977-2014).
Академік НАН України (1985)

Mykola NOVIKOV
Director of the Institute of Superhard Materials of NASU (1977-2014).
Academician of NASU (1985)

ПАТОН
Борис Євгенович
27.11.1918
Директор Інституту електрозварювання НАН України (з 1953 р.).
Академік НАН України (1958).
Президент АН УРСР/НАН України (з 1962 р.).
Двічі Герой Соціалістичної Праці (1969, 1978).
Герой України (1998)

Borys PATON
Director of the Electric Welding Institute of NASU (since 1953).
Academician of NASU (1958).
President of Ukrainian SSR AS/NASU (since 1962).
Twice Hero of Socialist Labour (1969, 1978).
Hero of Ukraine (1998)

ПИЛИПЕНКО
Віктор Васильович
15.11.1938
Директор Інституту технічної механіки НАН України (1980-2003).
Академік НАН України (1982)

Viktor PYLYPENKO
Director of the Institute of Technical Mechanics of NASU (1980-2003).
Academician of NASU (1982)

ПИЛИПЕНКО
Олег Вікторович
14.07.1961
Директор Інституту технічної механіки НАН України (з 2003 р.).
Член-кореспондент НАН України (2009)

Oleg PYLYPENKO
Director of the Institute of Technical Mechanics of NASU (since 2003).
Corresponding Member of NASU (2009)

ПИСАРЕНКО
Георгій Степанович
(12.11.1910- 09.01.2001)
Директор Інституту проблем міцності АН УРСР (1966-1988).
Віце-президент АН УРСР (1970-1978).
Академік НАН України (1964)

Georgiy PYSARENKO
Director of the Institute of Technical Mechanics of Ukrainian SSR AS (1966-1988).
Vice-President of Ukrainian SSR AS (1970-1978).
Academician of NASU (1964)

Керівники напрямів досліджень у сфері ракетно-космічної техніки
Supervisors of research in the area of space rocketry

ПІДГОРНИЙ
Анатолій Миколайович
(05.04.1932-24.01.1996)
Директор Інституту проблем машинобудування НАН України (1972-1996).
Академік НАН України (1995)

Anatoliy PIDGORNYI
Director Institute of Machinery of NASU (1972-1996).
Academician of NASU (1995)

ПІДСТРИГАЧ
Ярослав Степанович
(25.05.1928-28.05.1990)
Директор Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР (1978-1990).
Академік АН УРСР (1978)

Yaroslav PIDSTRYGACH
Director of the Institute of Applied Mechanics and Mathematics of Ukrainian SSR AS (1978-1990).
Academician Ukrainian SSR AS (1978)

ПОЛЯКОВ
Микола Вікторович
01.05.1946
Ректор Дніпропетровського національного університету (з 1998 р.).
Член-кореспондент НАН України (2015)

Mykola POLYAKOV
Rector of Dnipropetrovsk State University (since 1998).
Corresponding Member of NASU (2015)

ПРІСНЯКОВ
Володимир Федорович
(18.06.1937-28.11.2009)
Ректор Дніпропетровського державного університету (1986-1998).
Академік НАН України (1990)

Volodymyr PRISNYAKOV
Rector of Dnipropetrovsk State University (1986-1998).
Academician of NASU (1990)

СКОРОХОД
Валерій Володимирович
28.07.1934
Директор Інституту проблем матеріалознавства НАН України (з 2002 р.).
Академік НАН України (1990)

Valeriy SKOROKHOD
Director of the Institute of Material Science of NASU (since 2002).
Academician of NASU (1990)

ТРЕФІЛОВ
Віктор Іванович
(06.08.1930-14.04.2001)
Директор Інституту проблем матеріалознавства НАН України (1973-2001).
Академік НАН України (1973)

Viktor TREFILOV
Director of the Institute of Material Science of NASU (1973-2001).
Academician of NASU (1973)

ТРОЩЕНКО
Валерій Трохимович
15.05.1929
Директор Інституту проблем міцності НАН України (1988-2011).
Академік НАН України (1979)

Valeriy TROSCHENKO
Director of the Institute of Strength Problems of NASU (1988-2011).
Academician of NASU (1979)

УСИКОВ
Олександр Якович
(11.01.1904-06.11.1995)
Директор Інституту радіофізики та електроніки АН УРСР (1955-1973).
Академік НАН України (1964)

Oleksandr USYKOV
Director of the Institute of Radio Physics and Electronics of Ukrainian SSR AS (1955-1973).
Academician of NASU (1964)

ФРАНЦЕВИЧ
Іван Микитович
(03.08.1905-14.02.1985)
Директор Інституту проблем матеріалознавства АН УРСР (1964-1973).
Академік АН УРСР (1961).
Герой Соціалістичної Праці (1969)

Ivan FRANTSEVYCH
Director of the Institute of Material Science of Ukrainian SSR AS (1964-1973).
Academician of Ukrainian SSR AS (1961).
Hero of Socialist Labour (1969)

ХАРЧЕНКО
Валерій Володимирович
12.12.1957
Директор Інституту проблем міцності НАН України (з 2011 р.).
Член-кореспондент НАН України (2012)

Valeriy KHARCHENKO
Director of the Institute of Strength of NASU (since2011).
Corresponding Member of NASU (2012)

ХРАМОВ
Юрій Олексійович
14.05.1933
Зав. відділом Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки НАН України (з 1986 р.).
Доктор фізико-математичних наук (1988), професор

Yuriy KHRAMOV
Division Manager of the Center for Research of Science and Technology Potential and History of Science of NASU (since 1986).
Doctor of Physics and Mathematics (1988), Professor

ШПАК
Анатолій Петрович
(12.05.1949-29.06.2011)
Директор Інституту металофізики НАН України (2002-2011)
Перший віце-президент НАН України (1998-2011)
Академік НАН України (1995)

Anatoliy SHPAK
Director of the Institute of Physics of Metals of NASU (2002-2011).
First Vice-President of NASU (1998-2011).
Academician of NASU (1995)

Інститут технічної механіки НАН і ДКА України
Institute of Technical Mechanics of NASU-SSAU

Директори / Directors

Лазарян
Всеволод Арутюнович
Vsevolod LAZARYAN
1968 – 1978

Пилипенко
Віктор Васильович
Viktor PYLEPENKO
1978 – 2003

Пилипенко
Олег Вікторович
Oleg PYLEPENKO
2003 –

Заступники директора з наукової роботи / Deputy Directors for Research

Будник
Василь Сергійович
Vasyl Budnyk
1972 – 1988

Пилипенко
Віктор Васильович
Viktor Pylypenko
1977

Задонцев
Володимир Антонович
Volodymyr Zadontsev
1979 – 1997

Коваленко
Микола Дмитрович
Mykola Kovalenko
1982 – 1986
1988 – 1998

Тимошенко
Валерій Іванович
Valeriy Tymoshenko
1998 –

Директор СКТБ / SKTB Director

Алпатов
Анатолій Петрович
Anatoliy Alpatov
2008 –

ПИЛИПЕНКО
Віктор Васильович

Viktor
PYLYPENKO

15.11.1938

Організатор і перший директор Інституту технічної механіки АН УРСР/НАН України (1980-2003). Академік АН УРСР/НАН України (1982) і Міжнародної академії астронавтики. Академік-секретар відділення механіки НАН України (1993-2004). Лауреат премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1983), Державних премій СРСР (1988) та України (1997). Заслужений діяч науки і техніки України (2001).

Founder and first Director of the Institute of Technical Mechanics of Ukrainian SSR Academy of Sciences/ NASU (1980-2003). Academician of Ukrainian SSR Academy of Sciences/NASU (1982) and the International Academy of Astronautics. Academician – Secretary of the Mechanics Department of NASU (1993-2004). Laureate of the Yangel Prize of NASU (1983), State Prizes of USSR (1988) and Ukraine (1997). Honored Master of Science and Technology of Ukraine (2001).

Народився в м. Запоріжжі. Закінчив фізико-технічний факультет Дніпропетровського державного університету (1959).

У 1959-1966 рр. - в КБ «Південне»: пройшов шлях від інженера до начальника сектору динаміки рідинних ракетних двигунних установок (РРДУ). У 1966 р. перейшов на роботу у Сектор проблем технічної механіки Дніпропетровської філії Інституту механіки АН УРСР на посаду старшого наукового співробітника. З 1978 р. - керівник Дніпропетровського відділення Інституту механіки АН УРСР. З 1980 р. - директор Інституту технічної механіки АН УРСР/ НАН України, з 2003 р. – почесний директор Інституту технічної механіки НАН України.

Основна наукова діяльність пов'язана з розробками в галузі динаміки рідинних ракетних двигунних установок і складних гідромеханічних систем. Створив теорію низькочастотних кавітаційних автоколивань у насосних системах живлення РРДУ і розробив ефективні способи усунення таких автоколивань. Розвинув лінійну теорію поздовжньої стійкості рідинних ракет-носіїв і створив нелінійну теорію поздовжніх коливань рідинних ракет. Запропонував ефективні демпфуючі пристрої для забезпечення поздовжньої стійкості рідинних ракет і пневматичні системи віброзахисту космічних апаратів.

Академік НАН України В.В. Пилипенко знайомить Президента України Л.Д. Кучму з розробками інституту

NASU Academician V. Pylypenko introduces elaborations of the Institute to the President of Ukraine Leonid Kuchma

Засідання відділення механіки НАН України. На трибуні – Генеральний конструктор КБ «Південне», академік НАН України С.М. Конюхов

Session of the Mechanics Department of the NASU. At the tribune: Yuzhnoye SDO General Designer, NASU Academician – S. Konyukhov

Обговорення Першої Національної космічної програми України, 1993 р.

Discussion of the First National Space Program of Ukraine, 1993

Президент НАН України Б.Є. Патон в Інституті технічної механіки

President of NASU – Borys Paton in the Institute of Technical Mechanics

Інститут космічних досліджень НАН і ДКА України
Space Research Institute of NASU-SSAU

Директори / Directors

КУНЦЕВИЧ
Всеволод Михайлович
Vsevolod KUNTSEVYCH
1996 - 2007

ФЕДОРОВ
Олег Павлович
Oleg FEDOROV
2007 -

Заступники директора з наукової роботи / Deputy Directors for Research

Бакан
Геннадій Михайлович
Gennadiy Bakan
1996 - 2007

Губарев
В'ячеслав Федорович
Vyacheslav Gubarev
2000 - 2009

Черемних
Олег Костянтинович
Oleg Cheremnykh
2007 -

Куссуль
Наталія Миколаївна
Nataliya Kussul'
2009 -

Львівський центр ІКД / Lviv Center of SRI

Сорока
Сільвестр Олексійович
Директор
Silvestr Soroka
Director
1996 - 2011

Лукенюк
Адольф Антонович
Директор
Adolf Lukenyuk
Director
2011 -

Корепанов
Валерій Євгенійович
Заступник директора
Valeriy Korepanov
Deputy Director
1996 -

Харківський центр ІКД / Kharkiv Center of SRI

Деденок
Віктор Петрович
Директор
Viktor Dedenok
Director
2008 - 2010

Чорний
Сергій В'ячеславович
Директор
Sergiy Chornyi
Director
2010 -

КУНЦЕВИЧ
Всеволод Михайлович

Vsevolod
KUNTSEVYCH

15.03.1929

**Організатор і перший директор Інституту космічних досліджень НАН України – НКАУ (1996-2007).
Академік НАН України (1992).
Лауреат Державних премій УРСР (1979) і України (1991, 2000), премій НАН України ім. С.А. Лебедева (1987) і В.М. Глушкова (1995).
Заслужений діяч науки і техніки України (1999).**

**Founder and first Director of the Space Research Institute of NASU-NSAU (1996-2007)
Academician of NASU (1992).
Laureate of State Prizes of USSR (1979) and Ukraine (1991, 2000), Lebedev Prize (1987) and Glushkov Prize of NASU (1995).
Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1999).**

Народився в м. Києві. Закінчив електротехнічний факультет Київського політехнічного інституту (1952).

З 1953 р. працював на оборонному заводі в м. Горький. З 1955 р. – в установах АН України: інженер Інституту гірничої справи (1956-1959); аспірант, науковий співробітник Інституту електротехніки (1959-1963); старший науковий співробітник (1963-1965), завідувач відділом дискретних систем управління (1966-1995), начальник відділення систем управління-заступник директора (1995-1996) Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова.

Наукові дослідження присвячені стійкості керованих систем, теорії інваріантності, синтезу оптимальних і адаптивних систем, робастності та ідентифікації систем управління. Під його керівництвом був розроблений і впроваджений ряд автоматичних систем управління та АСУ ТП.

В 1996 р. спільним рішенням НАН України та НКАУ на базі відділення систем керування Інституту кібернетики був створений Інститут космічних досліджень НАН та НКА України. У 1996-2007 рр. В.М. Кунцевич – директор, з 2007 р. – почесний директор Інституту космічних досліджень НАН та ДКА України.

Під його керівництвом основними напрямками роботи Інституту стали: розвиток фундаментальних і прикладних космічних досліджень, координація та моніторинг науково-технічної діяльності інститутів НАН України та підприємств космічної галузі в рамках національних і міжнародних космічних програм України.

В.М. Кунцевич з Генеральним директором НКАУ О.О. Негодою та його першим заступником В.Г. Комаровим

V. Kuntsevych with NSAU Director General O. Negoda and his First Deputy – V. Komarov

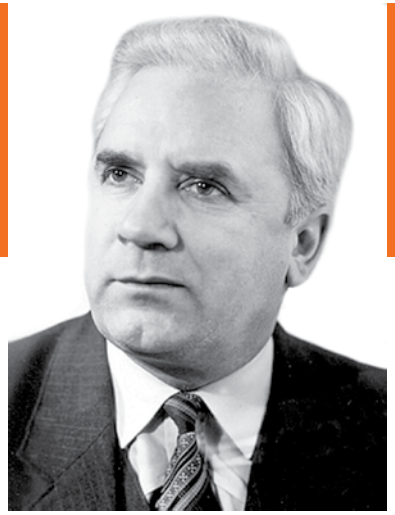
Керівництво Інституту космічних досліджень НАН України-НКАУ, 1996 р.

Managers of the Space Research Institute of NASU-NSAU, 1996

Виступ на відкритті П'ятої Української конференції з космічних досліджень. м. Євпаторія, 2005 р.

Speech at the opening of the Fifth Ukrainian Space Research Conference. Yevpatoriya, 2005

ШЕМШУЧЕНКО
Юрій Сергійович

Yuriyy
SHEMSHUCHENKO

14.12.1935

Організатор і перший директор Міжнародного центру космічного права НАН і ДКА України (з 1998 р.). Директор Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (з 1988 р.). Академік НАН України (1992), академії правових наук України (1994). Заслужений діяч науки і техніки України (1995). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2004). Член-кореспондент Міжнародної академії астронавтики.

**Initiator and first Director of the International Space Law Center of NASU-SSAU (since 1998)
Director of the Koretskyi Institute of State and Law of NASU (since 1988)
Academician of NASU (1992), Academy of Legal Sciences of Ukraine (1994).
Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1995)
Laureate of the State Prize of Ukraine in Science and Technology (2004)
Corresponding Member of the International Academy of Astronautics.**

Народився у м. Глухові Сумської області. Закінчив юридичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1962). Доктор юридичних наук (1979), професор (1985).

Працював у органах прокуратури Сумської області (1962-1966). Аспірант сектора держави і права АН УРСР (1966-1969). З 1970 р. – науковий співробітник, завідувач відділом, з 1988 р. – директор Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. У 1996-2005 рр. – ректор Київського університету права НАН України.

З 1998 р. очолює Міжнародний центр космічного права (МЦКП) НАН і ДКА України, який бере участь у розробці нормативно-правових актів України у сфері космічної діяльності; забезпечує правову підтримку міжнародних космічних проектів; представляє Україну у міжнародних космічних організаціях; видає збірники документів «Космічне право України» та «Космічне законодавство країн світу».

Почесний громадянин м. Глухова.

У листопаді 2006 р. уперше в Україні було проведено Міжнародний симпозіум ООН з космічного права

In November, 2006 the UN International Space Law Symposium was held in Ukraine, by the first time

У травні 2013 р. у Києві відбулася перша багатонаціональна зустріч експертів з обговорення проекту Міжнародного кодексу поведінки в космосі

In May, 2013 the first multi-national expert meeting on discussion of the Draft International Code of Conduct in Outer Space Activities was held in Kyiv

1.9. Керівники Національного / Державного космічного агентства України
Chairmen of the National/State Space Agency of Ukraine

ГОРБУЛІН
Володимир Павлович
Генеральний директор НКАУ (1992 - 1994)

Volodymyr GORBULIN
Director General of NSAU (1992 - 1994)

НЕГОДА
Олександр Олексійович
Генеральний директор НКАУ (1995 - 2005)

Oleksandr NEGODA
Director General of NSAU (1995 - 2005)

АЛЕКСЄЄВ
Юрій Сергійович
Генеральний директор НКАУ (2005 - 2009)

Yuriy ALEKSEYEV
Director General of NSAU (2005 - 2009)

Перші заступники / First Deputies

Шмаров
Валерій Миколайович
Valeriy Shmarov
1992 – 1993

Комаров
Валерій Георгійович
Valeriy Komarov
1995 – 2009

Заступники / Deputies

Жалко-Титаренко
Андрій Валентинович
A. Zhalko-Tytarenko
1993 – 1995

Комаров
Валерій Георгійович
V. Komarov
1993 – 1995

Кузнєцов
Едуард Іванович
E. Kuznetsov
1995 – 2010

Жолобов
Віталий Михайлович
V. Zholobov
1996 - 1997

Литвинов
Валерій Аркадійович
V. Lytvynov
1997 – 1998

Зеленюк
Сергій Сергійович
S. Zelenyuk
1999 – 2007

Керівники Національного / Державного космічного агентства України
Chairmen of the National/State Space Agency of Ukraine

ЗІНЧЕНКО
Олександр Олексійович
Генеральний директор НКАУ (2009 - 2010)

Oleksandr ZINCHENKO
Director General of NSAU (2009 - 2010)

АЛЕКСЄЄВ
Юрій Сергійович
Генеральний директор НКАУ, 2010
Голова ДКА України (2011 - 2014)

Yuriy ALEKSEYEV
Director General of NSAU, 2010
Chairman of SSAU (2011 - 2014)

УРУСЬКИЙ
Олег Семенович
Голова ДКА України (2015 - по т.ч.)

Oleg URUSKYI
Chairman of SSAU (2015 - present)

Перші заступники / First Deputies

Пясковський
Дмитро Владимирович
Dmytro Pyaskovskyi
2009 – 2010

Баулін
Сергій Олексійович
Sergiy Baulin
2010 – 2014

Капштик
Сергій Володимирович
Sergiy Kapshtyk
2015 –

Заступники / Deputies

Петренко
Олександр Васильович
O. Petrenko
2000 – 2003

Баулін
Сергій Олексійович
S. Baulin
2003 – 2009

Кривенко
Віктор Миколайович
V. Kryvenko
2009 – 2010

Засуха
Сергій Олексійович
S. Zasukha
2009 – 2014

Волощук
Ігор Вікторович
I. Voloschuk
2010 – 2011

ГОРБУЛІН
Володимир Павлович

Volodymyr
GORBULIN

17.01.1939

**Ініціатор створення та перший Генеральний директор НКАУ (1992-1994).
Керівник підготовки та виконання Першої Національної космічної програми України.
Лауреат премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1988), Державної премії СРСР (1990), Державної премії України (2002). Академік Міжнародної академії астронавтики (1993), НАН України (1997). Перший віце-президент НАН України (2015).**

Initiator and First Director General of the National Space Agency of Ukraine(1992-1994). Manager of the elaboration and implementation of the First National Space Program of Ukraine. Laureate of the NASU Yangel Prize (1988), the State Prize of USSR (1990), the State Prize of Ukraine (2002). Academician of the International Academy of Astronautics (1993), the National Academy of Sciences of Ukraine (1997). First Vice-President of NASU (2015).

Народився у м. Запоріжжі. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1962). У 1962-1977 рр. працював у КБ «Південне» в Дніпропетровську. Учасник розроблення перших стратегічних ракетних комплексів і космічних апаратів серії «Космос».

У 1977-1992 рр. працював у апаратах ЦК Компартії України й Уряду УРСР. Брав участь у організації й координації робіт з усіх програм створення ракетно-космічної й авіаційної техніки в Україні.

Після розпаду СРСР і ліквідації союзного Міністерства загального машинобудування ініціював створення Національного космічного агентства України (НКАУ), яке очолив у березні 1992 р. Керівник підготовки й виконання Першої космічної програми України в 1992-1994 рр.

З серпня 1994 р. – секретар Ради національної безпеки й оборони при Президентові України, з серпня 1996 р. по листопад 1999 р. – секретар Ради національної безпеки й оборони України, у 2000-2002 рр. – голова Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу України. З 2002 р. – помічник Президента України з питань національної безпеки, з 2003 р. – керівник Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції України, директор Інституту проблем національної безпеки.

З 2010 р. – член Президії НАН України. З 2014 р. – радник Президента України – директор Національного інституту стратегічних досліджень. Здійснює координацію досліджень у галузі національної безпеки та оборони. Бере участь у розробленні та реалізації програм зі створення і розвитку ракетно-космічної техніки.

Перші керівники космічних агентств України та Росії
В.П. Горбулін і Ю.М. Коптєв

The first Directors of the space agencies of Ukraine, V. Gorbulin,
and of the Russian Federation, Y. Koptiev

Генеральний директор НКАУ В.П. Горбулін з льотчиком-космонавтом Г.С. Тітовим і академіком В.Ф. Уткіним

The NSAU General Director, V. Gorbulin,
with pilot-cosmonaut G. Titov and Academician V. Utkin

Творці ракетно-ядерного щита біля грізної «Сатани», 2004 р.

Creators of the nuclear missile shield near the formidable «Satan», 2004

НЕГОДА
Олександр Олексійович

Oleksandr NEGODA

28.02.1949

Генеральний директор НКАУ (1995-2005). Ініціатор об'єднання під керівництвом НКАУ підприємств, інститутів і військових частин у ракетно-космічну галузь України. Лауреат Державної премії України (1996), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1996). Доктор технічних наук (2001). Академік Міжнародної академії астронавтики. Повний кавалер ордена «За заслуги» (2006).

Director General of the NSAU (1995-2005). Initiator of the integration under the aegis of NSAU of Ukrainian enterprises, institutes and military units into a unified space industry. General Director of the NSAU (1995-2005). Laureate of the State Prize of Ukraine (1996), the NASU Yangel Prize (1996). Doctor of Engineering (2001). Academician of the International Academy of Astronautics. Full Chevalier of the «Order of Merit» (2006).

Народився у м. Біла Церква Київської області. Трудову діяльність розпочав у 1969 р. на Південному машинобудівному заводі слюсарем. Після закінчення в 1972 р. Дніпропетровського державного університету працював у КБ «Південне»: інженер, старший інженер (1972-1978), заступник секретаря, секретар парткому (1978-1985), заступник головного конструктора - начальник комплексу (1985-1987), заступник Генерального конструктора КБ «Південне» (1987-1995). Брав участь у вирішенні інженерно-технічних і організаційних питань щодо розроблення і відпрацювання ракетних комплексів Р-36, Р-36М, Р-36М УТТХ, Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»), космічних носіїв «Циклон» і «Зеніт».

У 1995-2005 рр. – Генеральний директор Національного космічного агентства України. Під його керівництвом у 1995 р. запущено перший український супутник «Січ-1», у 1996 р. – створено Інститут космічних досліджень, Національний центр управління та випробувань космічних засобів, Національний центр аерокосмічної освіти молоді. У 1997 р. здійснив політ перший космонавт України Л. Каденюк, у 1998 р. сформовано національну космічну галузь. Керівник підготовки та виконання Другої (1998-2002) та Третьої (2003-2007) національних космічних програм України. Під його керівництвом підготовлено та прийнято правову базу міжнародної космічної діяльності, разом з НАН України створено Міжнародний центр космічного права (1998) та відновлено Раду з космічних досліджень (2001), налагоджено співпрацю України з провідними космічними державами світу, почали реалізовуватися міжнародні космічні проекти «Морський старт», «Дніпро», «Циклон-4».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2003).

О.О. Негода з В.Ф. Уткіним

Oleksandr Negoda and Volodymyr Utkin

О.О. Негода з керівництвом Південмашу й КБ «Південне», 1995 р.

Oleksandr Negoda with the managers of the Yuzhmash and the Yuzhnoye Design Office, 1995

Відкриття наукової конференції НКАУ-ЄКА. Київ, січень 2004 р.

Opening of the NSAU-ESA Scientific Conference, Kyiv, January 2004

Під час візиту Президента США Б. Клінтона в Україну, червень 2000 р.

During the visit of the President of the USA Bill Clinton to Ukraine, June 2000

З Борисом Євгеновичем Патоном

Oleksandr Negoda and Borys Paton

АЛЕКСЄЄВ
Юрій Сергійович

Yuriy
ALEKSEYEV

06.12.1948

Генеральний директор НКАУ (2005-2009, 2010-2011).
Голова Державного космічного агентства України (2011-2014).
Лауреат Державної премії України (1993), премії НАН України ім. М.К. Янгеля (1996).
Герой України (2002). Академік Міжнародної академії астронавтики (2006).

NSAU Director General (2005-2009, 2010-2011).
Head of the State Space Agency of Ukraine (2011-2014).
Laureate of the State Prize of Ukraine (1993), the NASU Yangel Prize (1996).
Hero of Ukraine (2002).
Academician of the International Academy of Astronautics (2006).

Народився у Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський державний університет (1972).

З 1972 р. – у ВО «Південний машинобудівний завод». У 1992-2005 рр. – Генеральний директор Південмашу. Один з головних ініціаторів і організаторів перших міжнародних проектів «Морський старт» і «Дніпро».

З 2005 по 2009 рр. та в 2010-2011 рр. – Генеральний директор Національного космічного агентства України (НКАУ). У 2011-2014 рр. – голова Державного космічного агентства України (ДКАУ). Активізував підписання ряду двосторонніх угод і підготовку спільних проектів з провідними космічними агентствами світу – ФКА (Росія), КНА (Китай), ЦНЕС (Франція), ДЛР (Німеччина), ЄКА (Європейський Союз), НАСА (США). Керівник підготовки та виконання Загальнодержавних космічних програм України на 2008-2012 та 2013-2017 рр., Концепції реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 р.

Під його керівництвом почали реалізовуватися міжнародні космічні проекти «Наземний старт», «Циклон-4», «Радіоастрон», «Либідь», «Вега», «Антарес».

Лауреат Золотої медалі ім. академіка В.Ф. Уткіна (2003).

Керівники російського й українського космічних агентств А.М. Пермінов (праворуч) і Ю.С. Алексєєв після завершення офіційних переговорів. Ліворуч – перший заступник Генерального директора НКАУ В.Г. Комаров, м. Жуковський, серпень 2005 р.

The Directors of the Space Agency of Russian Federation, A. Perminov (on the right), the Director of the NSAU, Y. Alekseyev, upon completion of the official consultation and the First Deputy General Director of the NSAU V. Komarov (on the left), in the town of Zhukovskyi, August 2005

Біля стартової платформи «Одіссей», 2007 р.

Near the «Odyssey launch platform, 2007

На саміті глав космічних агентств світу. США, листопад 2010 р.

The Heads of Space Agencies Summit. USA, November 2010

Голова ДКА України Ю.С. Алексєєв і керівник НАСА Ч. Болден, січень 2014 р.

SSAU Chairman - Y. Alekseyev and NASA Administrator – Charles Bolden, January 2014

1.10. Перший космонавт України та керівники його підготовки
The first astronaut of Ukraine and supervisors of his training

13 травня 1994 року в спільній заяві Президента України Л.Д. Кучми та Президента США Б. Клінтона вперше було оголошено про участь українського космонавта-дослідника в місії американського корабля «Спейс Шатл».

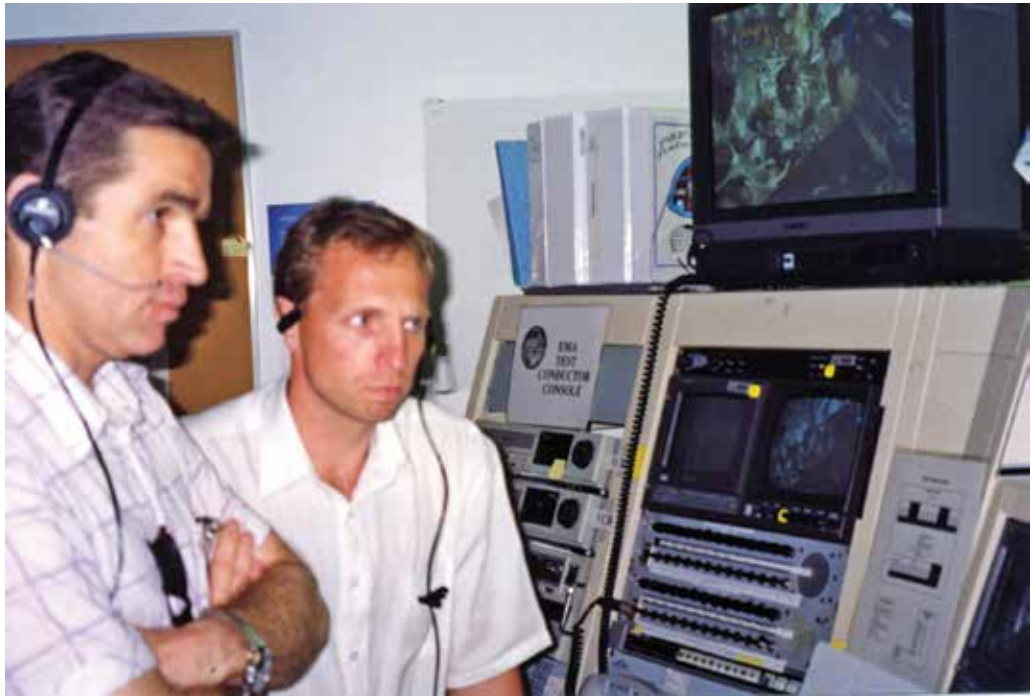
У 1995 році НКАУ разом із НАСА розпочало підготовку до космічного польоту та спільних наукових експериментів. Керівником цього проекту від НКАУ було затверджено заступника Генерального директора Едуарда Івановича Кузнєцова. Важливою частиною проекту був конкурсний відбір кандидата до польоту, який розпочався у 1996 р. Основною вимогою до кандидатів була їх професійна підготовка. Тому до складу претендентів увійшли військові інженери, льотчики, науковці. Медична частина відбору (керівник – доктор медичних наук, професор Вадим Якимович Березовський) проходила на базі кількох інститутів Академії медичних наук України.

На основі попередніх висновків мандатна комісія відібрала з 28 претендентів двох перших кандидатів: В'ячеслава Георгійовича Мейтарчана і Леоніда Костянтиновича Каденюка. В червні 1996 р. вони разом з Е.І. Кузнєцовим здійснили поїздку до США в Космічний центр ім. Дж. Кеннеді, де ознайомилися з базою підготовки астронавтів і науковою програмою та були присутні під час запуску шатлу «Колумбія» за місією STS-78. Пізніше Л.К. Каденюк і В.Г. Мейтарчан прибули до Космічного центру ім. Джонсона, де під наглядом професора В.Я. Березовського пройшли медичне обстеження та первинну підготовку до польоту. За домовленістю сторін було вирішено додати до розгляду ще двох кандидатів: Надію Іванівну Адамчук та Ярослава Ігоревича Пустового. В жовтні 1996 р. вони також пройшли медичне обстеження і первинну підготовку у Космічному центрі ім. Джонсона.

May 13, 1994 during the joint statement of the President of Ukraine Leonid Kuchma and US President Bill Clinton the first announcement was made on participation of Ukrainian scientist-astronaut in the mission of American «Space Shuttle».

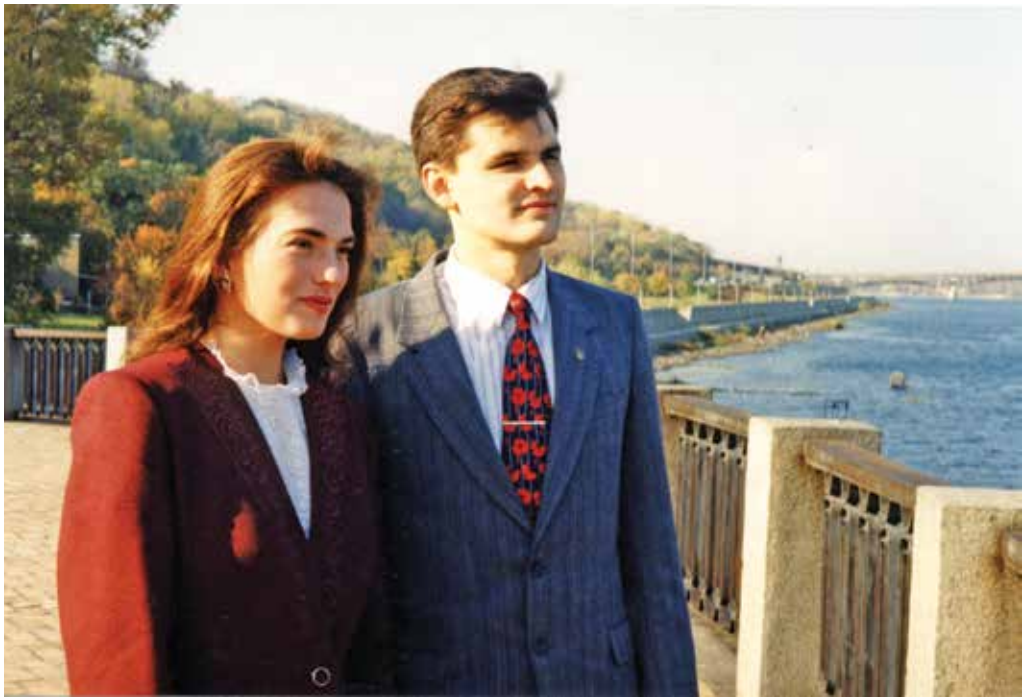
In 1995, the NSAU and NASA started preparations for the space flight and joint scientific experiments. The head of the project from NSAU was represented by Deputy Director General Mr. Eduard Kuznetsov. An important part of the project was the competitive selection of the candidate for the flight, which had started in 1996. The basic requirement for the candidates was their professional training. Due to these reasons the list of candidates included: military engineers, pilots and scientists. Medical part of selection (Head – MD, Professor Vadym Berezovskyi) was held on the basis of several institutes of the Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Based on the preliminary findings of the credentials committee selected two candidates from the 28 challengers: Vyacheslav Meytarchan and Leonid Kadenyuk. In June, 1996 they made a trip to the US John F. Kennedy Space Center along with E. Kuznetsov and reviewed the astronauts training base and scientific program as well as observed the launch of Columbia shuttle on STS-78 mission. Later, L. Kadenyuk and V. Meytarchan came to the Johnson Space Center for a medical examination under the supervision of Professor V. Berezovskyi and initial training for the flight. By agreement of the parties, it was decided to add two more candidates for consideration: Nadiya Adamchuk and Yaroslav Pustovyi. In October 1996, they also passed a medical examination and initial training at the Johnson Space Center.

Кандидати до польоту Л.К. Каденюк і В.Г. Мейтарчан в Космічному центрі ім. Д. Кеннеді, США, червень 1996 р.

Candidates for the flight L. Kadenyuk and V. Meytarchan at the John F. Kennedy Space Center, USA, June 1996

Кандидати до польоту в космос Надія Адамчук і Ярослав Пустовий, Київ, 1996 р.

Candidates for the space flight Nadiya Adamchuk and Yaroslav Pustovyi, Kyiv, 1996

Керівник підготовки першого космонавта України
Trainings supervisor of the first astronaut of Ukraine

КУЗНЄЦОВ
Едуард Іванович

Eduard
KUZNETSOV

06.04.1945

Заступник Генерального директора НКАУ (1995-2010).
Перший віце-президент Аерокосмічного товариства України (з 2002 р.).
Лауреат Державної премії України (2009).
Заслужений працівник промисловості України (1998).

Deputy Director General of the NSAU (1995-2010).
First Vice-President of Aerospace Association of Ukraine (2002).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2009).
Honored Industry Worker of Ukraine (1998).

Народився у м. Рогачові Гомельської області. Закінчив Чернівецький державний університет за спеціальністю «фізик-оптик» (1971).

З 1992 р. – у Національному космічному агентстві України: пройшов шлях від головного спеціаліста до заступника Генерального директора (1995-2010). Брав активну участь у підготовці та затвердженні парламентом Космічних програм України, підписанні перших міжнародних угод за проектами «Морський старт», «Дніпро» та двосторонніх угод з провідними космічними агентствами світу.

З 2002 р. – перший віце-президент Аерокосмічного товариства України. З 2010 р. – радник Генерального директора НКАУ, з 2011 р. – радник Голови ДКАУ. Почесний громадянин м. Чернівці (2012).

Українська делегація найвищого рівня в США під час старту місії STS-87

The top-level Ukrainian delegation during the STS-87 mission launch in the USA

Керівник медичної підготовки першого космонавта України
Supervisor of medical training of Ukraine's first astronaut

БЕРЕЗОВСЬКИЙ
Вадим Якимович

Vadym
BEREZOVSKYI

29.08.1932

Завідувач відділом Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України (з 1976 р.).
Науковий керівник досліджень з космічної медицини.
Доктор медичних наук, професор.
Заслужений діяч науки і техніки України (1998).
Лауреат Державної премії України (2000) та премії ім. О.О. Богомольця АН УРСР (1978).

Head of Department of the O. Bogomolets Institute of Physiology of NASU (since 1976).
Supervisor of Space Medicine research. Doctor of Medicine, Professor.
Honored Worker of Science and Engineering of Ukraine (1998).
Laureate of the State Prize of Ukraine (2000) and Bogomolets Prize of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1978).

Народився в м. Києві. Закінчив Київський медичний інститут (1955).

З 1958 р. – в Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця: пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідуючого відділом клінічної патофізіології. Розробив та впровадив у промислове виробництво перший у СРСР прилад для вимірювання напруження кисню у тканинах тварин та людини. В подальших дослідженнях створив генератори штучного гірського повітря – прилади «Борей» та «Оротон».

Під його керівництвом розроблено методику превентивної стабілізації стану організму космонавтів, яку було використано в передпольотній підготовці Л.К. Каденюка та Я.І. Пустового. Науковий керівник досліджень з космічної медицини в рамках Космічних програм України.

Л.К. Каденюк, В.Я. Березовський, В.Г. Мейтарчан в США

L. Kadenyuk, V. Berezovskyi, V. Meytarchan in the USA

КОРДЮМ
Єлизавета Львівна

Yelyzaveta
KORDYUM

03.11.1932

Завідуюча відділом Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (з 1976 р.). Засновник наукової школи з космічної біології. Доктор біологічних наук (1969), професор (1986). Лауреат Державної премії УРСР (1979) та премії ім. М.Г. Холодного АН УРСР (1979). Заслужений діяч науки і техніки України (1984). Член-кореспондент НАН України (2000). Повний кавалер ордена княгині Ольги (2007).

The Head of Department of Kholodnyi Institute of Botany of the National Academy of Sciences of Ukraine (since 1976). Founder of Science School for Space Biology. Doctor of Biology(1969), Professor (1986). Laureate of the State Prize of the USSR (1979) and Kholodnyi Prize of Ukrainian SSR Academy of Sciences (1979). Honored Master of Science and Technology of Ukraine (1984). Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (2000). Full Cavalier of the Order of Princess Olga (2007).

Народилася в м. Києві. Закінчила Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «біолог-ботанік» (1955).

З 1959 р. – в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного: з 1976 р. – завідуюча відділом клітинної біології та анатомії, водночас у 1998-2003 рр. – заступник директора з наукових питань.

У 1970-і роки розпочала новий напрям досліджень з космічної біології. Під її керівництвом уперше опрацьовано результати спільного радянсько-американського експерименту за програмою «Союз-Аполлон» та отримано дані про вплив факторів космічного польоту на одноклітинні організми.

Автор і науковий керівник спільного українсько-американського експерименту за програмою польоту першого космонавта України Л.К. Каденюка (1995-1998). Установлено гравічутливість рослинних клітин та загальні закономірності впливу мікрогравітації на клітину.

МЕЙТАРЧАН
В'ячеслав Георгійович

Vyacheslav
MEYTARCHAN

07.12.1965

Інженер-дослідник.
Кандидат технічних наук (1994).
Спортсмен-парашутист.

Engineer-Researcher.
Ph.D. of Engineering (1994).
Skydiver.

Народився у м. Слобудка Брестської області. Закінчив Київський політехнічний інститут (1989).

У 1989-1990 рр. працював інженером у РКК «Енергія», у 1990-1997 рр. – в Київському політехнічному інституті, в 1997-2001 рр. – у Національному космічному агентстві України. З 2001 р. – у зарубіжних інжинірингових компаніях.

З 2014 р. – В аеромобільних військах Збройних сил України. Військове звання – капітан. Спортсмен-парашутист (виконав понад 1700 стрибків), майстер спорту. Призер міжнародних змагань.

АДАМЧУК
Надія Іванівна

Nadiya
ADAMCHUK

04.10.1970

Науковец-дослідник.
Кандидат біологічних наук (1996).

Researcher (1996).
PhD of Biology (1996).

Народилася в Києві. Закінчила Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова (1992).

З 1992 р. – в Інституті ботаніки імені М.Г.Холодного НАН України. Напрями наукових досліджень – ріст рослин у штучних системах, точне землеробство.

Виконувала наземну частину українсько-американського експерименту з рослинами, у той час як Леонід Каденюк виконував те ж саме в космосі.

Перший космонавт України та керівники його підготовки
The first astronaut of Ukraine and supervisors of his training

Після проведення в США заключних відбіркових випробувань та тестування в листопаді 1996 р. було остаточно визначено двох кандидатів на участь у майбутньому космічному польоті: Л.К. Каденюка і Я.І. Пустового.

З листопада 1996 р. вони розпочали річну підготовку в Космічному центрі ім. Джонсона до польотів на космічних кораблях «Спейс Шатл».

У травні 1997 р. українсько-американська міжурядова комісія «Кучма-Гор» за пропозицією України та результатами первинної підготовки в космічних центрах США затвердила основним кандидатом на політ Л.К. Каденюка, а його дублером – Я.І. Пустового.

Підготовка наукового експерименту (керівник від України – доктор біологічних наук Єлизавета Львівна Кордюм) базувалася на тривалій співпраці українських та американських вчених у галузі космічної ботаніки, де українські фахівці мали унікальні досягнення. Протягом трьох років, з листопада 1995 по листопад 1997 р., узгоджувалися конкретні завдання, удосконалювалося обладнання та пристрої, відпрацьовувалися спільні дії вчених. Таким чином, було підготовлено ґрунтовну базу для поведення спільного українсько-американського експерименту (СУАЕ).

Космічний політ відбувався з 19 листопада по 5 грудня 1997 року на космічному кораблі «Колумбія» (місії STS-87) і тривав 15 діб 16 год. 35 хв. 1 с.

Екіпаж космічного корабля «Колумбія»

The crew of the Columbia space shuttle

After the final selection and testing in November 1996, performed in the United States two candidates have been nominated finally to participate in future space flight: L. Kadenyuk and Y. Pustovyi.

Since November 1996, they started 1-year training at the Johnson Space Center to fly on the vehicles «Space Shuttle».

In May 1997, Ukrainian-American intergovernmental commission «Kuchma-Gore» approved the nomination of L. Kadenyuk as the main candidate for the flight and Y. Pustovyi as his back-up pilot at the suggestion of Ukraine and according to the results of initial training at the US space centers.

Preparation of scientific experiment (Head on behalf of Ukraine – Doctor of Biological Science. Yelizaveta Kordyum) was based on continuous cooperation between Ukrainian and American scientists in the field of space botanics, where Ukrainian experts had unique achievements. For three years, from November 1995 to November 1997, specific tasks were identified, equipment and devices improved and joint actions of the scientists worked out. Consequently, a substantial basis was prepared for the Collaborative Ukrainian-American Experiment (CUE).

Space flight was performed from November 19 to December 5, 1997 onboard spaceship «Columbia» (mission STS-87) and lasted for 15 days 16 hours. 35 min. 1 sec.

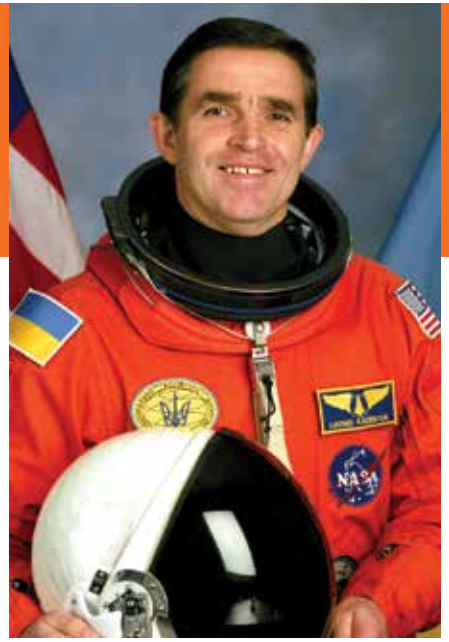
Старт космічного корабля «Колумбія» з космодрому на мисі Канаверал, 19 листопада 1997 р.

Columbia space shuttle take off from the spaceport at Cape Canaveral, November 19, 1997

Перші хвилини після посадки на мисі Канаверал, 5 грудня 1997 р.

The first minutes after landing at Cape Canaveral, December 5, 1997

КАДЕНЮК
Леонід Костянтинович

Leonid
KADENYUK

28.01.1951

Астронавт США.
Перший космонавт України.
Герой України (1999).
Генерал-майор авіації (1998).

Astronaut of USA.
The first Astronaut of Ukraine.
Hero of Ukraine (1999).
Major General of Aviation (1998).

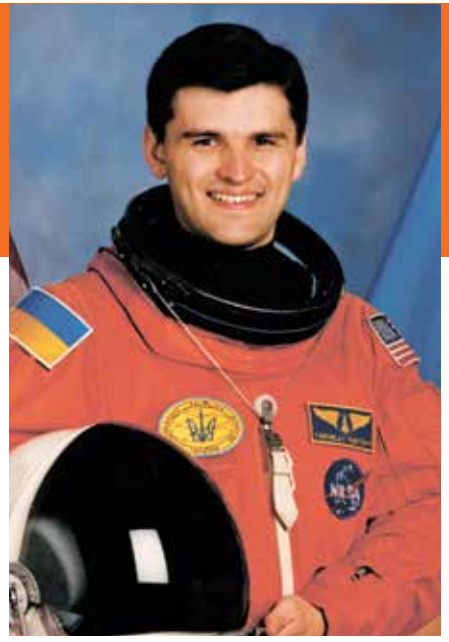
Народився у с. Клішківці Хотинського району Чернівецької області. Закінчив Клішківецьку середню школу (1967), Чернігівське вище військове авіаційне училище льотчиків (ЧВВАУЛ) (1971), Московський авіаційний інститут (1989). Кандидат технічних наук (2006).

Проходив службу як льотчик-інструктор ЧВВАУЛ. З серпня 1976 р. по березень 1983 р. – у загоні космонавтів Центру підготовки космонавтів у Зоряному містечку. З березня 1983 р. – командир ланки у Липецькому центрі бойового застосування і перенавчання льотного складу ВПС. З червня 1984 р. – у Державному науково-дослідному інституті ВПС ім. В.П. Чкалова: льотчик-випробувач (1984-1988), у групі підготовки космонавтів (1988-1996). Пройшов повний курс підготовки до польотів на кораблях «Союз» і орбітальній станції «Мир». Пройшов підготовку за програмою «Буран». Льотчик-випробувач I класу, освоїв 54 типи та модифікації літаків.

У 1996 р. відібраний Національним космічним агентством України для підготовки до першого польоту українського космонавта на американському космічному кораблі «Спейс Шатл». З листопада 1996 по листопад 1997 р. разом із космонавтом-дублером Ярославом Пустовим пройшов підготовку до польоту в Космічному центрі ім. Джонсона (США).

Космічний політ здійснив як спеціаліст із корисного навантаження на кораблі «Колумбія», місія STS-87 (19 листопада - 5 грудня 1997 р.). Під час польоту проводив спільний українсько-американський експеримент із вивчення впливу мікрогравітації на ріст і розвиток рослин.

Почесний громадянин м. Чернівці (2001). Народний депутат України (2002-2006). Віце-президент Аерокосмічного товариства України (з 2007 р.). Радник голови ДКА України (з 2011 р.).

ПУСТОВИЙ
Ярослав Ігорович

Yaroslav
PUSTOVYI

29.12.1970

Військовий інженер.
Кандидат фіз.-мат. наук (1996).
Кавалер ордена «За заслуги» III ступеня (1998).

Military Engineer.
PhD of Physics and Mathematics (1996).
Cavalier of the «Order of Merit» III degree (1998).

Народився в м. Кострому (РФ), де проходив військову службу його батько І.В. Пустовий: у 1983-1987 рр. – командувач Костромської ракетної дивізії РВСП; у 1988-1993 рр. – командувач Оренбурзької ракетної армії РВСП.

Закінчив Військову інженерно-космічну академію ім. Можайського (1993). У 1995-2004 рр. працював в Інституті космічних досліджень НАНУ-НКАУ та управлінні космічних програм Національного космічного агентства України. У 2004 р. переїхав до Канади, де бере участь у підготовці програми суборбітальних польотів компанії Canadian Arrow.

Л. Каденюк, Я. Пустовий з главою НАСА Д. Голдіним після посадки «Колумбії», 5 грудня 1997 р.

L. Kadenyuk, Y. Pustovyi with NASA Administrator – D. Goldin, after landing of Columbia, December 5, 1997

Перший космонавт України та керівники його підготовки
The first astronaut of Ukraine and supervisors of his training

Український космонавт-дослідник Л.К. Каденюк виконав 11 наукових експериментів у рамках СУАЕ, завданням якого було дослідження впливу мікрогравітації на ріст та розвиток вищих рослин. У спільному експерименті брали участь зі сторони України шість інститутів Національної академії наук України: Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного, Інститут фізіології рослин та генетики, Інститут молекулярної біології та генетики, Інститут екології Карпат, Інститут мікробіології та вірусології імені Д.К. Заболотного та Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка; зі сторони США - п`ять університетів: Канзаський, Луїзіанський, Ногайський, Вісконсінський, Північної Кароліни та Космічний центр ім. Дж. Кеннеді.

У рамках освітнього проекту «Вчителі та учні досліджують рослини в космосі» (керівники від України: Олег Павлович Федоров і Володимир Іванович Назаренко) понад 20 000 учнів в Україні та стільки ж у США одночасно з дослідами в космосі проводили дослідження цих самих рослин у земних умовах. Кращі учасники взяли участь у телемості «Київ-Х'юстон-корабель «Колумбія» та поспілкувалися з екіпажем.

Крім СУАЕ, космонавт-дослідник Леонід Каденюк виконував експерименти українського Інституту системних досліджень людини за тематикою «Людина і стан невагомості».

Уперше, під час польоту Леоніда Каденюка у космосі побували тризуб, український прапор, кобзар Т.Г. Шевченка, портрет Головного конструктора М.К. Янгеля, герб м. Києва та пролунав гімн незалежної України.

Ukrainian mission-specialist L. Kadenyuk performed 11 scientific experiments within CUE, having a task to study the influence of microgravity on the growth and development of higher plants. The joint experiment involved various institutions: six institutes of the National Academy of Sciences from Ukraine: M.G. Kholodnyi Institute of Botany, Institute of Plant Physiology and Genetics, Institute of Molecular Biology and Genetics, Institute of Ecology of the Carpathians, D.K. Zabolotnyi Institute of Microbiology and Virology and the M.M. Gryshko National Botanic Garden; as well as five universities from the US: Kansas, Louisiana, Wisconsin, North Carolina and John. F. Kennedy Space Center.

As part of the educational project «Teachers and students explore plants in space» (supervisors from Ukraine: Oleg Fedorov and Volodymyr Nazarenko), more than 20 000 students in Ukraine and the same number in the US conducted a study of these plants on Earth along with experiments in space. The students took part in a videoconference Kyiv-Houston-Columbia and talked to the crew.

Apart from CUE the astronaut-researcher Leonid Kadenyuk performed experiments of Ukrainian Institute for System Studies of a Human with a subject «Man and Weightlessness».

For the first time in history the National Emblem «trident», Ukrainian flag, «Kobzar» by T. Shevchenko, the portrait of Chief Designer – M. Yangel and the emblem of Kyiv visited space, and the anthem of Independent Ukraine was played.

Герб та прапор України – в Космосі!

The state emblem and the flag of Ukraine have reached the outer space!

Л.К. Каденюк під час виконання експерименту з космічної біології

L. Kadenyuk performs experiment in space biology

Урочистий прийом організаторів та учасників польоту у Президента України, 1998 рік

Solemn reception of facilitators and mission participants by the President of Ukraine, 1998

1.11. Керівники Аерокосмічного товариства України
Managers of Ukraine Aerospace Association

Президент / President

ЖОЛОБОВ
Віталій Михайлович
Vitaliy ZHOLOBOV
2002 -

Перші віце-президенти / First Vice-Presidents

Кузнєцов
Едуард Іванович
Eduard KUZNETSOV
2002 -

Шмаров
Валерій Миколайович
Valeriy SHMAROV
2002 -

Віце-президенти / Vice Presidents

Кривов
Георгій Олексійович
Georgiy KRYVOV
2002 -

Завалішин
Анатолій Павлович
Anatoliy ZAVALISHYN
2002 - 2007

Каденюк
Леонід Костянтинович
Leonid KADENYUK
2007 -

Генеральний директор / Director General

Васильєв
Віталій Євгенович
Vitaliy Vasilyev
2002 -

Керівники комітетів / Heads of committees

Виконавчого
Executive

Фролов
Валерій Федорович
Valeriy Frolov
2002 -

Інформаційного
Information

Мітрахов
Микола Олександрович
Mykola Mitrakhov
2002 -

Науки та освіти
Science & Education

Машков
Олег Альбертович
Oleg Mashkov
2002 -

Інженерно-інноваційного
Engineering and Innovation

Стегній
Анатолій Іванович
Anatoliy Stegniy
2002 -

Сприяння ветеранському руху
Promotion of Veteran Movement

Прусс
Олег Порфирійович
Oleg Pruss
2002 -

Історії аерокосмонавтики
Aerospace History

Катаєв
Володимир Іванович
Volodymyr Katayev
2002 - 2005

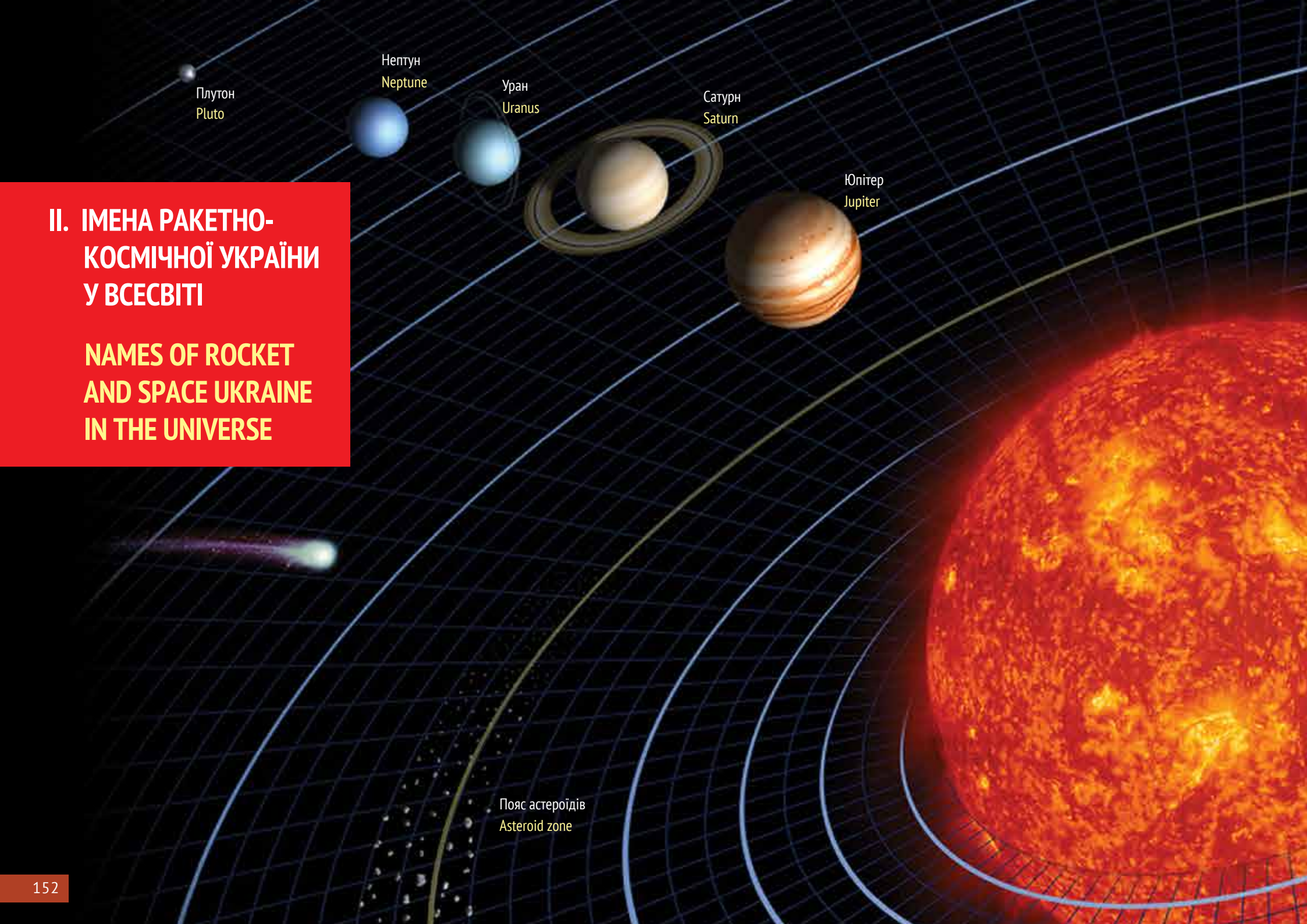
Історії аерокосмонавтики
Aerospace History

Болтенко
Олександр Сергійович
Oleksandr Boltenko
2005 -

Колективні члени товариства / Members of Association

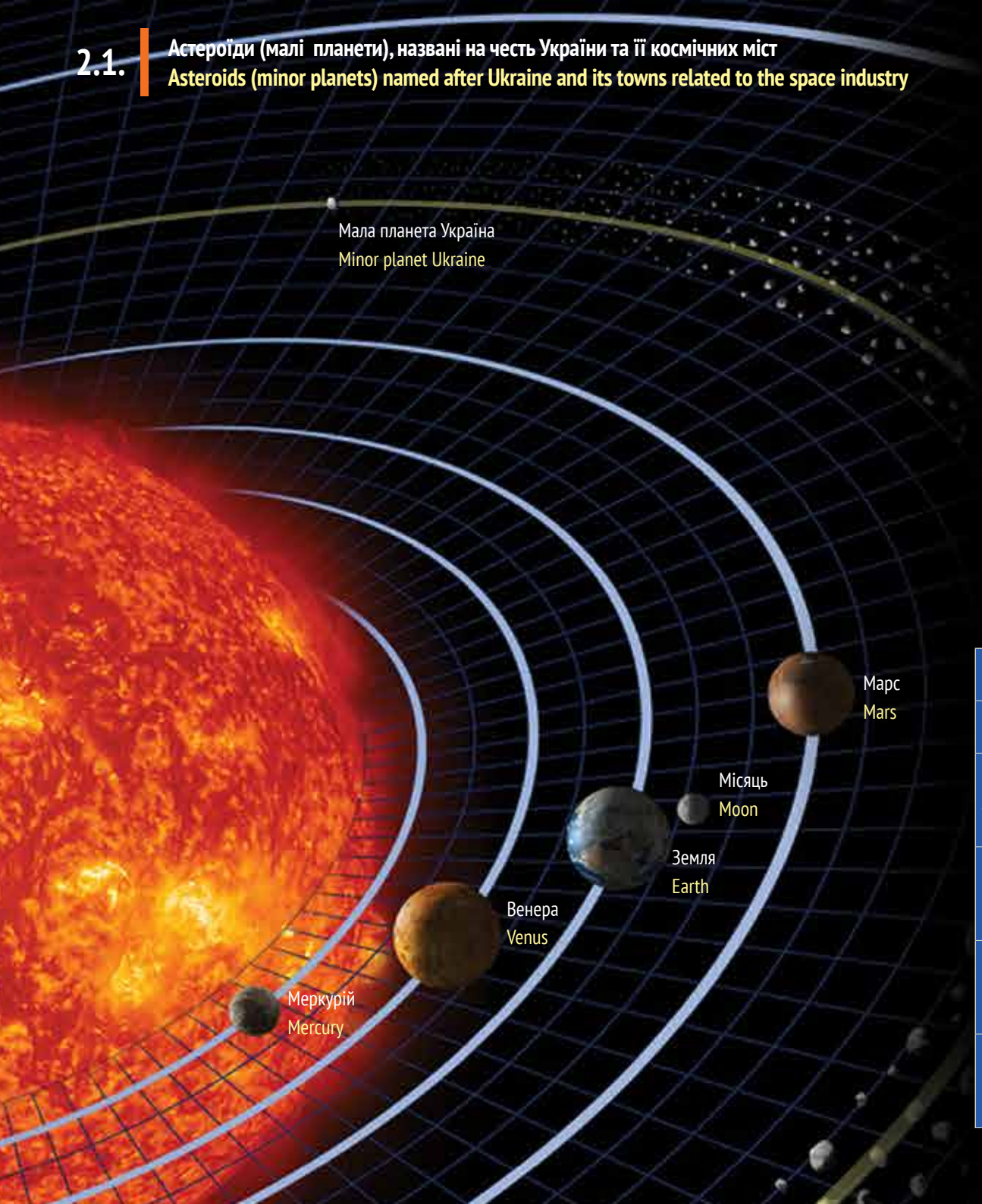
- Підприємства авіаційної і космічної галузей / Aviation and Space enterprises
- Засоби масової інформації та навчальні заклади / Mass media and educational institutions
- Молодіжні та ветеранські громадські організації / Youth and Veteran Public organizations
- Музеї авіації і космонавтики, планетарії / Museums of Aviation and Cosmonautics, Planetariums
- Міські та обласні ради ветеранів космодрому Байконур / Municipal and Regional Councils of Baikonur Veterans

II. ІМЕНА РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ УКРАЇНИ У ВСЕСВІТІ

NAMES OF ROCKET AND SPACE UKRAINE IN THE UNIVERSE

2.1. Астероїди (малі планети), названі на честь України та її космічних міст
Asteroids (minor planets) named after Ukraine and its towns related to the space industry

Свідоцтво
про малу планету
1709, названу
на честь України

Certificate
of the minor
planet named
after Ukraine

СВІДОЦТВО

про малу планету

1709 УКРАЇНА

Мала планета 1709 = 1925 QA відкрита 16 серпня 1925 року Григорієм Абрамовичем Шайном у Сімеїзькій астрономічній обсерваторії. За поданням Інституту теоретичної астрономії АН СРСР названа на честь України. Назву затверджено Міжнародним Центром малих планет 1 червня 1967 року (Minor Planet Circular 2740).

Елементи орбіти малої планети 1709 Україна:

велика піввісь	a = 2.3782 астр. од
нахил орбіти	i = 7.58°
ексцентриситет	e = 0.214
період обертання	P = 3.67 років
середня відстань від Сонця	356 млн. км
мінімальна відстань від Землі	131 млн. км
діаметр малої планети	≈10 км

Директор Кримської астрофізичної обсерваторії

М.В.Стешенко

Крим, Наукове, 27 листопада 2003 р.

Назва Name	№ у каталозі Catalogue #	Походження назви Origin of the name
Київ Kyiv	2171	На честь міста Києва, столиці України. In honor of Kyiv, the capital of Ukraine.
Євпаторія Yevpatoriya	24648	На честь міста у Криму, біля якого знаходився Центр управління польотами перших космічних кораблів і міжпланетних станцій. In honor of the city in Crimea, next to where the Control center of the first spacecraft and interplanetary probes was located.
Житомир Zhytomyr	117240	На честь міста Житомира, батьківщини С.П. Корольова, Головного конструктора ракетно-космічної техніки, основоположника практичної космонавтики. In honor of Zhytomyr, native town of S. Korolyov, General Design Engineer of space-rocket engineering, founder of the practical cosmonautics.
Одеса Odesa	2606	На честь міста Одеси, батьківщини В.П. Глушка, Головного конструктора ракетно-космічної техніки, основоположника радянського ракетного двигунобудування. In honor of Odesa, native town of V. Glushko, General Design Engineer of space-rocket engineering, founder of the Soviet rocket engine building.
Полтава Poltava	2983	На честь міста Полтави – батьківщини видатних діячів ракетно-космічної справи: Ю.В. Кондратюка, С.Я. Брауде, В.М. Челомея. In honor of Poltava – homeland of such eminent personalities of rocket and space industry as Y. Kondratyuk, S. Braude, V. Chelomey.

2.2. Астероїди (малі планети), названі іменами видатних діячів ракетно-космічної України
Asteroids (minor planets) named after the outstanding personalities of Ukrainian space industry

Назва Name	№ у каталозі Catalogue #	Походження назви Origin of the name
Барабашов Barabashov	2883	М.П. Барабашов (1894-1971) – засновник харківської школи планетознавства, ініціатор відкриття Харківського планетарію. Народився й працював у м. Харкові M. Barabashov (1894-1971) – founder of Kharkiv school of planetary science, initiator of the opening of Kharkiv planetarium. Was born and worked in the city of Kharkiv
Брауде Braude	18119	С.Я. Брауде (1911-2003) - засновник декаметрової радіоастрономії, ініціатор створення Інституту радіоастрономії АН УРСР. Народився в м. Полтаві S. Braude (1911-2003) – founder of decameter radio astronomy, initiated creation of Institute of Radio Astronomy of the Academy of Sciences, USSR. Was born in the city of Poltava
Вернадський Vernadskyi	2809	В.І. Вернадський (1863-1945) – організатор та перший президент Української академії наук. Дослідник теорії космізму – вчення про єдність людини й Космосу V. Vernadsky (1863-1945) – one of the founders and first president of the Ukrainian Academy of Sciences. Explorer of cosmism theory - doctrine about unity of man and space
Владплатонов Vladplatonov	18285	В.П. Платонов (1938 р/н) – український письменник і режисер, автор багатьох книг і фільмів, присвячених історії ракетно-космічної техніки. Народився на Кіровоградщині V. Platonov (born 1938) – ukrainian writer and director, author of many books and films on the history of rocket and space technology. Born in Kirovograd region
Всехсвятський Vsekhsvyatskyi	2721	С.К. Всехсвятський (1905-1984) – видатний астроном, спеціаліст з кометної астрономії та фізики планет, ініціатор відкриття Київського планетарію. Похований у м. Києві S.Vsehsvyatskyy (1905-1984) eminent astronomer, specialist in cometary astronomy and planetary physics, initiator of the opening of Kiev Planetarium. Was buried in the city of Kyiv
Герасименко Gerasimenko	3945	С.І. Герасименко (1945 р/н) – астроном, випускниця Київського університету. У 1969 р. відкрила разом з К.І. Чурюмовим комету, яку було зареєстровано як комету 67Р/Чурюмова-Герасименко. Народилася в Баришівці S.Herasymenko (born 1945) – an astronomer, a graduate of the University of Kiev. In 1969 together with K. Churyumov opened the comet that was registered as a 67R/Churyumova-Gerasimenko comet . Born in the district center Baryshevka
Глушко Glushko	6357	В.П. Глушко (1908-1989) – Головний конструктор ракетно-космічної техніки, основоположник радянського ракетного двигунобудування. Народився в м. Одесі. V. Glushko (1908-1989) – General Design Engineer of space rocket equipment, founder of soviet rocket engine building. Was born in the town of Odesa.
Добровольський Dobrovolskyi	1789	Г.Т. Добровольський (1928-1971) – льотчик-космонавт СРСР, здійснив космічний політ як командир першої у світі орбітальної станції «Салют». Загинув під час приземлення. Народився в м. Одесі. G. Dobrovolskyi (1928-1971) – the USSR pilot-cosmonaut born in the town of Odesa. Commander of the first Salut Space Station, dead in an accident occurred during the spaceship landing.

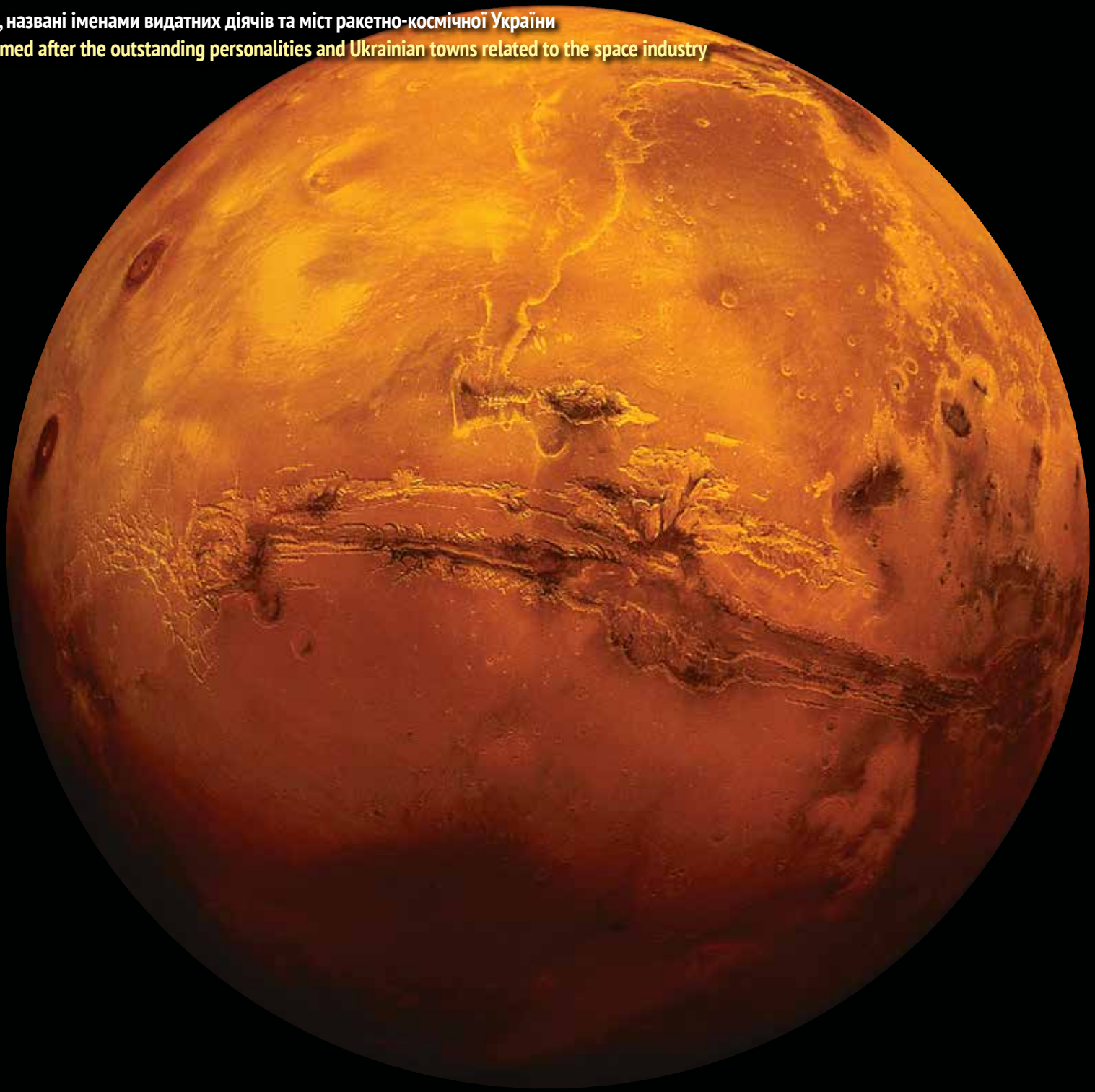
Євгеніфедоров Evgenifedorov	7628	Є.П. Федоров (1909-1986) – директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР (1959-1973), дослідник у галузі астрометрії та глобальної геодинаміки Y. Fedorov (1909-1986), astronomer and global geodynamics researcher, Director of the Central Astronomic Observatory of the Academy of Sciences of Ukrainian SSR (1959-1973)
Кондратюк Kondratyuk	3084	Ю.В. Кондратюк (1897-1942) (до серпня 1921 р. О.Г. Шаргей) – інженер-самоук, видатний теоретик космонавтики. Народився в м. Полтаві Y. Kondratyuk (1897-1942) (known as A. Shargey until August 1921) - self-taught engineer born in the city of Poltava, eminent theoretician of cosmonautics
Коноваленко Konovalenko	18121	О.О. Коноваленко (1951 р/н) – заступник директора Радіоастрономічного інституту НАН України, вчений у галузі астрофізики і радіоастрономії. Народився в м. Харкові A. Konovalenko (born 1951) – Deputy Director of the Institute of Radio Astronomy NASU, scientist in astrophysics and astronomy fields. Born in the city of Kharkiv
Корольов Korolyov	1855	С.П. Корольов (1907-1966), Головний конструктор ракетно-космічної техніки, основоположник практичної космонавтики. Народився в м. Житомирі. S. Korolyov (1907-1966), General Design Engineer of space-rocket engineering born in the town of Zhytomyr, founder of the practical cosmonautics.
Литвиненко Litvinenko	18120	Л.М. Литвиненко (1938 р/н) – організатор і перший директор Радіоастрономічного інституту НАН України (з 1985 р.). Народився в м. Харкові L. Litvinenko (born 1938) – founder and first director of the Institute of Radio Astronomy, NAS of Ukraine (since 1985). Born in the city of Kharkiv
Лозино-Лозинський Lozyno-Lozynskyi	17358	Г.Є. Лозино-Лозинський (1909-2001) – Головний конструктор багаторазового орбітального корабля «Буран». Народився в м. Києві H.Lozyno-Lozinski (1909-2001) – Chief designer of reusable orbital spaceship «Buran». Born in the city of Kyiv
Орлов Orlov	2724	О.Я. Орлов (1880-1954) – перший академік-астроном Української академії наук, засновник та перший директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР. Похований у м. Києві O. Orlov (1880-1954) – the first Academician and in combination astronomer of the Ukrainian Academy of Sciences, founder and first director of the Main Astronomical Observatory of the USSR. Was buried in the city of Kiev
Патон Paton	2727	Б.Є. Патон (1918 р/н) – президент НАН України (з 1962 р.), організатор та перший Голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1968-1973), голова Ради з космічних досліджень НАН України (з 2001 р.). Народився в м. Києві B. Paton (born 1918) – President of the National Academy of Sciences of Ukraine (since 1962), organizer and the first Chairman of the Committee on Space Research in USSR (1968-1973), Chairman of Space Research of NAS of Ukraine (since 2001). Born in the city of Kyiv
Писаренко Pisarenko	20963	Г.С. Писаренко (1910-2001) – засновник та перший директор Інституту проблем міцності НАН України (1966-1988), голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1973-1984). Народився на Полтавщині G. Pisarenko (1910-2001) – founder and the first director of the Institute for Problems of Strength, NAS of Ukraine (1966-1988), Chairman of the Committee on Space Research USSR (1973-1984). Born in the city of Poltava
Попович Popovych	8444	П.Р. Попович (1930-2009) – перший космонавт-українець. Здійснив два польоти на космічних кораблях «Восток-4» (1962) і «Союз-14» (1974). Народився у м. Узині Київської області P.Popovych (1930-2009) – the first ukrainian cosmonaut. Performed two flights on a spaceship «Vostok-4» (1962) and «Soyuz-14» (1974). Born in the city of Uzyn, Kyiv region
Решетньов Reshetnyov	7046	М.Ф. Решетньов (1924-1996) – Генеральний конструктор супутників зв'язку та мовлення. Народився в с. Бармашове Миколаївської області M. Reshetnyov (1924-1996) – General Designer communication and broadcasting satellites. Born in the village of Barmashove, Mykolayiv region
Сєвєрний Severnyi	1737	А.Б. Сєвєрний (1913-1987) – видатний астроном та астрофізик, директор Кримської астрофізичної обсерваторії (1952-1987) A. Severnyi (1913-1987) – eminent astronomer and astrophysicist, director of the Crimean Astrophysical Observatory (1952-1987)
Станконюхов Stankonyukhov	13005	С.М. Конюхов (1937-2011) – Генеральний конструктор ракетно-космічної техніки України, Генеральний конструктор - Генеральний директор КБ «Південне» (1991-2010), віце-президент Міжнародної академії астронавтики (2005-2011) C. Konyukhov (1937-2011) – General Designer of rocket and space technology in Ukraine, General Designer - General Director of Design Bureau «South» (1991-2010), Vice-President of the International Academy of Astronautics (2005-2011)
Уткін Utkin	13477	В.Ф. Уткін (1923-2000) – Генеральний конструктор ракетно-космічної техніки, Генеральний конструктор–начальник КБ «Південне» (1971-1990), директор ЦНДІмашу (1991-2000) V.Utkin (1923-2000) – General Designer of rocket and space technology, General Designer-chief of Design Bureau «South» (1971-1990), director of the Central Research Institute of Machine Building (1991-2000)
Чурюмов Churyumov	2627	К.І. Чурюмов (1937 р/н) – дослідник і відкривач двох комет: Чурюмова-Герасименко (1969) та Чурюмова-Солодовникова (1986). Народився у м. Миколаєві K. Churyumov (born 1937) – explorer and discoverer of two comets: Churyumova-Gerasimenko (1969) and Churyumova-Solodovnikova (1986). Born in the city of Nikolaev
Янгель Yangel	3039	М.К. Янгель (1911-1971) – Головний конструктор ракетно-космічної техніки, перший начальник і Головний конструктор ОКБ №586 (нині КБ «Південне»). M. Yangel (1911-1971) – General Design Engineer of space-rocket engineering, the first director and the General Design Engineer of the Special Design Office №586 (nowadays the Yuzhnoye Design Office).
Яцків Yatskiv	2728	Я.С. Яцків (1940 р/н) – директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України (з 1975 р.), голова Комісії з космічних досліджень АН УРСР (1986-1992), заступник Голови Ради з космічних досліджень НАН України (з 2001 р.). Народився на Івано-Франківщині J. Yatskiv (born 1940) – Director of the Main Astronomical Observatory of the National Academy of Sciences of Ukraine (since 1975), Chairman of the Committee on Space Research in USSR (1986-1992), Vice-Chairman of the Council of Space Research, NAS of Ukraine (since 2001). Born in the city of Ivano-Frankivsk

2.3. Кратери на Місяці, названі іменами видатних діячів ракетно-космічної України
Craters on the Moon named after outstanding personalities of Ukrainian space industry

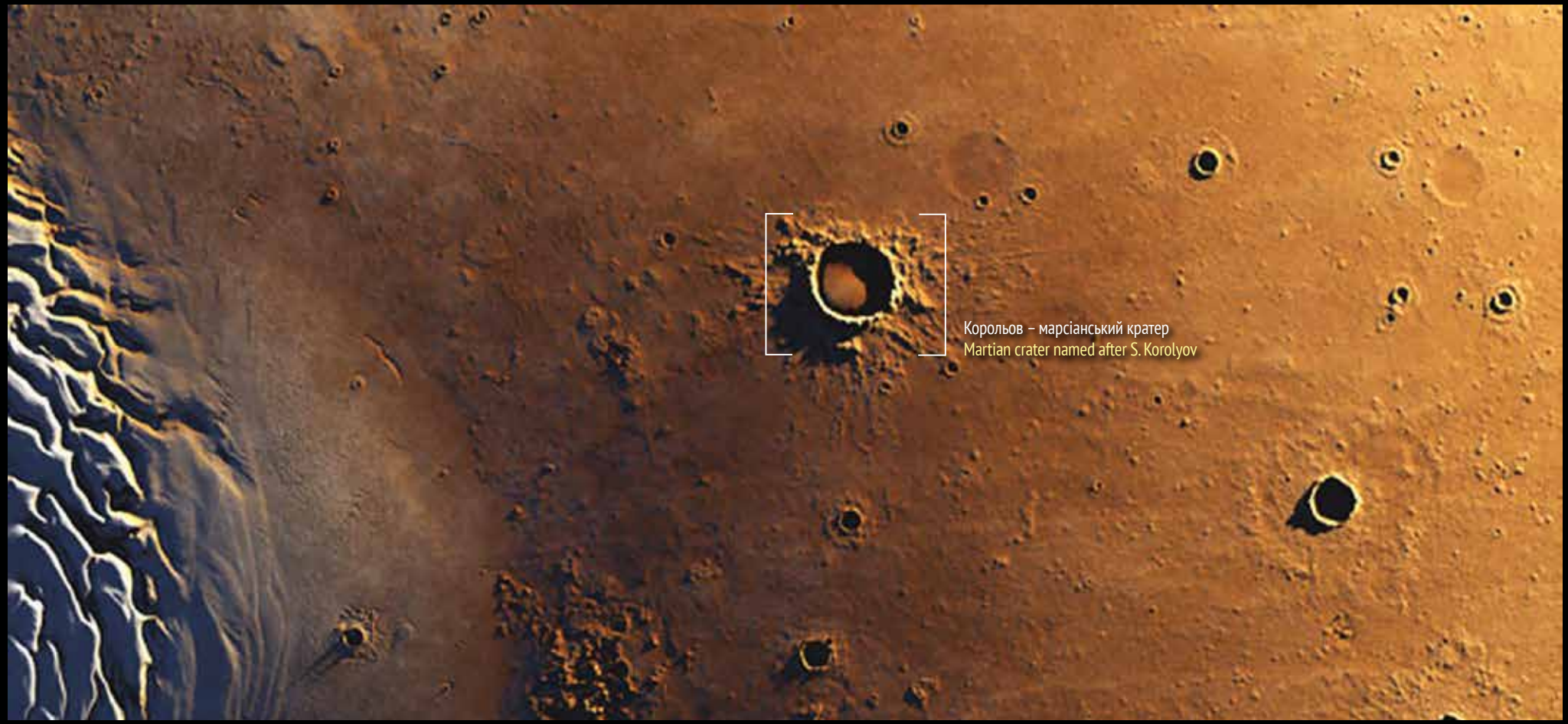

Назва Name	Координати, широта - довгота, ° Coordinates, latitude - longtitude, °	Діаметр, км Diameter, km	Походження назви Origin of the name
Брауде Braude	81,83 S - 157,8 E	10,5	С.Я. Брауде (1911-2003) – засновник декаметрової радіоастрономії, ініціатор створення Інституту радіоастрономії АН УРСР. Народився в м. Полтаві S. Braude (1911-2003) – founder of decameter radio astronomy, initiated creation of Institute of Radio Astronomy of the Academy of Sciences, USSR. Was born in the city of Poltava
Вернадський Vernadskyi	23,2 N - 130,5 E	91	В.І. Вернадський (1863-1945) – організатор та перший президент Української академії наук. Дослідник теорії космізму – вчення про єдність людини й Космосу V. Vernadsky (1863-1945) – one of the founders and first president of the Ukrainian Academy of Sciences. Explorer of cosmism theory - doctrine about unity of man and space.
Глушко Glushko	8,4 N - 77,6 W	43	В.П. Глушко (1908-1989) - Головний конструктор ракетно-космічної техніки, основоположник радянського ракетного двигунобудування. Народився в м. Одесі. V. Glushko (1908-1989) - General Design Engineer of space rocket equipment, founder of soviet rocket engine building. Was born in the town of Odesa.
Добровольський Dobrovolskyi	12,8 S - 129,7 E	38	Г.Т. Добровольський (1928-1971) – льотчик-космонавт СРСР, здійснив космічний політ політ як командир першої у світі орбітальної станції «Салют», загинув під час приземлення. Народився в м. Одесі. G. Dobrovolskyi (1928-1971) – the USSR pilot-cosmonaut born in the town of Odesa. Commander of the first Salut Space Station, dead in an accident occurred during the spaceship landing.
Засядько Zasyadko	3,9 N - 94,2 E	11	О.Д. Засядько (1779 -1837) – видатний спеціаліст у галузі створення та бойового використання порохових ракет, перший «ракетний генерал». Народився на Полтавщині, похований у м. Харкові. O. Zasyadko (1779 -1837) – eminent specialist on powder rockets manufacture and warfare, the first «rocket General», born in the Poltava province, buried in the city of Kharkiv.
Кибальчич Kybalchych	3,0 N - 146,5 W	92	М.І. Кибальчич (1853 – 1881) – автор-винахідник першого в Росії проекту реактивного літального апарата, що пілотується людиною. Народився в м. Коропі Чернігівської губернії M. Kybalchych (1853 - 1881) – author and inventor of the first Russian project of manned jet aircraft. Born in the city of Korop, Chernigov province
Кондратюк Kondratyuk	14,9 S - 115,5 E	108	Ю.В. Кондратюк (1897-1942) (до серпня 1921 р. О.Г. Шаргей) - інженер-самоук, видатний теоретик космонавтики. Народився в м. Полтаві Y. Kondratyuk (1897-1942) (known as A. Shargey until August 1921) - self-taught engineer born in the city of Poltava, outstanding theoretician of cosmonautics
Конопльов Konoplyov	28,5 S - 125,5 W	25	Б.М. Конопльов (1912-1960) – перший начальник і Головний конструктор харківського ОКБ-692 (нині ПАТ «Хартрон»). Загинув під час аварії ракети Р-16 на полігоні Байконур. Похований у м. Харкові B. Konoplyov (1912-1960) – the first Chief and General Design Engineer of the Kharkiv Special Design Office №692 (nowadays the Khartron Corporation). Perished during an accident with R-16 rocket at Baikonur landfill. Buried in the city of Kharkiv
Константинов Konstantinov	19,8 N - 158,4 E	66	К.І. Константинов (1818-1871) – видатний конструктор бойових ракет. Керував будівництвом Миколаївського ракетного заводу та його роботою. Родом з Чернігівської губернії. K. Konstantinov (1818-1871) – eminent design engineer of combat rockets, born in the province of Chernyghiv, leading manager of building and operation of the Mykolaiv rocket plant
Корольов Korolyov	4,0 S - 157,4 W	437	С.П. Корольов (1907-1966) – Головний конструктор ракетно-космічної техніки, основоположник практичної космонавтики. Народився в м. Житомирі S. Korolyov (1907-1966) – General Designer of space rocket engineering, the founder of the practical cosmonautics, was born in the city of Zhytomyr
Лангемак Langemak	10,0 S – 119,0 E	100	Г.Е. Лангемак (1898-1938) – керівник розроблення ракетних снарядів, що стали основою для створення реактивних мінометів «Катюша». Народився в м. Старобільську Харківської губернії. G. Langemak (1898-1938) – leading engineer of rocket projectiles development, prototypes of the Katyusha rocket mortars, born in the city of Starobelsk, Kharkiv province
Орлов Orlov	25,7 S - 175,0 W	81	ОО.Я. Орлов (1880-1954) – перший академік-астроном Української академії наук, засновник та перший директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР. Похований у м. Києві O. Orlov (1880-1954) – the first Academician and in combination astronomer of the Ukrainian Academy of Sciences, founder and first director of the Main Astronomical Observatory of the USSR. Was buried in the city of Kiev
Янгель Yangel	17,0 N - 4,7 E	8	М.К. Янгель (1911-1971) – Головний конструктор ракетно-космічної техніки, перший начальник і Головний конструктор ОКБ №586 (нині КБ «Південне») M. Yangel (1911-1971) – the General Designer of space rocket engineering, the first director and the General Designer of the OKB №586 (now the Yuzhnoye Design Office).

2.4. Кратери на Марсі, названі іменами видатних діячів та міст ракетно-космічної України
Martian craters named after the outstanding personalities and Ukrainian towns related to the space industry

Назва Name	Координати, широта - довгота, ° Coordinates, latitude - longtitude, °	Діаметр, км Diameter, km	Походження назви Origin of the name
Барабашов Barabashov	47,6 N - 68,5 W	126	М.П. Барабашов (1894-1971) – засновник харківської школи планетознавства, ініціатор відкриття Харківського планетарію. Народився й працював у м. Харкові M. Barabashov (1894-1971) – founder of Kharkiv school of planetary science, initiator of the opening of Kharkiv planetarium. Was born and worked in the city of Kharkiv
Євпаторія Yevpatoriya	47,3 N - 225,5 W	6	Місто Євпаторія у Криму, біля якого знаходився Центр управління польотами перших космічних кораблів і міжпланетних станцій Yevpatoriya city in Crimea, next to where the Control center of the first spacecraft and interplanetary probes was located
Корольов Korolyov	72,9 N - 195,8 W	84	С.П. Корольов (1907-1966) – Головний конструктор ракетно-космічної техніки, основоположник практичної космонавтики. Народився в м. Житомирі S. Korolyov (1907-1966) – General Designer of space rocket equipment, founder of the practical cosmonautics, was born in the town of Zhytomyr.

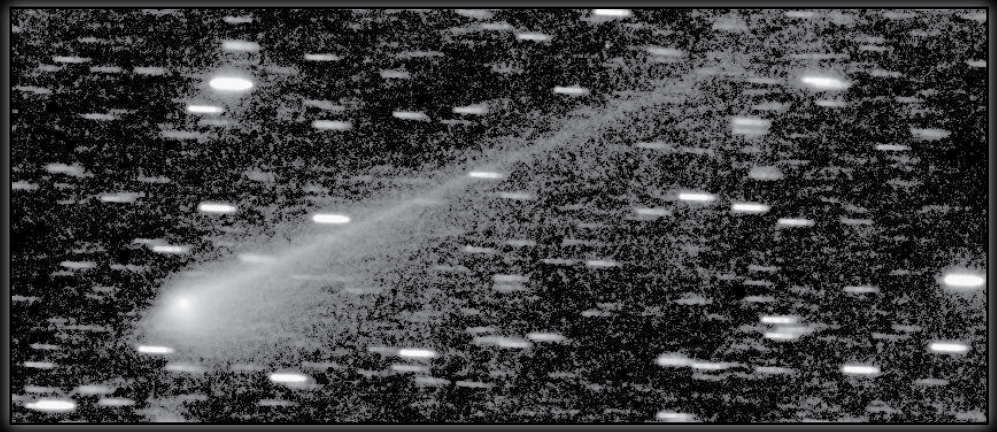
Корольов – марсіанський кратер
Martian crater named after S. Korolyov

2.5. Комета Чурюмова-Герасименко
Churyumov-Gerasimenko Comet

У 1969 р. співробітник Київського університету К.І. Чурюмов та аспірантка С.І. Герасименко, проводячи спостереження в обсерваторії Астрофізичного інституту ім. Фесенкова в горах поблизу Алма-Ати, відкрили періодичну комету, яку було зареєстровано в каталозі під номером 67Р.

In 1969 the researcher of Kyiv University – K. Churyumov, and a postgraduate student S. Gerasimenko discovered a variable comet during their work at the Fesenkov Astrophysical Institute observatory in the mountains near Almaty. The comet was registered in the catalog under the number 67P.

Комета 67Р/Чурюмова-Герасименко. Знято в березні 2003 р. співробітниками секції комет та астероїдів Німецького космічного агентства (DLR)

Comet 67P/ Churyumov-Gerasimenko. The picture taken in March 2003, by the researchers of the Comets and Asteroids Department of the German Aerospace Center (DLR)

2 березня 2004 р. з космодрому Куру у Французькій Гвіані з використанням ракети-носія «Аріан-5» до комети 67Р/ Чурюмова-Герасименко відправлено космічний апарат «Розетта» Європейського космічного агентства.

On March, 2, 2004, the European Space Agency sent the Rosette space vehicle to the Comet 67P/ Churyumov-Gerasimenko onboard the Ariane-5 LV from the Kourou spaceport in French Guiana.

Професор Київського університету К.І. Чурюмов, Генеральний директор ЄКА Ж.-Ж. Дорден та науковий співробітник Інституту астрофізики АН Республіки Таджикистан С.І. Герасименко на космодромі Куру, 2 березня 2004 р.

Professor of Kyiv University – Klym Churyumov, General Director of the European Space Agency – Jean-Jacques Dordain and researcher of the Astrophysics Institute of the Academy of Sciences of the Republic of Tajikistan – Svitlana Gerasimenko at the Kourou Spaceport, March 2, 2004

ЧУРЮМОВ
Клим Іванович

Klym
CHURYUMOV

19.02.1937

**Український астроном, відкривач комет Чурюмова-Герасименко (1969) та Чурюмова-Солодовникова (1986).
Директор Київського планетарію (з 2004 р.).
Лауреат премії ім. М.П. Барабашова НАН України (2005).
Член-кореспондент НАН України (2006).**

**Ukrainian astronomer, discoverer of the Churyumov-Gerasimenko (1969) and Churyumov-Solodovnikova (1986) comets.
Director of Kyiv Planetarium (since 2004).
Laureate of the Barabashova Prize of the NASU (2005).
Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (2006).**

Народився у м. Миколаєві. У 1960 р. закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «фізик-астроном». Упродовж 1960–1962 рр. досліджував полярні сяйва у Полярній геокосмофізичній обсерваторії у бухті Тіксі (Північна Якутія). Працюючи з 1962 р. на Київському заводі «Арсенал», брав участь у розробленні астро-навігаційної апаратури та її випробуванні на космодромах Байконур і Плесецьк.

Після закінчення аспірантури Київського державного університету за спеціальністю «астрофізика» працює на кафедрі астрономії та в астрономічній обсерваторії Київського університету. Учасник понад 30-ти експедицій зі спостереження сонячних затемнень, комет і вивчення кратерів на поверхні Землі.

К.І. Чурюмов з тривимірною моделлю комети Чурюмова-Герасименко

Klym Churyumov with a 3D model of the 67P/ Churyumov-Gerasimenko Comet

ГЕРАСИМЕНКО
Світлана Іванівна

Svitlana
GERASIMENKO

23.02.1945

**Український і таджицький астроном.
Відкривач комети Чурюмова-Герасименко (1969).**

**Ukrainian and Tajik astronomer.
Discoverer of Churyumov-Gerasimenko Comet (1969).**

Народилася у м. Баришівці Київської області. 1968 року закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «фізик-астроном», згодом вступила в аспірантуру. У вересні 1969 року разом із К.І. Чурюмовим полетіла в експедицію в Алма-Ату для спостереження комет на п'ятидесятисантиметровому телескопі. У ніч із 11 на 12 вересня 1969 року, спостерігаючи комету Комас Сола, українські астрономи зробили фото, на якому виявилась ще одна комета, яка отримала назву «комета Чурюмова-Герасименко».

У 1973 році на запрошення Інституту астрофізики Таджикистану переїхала у Душанбе. Працює науковою співробітницею цього Інституту, проводить спостереження і вивчення комет.

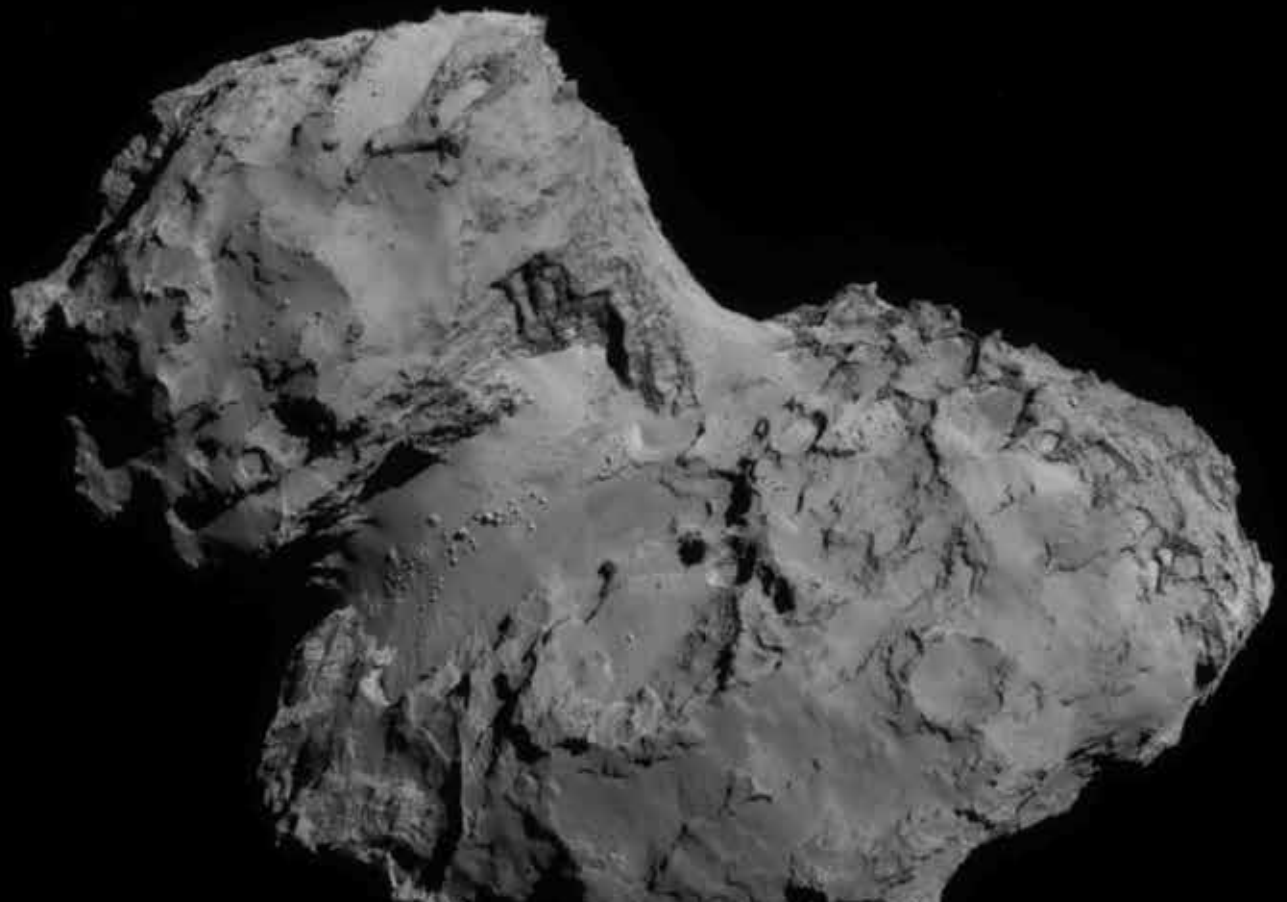

Влітку 2014 р. міжпланетний зонд «Розетта» досяг комети 67Р/Чурюмова-Герасименко.
12 листопада 2014 р. посадочний модуль «Філи» здійснив першу в історії успішну посадку на ядро комети та виконав ряд наукових експериментів.
Після виконання десятирічного перельоту космічного апарату «Розетта» з планети Земля до комети 67Р/Чурюмова-Герасименко та висадки на її поверхню модуля «Філи» отримано видатні наукові результати:

- передано на Землю унікальні фотознімки високого розрізнення;
- виміряно фізичні властивості поверхні ядра комети;
- виконано хімічний аналіз порід на місці посадки.

In the summer of 2014 the interplanetary probe "Rosetta" reached the comet 67P / Churyumov-Gerasimenko.
November 12, 2014. The Philae landing module made a first in the history successful landing on the surface of the comet's core and performed a number of scientific experiments.
The outstanding scientific results have been achieved after fulfillment of a 10-year flight of Rosetta probe from Earth to the comet 67P/Churyumov-Gerasimenko and after landing of the Philae module on the comet's surface:

- unique high-resolution photo images transmitted to Earth;
- physical properties of the comet's core measured;
- chemical analysis of the rocks performed at the landing area.

III. УКРАЇНА Й КОСМОС. ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

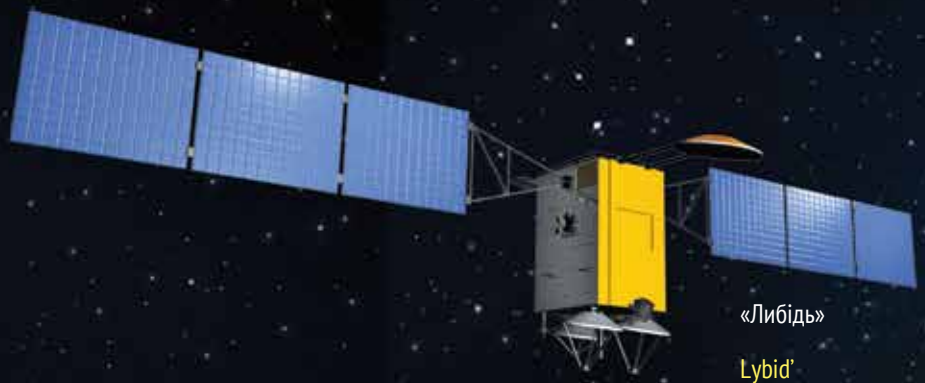
УКРАЇНА Й КОСМОС. ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

3.1. Українські космічні апарати
Ukrainian Spacecraft

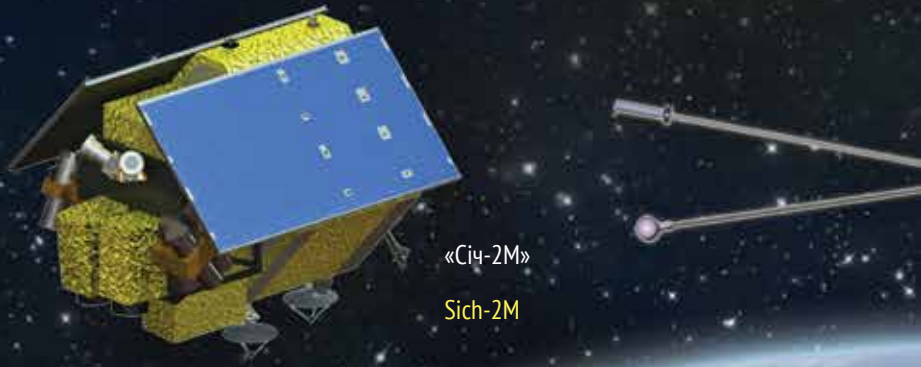
За роки незалежності України на навколоземні орбіти виведені 29 космічних апаратів української розробки та виробництва

During the years of the independence of Ukraine 29 spacecraft developed in Ukraine have been placed on orbit

«Либідь»

Lybid'

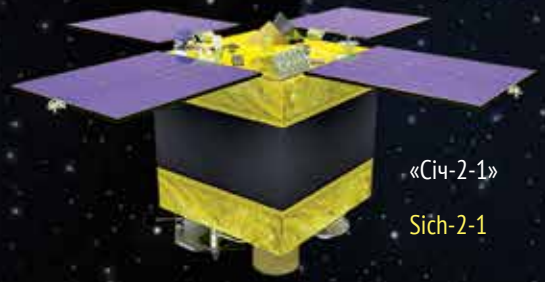
«Січ-2М»

Sich-2M

«Мікросат»

Mikrosat

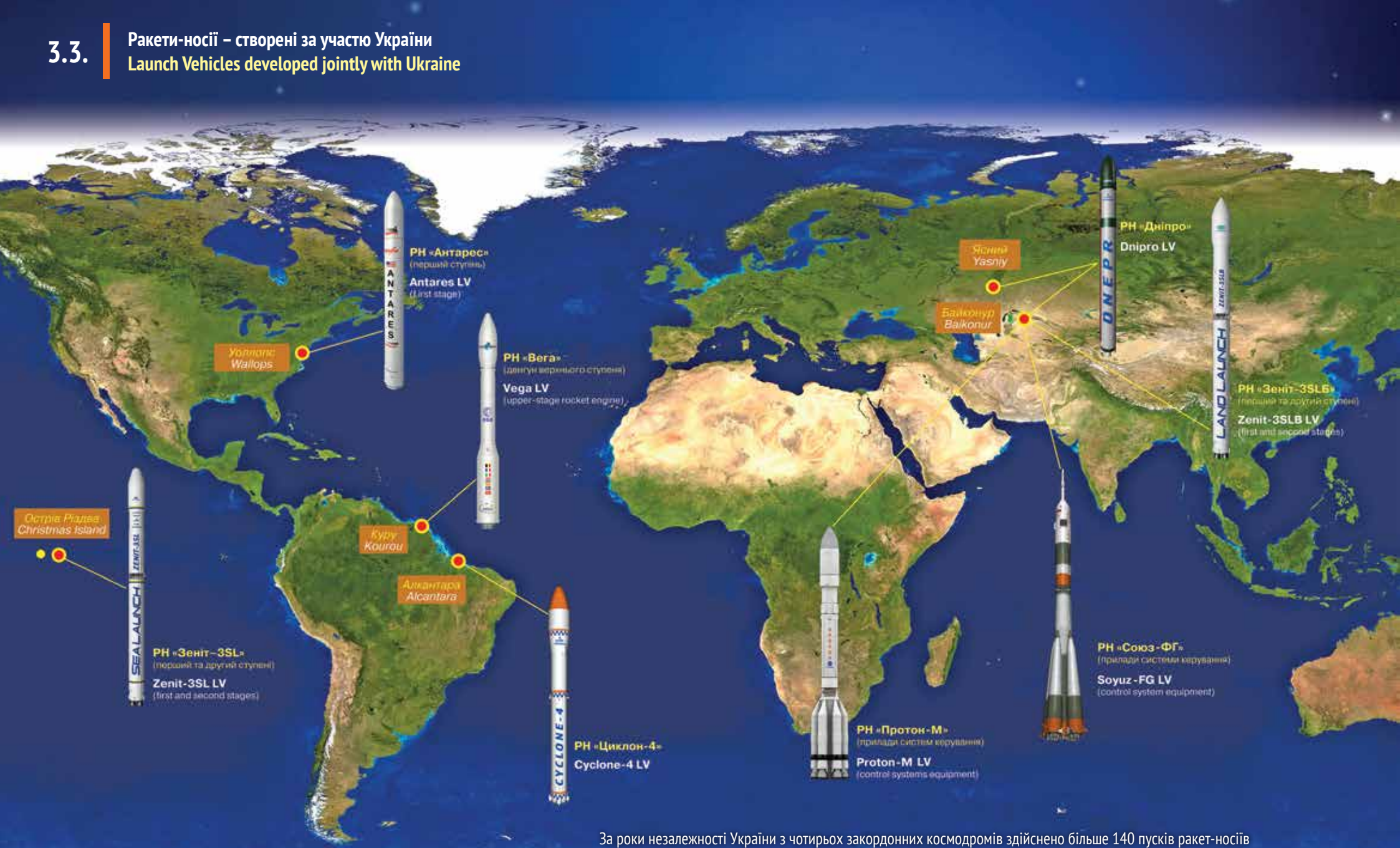

«Січ-2-1»

Sich-2-1

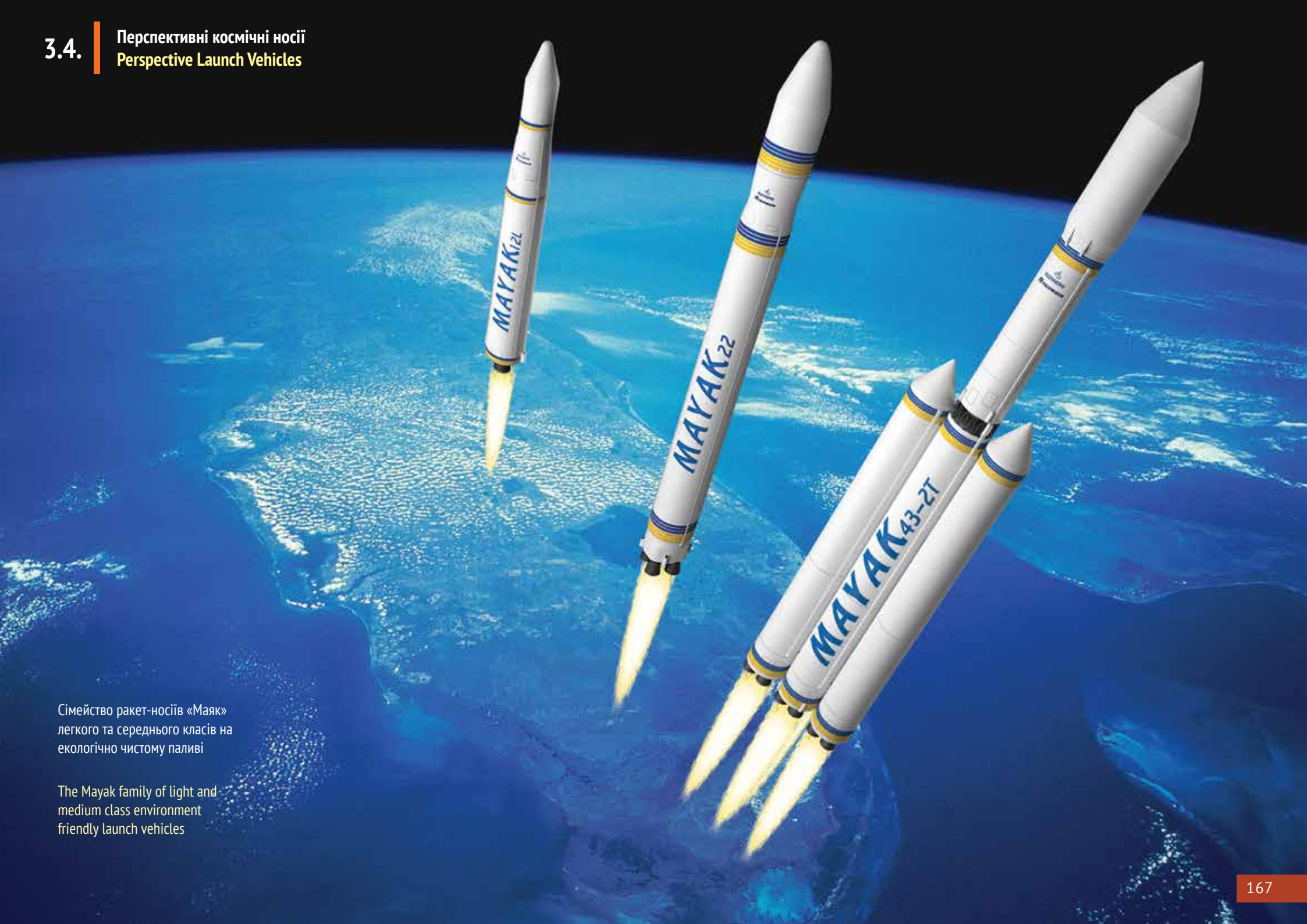

«Іоносат»
Ionosat
«Селена»
Selena
«Січ-3-Р»
Sich-2-R
«Січ-3-О»
Sich-2-O

3.3. Ракети-носії – створені за участю України
Launch Vehicles developed jointly with Ukraine

За роки незалежності України з чотирьох закордонних космодромів здійснено більше 140 пусків ракет-носіїв української розробки й виробництва та виведено в космос понад 300 супутників на замовлення 25 країн світу

During the years of independence of Ukraine more than 140 launches of LVs designed and manufactured in Ukraine have been performed injecting into space more than 300 satellites on the order of 25 countries

Сімейство ракет-носіїв «Маяк» легкого та середнього класів на екологічно чистому паливі

The Mayak family of light and medium class environment friendly launch vehicles

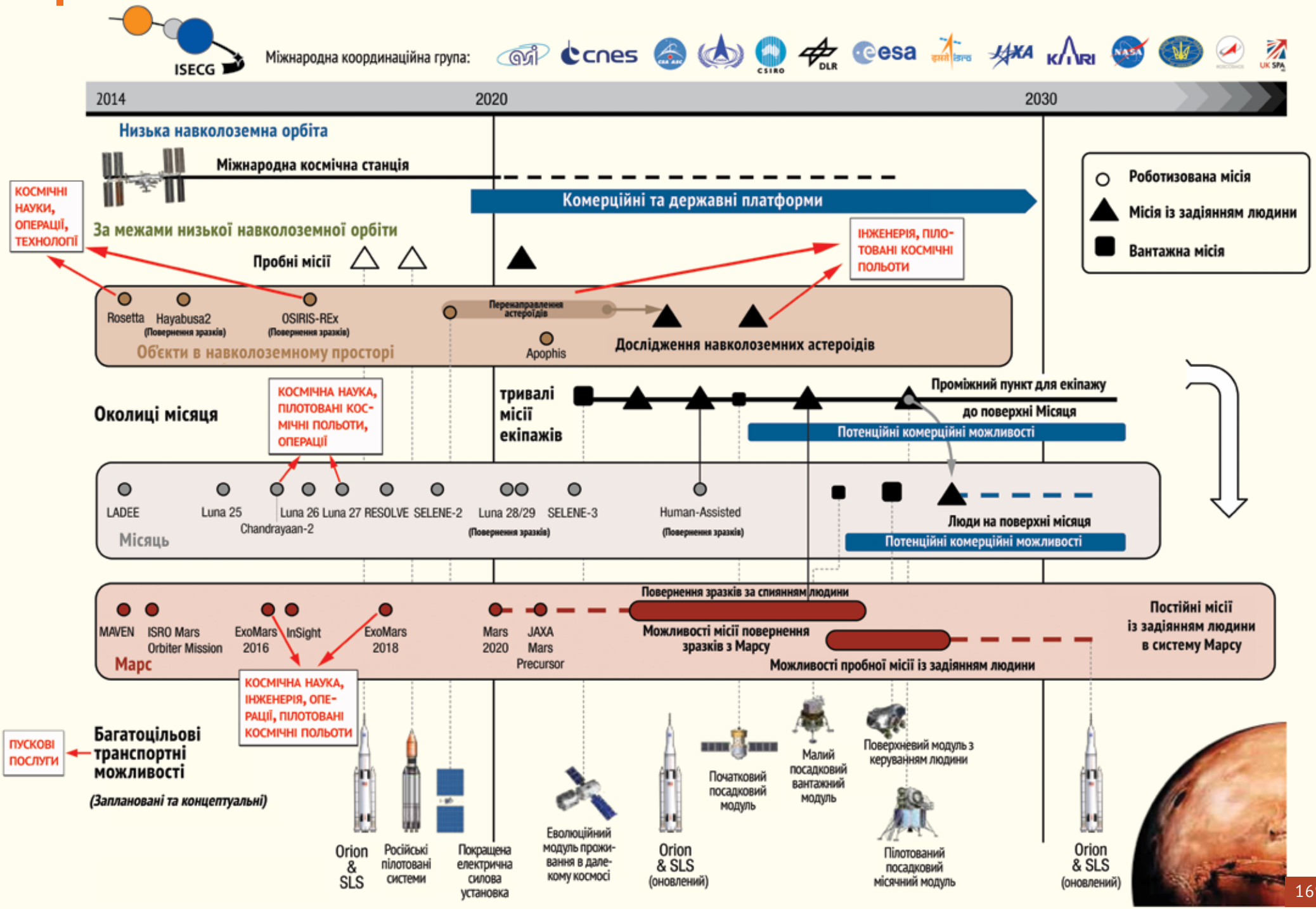
Авіаційно-космічний комплекс «Повітряний старт» на базі легкого літака

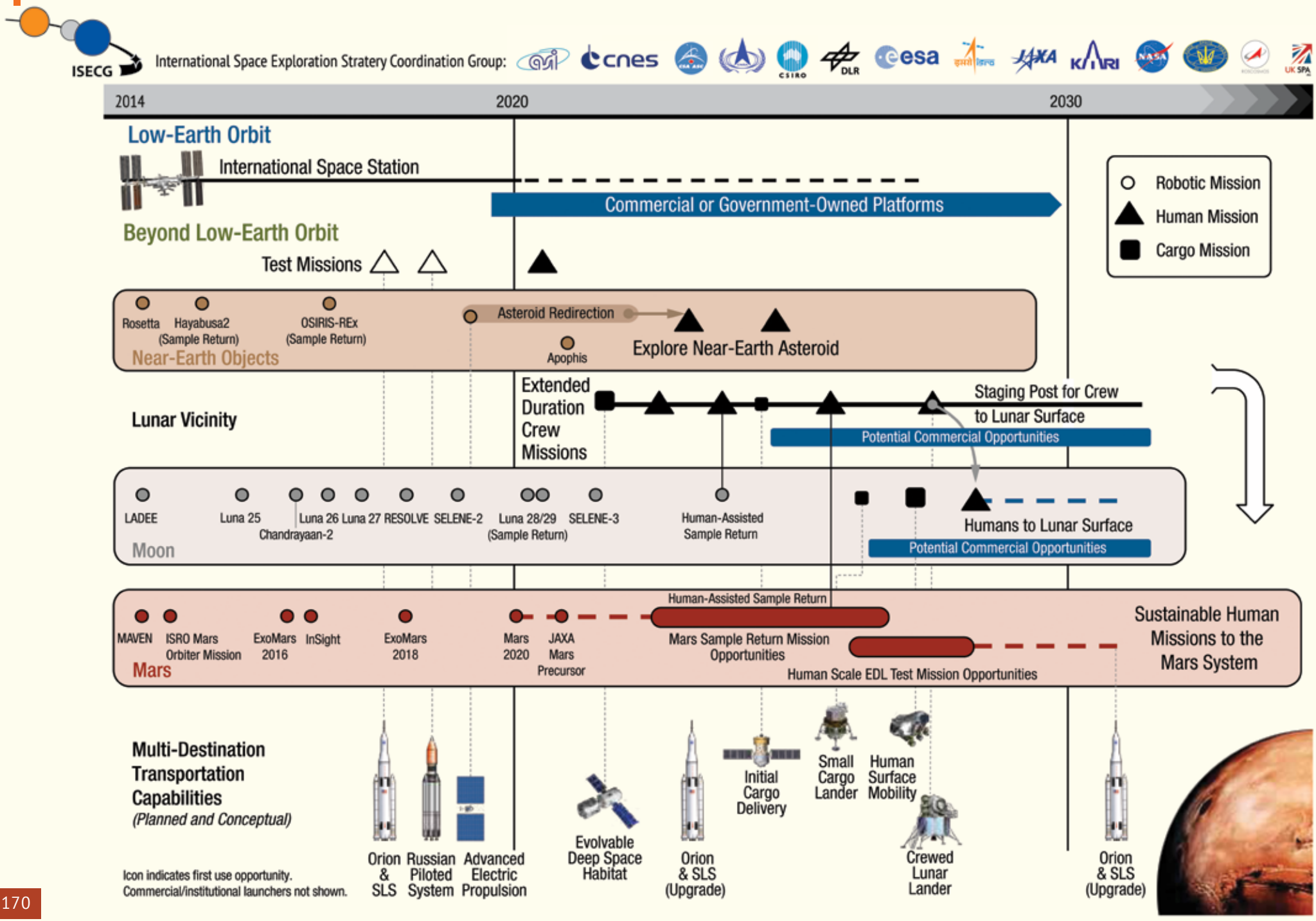
Air Launch aerospace system on the basis of light aircraft

Авіаційно-космічний комплекс «Повітряний старт» на базі важкого літака

Air Launch aerospace system on the basis of heavy aircraft

ISECG
Міжнародна координаційна група:
2014
2020
2030
Низька навколоземна орбіта
Міжнародна космічна станція
Комерційні та державні платформи
КОСМІЧНІ НАУКИ, ОПЕРАЦІЇ, ТЕХНОЛОГІЇ
За межами низької навколоземної орбіти
Пробні місії
ІНЖЕНЕРІЯ, ПІЛОТОВАНІ КОСМІЧНІ ПОЛЬОТИ
Роботизована місія
Місія із задіянням людини
Вантажна місія
Rosetta
Hayabusa2
(Повернення зразків)
OSIRIS-REx
(Повернення зразків)
Перенаправлення астероїдів
Apophis
Дослідження навколоземних астероїдів
Об'єкти в навколоземному просторі
Околиці місяця
КОСМІЧНА НАУКА, ПІЛОТОВАНІ КОСМІЧНІ ПОЛЬОТИ, ОПЕРАЦІЇ
тривалі місії екіпажів
Проміжний пункт для екіпажу
до поверхні Місяця
Потенційні комерційні можливості
LADEE
Luna 25
Chandrayaan-2
Luna 26
Luna 27
RESOLVE
SELENE-2
Luna 28/29
(Повернення зразків)
SELENE-3
Human-Assisted
(Повернення зразків)
Місяць
Люди на поверхні місяця
Потенційні комерційні можливості
Повернення зразків за спиянням людини
MAVEN
ISRO Mars Orbiter Mission
ExoMars 2016
InSight
ExoMars 2018
Mars 2020
JAXA Mars Precursor
Можливості місії повернення зразків з Марсу
Можливості пробної місії із задіянням людини
Постійні місії із задіянням людини в систему Марсу
Марс
КОСМІЧНА НАУКА, ІНЖЕНЕРІЯ, ОПЕРАЦІЇ, ПІЛОТОВАНІ КОСМІЧНІ ПОЛЬОТИ
ПУСКОВІ ПОСЛУГИ
Багатоцільові транспортні можливості
(Заплановані та концептуальні)
Orion & SLS
Російські пілотовані системи
Покращена електрична силова установка
Еволюційний модуль проживання в далекому космосі
Orion & SLS (оновлений)
Початковий посадковий модуль
Малий посадковий вантажний модуль
Поверхневий модуль з керуванням людини
Пілотований посадковий місячний модуль
Orion & SLS (оновлений)

ISECG
International Space Exploration Stratery Coordination Group:
2014
2020
2030
Low-Earth Orbit
International Space Station
Commercial or Government-Owned Platforms
Beyond Low-Earth Orbit
Test Missions
Robotic Mission
Human Mission
Cargo Mission
Rosetta
Hayabusa2 (Sample Return)
OSIRIS-REx (Sample Return)
Asteroid Redirection
Apophis
Explore Near-Earth Asteroid
Near-Earth Objects
Lunar Vicinity
Extended Duration Crew Missions
Staging Post for Crew to Lunar Surface
Potential Commercial Opportunities
LADEE
Luna 25
Chandrayaan-2
Luna 26
Luna 27
RESOLVE
SELENE-2
Luna 28/29 (Sample Return)
SELENE-3
Human-Assisted Sample Return
Humans to Lunar Surface
Potential Commercial Opportunities
Moon
MAVEN
ISRO Mars Orbiter Mission
ExoMars 2016
InSight
ExoMars 2018
Mars 2020
JAXA Mars Precursor
Human-Assisted Sample Return
Mars Sample Return Mission Opportunities
Human Scale EDL Test Mission Opportunities
Sustainable Human Missions to the Mars System
Mars
Multi-Destination Transportation Capabilities
(Planned and Conceptual)
Orion & SLS
Russian Piloted System
Advanced Electric Propulsion
Evolvable Deep Space Habitat
Orion & SLS (Upgrade)
Initial Cargo Delivery
Small Cargo Lander
Human Surface Mobility
Crewed Lunar Lander
Orion & SLS (Upgrade)
Icon indicates first use opportunity.
Commercial/institutional launchers not shown.

ЗМІСТ

ВСТУП ... 3

I. ВИДАТНІ ДІЯЧІ У СФЕРІ КОСМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, РАКЕТОБУДУВАННЯ І КОСМОНАВТИКИ ... 5

1.1. Перші ракетники та теоретики космонавтики ... 6
1.2. Піонери наукових досліджень Всесвіту ... 12
1.3. Керівники та Головні конструктори провідних підприємств СРСР/Росії ... 18
1.4. Керівники випробувань та експлуатації ракетно-космічної техніки СРСР ... 29
1.5. Керівники підготовки космонавтів і космонавти СРСР/Росії ... 36
1.6. Астронавти США і Канади українського походження ... 59
1.7. Керівники провідних ракетно-космічних підприємств України ... 64
1.8. Організатори та керівники наукових досліджень у сфері космічної діяльності ... 127
1.9. Керівники Національного/Державного космічного агентства України ... 140
1.10. Перший космонавт України та керівники його підготовки ... 145
1.11. Керівники Аерокосмічного товариства України ... 151

II. ІМЕНА РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ УКРАЇНИ У ВСЕСВІТІ ... 152

2.1. Астероїди (малі планети), названі на честь України та її космічних міст ... 153
2.2. Астероїди (малі планети), названі іменами видатних діячів ракетно-космічної України ... 154
2.3. Кратери на Місяці, названі іменами видатних діячів ракетно-космічної України ... 156
2.4. Кратери на Марсі, названі іменами видатних діячів та міст ракетно-космічної України ... 158
2.5. Комета Чурюмова-Герасименко ... 160

III. УКРАЇНА Й КОСМОС. ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ ... 163

3.1. Українські космічні апарати ... 163
3.2. Перспективні космічні апарати ... 164
3.3. Ракети-носії – створені за участю України ... 166
3.4. Перспективні космічні носії ... 167
3.5. Глобальна стратегія досліджень космосу ... 169

CONTENT

INTRODUCTION ... 4

I. OUTSTANDING PERSONALITIES IN THE FIELD OF SPACE RESEARCH, ROCKET MANUFACTURE AND COSMONAUTICS ... 5

1.1. First rocket engineers and theoreticians of the cosmonautics ... 6
1.2. Pioneers of the Universe exploration ... 12
1.3. Managers and Chief Designers of leading enterprises of USSR/Russia ... 18
1.4. Managers of test and operation of USSR space rocketry ... 29
1.5. Managers of cosmonaut trainings and cosmonauts of USSR/Russia ... 36
1.6. Astronauts of USA and Canada of Ukrainian origin ... 59
1.7. Administrators of leading rocket and space enterprises of Ukraine ... 64
1.8. Facilitators and supervisors of the research in the field of space activities ... 127
1.9. Chairmen of the National/State Space Agency of Ukraine ... 140
1.10. The first astronaut of Ukraine and supervisors of his training ... 145
1.11. Managers of Ukraine Aerospace Association ... 151

II. NAMES OF ROCKET AND SPACE UKRAINE IN THE UNIVERSE ... 152

2.1. Asteroids (minor planets) named after Ukraine and its towns related to the space industry ... 153
2.2. Asteroids (minor planets) named after the outstanding personalities of Ukrainian space industry ... 154
2.3. Craters on the Moon named after outstanding personalities of Ukrainian space industry ... 156
2.4. Martian craters named after the outstanding personalities and Ukrainian towns related to the space industry ... 158
2.5. Churyumov-Gerasimenko Comet ... 160

III. UKRAINE AND THE SPACE. OUTLOOKING THE FUTURE ... 163

3.1. Ukrainian Spacecraft ... 163
3.2. Perspective Spacecraft ... 164
3.3. Launch Vehicles developed jointly with Ukraine ... 166
3.4. Perspective Launch Vehicles ... 167
3.5. Global Space Exploration Strategy ... 170

Довідкове видання
ВИДАТНІ ДІЯЧІ РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ УКРАЇНИ

Українською та частково англійською мовами

Автор-упорядник – Микола Олександрович Мітрахов

Консультанти:
Б.О. Василенко, В.Д. Жовтяк, В.А. Задонцев, М.І. Зарубін, В.В. Зуєв, В.І. Копейко, Е.І. Кузнєцов, В.О. Пальков, В.П. Платонов, О.В. Плохих, А.Я. Стеценко, О.Ю. Тимченко, В.Д. Ткаченко, О.П. Федоров, Ю.О. Храмов

Видавнича група:
Керівник – С.П. Редчиць
Набір текстів та переклад українською мовою: Тетяна Конєва, Ірина Сучкова
Редагування тексту: О.Л. Зубкова, В.П. Савченко
Переклад англійською мовою: Віталій Демчук, Наталія Кириченко

Фото та інформаційні матеріали:
ДКА України, ЄКА, НАСА, підприємств космічної галузі України, установ Національної академії наук України, Житомирського музею космонавтики ім. С.П. Корольова, Центру підготовки космонавтів ім. Ю.О. Гагаріна, Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, Інформаційно-аналітичного центру «Спейс-Інформ»

Обробка фото: Олександр Бобровицький, Антон Мітрахов

Макетування та верстка: Олександр Мохнатко

Видавництво – ТОВ «Спейс-Інформ»
Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №4790 від 18.11.2014 р.
04050, м. Київ, вул. Мельникова, 12
www.space.com.ua

Друкарня – ТОВ «Скімп»
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
Серія А01 №376992 від 14.10.2010 р.
03037, м. Київ, вул. М. Кривоноса, 2А, корп. 2, оф. 801
Тел./факс: (044) 249-34-58

Підписано до друку 06.05.2015 р. Формат 45х64 1/8
Папір крейдяний. Друк офсетний
Ум. друк. арк. 21,5
Наклад 500 прим.
Замовлення №269-15

ISBN 978-966-97460-2-3

Довідкове видання присвячено видатним діячам, життя або діяльність яких пов`язані з Україною та які зробили значний внесок у розвиток космічних досліджень, ракетобудування і космонавтики

Reference publication devoted to outstanding personalities related with Ukraine in their lives and work, those who significantly contributed to the development of space research, rocketry and cosmonautics

© «Спейс-Інформ», 2015
www.space.com.ua